BIBLIOTHECA GRAECA
VIRORUM DOCTORUM OPERA
RECOGNITA ET COMMENTARIIS INSTRUCTA
CURANTIBUS
FR. JACOBS & V. CHR. FR. ROST.

PLATONIS
PROTAGORAS.

RECENSUIT
PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS
INSTRUXIT
GODOFREDUS STALLBAUM.

EDITIO TERTIA
MULTIS PARTIBUS AUCTA ET EMENDATA
QUAM CURAVIT
J. S. KROSCHEL.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXV.

Platonis opera omnia. Recensuit, prolegomenis et commentariis instruxit Godofredus Stallbaum. X voll. (21 sectiones.) gr. 8. 1836—1861. 21 Thlr. 15 Ngr.

Einzeln:

Vol. I. Sect. I. Apologia et Crito. Editio IV. aliquanto auctior et emendatior. [LXXII u. 252 S.] 1858. 24 Ngr.

— — II. Phaedo. Editio III. superioribus multo auctior et emendatior. [262 S.] 1850. 22½ Ngr.

— — III. Symposium. Editio III. auctior et emendatior. [LXXVIII u. 230 S.] 1852. 22½ Ngr.

Vol. II. Sect. I. Gorgias. Editio III. plurimis partibus aucta atque emendata novisque prolegomenis instructa. [346 S.] 1861. 24 Ngr.

— — II. Protagoras. Editio II. multis partibus aucta et emendata. [220 S.] 1840. 24 Ngr.

Vol. III. Sect. I. u. II. Politia sive de republica libri X. Editio II. plurimis locis aucta et emendata. 2 voll. 1858. 1859. 2 Thlr. 15 Ngr.

Einzeln: Vol. I. Libri I—V. [CXXXVI u. 480 S.] 1858. 1 Thlr. 12 Ngr.
Vol. II. Libri VI—X. [516 S.] 1859. 1 Thlr. 3 Ngr.

Vol. IV. Sect. I. Phaedrus. Editio II. multo auctior et emendatior. [CXL u. 224 S.] 1857. 24 Ngr.

— — II. Menexenus, Lysis, Hippias I et II, Io. Editio II. plurimum emendata et locupletata. [408 S.] 1857. 27 Ngr.

Vol. V. Sect. I. Laches, Charmides, Alcibiades uterque. Editio II. multo auctior et emendatior. [396 S.] 1857. 27 Ngr.

— — II. Cratylus. [245 S.] 1835. 27 Ngr.

Vol. VI. Sect. I. Euthydemus. [210 S.] 1836. 21 Ngr.

— — II. Meno et Euthyphro itemque incerti scriptoris Theages, Erastae et Hipparchus. [312 S.] 1836. 1 Thlr. 12 Ngr.

Vol. VII. Timaeus et Critias. [514 S.] 1838. 1 Thlr. 24 Ngr.

Vol. VIII. Sect. I. Theaetetus. [292 S.] 1839. 1 Thlr. 12 Ngr.

— — II. Sophista. [244 S.] 1840. 27 Ngr.

Vol. IX. Sect. I. Politicus et incerti auctoris Minos. [396 S.] 1841. 27 Ngr.

— — II. Philebus. [406 S.] 1842. 27 Ngr.

Vol. X. Sect. I—III. Leges et Epinomis. 3 voll. 1858—1860. 3 Thlr. 18 Ngr.

Einzeln jeder Band à 1 Thlr. 6 Ngr.:

Vol. I. De legibus libri I—IV. [CLXXV u. 468 S.] 1858.
— II. De legibus libri V—VIII. [CIX u. 484 S.] 1859.
— III. De legibus libri IX—XII. Epinomis. Index. [584 S.] 1860.

Susemihl, Dr. Franz, die genetische Entwickelung der Platonischen Philosophie einleitend dargestellt. 2 Theile. gr. 8. 1855—1860. geh. n. 7 Thlr.

Einzeln:

I. Theil. 1855. n. 3 Thlr. — II. Theiles 1. Hälfte. 1857. n. 2 Thlr. 2. Hälfte. 1860. n. 2 Thlr.

PLATONIS
OPERA OMNIA.

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. II. SECT. II.

CONTINENS

PROTAGORAM.

EDITIO TERTIA MULTIS PARTIBUS AUCTA ET EMENDATA.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXV.

PLATONIS

PROTAGORAS.

RECOGNOVIT

ET

CUM GODOFREDI STALLBAUMI SUISQUE ANNOTATIONIBUS

EDIDIT

DR. J. S. KROSCHEL,
IN GYMNASIO STARGARDIENSI SUPERIORUM ORDINUM PRAECEPTOR.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXV.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

LECTORI B. S.

Godofredus Stallbaumius, quo nostra memoria de Platonis scriptis universis melius nemo meruit, secundam editionem huius dialogi anno 1840 adornavit. Cuius editionis retractandae cura quum mihi mandata esset, id agendum putavi, ut quae Stallbaumius ad Platonis verba mentemque recte intelligenda scripsisset, cum religione servarem, quae hodie legentibus usui non essent, inducerem et delerem. Itaque virum doctissimum in sermonis argumento explicando ducem secutus sum, sed quae de sophistis, de totius disputationis proposito, de tempore quum colloquii habiti tum libri conscripti disputaverat, ea mihi non probata sunt. Deinde in notis criticis quae vocantur pleraque intacta reliqui iisque ea quae his annis ad scriptoris verba emendanda excogitata sunt probabilia, adscripsi, alias autem annotationes, quibus vir grammaticae subtilioris inter paucos peritus iam ante quinque lustra recte verba interpretatus erat vel res explicaverat, Stallbaumi nomine insignitas suo quamque loco lector inveniet. Denique me profiteor in Platonis oratione constituenda a Stallbaumianae editionis scriptura non paucis locis recessisse, quibus illam quidem vel de aliorum coniecturis vel de meis in pristinam integritatem restituerem. Cuius instituti rationem quum singulis locis reddiderim, hic disputatione eo facilius

supersedere possum, quod quidquid ipse novavi, plena argumentatione defendi in Studiis philologicis, sic enim commentationem inscripsi, in qua huius dialogi locos difficiliores tractavi, insertaque ea Jahni Annalibus philolog. classic. 1863 p. 825—856 invenitur.

Sed haec quidem hactenus de ratione in hac editione curanda a me inita. Quae ut ad interiorem libri intelligentiam aliquid conferat et a viris harum litterarum studiosis favore excipiatur, ex animo opto.

Scribebam ERFURTI, Kalendis Juliis a. MDCCCLXIV.

PRAEFATIO

AD

PROTAGORAM.

Ut apud Diogenem Laert. III, 59, ita in omnibus libris scriptis et in veteribus editionibus huius dialogi inscriptio haec exhibetur: *Πρωταγόρας ἢ Σοφισταί*. Quem duplicem titulum quamquam non ipse Plato libro praescripsisse putandus est[1], tamen eo ipso monemur, ut qui sophistae apud Graecos dicti sint, breviter explicemus. Fuit enim illud nomen aliis temporibus honestissimum, aliis adeo invidiosum, ut multi, ne hominum premerentur odio, illam appellationem aspernarentur. Atque antiquo tempore sophistae omnes appellati sunt, qui vel ingenii magnitudine rerumque usu vel disciplina aliqua praecipua praeter ceteros sapere visi sunt, ut inter sophistam et sapientem nihil interesset. Et patuit illud nomen aeque late ac nomen *σοφίας*, unde ducitur, quo vocabulo, Suida teste[2], quamlibet disciplinam, et artem et prudentiam atque scientiam significabant. Itaque non modo poetae omnes et qui rerum investigatione et cognitione delectabantur, sed ii etiam, qui rempublicam prudenti moderabantur consilio, sophistae et habiti et dicti sunt. Herodotus quidem et Solonem, quem ex Atheniensibus primum sophistam appellatum esse Isocrates[3]) tradidit, et ceteros, qui proprie dici solent sapientes, sophistae nomine nuncupavit lib. I c. 29. Eo enim loco Lydorum opibus per Croesum auctis Sardes concessisse ait quum alios omnes sophistas, qui eo tempore in

---

1) Proclus in Politiam p. 350 edit. Plat. Basil. I: (*δείξαντες περὶ τῆς ἐπιγραφῆς*) *ὅτι ἀρχαία καὶ οὐ νενοθευμένη καθάπερ ἄλλαι τῶν ἐπιγραφῶν προσθέσεις οὖσαι τῶν νεωτέρων τῆς ἐξουσίας ἀπολανόντων*. conf. Diogen. Laert. III. 57 et *Stallbaum* Prolegom. ad Plat. Politiam p. XC.

2) *Σοφίαν. κοινῶς ἁπάντων μάθησιν, καὶ τὴν τέχνην, καὶ τὴν φρόνησιν καὶ ἐπιστήμην, τὸν νοῦν.*

3) Or. XV, 313: *τοὺς καλουμένους σοφιστὰς ἐθαύμαζον καὶ τοὺς συνόντας αὐτοῖς ἐζήλουν . . Σόλωνα μὲν γάρ, τὸν πρῶτον τῶν πολιτῶν λαβόντα τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, προστάτην ἠξίωσαν τῆς πόλεως εἶναι.*

Graecia fuissent, tum vero Solonem Atheniensem.[4]) In eodem numero apud eundem scriptorem lib. IV c. 95 Pythagoras ponitur ex eiusque disciplina Zamolxis morum probitatem et sanctitatem habuisse perhibetur[5]). Quibus viris poetae, ut dixi, possunt addi, qui a multis sophistico nomine significati sunt, veluti a Pindaro Isthm. Od. IV. v. 32 et a Cratino in Archilochis, ut Clemens Alex. Strom. I p. 280 docet: *Κρατῖνος . . ποιητὰς καταλέξας ἔφη Οἷον σοφιστῶν σμῆνος ἀνεδιφήσατε*, conf. Diogenes Laert. Prooem. 12: *Οἱ σοφοὶ καὶ σοφισταὶ ἐκαλοῦντο, καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ ποιηταὶ σοφισταί, καθὰ καὶ Κρατῖνος ἐν Ἀρχιλόχῳ τοὺς περὶ Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον ἐπαινῶν οὕτως καλεῖ.* Illos autem homines omnes ob id ipsum, quia in gravissimis rebus maxima videbantur esse intelligentia, sophistas appellatos esse, non ut eo nomine irriderentur, id et per se manifestum est, et Themistii testimonio constat, cuius verba or. XXIII. p. 286 haec sunt: *ὅτι πάλαι τοὔνομα τοῦτο ὁ σοφιστὴς σεμνόν τε ἦν καὶ ἐπ' ἀξιώσει καὶ ὅτι Σόλωνα σοφιστὴν ὠνόμαζον οἱ τότε ἄνθρωποι καὶ Πυθαγόραν, ἀπειροκάλου ἂν εἴη κωμῳδοποιῶν ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν καὶ ξυγγραφέων.*

Verum is nominis honos haud diu mansit variisque de causis illa appellatio in invidiam offensionemque hominum incurrit. Themistius l. l. id factum esse dicit, ex quo Protagoras et Prodicus et Gorgias illo nomine assumpto sapientiam venalem circumtulissent nec nisi magno pretio aliis tradidissent. Quae sententia quamquam non ex omni parte vera est neque a Protagora aut Gorgia aut Prodico causa illius in sophistas odii est ducenda, tamen id certum est, huius vocabuli vim illorum aetate non leviter esse mutatam. Ad illud tempus, ut vidimus, sophistae nominati sunt, quicunque ex universo genere humano ad summam humanitatem pervenisse videbantur. Sed quum singulis vitae generibus sua ac propria nomina inventa essent, ut ii, qui in ipsa rerum contemplatione studium collocabant, Pythagora auctore philosophi appellarentur, iique qui in republica administranda excellebant, politici, tum fieri non potuit quin illud vocabulum alia significatione ac pristina usurparetur et, ut plerumque fit, in deterius acciperetur. Dilucide id in philosophis cernitur; quos qui Socratis aetate sophistas dicebat esse, iniquo is animo probri ac contumeliae causa ea appellatione usus est, ut eos sapientia sua veteratorie abuti significaret. Eo consilio Aristophanes Socratem eiusque familiares, Lysias Platonem et

4) *. . ἀπικνέονται ἐς Σάρδις ἀκμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἳ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανον ἐόντες . . καὶ δὴ καὶ Σόλων ἀνὴρ Ἀθηναῖος.*

5) *Ζάμολξιν . . Ἕλλησί τε ὁμιλήσαντα καὶ Ἑλλήνων οὐ τῷ ἀσθενεστάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ κατασκευάσασθαι κτέ.*

Aeschinem[6]), alii alios sophistas nominaverunt[7]). Nec tamen ea ratio philosophiae propria fuit, sed ad alias vitae partes pertinuit, quod perspicuis verbis prodidit Isocrates or. XV. 235: *Σόλων μέν*, inquit, *τῶν ἑπτὰ σοφιστῶν ἐκλήθη καὶ ταύτην ἔσχε τὴν ἐπωνυμίαν τὴν νῦν ἀτιμαζομένην καὶ κρινομένην παρ' ὑμῖν.* Quam eandem rem fortius etiam scriptor libri, qui est de venatione quique in Xenophonteis vulgo numeratur, his verbis exprimit c. 13, 8: *σοφιστὴν κληθῆναι ὄνειδός ἐστι παρά γε τοῖς εὖ φρονοῦσι.* Hoc autem utroque loco illa vocabuli sophistae significatio scribentis animo obversata est, quae apud Atticos longe erat usitatissima, quippe qui sophistam, qui quidem eo nomine dignus esset, liberalium artium et virtutis magistrum intelligerent. Verissime enim scholiastes ad Aristoph. nubb. v. 331 hanc vocem interpretatur quum dicit: *σοφιστὰς τοὺς διδασκάλους νόει ὡς τοὺς ἄλλους σοφίζοντας*, conf. Suid. s. v. Atque huius activae quae dicitur significationis auctor fuit Protagoras Abderites, summa vir ingenii facilitate et singulari doctrinae copia, qui quae aut ipse subtiliter excogitaverat aut ab aliis recte inventa esse viderat, ea ad hominum rationes ac communem intelligentiam accommodare in animum induxerat[8]).

Itaque quum quidem ille humanitatis et virtutis magistrum se profitebatur, id disciplina se pollicebatur effecturum, ut omnes, qui sibi operam darent, illorum hominum instar, qui olim sophistae dicti erant, sapientiae laude florerent. Quis est autem quin sponte videat hanc viri professionem mentes animosque hominum eo vehementius percellere debuisse, quo magis inter Athenienses illis temporibus regnabat publicorum honorum cupiditas malaque ambitio? Nimirum ita paene necessitate quadam factum est, quod factum esse novimus, ut fere nullus esset laudis cupidior adolescens, quin se tali disciplina et institutione frui quam maxime vellet. Ac tanto vehementius haec studia plurimorum hominum excitata sunt, quod Protagoras consilio prudentissimo cum institutione ad virtutem coniungebat artis

---

6) Aristid. vol. III. p. 517 (ed. Dindorf. vol. II. p. 407): *οὐ Λυσίας Πλάτωνα σοφιστὴν καλεῖ καὶ πάλιν Αἰσχίνην*; v. Athen. XIII. p. 612 F.

7) Non dubito, quin iam Diogenes Apolloniates adversarios eadem de causa sophistas appellaverit, v. Brandis Histor. Philos. Gr. I. p. 276.

8) Plat. Protag. p. 349 A: *σὺ δέ, ὦ Πρωταγόρα, ἀναφανδὸν σεαυτὸν ὑποκηρυξάμενος εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας, σοφιστὴν ἐπονομάσας, σεαυτὸν ἀπέφηνας παιδεύσεως καὶ ἀρετῆς διδάσκαλον, πρῶτος τούτου μισθὸν ἀξιώσας ἄρνυσθαι.* ibid. p. 317 B: *ὁμολογῶ σοφιστὴς εἶναι καὶ παιδεύειν ἀνθρώπους.* De vita et philosophia huius sophistae copiosissime egerunt Joan. Frei Quaestiones Protagoreae (Bonn. 1845) et Joan. Vitringa Disquisitio de Protagorae vit. et philos. (Groning. 1852).

dicendi disciplinam, qua ii omnes vel maxime indigere videbantur, qui vellent in sua ipsorum civitate ad aliquam gloriam et auctoritatem pervenire. Etenim quidquid vel ad disserendi subtilitatem vel ad dicendi facultatem pertinere videretur, id omne ille doctrina et institutione sua complexus est. Itaque operam dedit grammaticae, quam etiam scriptis illustravit; tractavit item rhetoricam, cuius efficaciam atque vim augere et amplificare studuit adsumpta poetarum interpretatione, quae singulorum locorum sententias subtiliter rimaretur, omniumque studiosissime elaboravit in dialecticis, ut adeo Socraticam disputandi rationem quodammodo praeivisse vel formavisse iudicatus sit[9]).

Qui quum magistri munus summa cum laude obiret[10]), multi eius exemplum secuti artem sophisticam professi sunt, ut Prodicus Ceus, Hippias Eleus, Gorgias Leontinus, Thrasymachus Chalcedonius, Polus Agrigentinus. Hi igitur omnes et alii quidam multo iis inferiores in sapientiae studio, quod plerosque coluisse constat, non acquieverunt, sed sapientiae tradendae facultatem prae se tulerunt, et professi sunt, si quis sua disciplina uteretur, eum se sapientiorem et ad dicendum et ad res gerendas habiliorem aptioremque reddere. De his sophistis quae alii memoriae prodiderunt, ea fere omnia a Platone sumta sunt ex eoque fonte etiam nunc hauriri possunt. Plato enim, quid de iis sentiret, aut occasione oblata breviter significavit, aut copiosius et dedita opera exposuit, ut non pauca eius scripta eo potissimum spectare videantur, ut quo nitatur fundamento illa sophistarum professio, ostendatur legentiumque de ea re iudicio lumen afferatur clarissimum. In his igitur libris iam inde antiquitus hic dialogus, ut ex illa quam memoravi inscriptione apparet, unus omnium maxime habitus est.

Iam vero alia inde nascitur quaestio, qua ratione Plato de sophistis egerit. Sunt enim viri docti et fuerunt, qui philosophum censerent non ea qua par est animi probitate et integritate in illo argumento versatum esse. Invidia motus et vitia eorum auxisse et virtutes depressisse oratione dicitur. In quam sententiam quae ante ducentos quinquaginta fere annos disputavit Cresollius in Theatro veterum rhetorum[11]), ea quae huc subiiciantur digna sunt. Is igitur lib. I c. 5: Plato quidem, inquit, sophistas vexat, qui homines gloria et pecuniis supra omnem hominum opinionem locupletatos, earundem ipse rerum

9) V. Diog. Laert. III, 37. IX, 57.
10) Men. p. 91 E: *οἶμαι γὰρ αὐτὸν (Πρωταγόραν) ἀποθανεῖν ἐγγὺς καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότα, τετταράκοντα δὲ ἐν τῇ τέχνῃ ὄντα· καὶ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τούτῳ ἔτι εἰς τὴν ἡμέραν ταυτηνὶ εὐδοκιμῶν οὐδὲν πέπαυται.* conf. de rep. X. p. 600 C.
11) Insertus est hic liber Ludovici Cresollii, Armorici e societate Jesu, Jac. Gronovii Thesauro Graecar. Antiquitt. vol. X.

appetentissimus, non nisi limis oculis et invito animo contuebatur. In omnibus generatim sordes avaritiae, inutilem et fallacem disputandi rationem carpebat: in singulis vellicabat etiam quaedam, et florem ipsum infringebat. Nam in Thrasymacho, ut animadvertit S. Basilius ep. CLXVII. τὸ θρασὺ καὶ ἰταμόν, audaciam et temeritatem perstringit, in Hippia τὸ κοῦφον τῆς διανοίας καὶ χαῦνον, levem animum et remissum, in Protagora τὸ ἀλαζονικὸν καὶ ὑπέρογκον, arrogantiam et tumorem. Sed taciti animi cupiditatem et Platonis invidentiam doctissimi quidam homines aperuerunt. Plato, inquit Dionysius Halicarn. ad Pomp., scripsit contra sophistas οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου, sed ἀπὸ φιλοτιμίας. Philostratus Ep. ad Iul. Aug. de Platone sophistisque disputans idem notat; Plato, inquit, φιλοτίμως μὲν πρὸς αὐτοὺς εἶχεν, ἐπειδὴ διεφοίτων θέλγοντες μικράς τε καὶ μείζους πόλεις, τὸν Ὀρφέως καὶ Θαμύρου τρόπον. Haec ille. Potuit vir litteris eruditissimus etiam Aristidem, auctorem haud mediocrem, appellare, qui vol. III. p. 519 (ed Dindorf. vol. II. p. 408) graviter et acerbe in Platonem haec coniicit: τὸν σοφιστὴν δοκεῖ μέν πως κακίζειν ἀεί, καὶ ὅ γε δὴ μάλιστα ἐπαναστὰς τῷ ὀνόματι Πλάτων εἶναί μοι δοκεῖ.

Nostra autem memoria Grote[12]), rerum Graecarum scriptor doctissimus, Platonem ab ea culpa, cuius ab illis viris arguitur, prope abesse ratus, quum sophistarum patrocinium suscepisset, eam causam magno ingenii et doctrinae apparatu egit. Sed etsi vir clarissimus recte eos impugnat, qui quaecunque sophistarum laudi tributa sunt, ea ironice dicta accipiant, quaecunque ipsi loquentes inducuntur, ea aut pro stulta loquacitate habeant, aut in cavillationibus ponant ad obscurandam veritatem et audientium mentes decipiendas adhibitis, tamen in aliis non magis ei accedendum est quam Cresollio.

Multos sane sophistas Plato acerba irrisione perstrinxit. Nimirum arti sophisticae persequendae pauci erant pares, multi eam profitebantur; quorum levitatem quum corripuit, non rem ipsam reprobavit. Nusquam celeberrimos illos et clarissimos artis auctores ea qua excellebant laude privavit. Protagoras

---

12) Grote vol. VIII. p. 480 (Interpretat. Meiszner. vol. IV. p. 580) in his Xenophonteis: γράμματα πολλὰ . . ποιητῶν τε καὶ σοφιστῶν τῶν εὐδοκιμωτάτων, quae Memorabil. lib. IV. c. 2 init. scripta inveniuntur, vocabulo σοφιστῶν significari vult prosae orationis scriptores. Quae interpretatio, quam Lud. Dindorfio probatam esse miramur, iis quae Memorabil. I. 6, 14 habentur, minime potest constitui, neque loci sententiae respondet. Euthydemus libris legendis ad dicendum et ad res gerendas animum dicitur praeparare studuisse; quod quo modo optime fieret, sophistarum i. e. sapientiae professorum τέχναι aliaque eorum scripta indicabant. Ea igitur praecipue collegit. Nec ratio obcura est, cur praeter sophistarum libros maxime poetarum congesserit.

quidem hoc dialogo etsi, ut ipsa veritas postulabat, in dialecticis Socrate minus exercitatus describitur, tamen summo honore afficitur eique de gravissimis rebus sententiae tam singulares atque eximiae tribuuntur, ut qui novissime de hoc libro commentatus est, sophistae partibus, non Socratis, Platonem ea quae ipse probasset, adscripsisse iudicaverit[13]). Nihil tale, si quis alteri meritam laudem invidet et gloriae obtrectat, unquam fecit. Maxime autem Plato eos, quibus ad philosophiam aditus aliqua de causa negatus esse videbatur, a sophistis ad liberaliorem fortunam institui aequum censuit. Eaque est causa, cur Socrates in Theaeteto (p. 151 B), quos sua opera nihil indigere intellexisset, non invito animo eos quum aliis sophistis, quorum doctrina iuvarentur, conciliasse dicatur, tum vel maxime Prodico[14]). In iis igitur Hippocrates, Apollodori filius, numerandus est, quem, ut est in hoc libro, ad Protagoram adduxit[15]). Quo officio quem ad modum Socrates defunctus sit, optime ex libro ipso apparet, cuius hoc est summarium

Narrat Socrates amico cuidam, qui factum sit, ut modo convenerit cum Protagora, viro sapientiae laude clarissimo, et quae cum eo sit collocutus. Venerat enim ad eum multo adhuc diluculo Hippocrates, cuius modo mentionem feci, iuvenis Atheniensis, miro sophistae audiendi ardore incensus, eumque precibus adierat, ut ipsum clarissimo sapientiae et virtutis magistro commendare et in disciplinam tradere vellet. Cuius voluntati priusquam morem gereret, colloquium instituerat, quo eum de periculo, quod ex illa disciplina ad ipsius animum redundare posset, commoneret. Itaque ex eo quaesiverat, cur tandem ad Protagoram adduci vellet, tum quemnam sophistam intelligeret, denique in qua potissimum re ars sophistica versaretur? Ad priora adolescens satis confidenter responderat, ad hoc, quod diceret, non iam habuerat[16]). Quum Socrates eo disputationis loco doctrinarum artiumque mercatura cum esculentorum et potulentorum comparata docuisset maius in illa damnum ab imperitis accipi posse, tum una cum Hippocrate ad Calliam, Hipponici filium, ubi Protagoras deversabatur, perrexerat. P. 309—314 E.

---

13) Rich. Schoene De Platonis Protagora (Lips. 1862) p. 64 sqq.

14) *οἳ ἂν μοι μὴ δόξωσί πως ἐγκύμονες εἶναι, γνοὺς ὅτι οὐδὲν ἐμοῦ δέονται, πάνυ εὐμενῶς προμνῶμαι, καὶ ξὺν θεῷ εἰπεῖν, πάνυ ἱκανῶς τοπάζω οἷς ἂν ξυγγενόμενοι ὄναιντο, ὧν πολλοὺς μὲν δὴ ἐξέδωκα Προδίκῳ, πολλοὺς δὲ ἄλλοις σοφοῖς κτἑ.*

15) Simplicius (ad Epict. Enchir. 46, 2) p. 311 B: *ὁ Σωκράτης τινῶν ἀνοήτων αὐτοῦ μὲν καταφρονούντων, δι' αὐτοῦ δὲ βουλομένων ἄλλοις συστῆναι πρὸς παίδευσιν, ἀπάγει αὐτοὺς καὶ συνιστάνει σοφισταῖς, ὥσπερ Ἱπποκράτη τὸν Ἀπολλοδώρου, δεηθέντα αὐτοῦ, τῷ Πρωταγόρᾳ συνέστησε.*

16) P. 312 E: *Μὰ Δί', ἔφη, οὐκέτι ἔχω σοι λέγειν.*

Ingressi Calliae domum splendidissimum vident civium et peregrinorum conventum. Conspiciunt Protagoram ingenti cinctum auditorum corona et inter sermones cum iis graviter deambulantem. Conspiciunt in contraria porticu Hippiam Eleum in solio sedentem et coram multis declamitantem. Conspiciunt denique etiam Prodicum Ceum molliter in lectulo decumbentem, item magna circumdatum amicorum et familiarium caterva. His quasi obstupefacti aliquantisper morantur; tandem ad Protagoram accedere constituunt. P. 314 E — 316 A.

Compellat eum Socrates ita, ut ante omnia causam aperiat, cur huc venerint, deinde Hippocratem tanquam iuvenem et generosa indole praeditum et nobili loco natum commendet. Optare autem sese ait, ut sibi liceat paullisper cum ipso de adolescentis institutione, qua usurus sit, colloqui. Protagoras ex eo quaerit, idne remotis arbitris fieri velit, an ita, ut ceteri audiant. Quum Socrates nihil sua interesse dicat, utro modo colloquatur, sophista artem suam tanquam antiquissimam praedicat, utpote iam ab Homero, Hesiodo, Simonide, Orpheo, aliis factitatam; sed per hominum invidiam, quam sophistae nunquam non experti sint, factum esse conqueritur, ut clarissimi illi viri professionem disciplinae sophisticae, aliis nominibus insignitam, studiose occultaverint: longe aliter tamen sese facere solere, ut qui aliorum invidiam et odium nihil veritus se sophistam libere profiteri nunquam dubitaverit. Itaque nihil ait obstare, quo minus de Hippocratis institutione coram omnibus colloquium instituant. P. 316 A — 317 C.

Callia auctore in ea aedium parte, in qua Hippias cum suis versatur, fit consessus, ad quem etiam Prodicus ab Alcibiade et Critia arcessitur. Orditur iam Socrates sermonem ita, ut ex Protagora quaerat, quidnam utilitatis Hippocrati eius consuetudo ac disciplina allatura sit. Respondet sophista magna cum sui iactantia eum hoc commodi inde percepturum, ut quotidie melior ac sapientior evadat. Porro autem interroganti Socrati, quanam in re et ad quid melior sit evasurus, cum superba aliorum sophistarum contemptione non eum ait in arithmeticae, astronomiae, geometriae, musicae studiis frustra detentum iri, sed statim accepturum quae ad res quum domesticas tum publicas bene administrandas valeant, percepturumque artem πολιτικήν. P. 317 C — 319 A.

Miratur Socrates singularem viri sapientiam, libereque confitetur de virtute civili sibi semper ita visum esse, ut eam doctrina et institutione non posse comparari iudicaverit. Nam Athenienses quidem certe, inquit, de rebus, quae scientia et arte nituntur, semper artis peritos in consilium adhibent; de iis rebus autem, quae referuntur ad reipublicae administrationem, tantum abest, ut certos quosdam viros, qui soli artis civilis periti sint, consulendos existiment, ut cuivis dicendi potestatem concedant,

quippe putantes reipublicae gubernandae sollertiam non posse aliorum comparari doctrina et institutione. Atque hanc sententiam illud quoque videtur confirmare, quod filii summorum virorum et in republica clarissimorum, quamvis diligentissime fuerint educati et instituti, tamen rarissime ad paternae virtutis laudes perveniunt, imo saepenumero ab ea plurimum recedunt. His expositis Socrates rogat Protagoram, ut, si quid habeat, quo possit hanc dubitationem animo suo eximere, id velit secum communicare. P. 319 A — 320 B.

Protagoras, precibus eius satisfacturus, more sophistarum longam orditur orationem. Quae quo magis capiat deleniatque audientium animos, exordium ducit a fabulae narratione ad rem praesentem satis lepide excogitatae. Quum tempus, inquit, venisset, quo ordine fatorum varia animalium genera ex telluris gremio in solis lucem prodirent, Prometheo et Epimetheo hoc muneris a diis mandatum est, ut singulis vires facultatesque suas tribuerent. Rem Prometheo absente suscipit Epimetheus, atque ita administrat, ut aliis robur, aliis pernicitatem, aliis alia largiatur, prudenter id curans, ne quod genus interire aut ab aliis deleri possit. Sed ecce! peracta munerum distributione nihil reliquum videt, quo genus hominum ornet. Dum inops consilii haeret, quid faciendum sit, advenit Prometheus virium facultatumque distributionem inspecturus. Hunc vero sortis humanae valde poenituit. Itaque ne genus hominum nudum et inerme relinqueretur, artium factitandarum sapientiam una cum igne Vulcano et Minervae surripuit eamque hominibus impertiit. Sic divinae sortis participes facti diisque cognati et deos esse credebant arasque ac deorum simulacra constituebant, et vocem articulabant et alimenta sibi inveniebant et vestimenta parabant, sed, quum civitatis ordinandae gubernandaeque arte etiamtum carerent ideoque dispersi habitarent, bestiarum impetui impares misere ab iis dilaniati perierunt. Itaque mutui auxilii gratia condiderunt societates atque urbes, quo ferarum arcerent crudelitatem. At enim haec res nullam iis attulit salutem. Nam vix coierunt, quum intestinis bellis subito coortis rursus dissipantur ac denuo pristinae fortunae crudelitati obiiciuntur. Tum vero Iovem tangit generis humani misericordia. Ne igitur funditus illud deleretur, Mercurium in terras demisit, qui feris hominum pectoribus iustitiam et pudorem iniiceret. Hinc vero, ita pergit Protagoras, hinc factum est, ut homines antea dispersi conderent urbes et civitates, civilisque societatis vinculis coniuncti vivere inciperent. P. 320 C — 322 D. Hac autem ratione quoniam omnes pariter iustitiae et pudoris participes facti sunt, mirandum non est, quod in publicarum rerum deliberationibus cuivis sententiae suae publice dicendae potestas datur. Sed quum omnes iustitiae et pudoris munere fruantur, tamen homines virtutem non casu et fortuna sibi contingere, sed institutione,

disciplina, exercitatione comparandam esse arbitrantur, ut plane mecum consentiant. Etenim qui naturae culpa in se habet turpitudinem, eum tantum abest ut puniant, ut omnes talis fortunae misereat; si quis autem vitiis laborat, quae a socordia aut inertia proficiscuntur, eum vero castigant ac gravissimis poenis afficiunt, idque non alio consilio, nisi ut malefici ad bonam frugem revocentur, ceteri autem de vitiis fugiendis admoneantur. Neque illud, quod de filiis clarorum et excellentium virorum dictum est, ullo modo videtur demonstrare virtutem doceri non posse. Etenim communi hominum consensione iustitia, temperantia, aliae virtutes, omnibus civibus tam necessariae iudicantur, ut sine iis respublica stare posse nullo pacto videatur. Quocirca universa educatio, quum privata tum publica, eo spectat, ut iuvenes, quantum fieri possit, ad virtutis exercitationem conformentur. Neque dicere recte licet hac ratione nihil profici. Imo vero omnes ad aliquam virtutis rationem facultatemque adducuntur, neque dubitandum est, quin improbissimus ex iis, qui sub legibus et inter homines vivunt, cum agrestibus ac solivagis hominibus comparatus virtutis compos esse videatur. Itaque ne ii quidem, qui a parentum virtute desciverunt, propterea degeneres habentur, quod omni omnino virtute destituti sunt, sed quia propter minorem ingenii bonitatem ad maiorum suorum praestantiam pervenire non potuerunt. — Finita hac oratione Protagoras denuo se profitetur virtutis magistrum, suamque disciplinam ait multo grandiore dignam esse pretio, quam quod ipse a discipulis exigere soleat. P. 322 D — 328 D.

Hac Protagorae oratione audientium animi adeo permoti sunt, ut omnes plausus ac clamores, quibus, uti veterum mos erat, aliae sophistae orationes exceptae esse dicuntur, ipsa admiratione comprimerentur et Socrates obstupefactus diu etiam oratione finita a Protagorae vultu penderet. Tum vero animo collecto, postquam Hippocrati gratias egit, quod se impulerit, ut eo veniret, Protagorae oratione id effectum esse confitetur, ut ipse, quin virtus humana cura ac disciplina tradi possit, non iam dubitet. Sed de singularum virtutum coniunctione et conspiratione quid sentiendum esse videatur, id ex illius oratione non satis se cognovisse dicit, rogatque, ut eam rem paulo accuratius persequatur, idque longis orationibus missis, ut breviter vel respondendo vel interrogando colloquatur. Itaque quum Protagoras in superioribus plurium virtutum mentionem iniecisset, Socrates nunc ex eo quaerit, utrum hae omnes pro una tantum eademque virtute habendae videantur, an variae unius virtutis partes iudicandae sint. Amplectitur sophista posteriorem sententiam. Itaque ille: Si igitur sunt, inquit, o bone, unius partes virtutis, hae ipsae partes aut plane eandem habere possunt naturam, quam totum, quemadmodum auri particulae a toto non differunt; aut inter se diversae poterunt esse sic, ut singulae

suam sibi propriam habeant naturam, veluti partes faciei, os, nasus, oculus, inter sese differunt. Utrum igitur tibi placet? Probat sophista eam rationem, qua singulae virtutes inter se diversae iudicantur. Hoc vero eius iudicio ita utitur Socrates, ut eum dehinc dialectica subtilitate in magnam consilii inopiam coniiciat. Colligit enim inde satis captiose rebus ita comparatis iustitiam, quippe quae a pietate diversa sit, plane nihil pietatis esse habituram, ac vicissim pietati nihil fore commune cum iustitia. Contra ea sibi iustitiam piam et pietatem iustam videri, ut aut nullum aut quam minimum discrimen inter pietatem et iustitiam intercedat. Respondet ad haec Protagoras, iustitiam et pietatem non per omnia sibi similes videri, nec tamen etiam prorsus dissimiles. Sed iam hoc loco sophista haud obscure significat, tales quaestiones, in quibus is, qui captiosis rationibus velit agere, quaecunque voluerit, cogere possit, minutas atque iniucundas esse et Socrati porro respondere gravatur. P. 328 D — 332 A.

Itaque Socrates, missa huius rei disputatione, repente ad alia progreditur. Estne, inquit, uni rei semper unum tantum contrarium, veluti parvo magnum, bono malum, turpi honestum opponimus? Ait ille. Quid igitur? singulae virtutes, quas commemorabas, nonne et ipsae tantummodo unum quiddam habebunt contrarium, veluti sapientiae opposita erit insipientia? Rursus assentitur Protagoras. Tum vero ille hoc superioribus adversari arguens s a p i e n t i a m et temperantiam unum idemque esse probare conatur, quemadmodum antea iustitiam et pietatem non inter se differre concluserat. Quid? inquit: haeccine adversantur iis, quae antea de partibus virtutis inter se diversis et contrariis dixisti? nam secundum ista sapientiae praeter insipientiam etiam temperantia erat opposita. Quum igitur uni rei unum semper sit contrarium, rectius utique s a p i e n t i a m et t e m p e r a n t i a m a se invicem nihil differre statuemus. P. 332 A — 333 B. — Sed pergamus, inquit, ad alias virtutes, videamusque, quae tandem inter temperantiam et i u s t i t i a m ratio intercedat. Potestne fieri, ut vir iniustus agat prudenter? Respondet ad haec sophista vulgo quidem certe ita videri. Itaque hanc quoque sententiam refutaturus Socrates prudentiam et iustitiam pro una eademque virtute habendas esse hac fere argumentatione demonstrare instituit. Omnes, inquit, ea, quae sibi utilia esse putant, unice appetere solent. Quae sunt utilia, ea etiam bona. Qui facit quae bona sunt, is recte facit. Qui recte facit, prudenter facere iudicandus est. Quum igitur qui prudenter agit faciat item recte, sequitur ut, si quis iniuste agit, is neutiquam prudenter agere putari debeat. Nemo enim prudens quae iustitiae adversantur velle unquam potest. Unde colligitur i u s t i t i a m et t e m p e r a n t i a m non esse diversas virtutes. P. 333 B — 333 E.

Non tamen haec demonstratio ad iustae argumentationis perspicuitatem perducta est. Etenim Protagoras, quum ex eo Socrates quaerat, bonane sint ea, quae utilia sint hominibus, hanc sententiam non una ex parte falsam esse dicit et tandem occasionem sermonis alio flectendi nactum se esse ratus longam orditur orationem, qua bonum non hominum utilitate definiendum esse docet, sed quidquid alicui rei utile sit, id eatenus, quoad utile sit, bonum dicendum, ut multa sint bona, quae hominibus partim nullam afferant utilitatem, partim etiam damnum. Quam sententiam plurimis exemplis accuratissimam doctrinam prodentibus confirmat, scilicet hac ratione audientium animos ad sui admirationem abrepturus atque artem Socratis dialecticam callide elusurus. P. 333 E — 334 C.

Etsi autem Protagorae familiares illius orationis copiam ac splendorem admirantur, tamen Socratem non fugit fraudulentum illius consilium. Rogat igitur sophistam, ut missis splendidarum orationum ambagibus breviloquentia utatur, in qua et ipsa sese excellere dixerit. Ille vero iniquum putat sibi praescribi, quemadmodum disputandum sit. Quibus auditis Socrates, quum institutam disputationem persequi, non orationes de variis rebus audire cupiat, abrupto sermone discessum parat. Hic vero amici eum obnixe rogant, ut ne discedat, precibusque id efficiunt, ut non modo remaneat, verum etiam rursus cum Protagora sermonem conferre velit. Quoniam autem declamationes longiores omnino censet a colloquio arcendas esse, sophistae respondendi interrogandive optione data, ipse iam respondentis suscipit partes, ita quidem, ut, postquam ille interrogando sibi satisfecerit, vicissim illum sit interrogaturus. Postquam igitur de his inter eos convenit, Protagoras magnam liberalioris eruditionis partem positam esse censet in carminibus interpretandis et sermone in Simonidis carmen, quod in Scopae honorem erat scriptum, translato ex Socrate, qui in eo carmine multum se studii collocasse profitetur, quaerit, num bene et recte compositum ei videatur. Respondet Socrates, nihil se in carmine, quod reprehendat, invenire. Tum Protagoras docere conatur poetam secum pugnantia dicere, quippe qui primo ipse ponat difficile esse virum bonum existere, deinde Pittacum, qui difficile dixerit probum esse, vituperet ac corripiat. Qua culpa ut Simonides liberetur, Socrates Prodico auctore duas proponit verborum explicationes, quarum neutram Protagoras admittit. Iamque Socrates suam ipsius sententiam expromit et postquam admirabili cum irrisione Lacedaemonios et Cretenses laudavit tanquam sophistas antiquissimos et breviter acuteque dictis clarissimos, illud carmen Simonideum ita interpretatur, ut poetam, Pittaci dictum aliquod reprehendentem, haec fere dicere demonstret: „Difficile esse virum bonum f i e r i, ac falli Pittacum, qui virum bonum e s s e vel

manere difficile esse dixerit: hoc enim in solum deum cadere; humanae imbecillitati esse negatum [17]).“ P. 334 C — 347 A.

Atque hanc Socraticam carminis interpretationem mirifice probat Hippias sophista. Qui tamen, ut scilicet suae quoque sapientiae specimen aliquod exhibeat, de eodem carmine orationem habere instituit. Sed enim homo admodum ambitiosus ab Alcibiade, sermonum Socraticorum studiosissimo, opportune admonetur, ne id faciat: colloquium enim, a Socrate et Protagora institutum, esse profligandum et ad exitum perducendum. Nimirum constitutum erat antea, ut, postquam Protagoras sibi interrogando satisfecisset, Socrates vicissim interrogantis partes susciperet, sophista huic responderet. Et Socrates quidem se paratum ostendit ad sermonem peragendum, modo ne rursus de carminibus disseratur: horum enim interpretationem admodum dedecere homines liberaliter institutos, quippe ingenii atque eruditionis magnam arguentem penuriam. Protagoras autem, aegerrime ferens, quod erat confutatus, cum eo porro colloqui gravatur, ac multis demum amicorum precibus eo permovetur, ut illi quaerenti respondeat. P. 347 A — 348 B.

Revertitur tandem Socrates post satis longas ambages ad quaestionem in superioribus tractatam, denuo interrogans: virtutesne nihil nisi varia nomina unius eiusdemque rei esse videantur? Respondet ille iustitiam quidem, sanctitatem, prudentiam et sapientiam esse inter se simillimas — has enim virtutes Socrates antea ostendere conatus erat unum idemque esse — sed plurimum ab his differre fortitudinem: saepenumero enim accidere, ut qui ceteris careant virtutibus, ii longe fortissimi sint. Eius sententiam Socrates hac argumentatione refutare instituit. Qui fortes sunt, inquit, eos audaces esse facile largieris. Iam qui audacter aggrediuntur id, cuius periti sunt, ii laudantur; contra qui audaces in eo sunt, cuius nullam habent cognitionem, ii merito insani iudicantur. Omnis autem virtus propter naturam suam necesse est careat vitio ac reprehensione, quia alioquin virtutis nomine indigna foret. Ex quo consequitur, ut ea audacia, quae non habeat scientiam sibi adiunctam, non recte queat pro virtute haberi. Hoc autem probato, consequens est

17) Vere, opinor, Schleiermacherus Praef. ad Protagor. p. 234: „Was des Socrates Deutung von dem Gedichte des Simonides betrifft, von dem uns nichts erhalten ist als eben diese Bruchstücke, dass es nämlich eine Rüge sein soll gegen den Spruch des Pittakus, so ist sie gar nicht lediglich als Scherz zu nehmen. Wenigstens besitzen wir noch ein allgemein dem Simonides zugeschriebenes und diesem hier in Sprache und Manier unverkennbar ähnliches Gedicht, welches sich eben so polemisch auf das im Phaedrus angeführte Epigramm des Kleobulus bezieht, der ja auch zu den Sieben gehörte.“

fortitudinem scientia vacare nullo modo posse, adeoque scientiam et fortitudinem inter se non differre. P. 348 D — 350 C. — Respondet ad haec Protagoras: ex sua sententia fortitudinem quidem non carere audacia posse, neque tamen inde consequi, ut qui audaces sint, ii continuo etiam fortes iudicari debeant. Nam inter audaciam et fortitudinem hoc interesse, quod illa, quae inconstans sit neque stabili utatur iudicio, aut ab impetu aut ab artis alicuius proficiscatur scientia, fortitudo autem, quae semper sibi constet omnibusque vitae locis cernatur, ab universa hominis natura animique conformatione (ἀπὸ φύσεως καὶ εὐτροφίας τῶν ψυχῶν) fluat. P. 350 C — 351 A.

Socrates ita a proposito depulsus hac disputatione repente relicta alio modo Protagorae sententiam refellere conatur. Sciscitatur igitur ex eo, an omne iucundum etiam bonum sit, et an ipsa iucunditas per se spectata bona censeri queat. Dubitante autem illo, quomodo de hac re iudicandum sit, voluptatem vel iucunditatem per se bonam esse ideoque ab omnibus appeti solere deinceps hac argumentatione docere instituit. Scientia una est, inquit, omnium cupiditatum nostrarum moderatrix, adeoque universam regit ac gubernat hominum vitam. Qua qui utitur, is, quum bona et mala probe discernat, a nulla re superabitur aut vincetur, quippe nihil faciens, nisi quod scientia fieri iubeat. Quodsi igitur reperiuntur qui se dicant non quod bonum est, licet illud cognoverint, amplecti, sed a voluptatibus victos ad alia omnia abripi; ii in magno versantur opinionis errore. Etenim quae iucunda sunt, ea non propterea, quod in praesenti afferunt voluptatem, mala putantur, sed quia futuro tempore maiora mala videntur allatura: vicissimque bona, cum doloris acerbitate coniuncta, propterea, quod in praesenti dolorem admixtum habent, acerba quidem appellantur; sed eadem tamen pro bonis habentur, si in posterum speramus per illa effectum iri maiorem voluptatis ac iucunditatis sensum. Quaecunque igitur bona aut mala censentur, ea metiri solemus voluptatum aut dolorum, quibuscum coniuncta sunt, magnitudine vel parvitate, adeoque ipsam voluptatem, si maiorem aufert quam affert iucunditatem, malum arbitramur, atque contra dolorem bonum, si voluptatem acerbitate sua habet maiorem. Ex quo consequitur omnes omnino voluptatem tanquam bonum perpetuo consectari, dolorem ut malum aversari. P. 351 A — 354 E. — Haec autem si vera sunt, ridiculum est dicere hominem, licet mala saepe cognoscat, tamen ea facere, quum non facere liceat, et vicissim, licet cognoscat bona, tamen ea amplecti nolle propter praesentium voluptatum vim et magnitudinem. Nam quum v o l u p t a s *per se* bona sit; is, qui mala, quatenus mala sunt, sua sponte faciat, bonis succumbens male facere videatur necesse erit, id quod per est absurdum. Itaque quod vulgo vocant s u c c u m b e r e v o l u p t a t i b u s, vel a b i l l i s v i n c i, id nihil est aliud, nisi pro

maioribus bonis maiora mala sumere, et quidem deceptum opinionis errore. Quippe in eligendis bonis plurimum refert, ut rerum iucudarum et iniucundarum rationem plane perspectam habeamus; qua cognitione qui carent, ii fieri non potest quin in fraudem et errorem incurrant. Quocirca scientiam apparet voluptate esse multo potiorem, quippe quae omnes actiones nostras universamque vitam regere ac moderari debeat, neque fieri unquam potest, ut quis a voluptatibus victus, quum bona cognoscat, tamen contraria amplectatur: neque enim quisquam sciens malus; sed qui voluptati succumbentes mala sequuntur, ii propter imprudentiam, et quia errore decepti sunt, minora bona pro maioribus amplecti videntur. Quae si vere disputavimus, vir sapiens nunquam sua sponte mala appetet aut faciet. P. 354 E — 357 E.

His expositis Socrates revertitur ad illud, quod Protagoras in superioribus dixerat, fortitudinem a ceteris virtutibus propterea plurimum differre videri, quod saepenumero homines insipientissimi, intemperantissimi et iniustissimi alios audacia et fortitudine sua longissime antecellerent. Postquam enim concessum est neminem volentem res periculosas unquam suscipere; ne fortem quidem virum temere se in mala et calamitates esse coniecturum asseverat. Nam quae quis timet, inquit, ea mala existimat: nemo autem sua sponte suscipit ea, quae sibi malum aliquod afferre arbitratur. Itaque vir fortis ea, quae sunt honesta, id est, iucunda — nam honestum et iucundum idem esse vidimus — semper et ubique sequitur, ideoque nec turpiter metuit nec turpiter audax est, quum timidus ac temere audax vel metu vel audacia turpi corripiatur. Est autem turpiter audere vel timere nihil aliud, nisi propter recti ignorantiam peccare, quandoquidem nemo prudens, ut vidimus, quae sibi perniciosa fore praevidet, unquam suscipiet. Unde efficitur, ut fortitudinem scientia contentam esse iudicari oporteat: est enim nihil aliud nisi rerum metuendarum aut non metuendarum scientia cum recto usu coniuncta. — His omnibus magna subtilitate explicatis, Socrates concludit falsam esse Protagorae sententiam, homines imprudentissimos saepenumero fortissimos esse statuentis, et sophista ipse, etsi perinvitus fatetur eam ex iis, quae concessa sint, locum habere non posse. P. 357 E — 360 D.

Protagorae animum rursus placaturus Socrates: *Ego vero,* inquit, *non aliam ob causam haec omnia ex te quaero, nisi quod perspicere cupio, quomodo se habeant quae ad virtutem referuntur, et quid sit ipsa virtus. Nam probe novi, hoc ubi patefactum fuerit, etiam illud manifestum fore, de quo disputavimus, utrum virtus doceri possit, necne.* P. 360 D — 361 A.

At mirum quiddam nobis in hac disputatione accidit. Ego enim, qui antea virtutem doceri posse negabam, nunc hoc ipsum

affirmo, quod meae rationi mirum quantum adversatur, quippe demonstrare studens omnes virtutes, et iustitiam et temperantiam et fortitudinem, scientia contineri: qua quidem ratione probata virtus maxime doceri posse videbitur. Tu contra, qui virtutem disciplina comparari posse antea aiebas, nunc contrarium statuere videris, quippe quum id efficere studeas, ut quavis alia re potius quam scientia contenta esse videatur. — *Quocirca, quum omnia mire perturbata temereque mixta videamus, equidem pervelim, ut ad virtutis naturam contemplandam accedamus, ac tum demum iterum quaeramus, utrum ea doceri possit, necne.* P. 361 A — D.

Sed Protagoras hanc disputationem, quum sibi iam ad aliud quid accedendum sit, in aliud tempus differendam esse dicit, Socratem autem magnificis ornat laudibus eumque vaticinatur aliquando talem futurum, qui merito inter viros sapientiae laude conspicuos numerari possit. — His dictis auditisque Socrates et Hippocrates discedunt.

Haec igitur summa est libri, qui omnium iudicio insignem habet artis perfectionem. Nam tanta in eo regnat orationis elegantia et venustas, argumenti varietas atque facilitas, iocandi ridendique in summa rerum gravitate hilaritas, ut nemo eum sine limpidissimae voluptatis sensu legere queat. Quod si quaerimus, quorsum universa disputatio pertineat, necesse est meminerimus, Hippocratem, adolescentem Protagorae doctrinae cupidissimum, horum sermonum causam fuisse, unde facile erit cognitu, Platonem hoc spectasse, ut sophistarum maximeque eorum principis disciplina in omnium conspectu exponeretur. Atque id quidem sic consecutus est, ut et res, in quibus illorum disciplina versabatur, persequeretur, et viam ac rationem, qua discipulos erudiebant, ostenderet. Itaque in hoc dialogo exemplum sophisticarum orationum, quae proprie *ἐπιδείξεις* appellabantur, luculentissimum invenimus, tum videmus, ut sophista cum Socrate, homine artis dialecticae peritissimo, verbis contendens nomen suum tueatur et auctoritatem, denique grammaticae interpretationis poetarum specimen exhibetur, idque, quod litterarum monumentis proditum sit, antiquissimum. Iam vero ad quas res sophistae instituant, id primum in eo sermone, quem Socrates cum Hippocrate habet, disputatur. Cui quaestioni solvendae quum ipsi sibi videantur impares, a Protagora, simul atque ad eum perventum est, eiusdem rei explicationem petunt. Ille quum homines sapientiores et meliores sua disciplina effici dicat, tum de virtutis vi ac notione disseritur, cuius Socrates, etsi paulo tectius, duo distinguit genera, ut sophisticam finibus, quos supra significavi circumscribat. Ipse enim sophistis unam virtutem civilem, quam vocant[18]), relicturus de eius solius disciplina

18) Men. p. 91 A: *Μένων ἐπιθυμεῖ ταύτης τῆς σοφίας καὶ ἀρε-*

quaestionem infert neque aliam intelligit, quum Protagorae oratione sibi persuasum esse confitetur, (a sophistis) virtutem posse doceri. Alterum deinceps genus, quod unice virtutis nomine dignum habet, quippe quod cum boni honestique cognitione et recti conscientia coniunctum sit, id a sophistis alienum esse probare conatur, ut philosophis tanquam proprium vindicet.

Sed in hac parte disputationis Socrati persona imposita est ab ea, quam plerumque apud Platonem fert, longe diversa. Etenim, ut suae causae serviat, parum fideliter aut vere cum adversario agit. Et vero si eadem ratione, qua hoc loco cum Protagora disserit, quotidie cum civibus Atheniensibus collocutus est, fieri non potuit, quin multam sibi conflaret invidiam. Quod ne temere dixisse videamur, sententiam nostram paucis exemplis confirmemus. P. 331 A: qui, inquit, virtutes inter se differre censet, neque iustitiam ac pietatem pro una eademque re habet, is pietatem rem non iustam, *ergo* iniustam, et iustitiam rem impiam dicit. Quod quum absurdum sit, efficere vult et cogere, iustitiam et pietatem unum idemque esse. Ipsius verba vel eius potius, quem suam causam agentem facit, sunt: *σὺ φῄς οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον μόριον οἷον τὸ ἕτερον τῶν τῆς ἀρετῆς;.. Οὐκ ἄρα ἐστὶν ὁσιότης οἷον δίκαιον εἶναι πρᾶγμα, οὐδὲ δικαιοσύνη οἷον ὅσιον, ἀλλ' οἷον μὴ ὅσιον· ἡ δὲ ὁσιότης οἷον μὴ δίκαιον, ἀλλ' ἄδικον ἄρα, τὸ δὲ ἀνόσιον*; Simili disputandi modo, vi vocabuli *σωφροσύνης* abusus, p. 332 sapientiam et temperantiam nihil nisi varia eiusdem rei nomina esse colligit. Adde quod idem orationis ambiguitate non semel utitur, ut p. 319 A in eius verbis *δοκεῖς μοι . . ὑπισχνεῖσθαι ποιεῖν ἄνδρας ἀγαθοὺς πολίτας* Heraclitea quaedam obscuritas inest; nam *ἀγαθούς* ad *ἄνδρας* referatur, an ad *πολίτας*, liberum est arbitrium. Protagoras, qui virtutem universam, non civilem modo, se tradere profitetur, sese arbitratur videri cives ad virtutem instituere, non viros ad res publicas [19]); Socrates, quamquam civilem virtutem sive prudentiam intelligit, ut ex proximis verbis apparet, tamen hic nondum sciri vult, ex sua sententia perfectam virtutem ac consummatam sophistis omnino non concedendam esse. Eiusdem ambiguitatis exemplum ad argumentationem etiam gravius ad p. 350 B notavimus.

τῆς, ᾗ οἱ ἄνθρωποι τάς τε οἰκίας καὶ τὰς πόλεις καλῶς διοικοῦσι, καὶ τοὺς γονέας τοὺς αὑτῶν θεραπεύουσι, καὶ πολίτας καὶ ξένους ὑποδέξασθαί τε καὶ ἀποπέμψαι ἐπίστανται ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ.

19) Perspicuis verbis ipse id in sequentibus declarat p. 328 B: *εἰ ὀλίγον ἔστι τις ὅστις διαφέρει ἡμῶν προβιβάσαι εἰς ἀρετήν, ἀγαπητόν. ὧν δὴ ἐγὼ οἶμαι εἷς εἶναι, καὶ διαφερόντως ἂν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὀνῆσαί τινα πρὸς τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν γενέσθαι.* conf. p. 339 B. Aristot. pol. VIII, 14 (1333 a. Bek.): *τοῦτ' ἂν εἴη τῷ νομοθέτῃ πραγματευτέον, ὅπως ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνωνται (πολίτης καὶ ἄρχων).* Hinc Seneca ep. 76: In eo loco (i. e. in eo auditorio), in quo vir bonus discitur, paucissimi sedent.

Haec vero omnia Plato ne iuveni quidem [20]) Socrati tribuisset, nisi veram eius colloquendi rationem voluisset exprimere. Eique instituto convenienter sententiae etiam, quas Socrates in hoc dialogo profert, ad Socraticam doctrinam accommodatae sunt. Vehementer enim nos de hac re a Stallbaumio dissentimus, qui omnia, quaecunque Socrati minus honesta esse videantur, e sophistarum vulgique opinione et mente disputata esse statuit. Itaque quae de fortitudine disseruntur, ea, inquit vir doctissimus [21]), Socrates pleraque omnia ad mentem ipsius Protagorae disputat, ita quidem ut eum per suam ipsius rationem in fraudem et errorem inducat. Nam Socrates ipse, etsi fortitudinem quoque in scientia positam esse iudicabat, tamen neutiquam eam volebat inesse in callida quadam rerum iucundarum aut iniucundarum, metuendarum, aut non metuendarum deliberatione, ad quam unam sane illam referebant qui virtutis dignitatem uno utilitatis studio terminabant: imo eum pro certo et explorato habemus eam scientiam, quae requireretur ad fortitudinem, item in boni rectique cognitione atque certa officii persuasione positam iudicavisse. Idemque, quod Socrates honestum et iucundum idem esse ait adeoque voluptate ita fruendum arbitratur, ut ad eius usum sapientia adhibeatur, huius sententiae auctores facit sophistas. Nam: haud scio, inquit, an Socrates in eo loco potius ipsorum sophistarum opiniones Protagorae proponat, quo facilius eum deinde laqueis dialecticis irretiat. Verum enim vero Protagoras Socratis sententiam alteram graviter refellit, alteram num amplectatur, vehementer dubitat. Et Socrates, cui Xenophon scribit [22]) placuisse, utile et bonum idem esse, recte ac iure a Platone ita disputans inducitur, ut iucundum, quod quidem nunquam non iucunde afficiat, nihil aliud esse ac bonum statuat. Haeret autem haec Socratis sententia in nobilissimo illo decreto, quo omnes virtutes ad unam sapientiam revocandas esse iudicavit. Quae quum ita sint, Plato, quem ad modum ad Protagorae aliorumque sophistarum disciplinam exponendam et res ipsas quas docebant, significavit, et docendi viam ac rationem effinxit, sic de industria ea, quae Socrati tribuit, placita ac decreta e Socratica doctrina repetivisse et eius disputandi rationem expressisse putandus est.

Proximum est, ut videamus, **quo tempore hic liber conscriptus sit, et quando colloquium fingatur habitum**, Atque de priore tempore plerisque interpretibus ita visum est, ut libri confectionem ad Platonis adolescentiam referendam esse statuerent. Socrate enim vivo [23]) hunc sermonem lit-

20) P. 314 B: *ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι, ὥστε τοσοῦτο πρᾶγμα διελέσθαι.*

21) Praefat. edit. secund. p. 30 sq.

22) Memorabil. IV. 6, 8 sq.

23) Fabric. Biblioth. Graec. III. 86 Protagoras hoc dialogo lecto

teris mandatum esse volunt, qui quum moreretur, natus fuit Plato viginti septem annos. Sed quamquam facile credimus, in Platone, acerrimi viro ingenii, ea quae futura essent, multo maturius quam in plerisque hominibus perfecta esse, tamen tanta scribendi elegantia et perfectio, quanta hic singulae partes descriptae, res et homines paene sub oculos nostros subiecti, in argumento explicando omnia ad artem directa sunt, in nullum adolescentem ne summa quidem ingenii felicitate praeditum videtur cadere. Et quid sit, cur aliter plerumque statuatur, quaerentes hanc maximam causam reperimus, quod Platonis de ideis doctrinae vestigia certa in hoc libro non animadvertantur. Verum, si quid video, inde non consequens est, illam doctrinam eo tempore, quo liber conscriptus est, a Platone nondum fuisse excogitatam, imo si ea, quae modo disputavimus, idoneam habent fidem et Socrates in Protagora suas ipsius partes, non Platonis, agit, illi doctrinae illustrissimae nullum in hoc sermone locum relictum fuisse apparet, ut ex eo quod Socratis placita in dialogo non ad eam relata sunt, de tempore scriptionis aliqua probabilis coniectura colligi non possit. Neque virtutum numerus ad hanc quaestionem spectat. Numeratur enim in hoc libro inter virtutes cardinales, quas vocant, praeter iustitiam, sapientiam, temperantiam et fortitudinem etiam pietas, cuius Plato in iis libris, qui posteriore tempore scripti videntur esse, plerumque nullam iniicit mentionem, iustitiae eam subiungendam esse ratus. At Protagoras in hoc colloquio quinque virtutis partes discernit isque pietatem una cum iustitia et temperantia iam in oratione de virtutis origine et disciplina commemoraverat; Socrates, qui p. 361 A disputationis summam repetit, pietatem praetermittit. *ἐπιχειρεῖς*, inquit, *ἀποδεῖξαι, ὡς πάντα χρήματα ἐστὶν ἐπιστήμη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία.* Non equidem ignarus sum, pietatem a Socrate in virtutum numero et praecipuo quodam loco positam esse, sed quot virtutis formas Plato, quum hunc dialogum scriberet, probaverit, id rationibus confirmari posse nego.

Iam si quaeritur, quo tandem tempore liber scriptus esse videatur, certum quendam annum in re prae ceteris lubrica constituere sane est difficile. Ipse autem in ea sum opinione, ut Platonem hunc librum haud ita multo post annum trecentesimum nonagesimum secundum a. Chr. n. confecisse arbitrer. Ad id tempus quum universa dialogi praestantia aptissime referri pos-

dixisse dicitur: *ὡς καλῶς οἶδε Πλάτων ἰαμβίζειν.* Quod si quaeris unde fluxerit, Dalecampius, Athenaei interpres, p. 505 D. temere Protagoram pro Gorgia posuit. De recentiorum sententia v. C. Fr. Hermann Histor. Philos. Platon. T. I. p. 618 not. 323 et Steinhart Praefat. ad Prot. p. 432. Quod Heindorfius in editione Protagorae p. 463 ab hoc potissimum dialogo incipiendam tironibus Platonicorum librorum lectionem iudicavit, de eo ab acutissimo philosophi interprete nequaquam dissentio.

sit, tum haud dubie pertinet locus p. 350 A: *Τίνες ἀπὸ τῶν ἵππων πολεμεῖν θαρραλέοι εἰσί; πότερον οἱ ἱππικοί, ἢ οἱ ἄφιπποι; Οἱ ἱππικοί. Τίνες δὲ πέλτας ἔχοντες; οἱ πελταστικοί, ἢ οἱ μή; Οἱ πελταστικοί.* Cum equitibus igitur peltastae tamquam alterum copiarum genus exempli causa ponuntur, ut intelligatur, quantum animi etiam in bello addat scientia. Cuius rei exemplum a peltastis mea quidem sententia peti non ante potuit, quam Iphicrates iis copiis plane nova ratione usus est. Is autem quum eo anno, quem posui, et alia pedestria arma mutasset et peltam sive caetram pro clipeo fecisset[24]), praeter ceteros duces id operam dedit, ut ratione milites arma tractarent, quo factum est, ut omnium spe felicius rem gereret, v. Xenoph. Hellenic. IV. 5, 14. Ad illud Iphicratis institutum, quod per totam Graeciam celebrabatur, spectant, opinor, haec Platonis verba, unde id iure nobis videmur colligere, Protagoram anno circiter trecentesimo duodenonagesimo litteris consignatum esse.

Eo anno non modo Protagoras et Socrates, sed paucis exceptis, in quibus Callias fuit, omnes qui illorum sermoni interfuisse dicuntur, e vita iam excesserant. Longe enim ab illo tempore id diversum est, quo Plato hunc sermonem habitum esse fingit. Videndum igitur nunc est, quod sibi tempus proposuerit, quo homines illi totius Graeciae clarissimi ad Calliam convenisse dici possent. Athenaeus p. 218 ex Hippocratis verbis: *ἔτι γὰρ παῖς ἦ, ὅτε τὸ πρότερον*[25]) *ἐπεδήμησε* (*Πρωταγόρας*), quae initio dialogi scripta inveniuntur, ex iis igitur concludit, Protagoram secundo adventu Athenis morantem hunc de virtute sermonem cum Socrate habuisse. Quare quum Socrates tertio iam die postquam ille advenit, cum Hippocrate eum convenisse dicatur, hoc praecipue quaerendum putavit, quo anno sophista iterum Athenas venerit. Quam rem hoc modo effecit, ut, quia Protagoras ad Calliam devertit, mortem Hipponici, Calliae patris, exquisiverit. Atque Hipponicus, inquit, dux creatus et contra Tanagraeos una cum Nicia profectus est Euthydemo archonte h. e. Ol. 88, 3, sed mortuus iam erat anno tertio Ol. 89, quo Eupolis fabulam Adulatores docuit, qua in fabula Callias hereditatem adiisse, nec ita pridem adiisse dicitur, ut mortem patris in primum aut alterum annum Ol. 89 incidisse intelligatur. Eadem in fabula ab Eupolide Protagoras etiam inducitur, quem tum nondum diu Athenis versatum esse ex eo colligas, quod in Conno Amipsiae duobus annis ante acta in sophistarum numero

---

24) Cornel. Nep. vit. Iphicrat. c. 1. Diodor. XV. 44.

25) Minime dubitandum est, quin Athenaeus iam vulgatam lectionem τὸ πρῶτον invenerit pro τὸ πρότερον, quod a Stallbaumio demum e codicibus melioribus recte repositum est. Proximus enim adventus, non primus, intelligendus est, nisi forte Plato hoc loco et adolescentis naturae et sophistae vitae ac morum videtur oblitus fuisse.

2*

non producitur. Quum igitur illo temporis spatio, quod inter primum et tertium annum Ol. 89 interiectum est, et mortuus sit Hipponicus et Protagoras Athenas reverterit, in unum aliquem ex his tribus annis Plato, si ratione egisse putandus est, illum conventum necesse est retulerit, atque quum adsit etiam sermoni Hippias Eleus, de altero anno Ol. 89 eum cogitasse statuendum est, quod Hippias nisi per inducias annuas Isarcho archonte anno primo Ol. 89 factas non potuerit tuto Athenis degere. Illo autem tempore neque Paralus et Xanthippus, Periclis filii, Protagoram audire potuerunt, utpote aliquot annis ante mortui [26]), neque Pherecratis fabula Agrestes, quae demum Aristione archonte (Ol. 90, 4) docta est, in Protagora (p. 327 D) commemorari debuit, unde Athenaeus manifesto apparere dicit, diversa Platonem tempora confudisse historiaeque fidem laesisse. Sed alia etiam in hoc dialogo habentur, quae nisi temporum ratione neglecta ad secundum annum Ol. 89 (423 a. Chr. n.) referri nequeant. Non enim Agatho poeta, qui iam proxima Olympiade (90, 4), ut Athenaeus p. 217 A memoriae prodidit, in certamine tragico victoriam reportavit, eo anno *νέον ἔτι μειράκιον* fuit, quo nomine p. 315 D a Socrate appellatur. Neque magis cum illo anno concinunt, quae p. 311 C de Phidia Atheniensi et p. 335 E de Crisone Himeraeo memorantur. Ille enim, quem iam anno primo Ol. 87 interiisse constat [27]), exempli causa inter eos nominatur, quos adiens Hippocrates certam quandam artem doceatur, cum Crisone, insigni cursore Socrates Protagoram comparat orationum cursum non inhibentem et suam conditionem, si cum sophista longis orationibus certare iubeatur, eandem esse dicit, ac si Crisonem currendo iubeatur aemulari. Tribus deinceps certaminibus Olympicis — Ol. 83. 84. 85 — Criso [28]) cursu vicit, ut illo tempore eius pedum pernicitas tota Graecia esset celebris; sed Ol. 89, 2 post ultimam victoriam duodeviginti annorum spatio interiecto sine dubio tantum de ea laude fuit detractum, ut nec ipse *δρομεὺς ἀκμάζων* appellari posset et Socrates nihil haberet, cur cursu cum eo certare nollet. Etenim ne Socratis quidem persona, qui ut iam vidimus, iuvenili aetate florens describitur, anno 423 respondet.

Sed haec omnia ita comparata sunt, ut ad prius quoddam tempus hunc dialogum accommodatum esse nemo non intelligat.

---

26) Censemus enim Athenaeum p. 506 A scripsisse *ἅτε πρότερον τελευτήσαντες*, non quod libri exhibent *οἵ ἔτι πρότ. τελ.* aut quod Casaubonus coniecit *οἵ πέμπτῳ ἔτει πρότ. τελ.* Casaubonum ut ita coniiceret, errore ductum esse intelliges ex descriptione Olympiadum, quam ipse in Animadvers. ad Athen. ad lib. V caput XV adiecit.

27) Hanc O. Muelleri sententiam secutus etiam est Brunn Graecor. artific. histor. I. p. 167.

28) V. Diodor. XII, 5. 23. 29. Dionys. Hal. Antiq. Rom. XI init. Pausan. V, 23.

Ad quod accuratius definiendum plurimum Alcibiadis descriptio confert, quam initio dialogi habemus; dicit enim familiaris Socratis Alcibiadem sibi nuper pulcrum virum, at virum tamen visum esse, cuius malae iam sint lanugine obductae. Quae ei Socrates non gravate concedit, quum addat, ex Homeri sententia *χαριεστάτην ἥβην εἶναι τοῦ ὑπηνήτου, ἣν νῦν Ἀλκιβιάδης ἔχει*. Spectant ad hunc locum Athenaei verba p. 219 E: *ὅτι δὲ (Σωκράτης) ὄντως ἤρα τοῦ Ἀλκιβιάδου, δῆλον ποιεῖ Πλάτων ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ, καίτοι μικρὸν ἀπολείποντος τῶν τριάκοντα ἐτῶν*, sed librariorum incuria litteram *λ'* pro *κ'* describentium misere ea quidem corrupta sunt. Non enim Athenaeus adeo Atticorum linguae et institutorum imperitus erat, ut quis *ἥβην ἔχειν* Attice diceretur, nesciret. An quisquam arbitratur, haec verba Cratini: *αὐτοὺς ἐπαίδευσεν ἔθρεψέν τε Δημοσίοις χρήμασιν εἰς ἥβην, Ἵνα ποτέ οἱ λοιγὸν ἀμύναιντο*, aut haec Thucydidis (II, 46): *τοὺς παῖδας (τῶν θαπτομένων) τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ ἡ πόλις μέχρι ἥβης θρέψει* ab Athenaeo ita esse accepta, ut opinaretur civium Atheniensium in bello occisorum filiis usque ad tricesimum aetatis annum publice victus suppeditatos esse. Nos igitur pro *τῶν τριάκοντα ἐτῶν* scribendum censemus *τῶν εἴκοσιν ἐτῶν*, de qua suspicione nostra utut statuitur, id certe dubitari nequit, quin illis Platonis verbis Alcibiades ephebus h. e. adolescens duodeviginti vel undeviginti annorum sit accuratissime descriptus[29]. Quam aetatem quando Alcibiades egerit, hodie satis constat. Quamquam enim a veteribus auctoribus, quum plurima et de privata vita eius et de publica tradiderint, neque quo tempore natus sit neque quoto aetatis anno perierit, scriptum accepimus, tamen recentiorum maximeque Meieri[30]) quaestionibus subtiliter et recte probatum est, natum eum fuisse Ol. 82, 2 sive a. 451. Quae quum ita sint, hic dialogus ad alterutrum annum biennii bello peloponnesiaco excepti referendus est, et ut plerisque interpretibus, ita nobis animus ad annum 432 magis inclinat, quumque tot peregrini homines ad Calliam convenisse dicantur, haud scio an verno tempore sub Dionysia arbana Ol. 86, 4 hoc colloquium habitum putari debeat; v. ann. ad p. 315 D.

Eo tempore Callias viginti fere annos natus erat, certe non multo maior, id quod inde colligas, quod sexaginta annis post

---

29) Conf. commentationem nostram De temporibus rerum quae in Platonis Protagora habentur constituendis (Erfurt. 1859) p. 15 sqq., ubi et de hac re et de reliquis huc pertinentibus uberius, quam hic licet, disputatum est. De Alcibiadis Platonici aetate quae iam anno 1856 scripsimus, ea publici iuris facta sunt a Muetzellio in Annalibus rei scholastic. 1858. p. 260—266.

30) In Indice lect. Gryphiswald. 1821; eum quum alii secuti sunt, tum Vischer (Alcibiad. et Lysander p. 52) et Hertzberg (Alcibiades, Halle 1853. p. 21 et 60 sq.).

(Ol. 102, 2 sive a. 372) legatus Spartam missus est[31]); nec tamen tum minus viginti annos habuit. Nam eadem matre natus atque Xanthippus et Paralus, Periclis filii, aetate eos antecessit[32]); constat autem Xanthippum in matrimonium duxisse filiam Isandri[33]), ut ipse, quum Ol. 87, 2 pestilentia consumeretur, undeviginti saltem annos complevisse putandus sit. Adde quod ex Hipponico Calliae mater, priusquam Pericli nupsit, etiam Hippareten, quam postea Alcibiades sibi matrimonio iunxit, peperit, iam intelliges nostram de Calliae aetate sententiam aut veram esse aut vero proximam.

Ex iis quae Athenaeus p. 220 et scholiastes ad Plat. Menexen. p. 235 E de Aeschinis Socratici dialogo, qui Callias inscriptus fuit, narraverunt, coniicere licet, Aeschinem illum dialogum ad idem fere tempus aptavisse. Nam in eo libro, in quo Calliae cum Hipponico patre simultatem pluribus memoraverat, non modo Anaxagorae et Prodici disciplinam irriserat, sed in Periclem etiam et Aspasiam invectus erat[34]). Ex quo, opinor, intelligitur, iam ante bellum peloponnesiacum et Hipponico vivo, qui in pugna Deliaca (a. 424) cecidit, Calliam sophistis se dedisse; sed quo iure Plato finxerit eum iam tum domi suae sophistas vidisse et tot homines hospitio excepisse, non nihil habet dubitationis. Equidem Platonem in hac re, de qua alii aliter senserunt, anachronismum quem dicunt commisisse ut credam non adducor. Hipponicus praeter domum, quae in pago Melitensi sita erat in eaque habitum hoc colloquium fingitur, alteram eamque magnificentiorem in Piraeo habuit, in qua post Hipponici mortem Callias illud convivium, quod Xenophon descripsit, ob Autolyci quem amabat victoriam a. 422 paravit. Quid ergo impedit, quominus Hipponicum, cuius mors in Protagora nusquam significatur, altera domo Calliae concessa in Piraeo tum habitavisse statuamus. Andocide teste Callias in matrimonio habuit filiam Glauconis; quam quum iam ante hoc colloquium duxisse videatur[35]), ex iis nuptiis causa potest repeti, cur Hipponicus aedes urbanas Calliae condonaverit.

Una res est, quae illi anno, ad quem dialogum retu-

31) Xenoph. Hellen. VI. 3. 2. Diodor. XV. 51. De hoc viro omnium Atheniensium opulentissimo et sophistis mirifice dedito disputavit Perizon. ad Ael. V. H. 14, 6. Boeckh. De Oeconom. Att. I. p. 629. Veterum scriptorum locos plurimos, qui de illo agunt, collegit Heindorf. ad Protag. p. 311 A.

32) V. annot. ad p. 314 E.

33) Plutarch. Pericl. c. 36, 1. Athen. p. 589 D.

34) Athen. l. l. *ὁ δὲ Καλλία αὐτοῦ (τοῦ Αἰσχίνου) περιέχει τὴν τοῦ Καλλίου πρὸς τὸν πατέρα δσιαφορὰνκαὶ τὴν Προδίκου καὶ Ἀναξαγόρου τῶν σοφιστῶν διαμώκησιν κτἑ.* Schol. ad Menex. *Ἀσπασία καὶ Περικλέα δημηγορεῖν παρεσκεύασεν, ὡς Αἰσχίνης ὁ Σωκρατικὸς ἐν διαλόγῳ Καλλίᾳ.*

35) V. annot. ad p. 314 E.

limus, non respondeat, commemorationem dico fabulae Agrestium, quam Athenaeus p. 218 C. Ol. 89, 4 (421) actam esse testatur. Et concedendum est Platonem hac in re a veritate deflexisse, sed quum in tanta copia comoediarum quotannis in scenam delatarum nemo nisi didascaliis inspectis, quo anno singulae doctae essent, scire posset, Plato veniam rei ad orationem ornandam et Protagorae dicendi consuetudinem vere depingendam adiectae impetraturum se sperare potuit. Non vero eadem erat ratio in iis quae ad illos homines, qui in hoc libro inducti sunt, pertinerent. Quorum vita in luce Graeciae acta quum non modo Atheniensibus, sed ne reliquis quidem Graecis esset ignota, eo magis hoc philosopho cavendum erat, ne quae a veritate abhorrerent, de iis traderet, quod in talibus rebus iudicandis Graeci nobis erant acerbiores[36]. Maxima autem circumspectione haec omnia constituta esse et inique magis quam recte Platonem a quibusdam hoc nomine reprehensum esse nobis videmur docuisse.

Restat, ut Simonidei carminis reliquias, quas primus Schleiermacherus a Platonis oratione recte excepit, quem ad modum eas G. Hermannus in editione Heindorfii p. 598 et Schneidewin. in Delectu poesis Graecorum eleg. iamb. mel. p. 379 numeris suis restituerunt, hic proponam et sub unum adspectum subiiciam.

Στροφή.

–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ –́ ⏑ – ⏑ – –́ ⏑ ⏑ ⏓
× –́ ⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – × ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏓ –́ ⏑ –
⏑ ⏑ –́ ⏑ – × ⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – × ⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏓
⏑ ⏖́ –́ ⏑ – × ⏑ –́ ⏑ ⏑ –
⏑ –́ –́ ⏑ – –
× ⏑ –́ ⏑ ⏑ – – –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑

'Επῳδός.

⏑ –́ – –́ –
⏑ –́ –́ ⏑ ⏑ –
× ⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – × ⏑ –́ ⏑ ⏑ × ⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏓
–́ ⏑ ⏑ – – –́ ⏑ –
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ –́ ⏑
× ⏑ –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – –́ ⏑ – –
× ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ –́ ⏑ – –

Στροφὴ α'.

"Ανδρ' ἀγαθὸν μὲν ἀλαθέως γενέσθαι χαλεπὸν
χερσίν τε καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετράγωνον, ἄνευ ψόγου τετυγμένον.
(Desunt quinque versus.)

36) Conf. Isocrat. XI. 8. Aristid. III. p. 551 (vol. II. p. 435 edit. Dindorf.). Athen. p. 216 F.

Ἀντιστρ. α'.

Οὐδέ μοι ἐμμελέως τὸ Πιττάκειον νέμεται
καίτοι σοφοῦ παρὰ φωτὸς εἰρημένον· χαλεπὸν φάτ' ἐσθλὸν ἔμμεναι
Θεὸς ἂν μόνος τοῦτ' ἔχοι γέρας· ἄνδρα δ' οὐκ ἔστι μὴ οὐ κακὸν ἔμμεναι,
ὃν ἂν ἀμάχανος συμφορὰ καθέλῃ.
Πράξαις γὰρ εὖ πᾶς ἀνὴρ ἀγαθός,
κακὸς δ' εἰ κακῶς, καὶ
τοὐπιπλεῖστον ἄριστοι, τούς κε θεοὶ φιλῶσιν.

Ἐπῳδὸς α'.

Ἔμοιγ' ἐξαρκεῖ,
ὃς ἂν μὴ κακὸς ᾖ
μηδ' ἄγαν ἀπάλαμνος εἰδώς τ' ὀνησίπολιν δίκαν, ὑγιὴς ἀνήρ.
Οὔ μιν ἐγὼ μωμήσομαι·
οὐ γὰρ ἐγὼ φιλόμωμος·
τῶν γὰρ ἠλιθίων ἀπείρων γενέθλα.
Πάντα τοι καλά, τοῖσί τ' αἰσχρὰ μὴ μέμικται.

Στροφὴ β'.

Τοὔνεκεν οὔ ποτ' ἐγὼ τὸ μὴ γενέσθαι δυνατόν
διζήμενος κενεὰν ἐς ἄπρακτον ἐλπίδα μοῖραν αἰῶνος βαλέω,
πανάμωμον ἄνθρωπον, εὐρυέδους ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός.
ἔπειθ' ὔμμιν εὑρὼν ἀπαγγελέω.
Πάντας δ' ἐπαίνημι καὶ φιλέω,
ἑκὼν ὅστις ἔρδῃ
μηδὲν αἰσχρόν· ἀνάγκᾳ δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται.

INDEX CODICUM EDITIONUM ALIORUM SCRIPTORUM AD PROTAGORAM PERTINENTIUM.

Codices ad hunc dialogum integros hodie collatos habemus duodeviginti.

Inter quos praestantissimi sunt Clarkianus s. Bodleianus, cuius varias lectiones edidit Gaisfordus, Vatican. 226. Θ. insignitus, Coislin. 155 Venet. 184 et 189, litteris Γ Ξ et Σ notati, quos contulit Bekkerus; Vindob. 54, a Bastio diligentissime excussus (vid. Stallbaum Var. Lectt. Tom. XII. p. V. edit. Platon. Lipsiens. 1825). Neque spernendi sunt Paris. 1808. 1809. 1811 et Vat. 1029 litteris B C E r signati. Ceteri, Ambros. 56, Angel. 1. 9, Barberin. 371, Vat. 175 litteris r w y e a Bekkero notati, itemque Florentini a b c o (de quibus conf. Stallbaum l. l. p. VI sq.) non nisi paucis quibusdam locis bonas lectiones, ipsis proprias, exhibent.

Peculiares Protagorae editiones hae factae sunt:

Platonis dialogi tres, Phaedo, Sophistes, Protagoras. Emendavit et annotatione instruxit Lud. Fr. Heindorfius. Berolini 1810. 8. mai.

Platons Protagoras. Mit Einleit. u. Anmerkungen von Ed. Jahn. Wien 1856. 8.

Platons Protagoras. Mit Einleit. u. Anmerkung zum Schul- und Privatgebrauch v. T. Wildauer. Innsbruck. 1857. 8.

Platons ausgewaehlte Dialogen erklaert v. H. Sauppe. II Baendch. Protagoras. Berlin. 1857. 8. Haec editio iterata et emendata est 1863.

Platons Protagoras. Für den Schulgebr. erklärt v. Jul. Deuschle. Leipzig. 1861. 8.

Commentarios in hunc dialogum locupletissimos conscripsit Frid. Astius Opp. Plat. T. X. p. 1—212.

Germanice Protagoram quum alii verterunt, tum

Frid. Schleiermacher, Platons Werke, ersten Theiles erster Band. Berlin. 1817. 8. idemque in praefatione p. 217—234 de libri argumento egit et annotationibus p. 403—420 multos locos acute ac subtiliter illustravit.

Hieron. Müller, Platons sämmtliche Werke, erster Band. Leipz. 1850, in quo opere C. Steinharti de hoc dialogo disputatio elegantissima habetur p. 397—432.

Fr. Susemihl, Platons Protagoras. Stuttgart. 1859, qui et ipse praefationem et annotationes adiecit.

Praeterea in argumenti Protagorae explanatione versati sunt

Frid. Ast. Platons Leben u. Schriften. (Leipz. 1816) p. 56 sqq.

Jos. Socher, Ueber Platons Schriften (München 1820) p. 226 sqq.

C. F. Hermann, Geschichte u. System d. Plat. Philosophie (Heidelberg 1839) p. 452 sqq.

W. Nattmann, De Platonis Protagora. Emmerich 1854. 4.

Fr. Susemihl, Genetische Entwickelung d. Plat. Philosophie (Leipz. 1855) I. p. 41—65.

Rich. Schöne, Ueber Platons Protagoras. Leipzig 1862. 8.

Π Λ Α Τ Ω Ν Ο Σ

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΕΤΑΙΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ, ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ, ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ, ΚΑΛΛΙΑΣ, ΚΡΙΤΙΑΣ, ΠΡΟΔΙΚΟΣ, ΙΠΠΙΑΣ.

Steph.

Cap. I. *ET.* *Πόθεν, ὦ Σώκρατες, φαίνει; ἢ δῆλα* 309
δὴ, ὅτι ἀπὸ κυνηγεσίου τοῦ περὶ τὴν Ἀλκιβιάδου ὥραν; καὶ μήν μοι καὶ πρώην ἰδόντι καλὸς μὲν ἐφαίνετο ἀνὴρ ἔτι, ἀνὴρ μέντοι, ὦ Σώκρατες, ὥς γ᾽ ἐν αὐτοῖς ἡμῖν εἰρῆ-

Cap, I. P. 309. *ἢ δῆλα δὴ, ὅτι*] Bodl. pro ἢ hahet *ἡ*. Athenaeus, qui p. 219 F. verba *Πόθεν — Ἀλκιβιάδης ἔχει* affert, *ἢ δηλαδὴ*, omisso *ὅτι*.
ἐφαίνετο ἀνὴρ ἔτι] Athenaeus *ὁ ἀνήρ*. Bekkerus, Stallhaumius, Turicenses *ἀνὴρ*. Sed recte lihri Platonis et editores recentiores sine articulo, est enim *καλὸς ἀνήρ* praedicatum quod dicitur.
ἐν αὐτοῖς ἡμῖν] Athen. *ἐν ἡμῖν αὐτοῖς*, solemni verhorum ordine, idemque post *Ἀλκιβιάδης* inseruit *αὐτὸς*.

Cap. I. P. 309. Athenis, in occideutali parte urbis, ante iauuam suae domus (v. ann. ad p. 314 C) vel in publica aliqua sede familiaris Socratis cum pediseqno suo sedet. Socrates Calliae domo modo relicta ex Melite pago (v. Aristoph. rau. 501 ibique schol.) redit. Miratur ille, quid sit quod Socratem matutino tempore in eam urbis regionem adduxerit, sed ex via, qua Socrates incedit, suspicatnr in pago Scamhonidis, qui Melitae erat finitimus, eum fuisse et Alcihiadem ibi hahitantem (v. Plutarch. Alcih. c. 22) convenisse. — Et haec suspicio et diei tempns — instabat enim *πλήθουσα ἀγορά* quae dicitur sive hora quarta — de palaestra aut de gymnasio aliquo cogitare nos prohihent, uhi hos sermones narratos esse dicamns. Apol. p. 30 E Socrates ipse: *ὑμᾶς ἐγείρων*, inquit, *οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων*. Sunt autem hi sermones, ut in praefatione p. 21 vidimus, habiti et narrati primo vere anui 432 a. Chr. u.

Πόθεν, ὦ Σώκρατες —] Cicero fragment. Protagorae Platon. ap. Priscian. L. VI. 11. 63: Quid tu? unde tandem appares, Socrate? an id quidem dubium non est, quin ab Alcihiade? Veterum editionum scripturam *ἢ δηλαδή* recte mutavit Stephanus in *ἢ δῆλα δή*, quod vel istud *ὅτι* exigehat. *ἢ* in hac formula vi corrigendi ponitur, qnia alia quaedam interrogatio aut praemissa est, ant apnd animum intelligenda. *Stallb.*
ἀπο κυνηγεσίου] Plntarch. Alcih. c. VI: *ἔστι δ᾽ ὅτε (ὁ Ἀλκιβιάδης) καὶ τοῖς κόλαξιν ἐνδιδοὺς ἑαυτὸν ἀπωλίσθαινε τοῦ Σωκράτους, καὶ δραπετεύων ἀτεχνῶς ἐκυνηγεῖτο.* v. Athen. p. 219 B sq.
ὥς γ᾽ ἐν αὐτ. ἡμ. εἰρῆσθαι] quod quidem inter nos liceat dicere. Huic locutioni a Platone saepe usurpatae interdum nullo sententiae discrimine adiicitur *τἀληθῆ*, ut infra p. 339 E. Euthyd. p. 307 A. Alcihiad. II. p. 364 E. De vi pronom. *αὐτός* v. ad p. 320 B.

σθαι, καὶ πώγωνος ἤδη ὑποπιμπλάμενος. ΣΩ. Εἶτα τί τοῦτο;
B οὐ σὺ μέντοι Ὁμήρου ἐπαινέτης εἶ, ὃς ἔφη χαριεστάτην
ἥβην εἶναι τοῦ ὑπηνήτου, ἣν νῦν Ἀλκιβιάδης ἔχει; ΕΤ.
Τί οὖν τὰ νῦν; ἢ παρ' ἐκείνου φαίνει; καὶ πῶς πρός σε
ὁ νεανίας διάκειται; ΣΩ. Εὖ ἔμοιγε ἔδοξεν, οὐχ ἥκιστα
δὲ καὶ τῇ νῦν ἡμέρᾳ· καὶ γὰρ πολλὰ ὑπὲρ ἐμοῦ εἶπε βοη-
θῶν ἐμοί, καὶ οὖν καὶ ἄρτι ἀπ' ἐκείνου ἔρχομαι. ἄτοπον
μέντοι τί σοι ἐθέλω εἰπεῖν· παρόντος γὰρ ἐκείνου, οὔτε
προσεῖχον τὸν νοῦν, ἐπελανθανόμην τε αὐτοῦ θαμά. ΕΤ.
Καὶ τί ἂν γεγονὸς εἴη περὶ σὲ κἀκεῖνον τοσοῦτον πρᾶγμα;
C οὐ γὰρ δήπου τινὶ καλλίονι ἐνέτυχες ἄλλῳ ἔν γε τῇδε τῇ

καὶ οὖν καὶ ἄρτι] Alterum *καί* additum est ex plurimis optimisque codicibus. Vett. editt. om.

εἶτα τί τοῦτο] Admirationi, quam verba familiaris sibi movere Socrates simulat, exprimendae inservit et partic. *εἶτα* et orationis forma elliptica, quam explere potuit vel *ἔστι* vel *διαφέρει* addendo, ut p. 331 C: *ἀλλὰ τί τοῦτο διαφέρει;*

οὐ σὺ μέντοι Ὁμ. ἐπ.] an vero tu Homero non adstipularis? stimmest du *wirklich* nicht dem Homer bei? h. e. putabam vero te Homerum probare, dicentem etc. Exempla voculae *μέντοι* post *οὐ* sic in interrogatione usurpatae laudavit Heindorfius ad h. l. conf. De Rep. VII. 521 C. IX. 581 A. Theaet. 163 E. Phaedr. p. 229 B. Hipp. min. p. 366 C. Cratyl. p. 439 A. al. *Stallb.*

ὃς ἔφη] Odyss. X. 277 Mercurius describitur *νεηνίῃ ἀνδρὶ ἐοικώς, πρῶτον ὑπηνήτῃ, τοῦ περ χαριεστάτη ἥβη*, cf. Il. 24, 347.

B. *ἣν νῦν Ἀλκ. ἔχει*] Xenoph. Mem. II. 1, 21: *ἐπεὶ Ἡρακλῆς ἐκ παίδων εἰς ἥβην ὡρμᾶτο, ἐν ᾗ οἱ νέοι ἤδη αὐτοκράτορες γιγνόμενοι δηλοῦσιν εἴτε κτέ.* Voc. *ἥβη* apud Atticos eum pubertatis gradum significavit, qui ab aetatis anno duodevicesimo ad vicesimum pertinet. Quem qui adepti erant, ii lexiarchicis tabulis inscripti in virorum numerum recepti suique iuris facti sunt, nominabantur autem proprie ephebi. Itaque Plato quum certum quoddam tempus iam voce *ἥβης* significari vellet, Homericum illud *πρῶτον* ante *ὑπηνήτου* admittere non potuit; de toto loco v. praefat. p. 21.

καὶ οὖν καὶ ἄρτι —] Postquam Socrates, quid de Alcibiadis erga se voluntate iudicaret — quae posterior erat amici interrogatio — exposuit, his verbis respondet ad *ἢ παρ' ἐκείνου φαίνει;* et sane ab illo nunc ipsum venio. Ceterum hinc intelligitur et h. l. et initio dialogi *φαίνεσθαι* usurpatum esse pro *ἔρχεσθαι*.

οὔτε προσεῖχον τὸν νοῦν — θαμά] etsi ille aderat, tamen animum non ad eum advertebam, adeoque eius frequenter obliviscebar. Post *οὔτε* hic *τέ* infertur sic, ut in altero membro gradatio insit, quod in multis huiusmodi locis valet. v. infra p. 347 E. p. 361 E. Legg. I. p. 628 B. p. 631 A. II. p. 655 E. III. p. 694 D. p. 697 D. Menex. p. 239 C. Charm. p. 169 C. Sympos. p. 223 D. Apolog. Socr. p. 26 C. Xenoph. Cyrop. VI. 3, 2. *Stallb.*

οὐ γὰρ δήπου — τῇδε τῇ πόλει] neque enim, opinor, alium offendisti pulchriorem in hac quidem urbe. Cur non dictum sit *ἐν ταύτῃ τῇ πόλει*,

πόλει. ΣΩ. Καὶ πολύ γε. ΕΤ. Τί φῄς; ἀστῷ, ἢ ξένῳ; ΣΩ. Ξένῳ. ΕΤ. Ποδαπῷ; ΣΩ. Ἀβδηρίτῃ. ΕΤ. Καὶ οὕτω καλός τις ὁ ξένος ἔδοξέ σοι εἶναι, ὥστε τοῦ Κλεινίου υἱέος καλλίων σοι φανῆναι; ΣΩ. Πῶς δ᾽ οὐ μέλλει, ὦ μακάριε, τὸ σοφώτατον κάλλιον φαίνεσθαι; ΕΤ. Ἀλλ᾽ ἦ σοφῷ τινι ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, ἐντυχὼν πάρει; ΣΩ. Σοφωτάτῳ μὲν οὖν δήπου τῶν γε νῦν, εἴ σοι δοκεῖ σοφώτατος εἶναι D
Πρωταγόρας. ΕΤ. Ὦ τί λέγεις; Πρωτάγόρας ἐπιδεδήμηκε; ΣΩ. Τρίτην γε ἤδη ἡμέραν. ΕΤ. Καὶ ἄρτι ἄρα ἐκείνῳ

C. *Καὶ οὕτω καλός τις*] Sic. codd. Veteres edit. οὕτως κ. τ.

τὸ σοφώτατον κ. φ.] Bekkerus solius Ficini auctoritate scripsit τὸ σοφώτερον, quod placuit etiam Heindorfio et recentioribus editoribus plerisqne omnibus. Sed v. annot.

D. *Σοφωτάτῳ μὲν οὖν δ.*] Vett. editt. et duo codd. Paris. *Καὶ σοφωτάτῳ μ.* Recte ceteri libri istud *καί* omittunt. v. Criton. p. 44 B. Symp. 201 C. al.

patebit ex annot. ad Gorg. p. 468 E. *Stallb.* v. Krüger Gram. Gr. 51. 7, 2.

C. *Καὶ πολύ γε*] int. *ἐνέτυχον καλλίονι καὶ πολύ γε (καλλίονι).* Euthyd. p. 291 A: *μή τις τῶν κρειττόνων παρὼν αὐτὰ ἐφθέγξατο; Ναὶ μὰ Δία, τῶν κρειττόνων μέντοι τις ἐμοὶ δοκεῖ καὶ πολύ γε.* Socrates hoc responso familiarem in summam exspectationem non potuit non adducere, qunm Alcibiades, ut Cornelii Nep. verbis utar, omnium aetatis suae multo esset formosissimns. Quibus similia narrant Plato Alcib. I init. Xenoph. Mem. I. 2, 24. Plutarch. Alcib. c. 4.

Ἀβδηρίτῃ] Abest a Socratis responso Abderae urbis irrisio, qnod inde apparet, quod familiaris ὁ *ξένος* in proximis dicit, non ὁ *Ἀβδηρίτης*. Ex quo tempore et qua de causa Abderitae stnpidi haberi coepti sint, incertum est, id modo constat Demosthenis aetate eos iam male audiisse, v. Orat. 17, 23: *ὥσπερ ἐν Ἀβδηρίταις, ἢ Μαρωνείταις, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν Ἀθηναίοις πολιτευόμενοι.* Maximum detrimentum famae eorum intulisse videtur Stratonicus citharoedus (conf. Athen. 349 B). Eo tempore, quo hunc sermonem Plato habitum esse fingit, ex Abderitis nemo erat Atheniensibus notior, quam Nymphodorus, de quo scripsit Thucydides lib. II. c. 29.

τὸ σοφώτατον κ. φ.] Ficinus: — quo minus, quod sapientius est, sit et pulchrius? Sed noli *σοφώτερον* scriptum (aut a Ficino lectum) suspicari. Superlativus loco longe accommodatior. Pertinet enim *τὸ σοφώτατον* ad Protagoram, quem constat incredibilis sapientiae laude floruisse, ut adeo *σοφίας* nomine appellatus sit. v. Diog. Laert. IX, 50. Theaet. p. 160 D. *Stallb.* Nec profecto familiaris hominem Alcibiade, adolescente aliis omnibus rebus magis quam doctrina ornato, sapientiorem *σοφόν* habere et *σοφιστήν* intelligere potuisset, qnocum Socrates fuisset collocutus. Quum vero Protagoras non esset sophista modo, sed maximus, Socratos verbis *σοφωτάτῳ μὲν οὖν* — immo vero sapientissimo sive maximo sophistae — parum digne eum ab amico *σοφόν* appellari respondet.

D. *Ὦ τί λέγεις*] ὢ est mirantis, ὦ compellantis. v. Valcken. ad Theocrit. Adoniaz. p. 403 sq. Bastius et Boisson. ad Aristaen. p. 209. *Stallb.*

310 *συγγεγονὼς ἥκεις; ΣΩ. Πάνυ γε πολλὰ καὶ εἰπὼν καὶ ἀκούσας. ΕΤ. Τί οὖν οὐ διηγήσω ἡμῖν τὴν ξυνουσίαν, εἰ μή σέ τι κωλύει, καθιζόμενος ἐνταυθί, ἐξαναστήσας τὸν παῖδα τουτονί; ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ χάριν γε εἴσομαι, ἐὰν ἀκούητε. ΕΤ. Καὶ μὴν καὶ ἡμεῖς σοί, ἐὰν λέγῃς. ΣΩ. Διπλῆ ἂν εἴη ἡ χάρις. ἀλλ' οὖν ἀκούετε.*

Cap. II. *Τῆς παρελθούσης νυκτὸς ταυτησί, ἔτι βαθέος ὄρθρου, Ἱπποκράτης, ὁ Ἀπολλοδώρου υἱός, Φάσωνος δὲ ἀδελφός, τὴν θύραν τῇ βακτηρίᾳ πάνυ σφόδρα ἔκρουε, καὶ*

P. 310. *καθιζόμενος ἐνταυθί*] Sic. Bodl. Vat. Θ Ven. Ξ et Vindob. Vulg. *ἐνταυθοί*, quod Stallbaum. defendit ad Phileb. p. 23, sed v. Elmsl. ad Aristoph. Achar. 152 et Fritsch. ad Thesm. p. 79.

Διπλῆ ἂν] Saupp. *Διπλῆ γ' ἄν*.

συγγεγονὼς ἥκεις;] Referuntur haec ad *ἐντυχὼν πάρει*; sed *ἐντυχών* qunm dicebat, de sermone (*ἐντεύξει*) cogitabat, quem de qualicunque re cum sophista aliquo coram Alcibiade habuisset, nunc antem gravem aliquam disputationem (*συνουσίαν*) intelligit, qnam sibi a Socrate narrari velit, eaque est causa, cur perfecti temporis participio nunc ntatur.

P. 310. *Πάνυ γε πολλὰ καὶ εἰπ. κ. ἀκ.*] Sanppins distinxit *Πάνυ γε, πολλὰ κτἑ.* Quod si voluisset Plato, scripsisset *Πάνυ γε, καὶ πολλὰ εἰπὼν καὶ ἀκ.*

Τί οὖν οὐ διηγήσω —] qnin tu nobis — narras? In huiusmodi interrogationibus excitandi vel imperandi vi positis a Graecis tum praesens tum aoristus usurpatur, v. p. 310 E *τί οὐ βαδίζομεν;* Xenoph. Mem. III. 1, 10 *τί οὖν οὐ σκοποῦμεν, ἔφη.* Cyrop. II. 1, 4 *τί οὖν οὐ καὶ τὴν δύναμιν ἔλεξάς μοι, εἰ οἶσθα, . . τὴν ἡμετέραν.*

ἐξαναστήσας τὸν παῖδα τουτονί] huncce puerum s. pedisequnm excitans, int. de sede, in qua una cum domino (v. p. 339 E) consederat. Et domini et pedisequi mores his verbis descripti sunt: ille nec assurgit Socrati advenienti aut ipse servum excitat, nec servus sua sponte surgit. Xenoph. De Rep. Atheniens. I. 10: *τῶν δούλων . . πλείστη ἐστὶν Ἀθήνησιν ἀκολασία, καὶ οὔτε πατάξαι ἔξεστιν αὐτόθι, οὔτε ὑπεκστήσεταί σοι* (decedet tibi) *ὁ δοῦλος.* Multo autem modestiores Plato Menonis Thessali pedisequos induxit Mcn. p. 82 B.

ἀλλ' οὖν ἀκούετε] Omnia quae sequuntur Socrates narrat, sed quanta sit Attici sermonis festivitas, maxime his verbis cognoscitur, qnae proxime hanc narrationem praecedunt. Quae si iam post *πάνυ μὲν οὖν*, sequente *ἀκούετε*, illata esset, nemo facile quid desideraret.

Cap. II. *Ἱπποκράτης, ὁ Ἀπολ.*] De Hippocratis ingenio quid iudicandum sit, significavimus in praefat. p. 6.

Φάσωνος δὲ ἀδελφός] Ne quis *καὶ* pro *δὲ* requirat, patriae linguae consuctudine in fraudem inductus, est haec prope constans atqne legitima ratio sermonis Graeci. Herodot. VII. 10, 1: *ἐγὼ δὲ καὶ πατρὶ τῷ σῷ, ἀδελφεῷ δὲ ἐμῷ, Δαρείῳ ἠγόρευον μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ Σκύθας.* v. Elmsl. ad Eurip. Med. v. 940. *Stallb.*

τὴν θύραν] int. *τὴν αὔλειον* v. Symp. 212 C. Socrates ipse apud Xenophontem (Oecon. c. II. 3) dicit, si emptor bonus sibi contingat, ex omnibus rebns quas habeat cum domo quinque minas facile se coacturnm. Fuit igitur domus eius ex omnium minimis; cf. Boeckh. De Oecon. Att. I. p. 94.

ἐπειδὴ αὐτῷ ἀνέῳξέ τις, εὐθὺς εἴσω ᾔει ἐπειγόμενος, καὶ B
τῇ φωνῇ μέγα λέγων, Ὦ Σώκρατες, ἔφη, ἐγρήγορας ἢ
καθεύδεις; Καὶ ἐγὼ τὴν φωνὴν γνοὺς αὐτοῦ, Ἱπποκράτης,
ἔφην, οὗτος· μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις; Οὐδέν γ᾽, ἦ δ᾽
ὅς, εἰ μὴ ἀγαθά γε. Εὖ ἂν λέγοις, ἦν δ᾽ ἐγώ. ἔστι δὲ τί,
καὶ τοῦ ἕνεκα τηνικάδε ἀφίκου; Πρωταγόρας, ἔφη, ἥκει,
στὰς παρ᾽ ἐμοί. Πρώην, ἔφην ἐγώ· σὺ δὲ ἄρτι πέπυσαι;
Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, ἑσπέρας γε. Καὶ ἅμα ἐπιψηλαφήσας C

B. *εὐθὺς εἴσω ᾔει ἐπειγ.*] Hippocrates non ante ostium opperiebatur, dum ipse per eum, qui ianuam aperuerat, adventu nuntiato accedere iuberetur, sed propere in aedes irruebat; quod Graecorum sententia a bonis moribus non minus abhorruit, quam alia, quae ille hic dicitur fecisse. Plutarch. Cimon. c. 17: *ἐπεὶ δὲ ἀπῄει διὰ Κορίνθου τὴν στρατιὰν ἄγων, ἐνεκάλει Λάχαρτος αὐτῷ .. καὶ γὰρ θύραν κόψαντας ἀλλοτρίαν οὐκ εἰσιέναι πρότερον ἢ τὸν κύριον κελεῦσαι.* Demosthen. Or. 37, 52 tanquam maxima opprobria haec in adversarium coniiciuntur: (*Νικόβουλος*) *ταχέως βαδίζει, καὶ μέγα φθέγγεται, καὶ βακτηρίαν φορεῖ.* Quamquam de bacillis non omnes idem videntur sensisse. — *ᾔει ἐπειγόμενος.* Plato etsi et *ᾔει* et *ᾔειν* usurpat, tamen *ν* non ad tollendum hiatum addit; *ᾔει* etiam in Phaedr. p. 228 B et in Politic. p. 275 A et alibi ante vocalem posuit, contra *ᾔειν*, quo sex fere locis utitur, ante consonam in Tim. p. 39 A.

Ἱπποκράτης, ἔφην, οὗτος] Apud se hoc Socrates loquitur, recteque reddidit Ficinus: Hippocrates hic est, inquam.

μή τι νεώτερον] Quum *νεώτερον* atque *νέον* per euphemismum etiam de malis et calamitatibus dici soleat, quem usum vocis quum alii scriptores tum tragici poetae frequentant, veluti Sophocl. Ant. v. 238. 945. Philoct. 560. 784. al. Hippocrates verbis Socratis per amphiboliam in malam partem acceptis iocose respondet: *Οὐδέν γ᾽, — εἰ μὴ ἀγαθά γε.* *Stallb.*

Εὖ ἂν λέγοις] probe dicis — si res ita se habet, v. infra p. 339 B et Men. p. 78 C: *ἴδωμεν δὴ καὶ τοῦτο εἰ ἀληθὲς λέγεις· ἴσως γὰρ ἂν εὖ λέγοις.*

τηνικάδε ἀφίκου] H. e. tam multo mane. Criton in.: *τί τηνικάδε ἀφῖξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῷ ἔτι ἐστίν; Πάνυ μὲν οὖν. Πηνίκα μάλιστα; Ὄρθρος βαθύς.* Mox verba, *στὰς παρ᾽ ἐμοί*, arcte connectas cum *ἔφη*. *Stallb.*

Πρώην, ἔφην ἐγώ] iam nudius tertius advenit. Nam p. 309, D: *τρίτην γε ἤδη ἡμέραν* (*ἐπιδεδήμηκεν*). Ad *πρώην* e superioribus repeti oportere *ἥκει* in aprico est. *Stallb.*

C. *ἑσπέρας γε*] 'heri' vesperi; sed quum ea, quae Hippocrates narrat, post solis occasum facta essent, ei non licuit dicere *ἐχθές γ᾽ ἑσπέρας.* Nam Athenienses, ut ait Varro apud Aul. Gellium N. A. III. 2, 4, a sole occaso ad solem iterum occidentem omne id medium tempus unum diem esse dicebant.

ἐπιψηλαφήσας] Phaedon. p. 99 B: *ὃ μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὥσπερ ἐν σκότῳ .. ὡς αἴτιον αὐτὸ προσαγορεύειν.* Videtur Socrates luminibus mane non accensis sumptui pepercisse; neque enim illud *ἅπτε, παῖ, λύχνον* ab eo auditur, et grabatum, in quo cubabat, contrectando quaerit Hippocrates De voc. *σκίμπους* Etymol. Magn. *Ἀσκάντης· κλινίδιον εὐτελές, ὃ ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν σκίμπους ὀνομάζεται*: quod testatur grammaticus allato hoc ipso loco.

*τοῦ σκίμποδος ἐκαθέζετο παρὰ τοὺς πόδας μου, καὶ εἶπεν·
Ἑσπέρας δῆτα, μάλα γε ὀψὲ ἀφικόμενος ἐξ Οἰνόης. ὁ γάρ
τοι παῖς με ὁ Σάτυρος ἀπέδρα· καὶ δῆτα μέλλων σοι φράζειν,
ὅτι διωξοίμην αὐτόν, ὑπό τινος ἄλλου ἐπελαθόμην. ἐπειδὴ
δὲ ἦλθον καὶ δεδειπνηκότες ἦμεν καὶ ἐμέλλομεν ἀναπαύε-
σθαι, τότε μοι ὁ ἀδελφὸς λέγει, ὅτι ἥκει Πρωταγόρας. καὶ
ἔτι μὲν ἐνεχείρησα εὐθὺς παρὰ σὲ ἰέναι, ἔπειτά μοι λίαν*
D *πόρρω ἔδοξε τῶν νυκτῶν εἶναι. ἐπειδὴ δὲ τάχιστά με ἐκ
τοῦ κόπου ὁ ὕπνος ἀνῆκεν, εὐθὺς ἀναστὰς οὕτω*

C. *ὅτι διωξοίμην*] Venet. Σ. et Flor. c. *διώξοιμι*. Sed conf. Theaet. p. 168 A. Soph. p. 251 A. Clit. p. 407 A.
ὁ ἀδελφός] Articulum exhibent Flor. c. Venet. Σ. et Coisl. quos secutus est Stallb. Alii edit. recent. *ἀδελφός*.

ἐξ Οἰνόης] Harpocratione aliisque testibus in Attica duplex fuit Oenoe, altera ad Eleutheras, ad Marathonem altera. Sed quum Satyro id agendum esset, ut ex Attico agro erumperet, priorem in ipsis Boeotiae finibus sitam petiisse existimaudus est. v. Thucyd. II. 18, 1. Wesseling. ad Diodor. IV. 60.

ὁ γάρ τοι παῖς με — ἀπέδρα] Et apud Graecos et apud Romanos id saepissime accidit, ut servi, ubi iniquae eos conditionis pertaesum est, fuga meliorem fortunam consequi conarentur, eaque 'fugitivorum' conata quum aliis rebus tum bellis fere continuis adiuta plerumque sunt effecta. Scholiastes ad Menex. p. 245 E: *Λεχαιὸν ἐπίνειόν ἐστι Κορινθίων, ὥσπερ ὁ Πειραιεὺς Ἀθηναίων. εἰς τούτους τοὺς τόπους ἀπεδίδρασκον οἱ οἰκέται.* Sed Satyrus, quo statu tum res Atheniensium erant, tutius terra quam mari Hippocratis potestati sese eripiebat. Litterarum ad fugitivum comprehendendum iu finitimas urbes missarum exemplum illustrissimum in papyro (a. 145 a. Chr. scripta) exstat, cuius accuratam descriptionem et explicationem proposuit Letronne Fragments inédits. Didot. 1838. p. 14—28.

ἐπειδὴ δὲ ἦλθον] v. ad p. 320 A.

ἀναπαύεσθαι] Symp. p. 217 D: *ἐπειδὴ ἐδεδειπνήκει (Σωκράτης), διελεγόμην πόρρω τῶν νυκτῶν, καὶ ἐπειδὴ ἠβούλετο ἀπιέναι, σκηπτόμενος ὅτι ὀψὲ εἴη, προσηνάγκασα αὐτὸν μένειν. ἀνεπαύετο οὖν ἐν τῇ ἐχομένῃ ἐμοῦ κλίνῃ, ἐν ᾗπερ ἐδείπνει.* Hippocrates quoque in eadem aede et in eodem lecto, in quo cibum ceperat, coenatus somnum cepisse putandus est, v. Lys. or. 1, 23.

D. *ἐπειδὴ δὲ τάχιστά με—*] Simulatque autem me post lassitudinem somnus remisit etc. *Ἐκ* non idem est quod *μετά*, sed ponitur sic, ut aliquid statim et continuo post aliud quiddam evenisse vel evenire significet, prorsus ut Latin. ex. Itaque hic eleganti iudicio positum est ad indicandam gravius hominis festinationem, qui statim, ut somnus artus fessos relaxavisset, se ad Socratem contulerit. *Stallb.* Lassitudinem, quam intelligit Hippocrates, susceperat ex eo, quod Oeuoen equo vectus et revectus erat, conf. Lys. or. 24, 10—12.

ὁ ὕπνος ἀνῆκεν] Hom. Il. II, 71: *ἐμὲ δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.* Multis locis Plato Homeri aliorumque poetarum verba aut eodem ordine aut leviter mutato ponit, nec ullam originis eorum mentionem facit, v. infra p. 337 D.

οὕτω δεῦρο ἐπ.] De *οὕτω*

*δεῦρο ἐπορευόμην. Καὶ ἐγὼ γιγνώσκων αὐτοῦ τὴν ἀνδρείαν
καὶ τὴν πτοίησιν, Τί οὖν σοι, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο; μῶν τί σε
ἀδικεῖ Πρωταγόρας; Καὶ ὃς γελάσας, Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, ὅτι γε μόνος ἐστὶ σοφός, ἐμὲ δὲ οὐ ποιεῖ.
Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δία, ἔφην ἐγώ, ἂν αὐτῷ διδῷς ἀργύριον
καὶ πείθῃς ἐκεῖνον, ποιήσει καὶ σὲ σοφόν. Εἰ γάρ, ἦ δ'
ὅς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, ἐν τούτῳ εἴη· ὡς οὔτ' ἂν τῶν ἐμῶν* E
*ἐπιλίποιμι οὐδὲν οὔτε τῶν φίλων. ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα καὶ
νῦν ἥκω παρὰ σέ, ἵνα ὑπὲρ ἐμοῦ διαλεχθῇς αὐτῷ. ἐγὼ γὰρ
ἅμα μὲν καὶ νεώτερός εἰμι, ἅμα δὲ οὐδὲ ἑώρακα Πρωταγό-
ραν πώποτε οὐδ' ἀκήκοα οὐδέν· ἔτι γὰρ παῖς ἦ, ὅτε τὸ*

D. *αὐτοῦ τὴν ἀνδρείαν*] Hanc formam etiam in hoc libro tuentur codd. meliores omnes satis constanter. Quae cur alteri illi *ἀνδρίαν* praeferenda sit, ad Legg. lib. I. p. 629 B. exposuit Stallbaum. Deinde unus Coisl. *πτόησιν*, quod recepit Bekkerus.

E. *ἔτι γὰρ παῖς ἦ*] Bas. 2. Flor. b. Paris. E. Vat. r. et duo alii ex post participium hic et p. 314 C illato v. ad Phaedon. p. 61 C. al. Deinde *ἀνδρείαν* vocat hominis pertinaciam, *πτοίησιν* autem intelligit sollicitum anxiumque eius studium ac trepidationem. *Stallb.*

τί οὖν σοι — τοῦτο] Intell. *διαφέρει*. v. ad p. 309 A. — Deinde *ἀδικεῖ* dictum usu frequenti pro *ἠδίκηκεν*, h. e. *ἄδικός ἐστιν*. v. Heindorf. ad h. l. coll. Xenoph. Anab. I, 5, 11. V, 6, 33. VI, 4, 27. *Stallb.*

ἂν αὐτῷ διδῷς — ἐκεῖνον] *Αὐτός* pariter atque *ἐκεῖνος* ad Protagoram, referendum quamquam nescio an librarii *ἐκεῖνον* inseruerint, v. p. 313 B ad *διειλέξαι* ann.

καὶ πείθῃς ἐκεῖνον] int. *τούτῳ* (*τῷ ἀργυρίῳ*). Socrates in magnitudine pecuniae id, quod Hippocrates cupiat, positum esse dicit; v. p. 311 D: *ἂν ἐξικνῆται τὰ ἡμέτερα χρήματα καὶ τούτοις πείθομεν αὐτόν*. De Rep. III. p. 390 E: *δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας.*

Εἰ γὰρ — ἐν τούτῳ εἴη] utinam res in hoc vertatur, in hoc posita sit.

ὦ Ζεῦ καὶ θεοί] Eadem obtestandi formula utitur Aristophanes Plut. v. 1, ubi scholiastes: *τὸν Δία παρέλαβε κατ' ἐξοχὴν τῶν ἄλλων θεῶν, ὡς τὸ* (Hom. Il. 13, 1.) *Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα νηυσὶ πέλασσεν.* Et inveniuntur huius loquendi modi exempla apud omnes Graecorum scriptores multa, quamquam non desunt, quae nostro modo respondeant, veluti Symp. p. 190 C: *ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐβουλεύοντο.* Demosth. Or. 37, 61: *νὴ τὸν Δία καὶ θεοὺς ἅπαντας.*

E. *οὔτ' ἂν τῶν ἐμῶν —*] nihil neque meorum bonorum neque bonorum, quae amici possident, reliqui faciam. *οὐδὲν τῶν φίλων* hic dictum est pro *οὐδὲν τῶν τῶν φίλων*, v. p. 313 B *ἕτοιμος εἶ ἀναλίσκειν τά τε σαυτοῦ καὶ τὰ τῶν φίλων χρήματα.* Nusquam autem, quod sciam, Plato eandem articuli formam bis deinceps ponit. cf. p. 319 C *περὶ τῆς* (= *τῆς τῆς*) *πόλεως διοικήσεως*. Lys. p. 205 D: *γεγονὼς ἐκ Διός τε καὶ τῆς τοῦ* (= *τοῦ τοῦ*) *δήμου ἀρχηγέτου θυγατρός*. Krüg. 50. 8, 11.

αὐτὰ ταῦτα] hanc ipsam ob causam; similis est accusativi usus pronominum *τί, ὅτι, τοῦτο*. Krüg. 46. 3, 4.

οὐδ' ἀκήκοα οὐδέν] int. *αὐτοῦ*.

πρότερον ἐπεδήμησεν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Σώκρατες, πάντες τὸν ἄνδρα ἐπαινοῦσι καί φασι σοφώτατον εἶναι λέγειν. ἀλλὰ τί οὐ βαδίζομεν παρ' αὐτὸν, ἵνα ἔνδον καταλάβωμεν; καταλύει δ', ὡς ἐγὼ ἤκουσα, παρὰ Καλλίᾳ τῷ Ἱππονίκου.
311 ἀλλ' ἴωμεν. Καὶ ἐγὼ εἶπον· Μήπω, ὦ 'γαθέ, ἐκεῖσε ἴωμεν, πρῷ γάρ ἐστιν, ἀλλὰ δεῦρο ἐξαναστῶμεν εἰς τὴν αὐλήν καὶ περιιόντες αὐτοῦ διατρίψωμεν, ἕως ἂν φῶς γένηται· εἶτα ἴωμεν. καὶ γὰρ τὰ πολλὰ Πρωταγόρας ἔνδον διατρίβει· ὥστε, θάρρει, καταληψόμεθα αὐτόν, ὡς τὸ εἰκός, ἔνδον.

corr. ἦν. v. Schneider praefat. ad civit. I p. XLIV. Bekker Anecd. Graec. p. 1379: ἦ ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχον, ὡς παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Ὄρνισιν· ἦ γὰρ ἐγὼ ξένος ἄνθρωπος· καὶ παρὰ Πλάτωνι ἡ χρῆσις εὕρηται. Deinde codd. melioresomnes τὸ πρότερον pro vulg. τὸ πρῶτον praebuerunt. Veterem lectionem non uisi quinque codices tuentur.

P. 311. *Μήπω, ὦ 'γαθέ, ἐκ.*] Sic Coisl. ex corr. et Vat. r. Vulg. *Μήπω, ἀγαθέ*, quod iam Heindorfius de couiectura mutavit. Coheto auctore (orat. de arte crit. p. 141) receutiores editores verbis *ἐκεῖσε ἴωμεν* eiectis *Μήπω γ', ὦ 'γαθέ*. sed v. ann.

τὸ πρότερον ἐπεδήμησεν] hunc locum iam tractavimus iu praefat. p. 19. Mea euim senteutia Plato hic uou primam Protagorae commoratiouem Atheuis significat, sed proximam; quae quota fuerit, nihil indicat. Neque est, quod intervallum, per quod Protagoras ab Athenis abfuerit, longius quam trium vel quatuor auuorum sumamus.

σοφώτατον — λέγειν] Haec igitur Protagorae *σοφία* ab Hippocrate appetebatur, ut in coucionem prodieus simulac liceret — licuit autem ex ephebis, in quibus tum erat, egresso et vigiuti auuos maiori — diceudi arte gloriam sibi atque auctoritatem quaereret; v. Alcib. I p. 105 B. Xenoph. Mem. III. 5, 1.

P. 311. *παρὰ Καλλίᾳ τῷ Ἱππον.*] Ex Calliae vita quae huc pertineut, ea iuveniuntur in praefat. p. 21 sq.

Μήπω, ὦ 'γαθέ, ἐκεῖσε ἴωμεν] Postquam Hippocrates Socratem etiam atque etiam rogavit, ut quam primum ad sophistam se duceret, tum ille: uondum, inquit, illuc eamus, quod bene mane est, sed e cubiculo egressi huc eamus iu atrium, ibique ambulautes colloquamur, douec dies illuxerit. Socrates igitur statim ad euudum se paratum esse dicit, verum eo, quo Hippocrates tendit, noudum ire vult, ut *ἐκεῖσε* minime possit abesse. Et quod *ἐκεῖσε* scripserat Plato, iu sequentihus, ut oratio esset conciuna, *δεῦρο* addidit, quod sine *ἐκεῖσε* ferri nequit; nam *τὴν αὐλήν* Socratis esse per se apparet, ut p. 310 A. verha *τὴν θύραν ἔκρουε* uihil haheut dubii. Nec *ἴωμεν* post *ἐκεῖσε* eiici potest, quod eo remoto oratio plane claudicaret. Ut Socratis aequabilitas trepidatioui Hippocratis opposita iu ipsa oratione emineret, Plato scripsit quae habemus, nou quae potuit: *ἀλλ' ἴωμεν. Μήπω γ' ἔφην, πρῷ γάρ ἐστι κτέ.* omissis verbis *καὶ ἐγὼ εἶπον*. Copiosius de hoc loco explicatum est in Stud. philol. p. 835—837.

ἔνδον διατρίβει — ἔνδον] Socrates iu foro, in gymnasiis ac palaestris et aliis locis puhlicis quotidie versabatur hominumque circulis se immiscebat, qualem vitam ex sophistis nemo Prota-

Cap. III. *Μετὰ ταῦτα ἀναστάντες εἰς τὴν αὐλὴν
περιῆμεν. Καὶ ἐγὼ ἀποπειρώμενος τοῦ Ἱπποκράτους τῆς* B
*ῥώμης διεσκόπουν αὐτὸν καὶ ἠρώτων, Εἰπέ μοι, ἔφην ἐγώ,
ὦ Ἱππόκρατες, παρὰ Πρωταγόραν νῦν ἐπιχειρεῖς ἰέναι
ἀργύριον τελῶν ἐκείνῳ μισθὸν ὑπὲρ σεαυτοῦ, ὡς παρὰ
τίνα ἀφιξόμενος καὶ τίς γενησόμενος; ὥσπερ ἂν εἰ ἐπενόεις
παρὰ τὸν σαυτοῦ ὁμώνυμον ἐλθὼν Ἱπποκράτη τὸν Κῷον,
τὸν τῶν Ἀσκληπιαδῶν, ἀργύριον τελεῖν ὑπὲρ σαυτοῦ
μισθὸν ἐκείνῳ, εἴ τίς σε ἤρετο· Εἰπέ μοι, μέλλεις τελεῖν,* C
*ὦ Ἱππόκρατες, Ἱπποκράτει μισθὸν ὡς τίνι ὄντι; τί ἂν
ἀπεκρίνω; Εἶπον ἄν, ἔφη, ὅτι ὡς ἰατρῷ. Ὡς τίς γενησό-
μενος; Ὡς ἰατρός, ἔφη. Εἰ δὲ παρὰ Πολύκλειτον τὸν*

Cap. III. *εἰς τὴν αὐλὴν περιῆμεν*] V. *περιῄειμεν*. Bodl. Vat. Θ. Paris. B. al. *περιῄμεν*, unde prodit scriptura iam a Bekkero restituta. v. Elmslei. ad Eurip. Suppl. v. 752. Krüg. Gram. Gr. 38. 3, 1.

B. *Εἰπέ μοι, ἔφην ἐγώ*] Additum est *ἐγώ* e Bas. 2. codd. Bodl. Vat. Θ. Vind. Coisl. Venet. Ξ.

Ἱπποκράτη τὸν Κῷον] V. *Κῶον*. Cod. Bodl. *κῶιον*: quod unice vernm. Solet enim in eo codice ῑ non subscribi, sed adscribi, quod in codd. vetustissimis factum.

gora magis videtur abhorruisse. Ille, quem Hippocrates nunquam audiverat aut viderat, *τοῖς μαθηταῖς ἐν ἀπορρήτῳ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγε* (Theaet. p. 152 C). v. Euthyd. p. 304 A. Eupol. Adulat. fr. 10: *ἔνδοθι μέν ἐστι Πρωταγόρας ὁ Τήϊος κτέ.*

Cap. III. B. *τῆς ῥώμης*] int. *τῆς ψυχῆς*. Plerumque *ῥώμη* de corporis viribus dicitnr, ut de rep. 498 B. Isocr. or. 3. 3 al. sed h. l., ut bene Stallbaum. explicat, est animi fortitudo et coustantia, quae in proposito perseverat noqnc ab eo deterretur, ut Thucyd. VII, 18.

ἀργύριον τελῶν ἐκ.] pecuniam illi solnturus. Nam *τελῶν* est forma futuri Attica. Infra p. 313 A *ἔρχει ὑποθήσων τὴν ψυχήν*.

ὥσπερ ἂν εἰ ἐπενόεις] Ab Atheniensibus medici et statuarii et qui p. 318 B exempli causa a Socrate memorantnr pictores et tibicines eodem loco habiti sunt, qno sophistae: despecti enim sunt omnes, quum suam quisque artem quaestus causa exercerent, nec eorum vitae genus ullus civis amplexus est nisi necessitate motus; v. Gorg. p. 512 D. Lucian. somn. 14: *εἰ δὲ καὶ Φειδίας ἢ Πολύκλειτος γένοιο, τὴν μὲν τέχνην ἅπαντες ἐπαινέσονται, οὐκ ἔστι δὲ ὅστις τῶν ἰδόντων, εἰ νοῦν ἔχοι, εὔξαιτ' ἂν σοι ὅμοιος γενέσθαι. οἷος γὰρ ἂν ᾖς, βάναυσος καὶ χειρῶναξ καὶ ἀποχειροβίωτος νομισθήσῃ.* Eandem sententiam iisdem fere verbis expressam iuvenies ap. Plutarch. Pericl. c. 2.

Ἱπποκράτη τ. Κ.] Hippocrates Cous, nobilissimus ille artis medicae parens ac princeps, floruit circiter a. 430. a. Chr. n. Dicitnr hic genus suum ad Herculem et Aesculapium retulisse. Itaque etiam Phaedr. p. 270 C: *εἰ μὲν Ἱπποκράτει τῷ τῶν Ἀσκληπιαδῶν δεῖ τι πείθεσθαι. Stallb.*

C. *Πολύκλειτος*] Ut Hippocrates ille Cous, ita Polycletus et Phidias arte sua principes fuerunt, quam certatim alter Argis, alter Athenis exercebant. Poly-

Ἀργεῖον ἢ Φειδίαν τὸν Ἀθηναῖον ἐπενόεις ἀφικόμενος μισθὸν ὑπὲρ σαυτοῦ τελεῖν ἐκείνοις, εἴ τίς σε ἤρετο· Τελεῖν τοῦτο τὸ ἀργύριον ὡς τίνι ὄντι ἐν νῷ ἔχεις Πολυκλείτῳ τε καὶ Φειδίᾳ; τί ἂν ἀπεκρίνω; Εἶπον ἂν ὡς ἀγαλματοποιοῖς.
D *Ὡς τίς δὲ γενησόμενος αὐτός; Δῆλον, ὅτι ἀγαλματοποιός. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ. παρὰ δὲ δὴ Πρωταγόραν νῦν ἀφικόμενοι ἐγώ τε καὶ σὺ ἀργύριον ἐκείνῳ μισθὸν ἕτοιμοι ἐσόμεθα τελεῖν ὑπὲρ σοῦ, ἂν μὲν ἐξικνῆται τὰ ἡμέτερα χρήματα καὶ τούτοις πείθωμεν αὐτόν, — εἰ δὲ μή, καὶ τὰ τῶν φίλων προσαναλίσκοντες. εἰ οὖν τις ἡμᾶς περὶ ταῦτα οὕτω σφόδρα σπουδάζοντας ἔροιτο· Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατές τε καὶ Ἱππόκρατες, ὡς τίνι ὄντι τῷ Πρωταγόρᾳ ἐν νῷ ἔχετε χρήματα τελεῖν; τί ἂν αὐτῷ ἀποκρινοί-*
E *μεθα; τί ὄνομα ἄλλο γε λεγόμενον περὶ Πρωταγόρου*

E. *περὶ Πρωταγόρου ἀκούομεν*] Bodl. Ven. Ξ. tres Paris. Vind. Flor. a. b. c. o. al. *ἠκούομεν*. Male. v. ad Gorg. p. 503 C et ad Legg. I p. 624 B.

cleti filii p. 328 C aequales dicuntur Parali et Xanthippi; Phidias, quem, ut ait Plutarchus Pericl. c. 31, *ἡ δόξα τῶν ἔργων ἐπίεζε φθόνῳ*, invidia oppressus in vinculis periit Ol. 87, I, v. praef. p. 20.

τὸν Ἀργεῖον — τὸν Ἀθηναῖον] Talia *πάρισα* a vulgari sermone minime abhorrent, sed non facile civem apnd cives hac ratione, qnae historicorum est, nominatum inveneris, et causa, cur Socrates Phidiam non patris vel pagi nomine addito notaverit aut *τὸν ἡμέτερον* dixerit, ex eius arte videtur repetenda esse.

τελεῖν ἐκείνοις, εἴ τις —] hoc loco excidisse *ἀργύριον*, orationis cnrsn cognoscitur.

ἀγαλματοποιοῖς] Bekk. Anecd. Graec. I. 335: *ἀγαλματοποιόν φασι καλεῖσθαι τὸν εἰκόνας θεῶν μᾶλλον ἐργαζόμενον, ἀνδριαντοποιὸν δὲ τὸν ἀνθρώπων*. Ars statnaria dicitur *ἀνδριαντοποιία* Gorg. 450 C. et Xenoph. Mem. I. 4, 3: *τεθαύμακα ἐπὶ ἀνδριαντοποιίᾳ Πολύκλειτον*. v. Ruhnken ad Tim. Gloss. p. 5.

D. *Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ*] Haec concedendi et ad alia transeundi formula apud Platonem singulis fere paginis legitur.

ἂν μὲν ἐξικνῆται — εἰ δὲ μή] Post *ἂν μὲν ἐξικνῆται καὶ — πείθωμεν αὐτόν* omissum est verbnm primarium, quod subsequente alia sententia per *εἰ δὲ μή* illata non raro fit. Sed qnod vulgo intelligunt animo *εὖ ἂν ἔχοι*, id hoc loco per sententiae rationem fieri recte non posse acnte observavit Heindorfius, qni ex praecedentibus verbis repetendum vidit participium *τὰ ἡμέτερα τελοῦντες* s. *ταῦτα ἀναλίσκοντες*. Atque hanc rationem unice veram esse vel proximum istud participinm *προσαναλίσκοντες* satis testatnr. *Stallb.*

Εἰπέ μοι, ὦ Σ.] Singularis numerus in talibns ponitur, quando praecipue compellatur unns de plnribns. Euthydem. p. 283 B: *εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατές τε καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι*. Lachet. p. 186 E. al. *Stallb.*

E. *τί ὄνομα ἄλλο*] Alterum *ὄνομα* est Protagoras, alterum, quo Protagorac vitae genus ab hominibus denotetur, Socrates qnaerit. Partic. *γε* pertinet ad *λεγόμενον*.

ἀκούομεν, ὥσπερ περὶ Φειδίου ἀγαλματοποιὸν καὶ περὶ Ὁμήρου ποιητήν; τί τοιοῦτον περὶ Πρωταγόρου ἀκούομεν; Σοφιστὴν δή τοι ὀνομάζουσί γε, ὦ Σώκρατες, τὸν ἄνδρα εἶναι, ἔφη. Ὡς σοφιστῇ ἄρα ἐρχόμεθα τελοῦντες τὰ χρήματα; Μάλιστα. Εἰ οὖν καὶ τοῦτό τίς σε προσέροιτο· Αὐτὸς δὲ δὴ ὡς τίς γενησόμενος ἔρχει παρὰ τὸν Πρωτα- 312
γόραν; Καὶ ὃς εἶπεν ἐρυθριάσας — ἤδη γὰρ ὑπέφαινέ τι ἡμέρας, ὥστε καταφανῆ αὐτὸν γενέσθαι — Εἰ μέν τι τοῖς ἔμπροσθεν ἔοικε, δῆλον, ὅτι σοφιστὴς γενησόμενος. Σὺ δέ, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς θεῶν, οὐκ ἂν αἰσχύνοιο εἰς τοὺς Ἕλληνας σαυτὸν σοφιστὴν παρέχων; Νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, εἴπερ γε ἃ διανοοῦμαι χρὴ λέγειν. Ἀλλ' ἄρα, ὦ Ἱππόκρα-

Ὡς σοφιστῇ ἄρα ἐρχ.] V. ἄρα, quod e Vind. Flor. o. Coisl. emendatum.

P. 312. σαυτὸν σοφ. παρέχ.] Sic Vat. r. et ex corr. Coisl. Venet. Ξ. et Σ. quos Bekker. Ast. et recent. edit. secuti sunt. Stallbaum. vulgatam αὑτὸν tuetur et provocat ad Hermann. (ad Soph. Trach. v. 451), Reisig. (ad Soph. Oed. Col. p. 311. Coniect. p. 206 sqq.), Bernhardy (Synt. p. 272), Ruhnken. (ad Tim. Gloss. p. 92). Sed hic usus pronominis reflex. pers. tertiae loco pronominum pers. prim. et secundae in numero singulari apud Platonem magnam dubitationem videtur habere, conf. Apollon. Synt. p. 195, 25 Bek.: οὐ γάρ φαμεν 'ἑαυτὸν ὕβρισα' ἢ 'ἑαυτὸν ὕβρισας', 'ἑαυτοὺς' δὲ 'ὑβρίσαμεν.' v. Sauppe ad h. l.

Ἀλλ' ἄρα, ὦ Ἱππ.] Stephanus ἀλλ' ὅρα legendum putabat; quod si verum esset, etiam ὑπολαμβάνῃς reponi oporteret, quod in Coisl. Ven. Ξ Σ. Par. B E. scriptum exstat. Sed nihil mutandum. v. annot.

ὀνομάζουσι — εἶναι] Saepenumero post λέγειν, ὀνομάζειν, προσαγορεύειν infertur εἶναι, ubi rectius videatur abesse, veluti infra p. 325 A: ἓν αὐτὸ προσαγορεύω εἶναι, ἀνδρὸς ἀρετήν. Phaedon. p. 102 C: ὁ Σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι.

P. 312. παρὰ τὸν Πρωταγόραν] Int. τί ἂν φαίης; Eadem ellipsis est Phaedr. p. 268 B. Cratyl. p. 392 C. al. *Stallb.*

ὑπέφαινέ τι ἡμέρας] Frequens est dictio ὑποφαίνει ἡμέρα, vel etiam ὑποφαίνει, nomine substantivo omisso, de 'die illucescente', ut Xenoph. Cyrop. IV. 5, 14: ἐπειδὴ ἡμέρα ὑπέφαινε, Anab. IV. 2, 7; IV. 3, 9, quos locos affert Heindorfius; idemque apte laudat Demetr. de Elocut. c. 218: ὅπερ δὲ ὁ Πλάτων φησὶν ἐπὶ τοῦ Ἱπποκράτους· ἐρυθριάσας — γενέσθαι, ὅτι μὲν ἐναργέστατόν ἐστι, παντὶ δῆλον, ἡ δὲ ἐνάργεια γέγονεν ἐκ τῆς φροντίδος τῆς περὶ τὸν λόγον καὶ τοῦ ἀπομνημονεῦσαι, ὅτι νύκτωρ πρὸς αὐτὸν εἰσῆλθεν ὁ Ἱπποκράτης.

οὐκ ἂν αἰσχύνοιο] Aristid. III. p. 483 (II. p. 378 ed. Dind.): ἐρωτᾷ Σωκράτης Ἀπολλόδωρον (corr. Ἱπποκράτη τὸν Ἀπολλοδώρου) εἰ οὐκ αἰσχύνοιτο σοφιστὴν ἐθέλων παρέχειν ἑαυτὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας. De sententia vid. praefat. p. 2. — εἰς τοὺς Ἕλληνας σαυτὸν σοφ. π. v. p. 348 E.

Ἀλλ' ἄρα — μὴ οὐ τοιαύτην —] Verissime Heindorfius hanc lectionem tuetur sic, ut interrogationem moneat initium capere inde a verbis μὴ οὐ

τες, μὴ οὐ τοιαύτην ὑπολαμβάνεις σου τὴν παρὰ Πρωτα-
B γόρου μάθησιν ἔσεσθαι, ἀλλ᾽ οἵαπερ ἡ παρὰ τοῦ γραμμα-
τιστοῦ ἐγένετο καὶ κιθαριστοῦ καὶ παιδοτρίβου; τούτων
γὰρ σὺ ἑκάστην οὐκ ἐπὶ τέχνῃ ἔμαθες, ὡς δημιουργὸς
ἐσόμενος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παιδείᾳ, ὡς τὸν ἰδιώτην καὶ τὸν ἐλεύθε-
ρον πρέπει. Πάνυ μὲν οὖν μοι δοκεῖ, ἔφη, τοιαύτη μᾶλλον
εἶναι ἡ παρὰ Πρωταγόρου μάθησις.

Cap. IV. Οἶσθα οὖν ὃ μέλλεις νῦν πράττειν, ἤ σε
λανθάνει; ἦν δ᾽ ἐγώ. Τοῦ πέρι; Ὅτι μέλλεις τὴν ψυχὴν
C τὴν σαυτοῦ παρασχεῖν θεραπεῦσαι ἀνδρί, ὡς φῄς, σοφιστῇ·
ὅ τι δέ ποτε ὁ σοφιστής ἐστι, θαυμάζοιμ᾽ ἂν εἰ οἶσθα.
καίτοι εἰ τοῦτ᾽ ἀγνοεῖς, οὐδὲ ὅτῳ παραδίδως τὴν ψυχὴν
οἶσθα, οὔτ᾽ εἰ ἀγαθῷ οὔτ᾽ εἰ κακῷ πράγματι. Οἶμαί γ᾽,

B. *οἵαπερ ἡ παρὰ τοῦ γρ.*] Bodl. Vat. (i. e. Vat. Θ, qui ad bunc librum saepe simpliciter Vaticanus nominabitur) *οἷα περὶ τοῦ γρ.*

τοιαύτην, in iisque *μή* interrogandi vim babet, *οὐ* vero referendum est ad *τοιαύτην*, v. Men. p. 89 C. Sententia haec est: numquid igitur tu, o Hippocrate, non talem putas Protagorae disciplinam fore, qua reddaris sophista; sed talem potius, qua nonnisi liberaliter erndiaris neqne ad artis professionem conformeris. De Atbeniensinm institutione puerili v. infra p. 325 D sqq.. *Stallb.*

B. *οὐκ ἐπὶ τέχνῃ ἐμ.*] Xenoph. Mem. III. 10, 1: *εἴ ποτε τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων καὶ ἐργασίας ἕνεκα χρωμένων αὐταῖς διαλέγοιτό τινι, καὶ τούτοις ὠφέλιμος ἦν.*

ἀλλ᾽ ἐπὶ παιδείᾳ] H. e. ut ernditionis liberalioris particeps fieres. v. Gorg. p. 485. A., nbi Callicles philosophiam ait tractandam esse *παιδείας χάριν*, neque totam vitam in eius studio consumi debere. Itaque opponitur *ἐπὶ τέχνῃ*, ut p. 315 A: *καὶ ἐπὶ τέχνῃ μανθάνει, ὡς σοφιστὴς ἐσόμενος.* Gellius N. A. XIII, 16: hnmanitatem appellaverunt — qui verbis Latinis probe usi sunt — id propemodum, quod Graeci *παιδείαν* vocant, nos eruditionem institutionemque in bonas artes dicimus. — *ἰδιώτης* h. l. intelligitur qui artem non publice profitetur; additurque *ἐλεύθερος*, h. e. liberalis, qnia artes istae erant mercenariae. *Stallb.*

Cap. IV. *τὴν ψυχὴν — παρασχεῖν θεραπεῦσαι*] animum tnum tradere curandum s. excolendum, p. 325 C: *μὴ μαθοῦσι μηδὲ θεραπευθεῖσιν εἰς ἀρετήν.* Proprie *θεραπεύειν* de medicis dicitur corpora curantibns, sed sophistae ac philosophi animis medicinam affere visi saepissime cnm illis comparantur, ut infra p. 357 E: *Πρωταγόρας φησὶν ἰατρὸς εἶναι τῆς ἀμαθίας.* Aelian. v. b. IV, 17: *ἐπιστρεφομένου τὰς πόλεις αὐτοῦ διέρρει λόγος, ὅτι Πυθαγόρας ἀφίκετο οὐ διδάξων, ἀλλ᾽ ἰατρεύσων.*

C. *οὔτ᾽ εἰ ἀγαθῷ — πράγματι*] Recte interpretatnr Ficinns: nescis qnale sit istnd, bonnmne an malum, cui operam impendere studes. Nam *πρᾶγμα*, ut Lat. res adiectivis ita apponitur, ut pronominis indefiniti partes agat, ut Gorg. p. 517 C:

ἔφη, εἰδέναι. Λέγε δή, τί ἡγεῖ εἶναι τὸν σοφιστήν; Ἐγὼ μέν, ἦ δ' ὅς, ὥσπερ τοὔνομα λέγει, τοῦτον εἶναι τὸν τῶν σοφῶν ἐπιστήμονα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἔξεστι λέγειν καὶ περὶ ζωγράφων καὶ περὶ τεκτόνων, ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ τῶν σοφῶν ἐπιστήμονες· ἀλλ' εἴ τις ἔροιτο ἡμᾶς, D
τῶν τί σοφῶν εἰσιν οἱ ζωγράφοι ἐπιστήμονες, εἴποιμεν ἄν που αὐτῷ, ὅτι τῶν πρὸς τὴν ἀπεργασίαν τὴν τῶν εἰκόνων, καὶ τἆλλα οὕτως. εἰ δέ τις ἐκεῖνο ἔροιτο· Ὁ δὲ σοφιστὴς τῶν τί σοφῶν ἐστι; τί ἂν ἀποκριναίμεθα αὐτῷ; ποίας ἐργασίας ἐπιστάτης; Τί ἂν εἴποιμεν αὐτὸν εἶναι, ὦ Σώκρατες, ἢ ἐπιστάτην τοῦ ποιῆσαι δεινὸν λέγειν; Ἴσως ἄν, ἦν δ' ἐγώ, ἀληθῆ λέγοιμεν, οὐ μέντοι ἱκανῶς γε· ἐρωτήσεως γὰρ ἔτι ἡ ἀπόκρισις ἡμῖν δεῖται, περὶ ὅτου ὁ σοφιστὴς δεινὸν ποιεῖ λέγειν· ὥσπερ ὁ κιθαριστὴς δεινὸν δήπου ποιεῖ λέγειν περὶ οὗπερ καὶ ἐπιστήμονα, περὶ κιθαρίσεως. E

Cap. IV. D. *τί ἂν ἀποκριναίμεθα αὐτῷ*] Vett. edit. et libri scripti omnes *ἀποκρινοίμεθα*. corr. Bekker. Proxima olim vitiose scripta et interpuncta sanavit Stallbanm, cnius v. annot.

τοῦ ποιῆσαι] *τοῦ τὸ ποιῆσαι* Bodl. Vat. Par. BCE. vitiose. Dein Bodl. Vat. *οὐ μέντοι γε ἱκ.*

E. *ἐπιστήμονα — περὶ οὗπερ καὶ* om. Bodl. Vat. *ἢ δῆλον, ὅτι περὶ —*] *ἤ*, quod in libris desideratur, Heindorfio auctore adiectum est.

πρᾶγμα οὖν γελοῖον ποιοῦμεν ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τοῖς λόγοις.

ὥσπερ τοὔνομα λέγει] Aristot. Polit. III. 4: *τῶν ἐργασιῶν ἓν μέρος κατέχουσιν οἱ χερνῆτες. οὗτοι δ' εἰσίν, ὥσπερ σημαίνει καὶ τοὔνομ' αὐτούς, οἱ ζῶντες ἀπὸ τῶν χειρῶν.*

τὸν τῶν σοφῶν ἐπιστήμονα] Nimirum *σοφιστής* ab eo deducitur a *σοφός* et *εἰδέναι*, ut sit *ὁ τῶν σοφῶν ἵστωρ*, eademque vocis originatio Platoni probatur in Sopbist. p. 221 D. sed v. praef. p. 3.

D. *τῶν τί σοφῶν εἰσιν οἱ ζωγρ.*] Recte Stephanus: quo pertineant haec *σοφά*, qnorum pictores snnt periti; vel circa qnam rem versentnr baec *σοφά*. Pendet enim accusativus *τί* non ex *ἐπιστήμονες*, sed ex *σοφῶν*, et *τῶν τί σοφῶν* idem est ac *τῶν πρὸς τί σοφῶν*, nt verba *τῶν πρὸς τὴν ἐργασίαν* (*σοφῶν*) docent, v. Theag. p. 125 C.

καὶ τἆλλα οὕτως] ceteraque similiter, int. *εἴποιμεν ἄν*. nt in pictoribus, ad quam rem eornm sapientia pertineat, diximns, ita in ceteris id faceremus. Locos, qnibns Plato simili orationis forma usus est, Stallbaum. hos attnlit: infra p. 319 B: *καὶ τἆλλα πάντα οὕτως*. Menon. p. 72 A: *ὡσαύτως δέ, οἶμαι, ὦ Σ., καὶ ἡ κακία*. Ibid. p. 72 C: *οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν*. De Republ. VI. p. 507 B: *καὶ οὕτω περὶ πάντων.*

Τί ἂν εἴποιμεν αὐτὸν εἶναι;] Vnlgo haec trahebantur ad Socratis orationem, intolerabili prorsns sermonis redundantia. Qnis enim in terso elegantique scriptore ferat interrogationem istam ter repetitam: *Τί ἂν ἀποκριναίμεθα αὐτῷ; ποίας ἐργασίας ἐπιστάτης; τί ἂν εἴποιμεν αὐτὸν*

ἦ γάρ; Ναί. Εἶεν. ὁ δὲ δὴ σοφιστὴς περὶ τίνος δεινὸν ποιεῖ λέγειν; ἦ δῆλον, ὅτι περὶ οὗπερ καὶ ἐπίσταται; Εἰκός γε. Τί δή ἐστι τοῦτο, περὶ οὗ αὐτός τε ἐπιστήμων ἐστὶν ὁ σοφιστὴς καὶ τὸν μαθητὴν ποιεῖ; Μὰ Δί', ἔφη, οὐκέτι ἔχω σοι λέγειν.

313 Cap. V. *Καὶ ἐγὼ εἶπον μετὰ τοῦτο· Τί οὖν; οἶσθα
εἰς οἷόν τινα κίνδυνον ἔρχει ὑποθήσων τὴν ψυχήν; ἢ εἰ
μὲν τὸ σῶμα ἐπιτρέπειν σε ἔδει τῳ διακινδυνεύοντα ἢ
χρηστὸν αὐτὸ γενέσθαι ἢ πονηρόν, πολλὰ ἂν περιεσκέψω,
εἴτ' ἐπιτρεπτέον εἴτε οὔ, καὶ εἰς συμβουλὴν τούς τε φίλους
ἂν παρεκάλεις καὶ τοὺς οἰκείους σκοπούμενος ἡμέρας
συχνάς· ὃ δὲ περὶ πλείονος τοῦ σώματος ἡγεῖ, τὴν ψυχήν,
καὶ ἐν ᾧ πάντ' ἐστὶ τὰ σὰ ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττειν, χρηστοῦ
ἢ πονηροῦ αὐτοῦ γενομένου, περὶ δὲ τούτου οὔτε τῷ πα-*
B *τρὶ οὔτε τῷ ἀδελφῷ ἐπεκοινώσω οὔτε ἡμῶν τῶν ἑταίρων
οὐδενί, εἴτ' ἐπιτρεπτέον εἴτε καὶ οὐ τῷ ἀφικομένῳ τούτῳ*

εἶναι; Itaque recepta ex cod. Vind. 54 et Vatican. 1029 vocula *ἤ*, quae ante *ἐπιστάτην* desiderabatur, haec: *Τί ἂν εἴποιμεν αὐτὸν εἶναι;* alteri interlocutori adscripsi. Videlicet *τί* hic quoque dictum est pro *τί ἄλλο*. Xenoph. Oecon. III, 3: *τί οὖν τούτων ἐστὶν αἴτιον ἢ ὅτι κ. τ. λ. Stallb.*

E. *οὐκέτι ἔχω σοι λέγειν*] non amplius id dicere possum. Sententia baec: ad omnia tibi quae adhuc ex me quaesivisti, respondi; dixi tibi Protagoram sophistam haberi, tum sopbistam verbi vim solam intuitus hominem sapientia ornatum esse interpretatus sum, eaque sapientia alios ad dicendum instituere, sed in qua potissimum re baec ars versetur, id quod nunc quaeris, hoc tibi non iam dicere possum.

Cap. V. P. 313. *ἢ — πολλὰ ἂν περιεσκέψω —*] an — multa tecum ipse reputavisses et amicorum propinquorumque consilium adhiberes —.

τὴν ψυχήν] Explicationis causa pronomini *ὃ* adiunctum est, ut p. 339 A *περὶ τοῦ αὐτοῦ* . . *περὶ τῆς ἀρετῆς*. 351 A. 354 C al. Proxima sic intelligas: et ex quo pendet, ut bene aut male babeant tua omnia, si bonum aut malum evaserit. Sic Eurip. Alcest. v. 289: *ἐν σοὶ δ' ἐσμὲν καὶ ζῆν καὶ μή.* Iphig. Taur. v. 1057: *τἄμ' ἐν ὑμῖν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχειν ἢ μηδὲν εἶναι.* Similiter infra p. 356 C: *ἐν τούτῳ ἡμῖν ἦν τὸ εὖ πράττειν.* Deinde quod *δέ* ante *τούτου* iteratum est, nihil hoc loquendi genere frequentius, v. infra p. 325 B. annot. ad Pbaedon. p. 78 C. Alcibiad. I. p. 109 A. Lacbet. p. 194 D. Haec fere Stallbaum.

τῷ πατρὶ] Hippocratis patri nomen fuisse Apollodoro supra (p. 310 A) memoratum est, sed eum vivere, id quidem haud sane facile quis ex iis, quae narrata sunt, colligere potuit; adeo apud Graecos indigna erat patris conditio. Acerbe conqueritur Dionysius Hal. II, 26: *πολλὰ ἐν Ἕλλησιν εἰς πατέρας ὑπὸ τέκνων ἀσχημονεῖται*, qui eius rei culpam legum latoribus attribuit brevius tempus patriae potestatis in liberos constituentibus.

B. *τῷ ἀφικομένῳ τούτῳ*

ξένῳ τὴν σὴν ψυχήν, ἀλλ' ἑσπέρας ἀκούσας, ὡς φῄς,
ὄρθριος ἥκων περὶ μὲν τούτου οὐδένα λόγον οὐδὲ συμβου-
λὴν ποιεῖ, εἴτε χρὴ ἐπιτρέπειν σαυτὸν αὐτῷ εἴτε μή, ἕτοι-
μος δ' εἶ ἀναλίσκειν τά τε σαυτοῦ καὶ τὰ τῶν φίλων
χρήματα, ὡς ἤδη διεγνωκώς, ὅτι πάντως συνεστέον Πρω-
ταγόρᾳ, ὃν οὔτε γιγνώσκεις, ὡς φῄς, οὔτε διείλεξαι οὐδε-
πώποτε, σοφιστὴν δ' ὀνομάζεις, τὸν δὲ σοφιστήν, ὅ τι C
ποτέ ἐστι, φαίνει ἀγνοῶν, ᾧ μέλλεις σαυτὸν ἐπιτρέπειν;
Καὶ ὃς ἀκούσας, Ἔοικεν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐξ ὧν σὺ λέ-
γεις. Ἆρ' οὖν, ὦ Ἱππόκρατες, ὁ σοφιστὴς τυγχάνει ὢν
ἔμπορός τις ἢ κάπηλος τῶν ἀγωγίμων, ἀφ' ὧν ψυχὴ τρέ-
φεται; Φαίνεται γὰρ ἔμοιγε τοιοῦτός τις. Τρέφεται δέ, ἦν

Cap. V. P. 313. B. *ὄρθριος ἥκων*] Male codd. plerique cum Bodl. et Vat. ὄρθριον. v. annot.

C. *Φαίνεται γὰρ κτἕ*] Vulg. Φαίνεται (Schleiermach. φαίνεται) γὰρ ἔμοιγε τοιοῦτός τις. τρέφεται (Schleiermach. Τρέφεται) δέ, ὦ Σώκρατες, ψυχὴ (veter. edit. et Paris. E ψυχή, ὦ Σώκρατες) τίνι; Μαθήμασι δήπου, ἦν δ' ἐγώ. καὶ κτἕ.

ξένῳ] dictum pro τῷ ἀφ. ξένῳ τούτῳ. ut p. 337 E: τὸ ἀκριβὲς τοῦτο εἶδος. utroque loco numeri causa pronomen οὗτος interpositum est, v. Krüg. 50. 11, 20.

ὄρθριος ἥκων] Adiectivum pro adverbio. v. Krüg. 57, 5, 4. Horat. Epist. I, 6, 20: vespertinus pete tectum. Deinde ad οὐδένα λόγον ποιεῖ intellige πρός με. — εἴτε χρὴ — εἴτε μή. utrum oporteat an, quod ego malim, non oporteat.

διείλεξαι] int. αὐτῷ. Solet autem obiectum quod dicitur, si duobus verbis commune est, alteri tantum accommodari v. p. 309 B. p. 310 E. p. 327 A. al.

C. *Ἔοικεν, ἔφη, — ἐξ ὧν —*] Plene dicendum erat ἔοικεν, ἔφη, οὕτως ἔχειν ἐξ ὧν —. Sed ad eundem modum Phaedon. p. 99 E: ἴσως μὲν οὖν, ὡς εἰκάζω, τρόπον τινὰ οὐκ ἔοικεν. et infra p. 330 B. — Artem sophistarum esse καπηλικὴν καὶ ἐμπορικήν, hospes Eleaticus in Sophist. p. 223 D sqq. subtiliter disputat. *Stallb.* Quem κάπηλον dixerint graeci, Socrates ipse apud Xenophontem (Mem. III. 7, 6) explicat: ἢ τοὺς ἐμπόρους ἢ τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ μεταβαλλομένους καὶ φροντίζοντας ὅ τι ἐλάττονος πριάμενοι πλείονος ἀπόδωνται. conf. de rep. p. 371 D.

Φαίνεται — Καὶ ὅπως —] Hunc locum, quem librariorum socordia misere corrupit, tractavi in Stud. philol. p. 837—841. In vulgata lectione multa sunt Platonis scriptione plane indigna. Neque enim Hippocrates concedere potest sophistam sibi mercatorem vel cauponem earum mercium videri, quibus animus alitur, et interrogare, quanam re animus alatur; neque omnino is, qui ad mercaturam doctrinarum profecturus omnia sua amicorumque bona impendere paratus erat, nescire potuit, quod esset animi ingeniique quasi pabulum, de quo iam Empedocles v. 105: ἀλλ' ἄγε μύθων κλῦθι· μάθη γάρ τοι φρένας αὔξει, unde Clemens Alex. Strom. V. 589 C. ἡ μάθησις κατ' Ἐμπεδοκλέα τὰς φρένας αὔξει. Quibus adde; quod Socrati per suam argumentandi rationem

δ' ἐγώ, ψυχὴ τίνι; Μαθήμασι δήπου, ὦ Σώκρατες. Καὶ ὅπως γε μή, ὦ ἑταῖρε, ὁ σοφιστὴς ἐπαινῶν ἃ πωλεῖ ἐξαπατήσῃ ἡμᾶς, ὥσπερ οἱ περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν, ὁ
D ἔμπορός τε καὶ κάπηλος. καὶ γὰρ οὗτοί που ὧν ἄγουσιν ἀγωγίμων οὔτε αὐτοὶ ἴσασιν ὅ τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν περὶ τὸ σῶμα, ἐπαινοῦσι δὲ πάντα πωλοῦντες, οὔτε οἱ ὠνούμενοι παρ' αὐτῶν, ἐὰν μή τις τύχῃ γυμναστικὸς ἢ ἰατρὸς ὤν. οὕτω δὲ καὶ οἱ τὰ μαθήματα περιάγοντες κατὰ τὰς πόλεις καὶ πωλοῦντες καὶ καπηλεύοντες τῷ ἀεὶ ἐπιθυμοῦντι ἐπαινοῦσι μὲν πάντα ἃ πωλοῦσι, τάχα δ' ἄν τινες, ὦ ἄριστε, καί τούτων ἀγνοοῖεν ὧν πωλοῦσιν ὅ τι χρηστὸν ἢ
E πονηρὸν πρὸς τὴν ψυχήν· ὡς δ' αὕτως καὶ οἱ ὠνούμενοι παρ' αὐτῶν, ἐὰν μή τις τύχῃ περὶ τὴν ψυχὴν αὖ ἰατρικὸς ὤν. εἰ μὲν οὖν σὺ τυγχάνεις ἐπιστήμων τούτων τί χρηστὸν καὶ πονηρόν, ἀσφαλές σοι ὠνεῖσθαι μαθήματα καὶ παρὰ Πρωταγόρου καὶ παρ' ἄλλου ὁτουοῦν· εἰ δὲ μή, ὅρα, ὦ
314 μακάριε, μὴ περὶ τοῖς φιλτάτοις κυβεύῃς τε καὶ κινδυνεύῃς.

ὅπως γε μὴ — ἐξαπατήσῃ] Secundum legem illam Dawesianam, quae ὅπως et ὅπως μή cum coniunctivo aoristi primi vel activi vel medii iungi vetat, Bekkerus omnium codicum lectionem ἐξαπατήσῃ mutavit in ἐξαπατήσει prob. Saupp., sed v. Heindorf. ad h. l. Stallbaum ad Gorg. p. 480 A. 513 A. Krüger 54. 8, 5.

D. οὕτω δὲ καὶ οἱ τὰ μ.] Sic plurimi optimique codd. pro vulg. οὕτω δὴ καὶ οἱ τ. μ.

E. σὺ τυγχάνεις ἐπιστήμων] Heindorfius ὢν post ἐπιστήμων addidit. sed v. ad Phaedon. p. 230. A. Remp. II. p. 369. B.

non licuit simpliciter respondere Μαθήμασι δήπου. Debebat ille adiecto ἢ γάρ s. ἢ οὐκ οἴει; ex Hippocrate, num sibi assentiretur, quaerere. Omnes hae difficultates inde natae sunt, quod quum olim sic scriptum esset: Σωκ Τρέφεται δέ, ἦν δ' ἐγώ, ψυχὴ τίνι; Ἱππ. Μαθήμασι δήπου, ὦ Σώκρατες, verba ἦν δ' ἐγώ aliquo casu in inferorem versum delata illud ὦ Σώκρατες loco suo moverunt, cuius rei vestigium haud obscurum in libris etiamnunc deprehenditur. Hippocrates autem verbis φαίνεται — τοιοῦτός τις ad priorem partem interrogationis respondet, posteriorem Socrates iterat,[1] ut disputatio recte procedat, et postquam Hippocrates de hac etiam re, quid sentiret, aperuit, tum Socrates de periculo talis mercaturae eum admonet. Hanc interpretationem probant etiam verba p. 313 E: εἰ τυγχάνεις ἐπιστήμων — ἀσφαλές σοι ὠνεῖσθαι μαθήματα παρὰ Πρωταγόρου.

D. ὧν ἄγουσιν ἀγωγίμων] Genitivus pendet a proximis illis ὅ τι χρηστὸν ἢ πονηρόν, vel potius ab ὅ τι. Xenoph. Mem. I, 2, 54: τοῦ σώματος ὅ τι ἂν ἀχρεῖον ᾖ καὶ ἀνωφελές. *Stallb.*

E. ὡς δ' αὕτως καὶ οἱ ὠν.] Int. ἀγνοοῖεν ἂν ὅ τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν πρὸς τὴν ψυχήν. Et ὡς δ' αὕτως, ut saepe, pro ὡσαύτως δέ dictum est, v. Stallb. ad Phaedon. p. 102 E.

μὴ περὶ τοῖς φιλτάτοις κ.] ne carissima pignora in

καὶ γὰρ δὴ καὶ πολὺ μείζων κίνδυνος ἐν τῇ τῶν μαθημάτων ὠνῇ ἢ ἐν τῇ τῶν σιτίων. σιτία μὲν γὰρ καὶ ποτὰ πριάμενον παρὰ τοῦ καπήλου καὶ ἐμπόρου ἔξεστιν ἐν ἄλλοις ἀγγείοις ἀποφέρειν, καὶ πρὶν δέξασθαι αὐτὰ εἰς τὸ σῶμα πιόντα ἢ φαγόντα, καταθέμενον οἴκαδε ἔξεστι συμβουλεύσασθαι, παρακαλέσαντα τὸν ἐπαΐοντα, ὅ τι τε ἐδεστέον ἢ ποτέον καὶ ὅ τι μή, καὶ ὁπόσον καὶ ὁπότε· ὥστε ἐν τῇ ὠνῇ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος. μαθήματα δὲ οὐκ ἔστιν ἐν B ἄλλῳ ἀγγείῳ ἀπενεγκεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη καταθέντα τὴν τιμὴν τὸ μάθημα ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβόντα καὶ μαθόντα ἀπιέναι ἢ βεβλαμμένον ἢ ὠφελημένον. ταῦτα οὖν σκοπώμεθα καὶ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν· ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι, ὥστε τοσοῦτο πρᾶγμα διελέσθαι. νῦν μέντοι, ὥσπερ ὡρ-

P. 314. παρὰ τοῦ καπήλου καὶ ἐμπόρου] Sic Vat. Θ; ceteri παρά του καπήλου κ. ἐμπ. C. Fr. Hermann παρά του (καπήλου καὶ ἐμπόρου). Saupp. deletis verbis καὶ ἐμπόρου scripsit παρὰ τοῦ καπήλου. v. Stud. phil. p. 842—844.

ἢ ποτέον] Sic libri meliores pro καὶ ποτέον. Deinde Ald. et Stephan. ὁπόσα. Sed codd. meliores omnes ὁπόσον.

aleam des. Proverbiale loquendi genus, quo usus est etiam Iulian. Orat. VI. p. 190. ed. Spanhem. V. Suidas s. v. κυβεύειν, κύβος et ἐκκυβεύειν. Gorg. p. 513. A: σὺν τοῖς φιλτάτοις ἡ αἵρεσις ἡμῶν ἐστιν, ubi v. ann. *Stallb.*

P. 314. παρὰ τοῦ καπήλου καὶ ἐμπόρου] Paulo ante dixit ἔμπορός τις ἢ κάπηλος, deinde ὁ ἔμπορός τε καὶ κάπηλος et πωλοῦντες καὶ καπηλεύοντες. Nunc ordinem verborum mutavit, qnod esculenta et potulenta a caupone plerumque emebantur, supra autem mercator priore loco positus est, quod Protagoras non nisi cnm eo comparari potuit. Etenim Plato, nt sententia apte exprimeretur et nnmerose strueretur oratio, aliis locis aliter verba collocavit; p. 309 A scripsit ὥς γ' ἐν αὐτοῖς ἡμῖν εἶρ. de Leg. 923 A πρός γε ὑμᾶς αὐτούς. p. 310 A et 362 A εἰπὼν καὶ ἀκούσας. Symp. 219 A ἀκούσας τε καὶ εἰπών. p. 317 B σὺν θεῷ εἰπεῖν, de Leg. p. 858 B εἰπεῖν σὺν θεῷ. p. 339 B εὖ λέγεις, de Leg. p. 700 A λέγεις εὖ. p. 325 A καὶ παῖδα καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα, de rep. p. 471 B καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας.

B. καὶ μαθόντα] int. τὸ μάθημα, estque idem fere quod ἔχοντα, ut Epinom. p. 974 D: (αἱ ἄλλαι ἐπιστῆμαι) σοφὸν οὐκ ἀποτελοῦσι τὸν λαμβάνοντά τε αὐτὰς καὶ ἔχοντα. His hand absimile est, quod habetur de Leg. p. 717 B: νομίζει, ἃ κέκτηται καὶ ἔχει, πάντα εἶναι τῶν γεννησάντων.

ἔτι νέοι, ὥστε τοσοῦτ. πρ.] haec recte iam Heindorfius interprctatns est: nobis nonnisi iuvenilis qnaedam facultas suppetit ad tantam rem iudicandam. v. Krüg. 49, 1.

ταῦτα οὖν σκοπώμεθα] Sententia haec est: Ultrum sophistarum disciplina animo conducat necne, quum ipsi per aetatem diiudicare non possimus, de ea re tum alios nobis natu maiores et sapientiores in consilium adhibeamns, nbi ab ipso Protagora, quam rem se tradere profiteatur, audiverimus, v. p. 318 A.

μήσαμεν, ἴωμεν καὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός, ἔπειτα ἀκούσαντες καὶ ἄλλοις ἀνακοινωσώμεθα· καὶ γὰρ οὐ μόνος
C *Πρωταγόρας αὐτόθι ἐστίν, ἀλλὰ καὶ Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος — οἶμαι δὲ καὶ Πρόδικον τὸν Κεῖον — καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ σοφοί.*

Cap. VI. *Δόξαν ἡμῖν ταῦτα, ἐπορευόμεθα. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ προθύρῳ ἐγενόμεθα, ἐπιστάντες περί τινος λόγου διελεγόμεθα, ὃς ἡμῖν κατὰ τὴν ὁδὸν ἐνέπεσεν· ἵν᾽ οὖν μὴ ἀτελὴς γένοιτο, ἀλλὰ διαπερανάμενοι οὕτως εἰςίοιμεν, στάντες ἐν τῷ προθύρῳ διελεγόμεθα, ἕως συνωμολογήσαμεν ἀλλήλοις. δοκεῖ οὖν μοι, ὁ θυρωρός, εὐνοῦχός τις,*
D *κατήκουεν ἡμῶν, κινδυνεύει δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῶν σοφιστῶν ἄχθεσθαι τοῖς φοιτῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν. ἐπειδὴ γοῦν ἐκρούσαμεν τὴν θύραν, ἀνοίξας καὶ ἰδὼν ἡμᾶς, Ἔα, ἔφη,*

Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος] Fuit hic insignis tum doctriuae copia et amplitudiue, tum vanitate ac superbia, qua artem suam ac scientiam osteutabat. vid. Hipp. Mai. p. 285 sqq. Infra p. 315 C et aunot. ad Apol. Socr. p. 19 E, ubi etiam de Prodico dictum est. — Post *οἶμαι — Κεῖον* intell. *αὐτόθι εἶναι*, ut Apolog. p. 25 E. *Stallb.*

Cap. VI. C. *Δόξαν ἡμῖν ταῦτα*] Eodem modo Xeuoph. Anab. IV. 1, 13 *δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν*, pro *δόξαντα ταῦτα*, de quo accus. absoluto qui dicitur v. Krüger 56.9,5—6.

ἐν τῷ προθύρῳ] Vitruvius VI, 7, 5: *πρόθυρα* Graece dicuntur quae sunt ante ianuas vestibula; nos autem appellamus prothyra quae Graece dicuntur *διάθυρα*. cf. Gellius N. A. XVI, 5. Symp. p. 175 A: *τῶν παίδων τινὰ ἥκειν ἀγγέλλοντα, ὅτι Σωκράτης οὗτος ἀναχωρήσας ἐν τῶν γειτόνων προθύρῳ ἕστηκε.* Herodot. VI, 35: *ὁ Μιλτιάδης κατήμενος ἐν τοῖσι προθύροισι τοῖσι ἑωυτοῦ, ὁρέων τοὺς Δολόγκους παριόντας . . προσεβώσατο.* — *ὃς ἡμῖν — ἐνέπεσεν.* Latine dixeris: in quem incideramus.

δοκεῖ οὖν μοι, ὁ θυρωρός —] ianitor vero, euuuchus, nos, opinor, exaudiverat. — In paucis tum domibus iauitores fuisse iude apparet, quod ne Agatho quidem servum ab iauua habuit, v. Symp. p. 212 C; sed in Calliae domo opulentissima Persarumque luxum imitante vel euuchus fuit ostiarius. — *κατήκουσε.* clausis foribus nostram exaudiverat disputationem indeque nos sophistas esse suspicatus erat.

D. *τοῖς φοιτῶσιν*] etsi hoc est verbum proprium de discipulis magistri domum frequeutantibus, tamen hic omnino de iis, qui ad Calliam itabant, accipiendum est. v. Plut. Themist. c. 5, ubi Themistocles adolescens dicitur *Ἐπικλέα τὸν ἐξ Ἑρμιόνης, κιθαριστὴν σπουδαζόμενον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἐκλιπαρῆσαι μελετᾶν παρ᾽ αὐτῷ, φιλοτιμούμενος πολλοὺς τὴν οἰκίαν ζητεῖν καὶ φοιτᾶν παρ᾽ αὐτῷ.*

ἐκρούσαμεν] Plutarch de curios. vol. VIII. p. 53 R.: *καίτοι μὴ κόψαντά γε θύραν εἰς οἰκίαν ἀλλοτρίαν οὐ νομίζεται παρελθεῖν, ἀλλὰ νῦν μὲν εἰσὶ θυρωροί, πάλαι δὲ ῥόπτρα κρουόμενα πρὸς ταῖς θύραις αἴσθησιν παρεῖχε κτέ.*

D. *Ἔα, ἔφη, σοφ.*] Ἔα hic indignantis est vocula, alibi rem-

σοφισταί τινες· οὐ σχολὴ αὐτῷ. Καὶ ἅμα ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν τὴν θύραν πάνυ προθύμως ὡς οἷός τ' ἦν ἐπήραξε. καὶ ἡμεῖς πάλιν ἐκρούομεν, καὶ ὃς ἐγκεκλῃμένης τῆς θύρας ἀποκρινόμενος εἶπεν, Ὦ ἄνθρωποι, ἔφη, οὐκ ἀκηκόατε, ὅτι οὐ σχολὴ αὐτῷ; Ἀλλ' ὦ 'γαθέ, ἔφην ἐγώ, οὔτε παρὰ Καλλίαν ἥκομεν οὔτε σοφισταί ἐσμεν, ἀλλὰ θάρρει· Πρωταγόραν E γάρ τοι δεόμενοι ἰδεῖν ἤλθομεν. εἰσάγγειλον οὖν. Μόγις οὖν ποτε ἡμῖν ἄνθρωπος ἀνέῳξε τὴν θύραν.

Cap. VI. D. ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν] Sic Bodl. et Vat. Θ. Vulgo ταῖν χερ., quod minus Atticum. Pro ὡς οἷός τ' ἦν, quod ex aliquot codd. restitutum est, vett. editt. ὡς οἷόν τ' ἦν.

ἐγκεκλῃμένης] Hanc formam a Bekkero repositam habent meliores codices omnes in Phaedr. p. 251 D. Vulg. ἐγκεκλεισμένης. Bodl. Vat. ἐγκεκλειμένης. Deinde pro vulgato γάρ τοι Bekkerus e codd. Bodl. Vat. aliis scripsit γάρ τι, cui non accedendum.

E. ἡμῖν ἄνθρωπος] Cod. Σ. et Γ. ὁ ἄνθρωπος. Vett. editt. ἄνθρωπος. Recte Bekkerus ἄνθρωπος, quae forma apud Platonem sexcenties obliterata est.

inexspectatam mirantis. v. Valck. Eur. Hippol. v. 905 — αὐτῷ ipsi i. e. domino, usu frequenti. *Stallb.*

οὐ σχολὴ αὐτῷ] Hoc nomine veteres eos excluserunt, quos aut omnino non admittebant aut eo ipso tempore, quo adierant, videre nolebant. Itaque apud Ciceronem (de senect. c. 10) Cato ille senex: nemo, inquit, adhuc convenire me voluit, cui fuerim occupatus. v. Aristoph. Acharn. 403. Plutarchus Nic. c. 5. Non in omnibus vitae conditionibus is mos servatus est. Agatho quidem in Symp. 212 D multa nocte commissatoribus domum pulsantibus ita servis imperat: ἐὰν μέν τις τῶν ἐπιτηδείων ᾖ, καλεῖτε· εἰ δὲ μή, λέγετε, ὅτι οὐ πίνομεν, ἀλλὰ ἀναπαυόμεθα ἤδη. Sed ab illo more plane alienum est, quod Martialis sibi accidisse queritur Epigr. V, 22:

Illud adhuc gravius, quod te post
mille labores,
Paule, negat lasso ianitor esse
domi.

πάνυ προθύμως] satis cupide ac strenue. — ἐπήραξε. habuit igitur ianua Graecorum more aperturam in exteriorem aedium partem.

E. Πρωταγόραν γάρ τοι δ. ἰδ. ἤλθομεν] Ordo verborum hic est: ἤλθομεν γάρ τοι δεόμενοι ἰδεῖν Πρωταγόραν. Verbum εἰσαγγέλλειν proprium est de ianitore domino nuntiante, si quis advenit, qui eum visere velit. Respondet nostro aumelden. *Stallb.* V. ad p. 310 B. Xenoph. Symp. I, 11: Φίλιππος ὁ γελωτοποιὸς κρούσας τὴν θύραν εἶπε τῷ ὑπακούσαντι εἰσαγγεῖλαι, ὅστις τε εἴη καὶ διότι κατάγεσθαι βούλοιτο . . Ὁ οὖν Καλλίας ἀκούσας εἶπεν· εἰσίτω. pro εἰσίτω apud posteriores scriptores etiam ἡκέτω invenitur, sed vulgare est κάλει vel κάλεσον, ut Charit. III, 1.

Μόγις οὖν ποτε — τὴν θύραν] Recte observavit Heindorfius ποτέ crebro significare tandem aliquando. Itaque μόγις ποτέ est aegre tandem, vix tandem. Exemplis ab eo hanc in rem congestis adde Homer. Iliad. I. 205. Odyss. II. 76. Plat. Theaet. p. 160 E. Legg. VII p. 789 A. al. Sic etiam Latini aliquando usurpant. Cicero pro Rosc. Amer. c. 22: peroravit *aliquando:* assedit. *Stallb.*

Cap. VII. *Ἐπειδὴ δὲ εἰσήλθομεν, κατελάβομεν Πρω-
ταγόραν ἐν τῷ προστῴῳ περιπατοῦντα, ἑξῆς δ' αὐτῷ συμ-
περιεπάτουν ἐκ μὲν τοῦ ἐπὶ θἄτερα Καλλίας ὁ Ἱππονίκου
καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ ὁμομήτριος, Πάραλος ὁ Περικλέους,
315 καὶ Χαρμίδης ὁ Γλαύκωνος, ἐκ δὲ τοῦ ἐπὶ θἄτερα ὁ ἕτε-
ρος τῶν Περικλέους Ξάνθιππος καὶ Φιλιππίδης ὁ Φιλομή-
λου καὶ Ἀντίμοιρος ὁ Μενδαῖος, ὅσπερ εὐδοκιμεῖ μάλιστα
τῶν Πρωταγόρου μαθητῶν καὶ ἐπὶ τέχνῃ μανθάνει, ὡς*

Cap. VII. *ἐν τῷ προστῴῳ*] Sic Bodl., libri Viudobb., alii, cum edit. Aldin. Vulgo *προστόῳ*.

P. 315. *ὁ ἕτερος τῶν Περικλ.*] Ald. Bass. et codd. plerique omnes *ἑταῖρος* frequenti permutatioue. Verum dedit Stephanus et habet Vat. r et ex corr. Veu. *Σ*. Pro *τῶν Περικλ.*, quod. codd. tantum uou omnes tueutur, olim legebatur *τοῦ Περικλέους*. Deinde Stephauus ex Ald. et Bas. 2. *εὐδοκίμει* recepit atque hiuc etiam *ἐμάνθανεν* correxit. Utrumque codicum auctoritati adversatur.

Cap. VII. *ἐν τῷ προστῴῳ π.*] Egregie Heindorfius; „*Πρόστωον*. iuquit, h. l. videtur dici quod Vitruvio VI, 10. dicitur *περίστυλον*, quatuor illud porticibus coustans, quae ab ianua introeuutibus quadratam aream quasi quoddam impluvium circumdabaut. Ita per iauuam *μέσαυλον* introeuuti statim prospectus patebat iu oppositam porticum, *τὸ κατ' ἀντικρὺ πρόστωον* §. sq. Ad huius peristyli porticum unam positum fuit *τὸ ταμιεῖον*, cella peuaria, cuius mox p. 315 D mentio fit, unde hoc ipsum *στόα* dicitur Aristoph. Eccles. v. 14.“ — *ἑξῆς δ' αὐτῷ*, iuxta eum Phaedou. p. 100. B. — *ἐκ μὲν τοῦ ἐπὶ θἄτερα*, ex altera parte. utEuthyd. p. 297 D *ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριστερά*. *Stallb.*

ὁ ὁμομήτριος—] Plutarch. Pericl. c. 24: *ἦν μὲν αὐτῷ (τῷ Περικλεῖ) γυνὴ προσήκουσα μὲν κατὰ γένος, συνῳκηκυῖα δ' Ἱππονίκῳ πρότερον, ἐξ οὗ Καλλίαν ἔτεκε τὸν πλούσιον· ἔτεκε δὲ καὶ παρὰ τῷ Περικλεῖ Ξάνθιππον καὶ Πάραλον.* Nou autem sine aculeo quodam illud *ὁ ὁμομήτριος* adiectum est, quod Hermogenes *ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ ὁμοπάτριος*, qui Socratis disciplinae studiosissimus erat, huic nobilium virorum coetui noniuterest, cf. Cratyl. p. 391 C.

P. 315. *Χαρμίδης*] Charmides, Glauconis filius, frater fuit Perictiones, Platonis matris; sed ei maguam etiam cum ipso Callia intercessisse geueris affiuitatem necesse est, quum ab ipsius parte iucedeus inducatur. Atque ex Audocidis verbis or. I, 126: *λαβόμενος τοῦ βωμοῦ (ὁ Καλλίας) ὤμοσεν ἦ μὴν μὴ εἶναί οἱ υἱὸν ἄλλον μηδὲ γενέσθαι πώποτε, εἰ μὴ Ἱππόνικον ἐκ τῆς Γλαύκωνος θυγατρός*, ex his igitur probabiliter coniicere licet, Charmidis sororem Calliam in matrimouio habuisse. Quae si vera est coniectura, Plato quoque cum Callia couiunctus fuit. De Philippide, Philomeli filio, v. Boeckh. De Oecon. Att. II. 48.

Ἀντίμοιρος ὁ Μενδαῖος] h. e. Mende, Thraciae urbe oriundus. Themist. or. 29. p. 347 D: *ὁ Καλλίας οὐ μόνον Πρωταγόραν ἐθεράπευε καὶ περιεῖπεν, ἀλλὰ καὶ Ἀντίμοιρον τὸν Μενδαῖον καὶ τοὺς ἄλλους μαθητὰς Πρωταγόρου.* Quos Themistius dicit discipulos Protagorae, ii a Platone *ἐπακούοντες* s. *ἐπήκοοι* appellantur. Sunt ii, quos sophista in Calliae hospitium quasi umbras adduxerat.

σοφιστὴς ἐσόμενος. τούτων δ' οἳ ὄπισθεν ἠκολούθουν ἐπακούοντες τῶν λεγομένων τὸ μὲν πολὺ ξένοι ἐφαίνοντο, οὓς ἄγει ἐξ ἑκάστων τῶν πόλεων ὁ Πρωταγόρας, δι' ὧν διεξέρχεται, κηλῶν τῇ φωνῇ ὥσπερ Ὀρφεύς, οἱ δὲ κατὰ τὴν φωνὴν ἕπονται κεκηλημένοι· ἦσαν δέ τινες καὶ τῶν B ἐπιχωρίων ἐν τῷ χορῷ. τοῦτον τὸν χορὸν μάλιστα ἔγωγε ἰδὼν ἥσθην, ὡς καλῶς εὐλαβοῦντο μηδέποτε ἐμποδὼν ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἶναι Πρωταγόρου, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἀναστρέφοι καὶ οἱ μετ' ἐκείνου, εὖ πως καὶ ἐν κόσμῳ περιεσχίζοντο οὗτοι οἱ ἐπήκοοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ἐν κύκλῳ περιιόντες ἀεὶ εἰς τὸ ὄπισθεν καθίσταντο κάλλιστα.

Τὸν δὲ μέτ' εἰσενόησα, ἔφη Ὅμηρος, Ἱππίαν τὸν Ἠλεῖον, καθήμενον ἐν τῷ κατ' ἀντικρὺ προστῴῳ ἐν θρόνῳ· C περὶ αὐτὸν δ' ἐκάθηντο ἐπὶ βάθρων Ἐρυξίμαχός τε ὁ

δ' οἳ ὄπισθεν] libri omnes *δὲ ὄπισθεν* praeter Flor. b. o. Paris. B. Ambr. r, qni *δὲ οἳ ὄπ.* exhibent. Baitero anctore Sauppius scripsit *δὲ ὄπισθεν οἳ ἠκ.*

ἐξ ἑκάστων τῶν πόλεων] *τῶν* e Bodl. Coisl. Amhros. accessit.

B. *ἐν τῷ ἔμπροσθεν*] Bodl. ε. τ. *πρόσθεν*. — *ἔφη Ὅμηρος*] haec suspecta visa sunt Schleiermachero aliisque multis, sed v. Stud. phil. p. 844.

C. *ὁ Ἀκουμενοῦ*] Sic Bas. 2. codd. Bodl. Venet. Σ. pro vulg. *ὁ Ἀκουμένου*. v. ad Symp. p. 176 B. Mox pro *Ἀνδροτίωνος* Bodl. Vat. Amhr. Vindoh. *Ἀριστίωνος*.

ἐξ ἑκάστων τῶν πόλεων] Sic articuls post *ἕκαστος* illatus Phaedr. p. 248 E. p. 274 E. Apolog. Socr. p. 39 A. Parmenid. p. 134 A. Tim. p. 19 E. al. v. ad Phileb. p. 93.—Praecedenti *τὸ μὲν πολύ*, h. e. maximam partem, in proximis respondet *ἦσαν δέ τινες*. *Stallb.*

B. *μηδέποτε ἐμποδὼν ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἶναι*] H. e. ne impedimento ei essent a fronte. Sic *εὐλαβεῖσθαι μή* seqnente infinitivo legitur etiam Euthydem. p. 304 A. Charmid. p. 155 D. al. — *ἐπειδὴ αὐτὸς ἀναστρέφοι*, quoties ipse eiusqne comites se converterent. — *εὖ πως καὶ ἐν κόσμῳ*, decore atqne ordine. Ceternm de magna reverentia, qna Protagoram proseqnebantur discipnli, conf. De Rep. X. p. 600 C. *Stallb.*

τὸν δὲ μέτ' εἰσενόησα, ἔφη Ὅμηρος] Snmta haec sunt ex *Νεκυία*, Odyss. λ, v. 601: *τὸν δὲ μέτ' εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην κτέ.* Digna vero sunt qnae adscrihantur verha Schleiermacheri: „Der unterrichtete Athener dachte sich das übrige hinzu, und ihm entging auch der Stachel der Anspielung nicht, dass sie aus der Reise in die Unterwelt genommen ist.“ Sic hunc locum iam accepit Aristid. vol. III. p. 483 (II. p. 377 Dind.) *φαίνεται δὲ Πλάτων τοὺς σοφιστὰς κατὰ τοὺς ἐν Ἅιδου κολαζομένους τιθεὶς καὶ καταλέγων καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον, καὶ τὸν δὲ μετ' εἰσενόησα, τοῖς ἐκ Νεκυίας αὐτοὺς κόσμοις τιμῶν, Πρόδικον μὲν ὡς Τάνταλον ὄντα, Ἱππίαν δὲ ὡς τὸ εἴδωλον τοῦ Ἡρακλέους· Πρωταγόρας δ' αὖ μετὰ τούτων διαιτᾶται.*

C. *Ἐρυξίμαχός τε ὁ Ἀκ.*] De Eryximacho et Phaedro v.

'Ακουμενοῦ καὶ Φαῖδρος ὁ Μυρρινούσιος καὶ Ἄνδρων ὁ 'Ανδροτίωνος καὶ τῶν ξένων πολῖταί τε αὐτοῦ καὶ ἄλλοι τινές. ἐφαίνοντο δὲ περὶ φύσεώς τε καὶ τῶν μετεώρων ἀστρονομικὰ ἄττα διερωτᾶν τὸν Ἱππίαν, ὁ δ' ἐν θρόνῳ καθήμενος ἑκάστοις αὐτῶν διέκρινε καὶ διεξῄει τὰ ἐρωτώμενα.

Καὶ μὲν δὴ καὶ Τάνταλόν γε εἰσεῖδον. ἐπεδήμει
D *γὰρ ἄρα καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος, ἦν δὲ ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ*
πρὸ τοῦ μὲν ὡς ταμιείῳ ἐχρῆτο Ἱππόνικος, νῦν δὲ ὑπὸ
τοῦ πλήθους τῶν καταλυόντων ὁ Καλλίας καὶ τοῦτο ἐκκε-

καὶ τῶν μετεώρων] Sic Ald. Bass. cum codd. plurimis atque optimis. Stephanus *τῶν* om.

Τάνταλόν γε εἰσεῖδον] Vett. editt. — *ἐσεῖδον*, qnod ex codd. mutatnm. Mox Bodl. Venet. *Σ*. ex corr. Ambros. *γὰρ ἄρα καὶ Πρόδ.*, unde repos. Saupp. Vulg. *καὶ* omittitur.

Sympos. p. 176 B. ibiqne annot. Andron etiam Gorg. p. 487 C commemoratnr et inter *κοινωνοὺς τῆς σοφίας* Calliclis recensetur. *Stallb.*

περὶ φύσεώς τε καὶ τῶν μετεώρων] Hipp. I. p. 285 B: *ἐκεῖνα ἃ σὺ (ὦ Ἱππία) κάλλιστα ἐπίστασαι, τὰ περὶ τὰ ἄστρα τε καὶ τὰ οὐράνια πάθη*, cf. Hipp. II. p. 367 E. Socrates ipse omnibns dissuasit, ne in astrologia utpote obscnriore qnam pro humano ingenio studia figerent operamque in rebus humanis collocandam perderent, v. Xenoph. Mem. I. 1, 11; IV. 7, 6. einsque sententiae plerique fuerunt Athenienses. Longe aliter iudicat Plato de rep. VII. p. 527 et Phaedr. p. 270 A.

ἐν θρόνῳ καθήμενος] *θρόνος* apud Homerum, ut ait Athenaens p. 192 E, *μόνον ἐλευθέριός ἐστι καθέδρα σὺν ὑποποδίῳ*, qua significatione hoc vocabulum legitur etiam Heraclid. Polit. c. III: *διαιτῶνται οἱ Κρῆτες πάντες καθήμενοι θρόνοις*. Plerumqne antem de praecipua qnadam sede aliis excelsiore, magnificentiore et delicatiore dicitur, ut a Critia ap. Athen. p. 28 B: *Θεσσαλικὸς δὲ θρόνος, γυίων τρυφερωτάτη ἕδρα*. Et Hippias h. l. eo aptius in solio sedens describtnr, quod *θρόνος* etiam sella est magistrorum sive cathedra, cui opposita sunt *βάθρα* i. e. subsellia in scholis usitata, v. p. 325 E.

διέκρινε] eadem animi fiducia qna, iuris consnltus de iure respondet; cf. etiam Cic. de Leg. I. 3, 10: non recnsarem, qnominns more patrio sedens in solio consnlentibus responderem.

Καὶ μὲν δὴ καὶ Τάντ.] Haec quoqne ex Homero sumta. Odyss. *λ*, v. 582: *καὶ μὴν Τάνταλον εἰσεῖδον*. — *γὲ* pertinet ad *εἰσεῖδον*: conspicatns quidem sum, quamquam de qna re dissereret, non potui foris percipere, v. p. 315 E.

ἐπεδήμει γὰρ ἄρα —] aderat enim — ut suspicatus eram (v. p. 314 B) — Prodicus etiam Ceus. — De proximis Stallb. haec annotavit: Vocabulum *οἰκήματος* usurpari solet de singulis aedificiorum partibus, ita ut pro varia singulorum locorum ratione variam habeat significationem. v. ad Phaedon. p. 116 A. Particula *ὡς*, quam ante *ταμιείῳ* omittendam censet Dobree ad Aristoph. Nub. T. VIII. P. I. p. 92. ed. Lips. in talibus modo additur, modo omittitur, v. Wyttenbach. ad Eunap. p. 85.

νώσας ξένοις κατάλυσιν πεποίηκεν. ὁ μὲν οὖν Πρόδικος ἔτι κατέκειτο, ἐγκεκαλυμμένος ἐν κωδίοις τισὶ καὶ στρώμασι καὶ μάλα πολλοῖς, ὡς ἐφαίνετο· παρεκάθηντο δὲ αὐτῷ ἐπὶ ταῖς πλησίον κλίναις Παυσανίας τε ὁ ἐκ Κεραμέων καὶ μετὰ Παυσανίου νέον τι ἔτι μειράκιον, ὡς μὲν ἐγῷμαι, καλόν τε κἀγαθὸν τὴν φύσιν, τὴν δ' οὖν ἰδέαν πάνυ E *καλός. ἔδοξα ἀκοῦσαι ὄνομα αὐτῷ εἶναι Ἀγάθωνα, καὶ*

D. *νέον τι ἔτι μειρ.*] Additum *τι* ex codd. plerisque omnibus.
E. *ἰδέαν πάνυ καλός*] Bodl. Vindob. Vat. *καλῶς*, quod confirmat receptam lectionem. Perperam Stephanus corrigebat *καλόν*, quanquam id habet Coisl. et Vat. r. v. auuot.

D. *ξένοις κατάλυσιν πεπ.*] Themist. or. 29 p. 347 D: *ὁ Καλλίας ἐκκενώσας τὸ ταμιεῖον τοῖς σοφισταῖς ξενῶνα κατεσκευάσατο.*

ὁ μὲν οὖν Πρόδικος ἔτι κατέκειτο —] Describuutur mores homiuis mollis et delicatnli. Narrat euim Philostratus Vit. Sophist. XII. p. 496. ed. Olear. Prodicum fuisse mollitiei et voluptatibus deditum. *Stallb.*

ἐν κωδίοις] Schol. ad Aristoph. Equt. v. 400: *κώδιόν ἐστι τὸ ἅμα τοῖς ἐρίοις δέρμα σκευαζόμενον.* Ut Prodicus nou una pelle ad corpus iu lectulo iutegendum utitur, ita Phidippides *ἐν πέντε σισύραις ἐγκεκορδυλημένος* (Nub. v. 10) dormit; ad quem locum scholiastes: *ἰστέον ὅτι λήγοντος τοῦ χειμῶνος, ἀρχομένου δὲ τοῦ ἔαρος γίγνεται τὰ Διονύσια* (quibus Nubes docebantur), *ὥστε διὰ τὸ κρύος καὶ πέντε περιβόλαια περιβεβλῆσθαι τὸν υἱόν.* De iisdem diebus festis, qui mense Elaphebolione agebantur, hic quoque eo magis videtur cogitaudum, quod eo ipso tempore multi homines undique Atheuas couvenire solebant; v. Schol. ad Aristoph. Ach. v. 503 sq.

τισὶ — καὶ μάλα πολλοῖς] Phaedon. p. 58 D: *παρῆσάν τινες καὶ πολλοί γε.* Cratyl. p. 386 B: *πολλάκις δὴ αὐτὸ πέπονθα, ὥστε μοι δοκεῖν πάνυ πονηροὺς εἶναί τινας ἀνθρώπους καὶ μάλα συχνούς.* Gorg. p. 455 C. al.

Παυσανίας ὁ ἐκ Κεραμέων] Pausanias hic unus propter patris ac geueris ignobilitatem, nisi fallor, pagi, unde oriundus erat, nomine, uon patris designatus est. Ipse autem fuit homo eruditissimus, qui quantum Prodici disciplina profecisset, oratione de Amoris virtutibus apud Agathonem couvivas docuit. Ex qua oratioue huc pertinet haec eius vox Symp. p. 181 D: *οἱ εἰλικρινῶς ὑπὸ τούτου τοῦ ἔρωτος ὡρμημένοι οὐκ ἐρῶσι παίδων, ἀλλ' ἐπειδὰν ἤδη ἄρχωνται νοῦν ἴσχειν. τοῦτο δὲ πλησιάζει τῷ γενειάσκειν — χρῆν δὲ καὶ νόμον εἶναι μὴ ἐρᾶν παίδων.*

νέον τι ἔτι μειράκιον] Agatho, quum Socrati plane esset ignotus, modo ex pueris excessisse et aetatis aunum sextnm decimum egisse putandus est.

E. *τὴν δ' οὖν ἰδέαν πάνυ καλός*] sed hoc utut est, certe admodum formosus et venustus. Sic enim *δ' οὖν* accipiendnm, ut saepe. v. ad Tim. p. 38 B. Cratyl. 415 C. 426 D. Stephanus volebat *καλόν*. Non opus. v. Phavoriuus s. v. *κλυτός*. *Τοῖς οὐδετέροις ὀνόμασιν ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἐπίθετα, καὶ μετοχὰς ἀρσενικάς τε καὶ θηλυκὰς ἐπιφέρουσιν, οἷον εὐφυὴς παιδίον, καὶ κόριον καλλίστη, καὶ γύναιον ἐρχομένη, καὶ μειράκιον λέγων κτέ.* — *φύσις* est iugenium, indoles, ut Theaet. p. 142 D. et al. *Stallb.*

ἔδοξα ἀκοῦσαι] 'visus mihi sum audire' — verum pro certo affirmare non ausim, quum fieri

οὐκ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ παιδικὰ Παυσανίου τυγχάνει ὤν. καὶ τὼ Ἀδειμάντω ἀμφοτέρω, ὅ τε Κήπιδος καὶ ὁ Λευκολοφίδου, καὶ ἄλλοι τινὲς ἐφαίνοντο. περὶ δὲ ὧν διελέγοντο οὐκ ἐδυνάμην ἔγωγε μαθεῖν ἔξωθεν, καίπερ λιπαρῶς ἔχων ἀκούειν τοῦ Προδίκου — πάσσοφος γάρ μοι δοκεῖ ἀνὴρ
316 *εἶναι καὶ θεῖος —, ἀλλὰ διὰ τὴν βαρύτητα τῆς φωνῆς βόμβος τις ἐν τῷ οἰκήματι γιγνόμενος ἀσαφῆ ἐποίει τὰ λεγόμενα.*

Καὶ ἡμεῖς μὲν ἄρτι εἰσεληλύθειμεν, κατόπιν δὲ ἡμῶν ἐπεισῆλθον Ἀλκιβιάδης τε ὁ καλός, ὡς φῂς σὺ καὶ ἐγὼ πείθομαι, καὶ Κριτίας ὁ Καλλαίσχρου.

τυγχάνει ὤν.] post haec verba inferunt Cod. Bodl. Vat. *τοῦτ' ἦν*, alii libri *ταὐτό τ' ἦν*; in Paris. E. supra *ἦν* scriptum est *οὖν*. De quo interpretamento v. Stud. phil. p. 845 sq.

πάσσοφος γάρ μοι δ.] V. *πάνσοφος*. Bodl. Vat. *πάσσοφος*. Deinde *ἀνὴρ* scripsit Bekker. Vat. r. et Vindob. *ὁ ἀνὴρ*. ceteri libri *ἀνηρ*.

P. 316. *Ἀλκιβιάδης τε*] om. *τε* Bodl. Vat.

potuerit, ut perperam audierim. Agathonis nomen apud Calliam facile a quopiam appellari potuit in consessus praeparatione, quae describitur p. 317 D.

εἰ παιδικὰ Π. τ. ὤν.] Constructionem ne mireris, multo audacius Phaedr. p. 240 A: *ἔτι τοίνυν ἄγαμον, ἄπαιδα, ἄοικον ὅ τι πλεῖστον χρόνον παιδικὰ ἐραστὴς εὔξαιτ' ἂν γενέσθαι* *Stallb.*

τυγχάνει ὤν.] Quae vulgo sequuntur verba *τοῦτ' ἦν τὸ μειράκιον* h. e. id erat adolescens, int. *παιδικά*, ea ad Socratis coniecturam, qua Agathonem a Pausania amari suspicatus erat, confirmandam Platonis orationi primum apposita, tum a librariis inserta sunt, quo factum est, ut Pausanias et Agatho, qui inter se coniuncti alteri pari audientium, ambobus Adimantis, oppositi sunt, oratione divellerentur.

τὼ Ἀδειμάντω] Adimanti, Cepidis filii, mentio fit, quod sciamus, alibi nusquam; alterius, qui Leucolophidae filius appellatur, rarissime. De hoc Hemsterhus. ad Lucian. Tim. p. 451 ed. Lehm. conferri iubet Xenoph. Hist. Gr. II, 4, 21 et Schol. ad Aristoph. Ran. v. 1561. *Stallb.* Vid. Meineke Fragm. Comic. Graec. II. p. 513.

δοκεῖ ἀνὴρ εἶναι καὶ θεῖος] De rep. I. p. 331 E: *Σιμωνίδῃ γε οὐ ῥᾴδιον ἀπιστεῖν· σοφὸς γὰρ καὶ θεῖος ὁ ἀνήρ.* De voc. *θεῖος* v. Sophist. p. 216 B: *καί μοι δοκεῖ θεὸς μὲν ἀνὴρ οὐδαμῶς εἶναι, θεῖος μήν· πάντας γὰρ ἐγὼ τοὺς φιλοσόφους τοιούτους προσαγορεύω.*

P. 316. *ὡς φῂς σύ*] v. p. 309 A.

καὶ Κριτίας ὁ Κ.] Est hic Critias ille, quem constat *ὀλιγαρχίας* fuisse adeo studiosum, ut crudelis et impotentis tyranni partes egerit. v. Xenoph. Mem. I, 2, 12. A Platone, quocum cognationis vinculo coniunctus fuit, — Perictione enim et Critias tyrannus eodem avo, cui et ipsi erat nomen Critiae, usi sunt — a Platone igitur in pluribus sermonibus vel loquens introducitur, veluti in Charmide, Timaeo et Critia, vel certe commemoratur. Erat enim, ut scribit scholiast. ad Tim. p. 20: *γενναίας καὶ ἁβρᾶς φύσεως, ἥπτετο δὲ καὶ φιλοσόφων συνουσιῶν, καὶ ἐκαλεῖτο ἰδιώτης μὲν ἐν φιλοσόφοις, φιλόσοφος δὲ ἐν ἰδιώταις.* *Stallb.* Conf. Boeckh. De Oecon. Att. I. p. 433—437.

Cap. VIII. Ἡμεῖς οὖν ὡς εἰσήλθομεν, ἔτι σμίκρ' ἄττα
διατρίψαντες καὶ ταῦτα διαθεασάμενοι προσῇμεν πρὸς τὸν B
Πρωταγόραν, καὶ ἐγὼ εἶπον· Ὦ Πρωταγόρα, πρὸς σέ τοι
ἤλθομεν ἐγώ τε καὶ Ἱπποκράτης οὗτος. Πότερον, ἔφη,
μόνῳ βουλόμενοι διαλεχθῆναι ἢ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων;
Ἡμῖν μέν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν διαφέρει· ἀκούσας δὲ οὗ ἕνεκα
ἤλθομεν, αὐτὸς σκέψαι. Τί οὖν δή ἐστιν, ἔφη, οὗ ἕνεκα
ἥκετε; Ἱπποκράτης ὅδε ἐστὶ μὲν τῶν ἐπιχωρίων, Ἀπολλο-
δώρου υἱός, οἰκίας μεγάλης τε καὶ εὐδαίμονος· αὐτὸς δὲ
τὴν φύσιν δοκεῖ ἐνάμιλλος εἶναι τοῖς ἡλικιώταις. ἐπιθυ- C
μεῖν δέ μοι δοκεῖ ἐλλόγιμος γενέσθαι ἐν τῇ πόλει. τοῦτο
δὲ οἴεταί οἱ μάλιστα γενέσθαι, εἰ σοὶ συγγένοιτο. ταῦτ'

Cap. VIII. *ἔτι σμίκρ' ἄττα*] V. *ἔτι μικρὰ ἄττα*, quod ex codd. optimis mutatum.

B. *πρὸς σέ τοι ἤλθ.*] Codd. plerique omnes *πρὸς σέ τι*. Perperam, v. annot.

μάλιστα γενέσθαι] Stephanus scribendum censuit *μάλιστ' ἂν γενέσθαι*, cuius sententiae accessit Sauppius.

Cap. VIII. B. *προσῇμεν πρὸς τ. Πρ.*] Socratem iam superiore tempore in Protagorae notitiam pervenisse ex iis, quae sophista illi in extremo dialogo (p. 361 E) dicit, intelligitur. Apte igitur Hippocratis patrocinium suscipere eumque ad Protagoram adducere potuit.

πρὸς σέ τοι ἤλθομεν] Socrates ianitori mandaverat, ut Protagoram se convenire velle nuntiaret. Eo haec verba spectant: ad te igitur — ut tibi iam nuntiatum est — venimus. Particulam *τοι* non hoc connectendi sensu accepit Stallbaum. Annotat ille: Freqnens est hic usus voculae *τοι* pronomini cum vi quadam adiunctae, veluti Xenoph. Mem. I, 6, 11: *ὦ Σώκρατες, ἐγώ τοί σε δίκαιον μὲν νομίζω.* Cyrop. V, 2, 23: *ἐγώ τοι, ἔφη, ὦ ἄνδρες φίλοι, οἶμαι.* Ibid. VII, 5, 53, *ἐγώ τοι, ἐχθὲς — οὐκ ἂν ἐδυνάμην σοι προσελθεῖν.* Aristoph. Av. v. 275: *οὗτος, ὦ σέ τοι.*

Πότερον — μόνῳ βουλόμενοι διαλ.] Iam ex his verbis Protagorae magnus rerum humanarum usus elucet; nam quum Socrates et Hippocrates, qui ipsum adire voluerant, in multorum hominum coetum incidissent, ille quidem sensit, permultum eorum interesse posse, ut qnae vellent ne divulgarentur.

Ἱπποκράτης ὅδε —] Cum his comparari possunt, quae idem in simili causa dixit Euthyd. p. 275 A: *ἔστι δὲ οὗτος Ἀξιόχου μὲν υἱὸς τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῦ παλαιοῦ, αὐτανεψιὸς δὲ τοῦ νῦν ὄντος Ἀλκιβιάδου· ὄνομα δ' αὐτῷ Κλεινίας.*

τὴν φύσιν δοκεῖ ἐνάμιλλος εἶναι τοῖς ἡλικ.] videtur indole cum aequalibus snis certare. *Stallb.*

C. *τοῦτο δὲ οἴεται — γενέσθαι*] *ἄν*, ut solet, additum est p. 353 B: *ἢ οἶμαι ἂν ἔγωγε κάλλιστα φανερὸν γενέσθαι*, p. 327 B: *οἴει ἂν ἀγαθοὺς αὐλητὰς τοὺς υἱεῖς γίγνεσθαι*, v. p. 318 A. 348 D. Sed recte, opinor, Heindorfius hanc voculam sermonis usu hoc quoque loco requiri negat, cf. Lys. or. 13, 53: *νῦν δὲ πεισθεὶς ὑφ' ὧν τότε ἐπείσθης, εἰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων τὰ ὀνόματα μόνον εἴποις, μέγα τι ᾤου παρ' αὐτῶν διαπράξασθαι.* v. Heindorf. et ad h. l. et ad Phaedon. p. 67 B. Etenim simplici

οὖν ἤδη σὺ σκόπει, πότερον περὶ αὐτῶν μόνος οἴει δεῖν διαλέγεσθαι πρὸς μόνους, ἢ μετ᾽ ἄλλων. Ὀρθῶς, ἔφη, προμηθεῖ, ὦ Σώκρατες, ὑπὲρ ἐμοῦ. ξένον γὰρ ἄνδρα καὶ ἰόντα εἰς πόλεις μεγάλας, καὶ ἐν ταύταις πείθοντα τῶν νέων τοὺς βελτίστους ἀπολείποντας τὰς τῶν ἄλλων συνουσίας, καὶ οἰκείων καὶ ὀθνείων, καὶ πρεσβυτέρων καὶ νεωτέρων, ἑαυτῷ συνεῖναι ὡς βελτίους ἐσομένους διὰ τὴν
D ἑαυτοῦ συνουσίαν, χρὴ εὐλαβεῖσθαι τὸν ταῦτα πράττοντα· οὐ γὰρ σμικροὶ περὶ αὐτὰ φθόνοι τε γίγνονται καὶ ἄλλαι δυσμένειαί τε καὶ ἐπιβουλαί. ἐγὼ δὲ τὴν σοφιστικὴν τέχνην φημὶ μὲν εἶναι παλαιάν, τοὺς δὲ μεταχειριζομένους αὐτὴν τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν φοβουμένους τὸ ἐπαχθὲς αὐτῆς πρόσχημα ποιεῖσθαι καὶ προκαλύπτεσθαι τοὺς μὲν ποίησιν, οἷον Ὅμηρόν τε καὶ Ἡσίοδον καὶ Σιμωνίδην, τοὺς δὲ

C. *καὶ ἰόντα εἰς π.*] Sic Bodl. Vat. Vind. Venet. Ξ. Ambr. pro vulg. *καὶ κατιόντα*, quod Stallbaumio magis placuit, sed v. Apol. 19 E. Theag. 128 et Themist. or. 29. p. 347 B, qui in proximis *ἀπολιπόντας* legit.

aoristo certa adolescentis spes ac fiducia indicatur, ut haec verba ita liceat latine reddere: hoc autem sibi putat utique contingere, si tua utatur disciplina et institutione.

μόνος οἴει δεῖν διαλ.] Subiecti casus verbo finito per attractionem quandam accommodatus. Debebat enim e vulgari ratione *μόνον* scribi; de quo loquendi genere diximus ad Criton. p. 50 E. *Stallb.*

ξένον γὰρ ἄνδρα καὶ ἰόντα —] peregrinum enim virum, qui in magnas urbes descendit in iisque iuvenum optimos commovet, ut relicta aliorum consuetudine, et affinium et alienorum, et seniorum et iuniorum, ipsius utantur consuetudine, meliores se per eam evasuros existimantes, oportet sibi cavere ista facientem. Nam haec: *τὸν ταῦτα πράττοντα*, perspicuitatis causa addita sunt. *Stallb.* Vid. Themist. or. 29. p. 347.

καὶ οἰκείων καὶ ὀθνείων] Infra p. 320 B a Socrate *οἰκεῖοι* et *ἀλλότριοι* inter se opponuntur, sed Protagoras h. l. *ὀθνείων* dixit et propter *τὸ ὁμοιοτέλευτον*, quam elocutionis figuram omnium maxime sophistae usurpare solebant, et quod haec vox Atheniensium propria esset, v. Bekk. Anecd. Gr. III. p. 1095.

D. *φοβουμένους τὸ ἐπαχθὲς αὐτῆς*] metuentes invidiam inde oriundam. Erat enim ipsa institutionis professio invidiosa. Lach. p. 184 B: *ἐπίφθονος ἡ προσποίησις τῆς τοιαύτης ἐπιστήμης*.

οἷον Ὅμηρον —] Quo iure Protagoras hic et poetas et eos omnes, a quibus Graeci politiorem humanitatem habebant, sophistas appellaverit, in praefat. p. 2 sq. expositum est. Aristophanes (Ran. v. 1031) Aeschylum de his poetis sic disputantem facit:

Ὀρφεὺς μὲν γὰρ τελετάς θ᾽ ἡμῖν κατέδειξε φόνων τ᾽ ἀπέχεσθαι,
Μουσαῖος δ᾽ ἐξακέσεις τε νόσων καὶ χρησμούς, Ἡσίοδος δὲ
γῆς ἐργασίας, καρπῶν ὥρας, ἀρότους· ὁ δὲ θεῖος Ὅμηρος
ἀπὸ τοῦ τιμὴν καὶ κλέος ἔσχεν πλὴν τοῦδ᾽ ὅτι χρήστ᾽ ἐδίδαξε,
τάξεις, ἀρετάς, ὁπλίσεις ἀνδρῶν;

αὖ τελετάς τε καὶ χρησμῳδίας, τοὺς ἀμφί τε Ὀρφέα καὶ
Μουσαῖον, ἐνίους δέ τινας ᾔσθημαι καὶ γυμναστικήν, οἷον
Ἴκκος τε ὁ Ταραντῖνος καὶ ὁ νῦν ἔτι ὢν οὐδενὸς ἥττων
σοφιστὴς Ἡρόδικος ὁ Σηλυμβριανός, τὸ δὲ ἀρχαῖον Μεγα- E
ρεύς. μουσικὴν δὲ Ἀγαθοκλῆς τε ὁ ὑμέτερος πρόσχημα
ἐποιήσατο, μέγας ὢν σοφιστής, καὶ Πυθοκλείδης ὁ Κεῖος
καὶ ἄλλοι πολλοί. οὗτοι πάντες, ὥσπερ λέγω, φοβηθέντες
τὸν φθόνον ταῖς τέχναις ταύταις παραπετάσμασιν ἐχρή-
σαντο. ἐγὼ δὲ τούτοις ἅπασι κατὰ τοῦτο εἶναι οὐ ξυμφέρο- 317
μαι. ἡγοῦμαι γὰρ αὐτοὺς οὔ τι διαπράξασθαι ὃ ἐβουλήθη-

E. *ὁ Σηλυμβριανός*] Stallb. *Σηλυβριανός*, sed *μ* additur in melioribus codicibus omnibns et, ut bene monnit Sauppins, in inscriptionibus quae habentur in Boeckhii libro De Oecon. Att. II. p. 726.

P. 317. *κατὰ τοῦτο εἶναι*] Astius *τὸ* ante *κατὰ* intercidisse suspicatur, sed v. ann.

P. 317. *οὔ τι διαπράξασθαι*] Ambr. Coisl. *οὔ τοι*. Male, v. annot.

οἷον Ἴκκος] Iccus, nobilis athlcta, teste Stephano Byz. s. v. *Τάρας* circa Olymp. 77 (a. 470 a. Chr. n.) floruit. Eius mentionem facit Plato etiam Legg. VIII. p. 839 E, ubi v. Ast. Illum Protagoras, quem in Sicilia constat versatnm esse (v. Hipp. I. p. 282 D), in eo itinere in ipso Tarento vidisse (*ᾔσθῆσθαι*) putandus est.

E. *Ἡρόδικος ὁ Σηλ.*] Herodicus, a Selymbria, Thraciae urbe, ad Propontidem sita, ita dictus, distinguendus ille ab Herodico, Gorgiae fratre (Gorg. p. 448 B), artem gymnasticam cum medica arte copulavisso dicitur. v. de Republ. III. p. 406 A. Pbaedr. p. 227 extr. *Stallb.*

τὸ δὲ ἀρχαῖον Μεγαρεύς] Megaris natus, sed a Selymbrianis posteaquam in eornm urbem se contnlerat, civitate donatus est, conf. Legg. I. p. 729 A: *προστησώμεθα γοῦν Τύρταιον, τὸν φύσει μὲν Ἀθηναῖον, τῶνδε δὲ (τῶν Λακεδαιμονίων) πολίτην γενόμενον.*

Ἀγαθοκλῆς τε ὁ ὑμέτερος] Agathocles Lachet. p. 180 D Damonis, musici illins aetatis clarissimi, magister appellatur. Pythoclides Alcibiad. I. p. 118 C Periclis praeceptor fuisse narratur. De utroque exposuit copiosius Groen van Prinsterer Prosopographiae Platon. p. 185 sq. — *ὥσπερ λέγω*, wie gesagt, v. Pbaedon. p. 57 C. Apolog. Socr. p. 21 A. ibiqne annot. *Stallb.*

P. 317. *κατὰ τοῦτο εἶναι οὐ ξυμφέρομαι*] mihi vero cum his omnibus, quantum quidem ad hoc attinet, non convenit. De dictione *συμφέρεσθαί τινι*, consentire cum aliquo, conf. Herodot. I, 173: *ἓν τόδε ἴδιον νενομίκασι καὶ οὐδαμοῖσι ἄλλοισι συμφέρονται ἀνθρώποισι.* Plat. Tim. p. 25 E. Cbarmid. p. 164 D. al. Infinitivus *εἶναι* etsi similiter atque in formula *ἑκὼν εἶναι* aliisque additus videtur, tamen vulgaris ratio certe exigebat *τὸ κατὰ τοῦτο εἶναι*, sed prorsus eodem modo Politic. p. 300 C: *εἰς δύναμιν εἶναι.* Isaeus or. 2, 32: *κατὰ δύναμιν εἶναι.* *Stallb.* v. Krüger Gr. 55. 1, 1.

οὔ τι διαπράξασθαι —] haudquaquam perfecisse quod volnissent. Sic *οὔ τι* saepe apud Platonem legitur, vel

σαν· οὐ γὰρ λαθεῖν τῶν ἀνθρώπων τοὺς δυναμένους ἐν ταῖς πόλεσι πράττειν, ὧνπερ ἕνεκα ταῦτ' ἐστὶ τὰ προσχήματα, ἐπεὶ οἵ γε πολλοί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν αἰσθάνονται, ἀλλ' ἅττ' ἂν οὗτοι διαγγέλλωσι, ταῦτα ὑμνοῦσι. τὸ οὖν ἀποδιδράσκοντα μὴ δύνασθαι ἀποδρᾶναι, ἀλλὰ καταφανῆ εἶναι, πολλὴ μωρία
B καὶ τοῦ ἐπιχειρήματος, καὶ πολὺ δυσμενεστέρους παρέχεσθαι ἀνάγκη τοὺς ἀνθρώπους· ἡγοῦνται γὰρ τὸν τοιοῦτον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ πανοῦργον εἶναι. ἐγὼ οὖν τούτων τὴν ἐναντίαν ἅπασαν ὁδὸν ἐλήλυθα, καὶ ὁμολογῶ τε σοφιστὴς εἶναι καὶ παιδεύειν ἀνθρώπους, καὶ εὐλάβειαν ταύτην οἶμαι βελτίω ἐκείνης εἶναι, τὸ ὁμολογεῖν μᾶλλον ἢ ἔξαρνον εἶναι· καὶ ἄλλας πρὸς ταύτῃ ἔσκεμμαι, ὥστε, σὺν θεῷ

τὸ οὖν ἀποδ.] Libri τὸν praeter Ven. Ξ.
μὴ δύνασθαι ἀποδρᾶναι] Veteres editiones. ἀποδράναι.

uti Phaedon. p. 81 D. Phileb. p. 13 C. p. 52 A. Phaedr. p. 242 E. De Republ. II. p. 358 C. al. *Stallb.*

τοὺς δυναμένους — πράττειν] Vide ne πράττειν sit insiticium. Nam quum hic de viris in re publica potentibus agatur universis nec, quae sit eorum potentia, accuratius exponatur, οἱ δυνάμενοι, qui alibi iidem dicuntur δυνατοί, aptius τοῖς πολλοῖς i. e. vulgo s. imperitae multitudini opponuntur, quam οἱ δυνάμενοι πράττειν. In Gorgia p. 525 E, ubi de tyrannis rerumque civilium administratoribus agitur, dicit Socrates: ἐκ τῶν δυναμένων εἰσὶ καὶ οἱ σφόδρα πονηροὶ γιγνόμενοι ἄνθρωποι. πράττειν si Plato scripsit, intellexit τὰ πράγματα sive τὰ τῶν πόλεων. v. Demosth. 18, 45. Isocr. 4, 188.

ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν αἰσθ.] propemodum nihil sentiunt. Nam ita hanc formulam apud Platonem usurpari ad Gorg. p. 520 B monuimus. — *ταῦτα ὑμνοῦσι*, ea decantant, ut recte interpretatur Ruhnken. ad Tim. p. 262. *Stallb.*

τὸ οὖν ἀποδιδράσκοντα μὴ δ. ἀπ.] aufugere *conantem* non posse aufugere, sed deprehendi. De ἀποδιδράσκοντα conatum significante v. ad Menexen. p. 244 E. Dein καὶ ante τοῦ ἐπιχειρήματος est *vel*, hoc sensu: id *vel conari velle stultum est.* Itaque τοῦ ἐπιχειρήματος iterat notionem praecedentis ἀποδιδράσκοντα. *Stallb.* Conf. de rep. VI. p. 492 E: καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄνοια.

B. *τούτων τὴν ἐναντίαν ἅπασαν ὁδὸν*] h. e. τὴν ὁδὸν ἣ ἅπασά ἐστιν ἐναντία τούτων. pro τούτων eadem comparatione quae vocatur compendiaria dici potuit τούτοις. Andocid. or. 1, 5: ἐγὼ πολὺ τὴν ἐναντίαν τούτοις γνώμην ἔχω. Protagoras ipse infra p. 323 D τὰ κακὰ καὶ τἀναντία τούτοις, sed uno versu interiecto rursus τἀναντία τούτων κακά, nullo sententiae discrimine, quod Krüger Gr. 48. 13, 4 statuit. — Voc. πᾶς et ἅπας saepe eodem modo optimi scriptores usurpaverunt, ut Xenoph. Anab. I. 5, 1: ἦν ἡ γῆ πεδίον ἅπαν ὁμαλὲς ὥσπερ θάλαττα. Herodot. I, 52: ἀνέθηκε σάκος τε χρύσεον πᾶν ὁμοίως καὶ αἰχμὴν στερεὴν πᾶσαν χρυσέην. Thucyd. VI. 21, 2. VI. 37, 3.

καὶ ἄλλας πρὸς ταύτῃ ἔσκεμμαι] atque alias etiam praeter hanc cautiones indagavi. — *σὺν θεῷ εἰπεῖν.*

εἰπεῖν, μηδὲν δεινὸν πάσχειν διὰ τὸ ὁμολογεῖν σοφιστὴς C *εἶναι. καίτοι πολλά γε ἔτη ἤδη εἰμὶ ἐν τῇ τέχνῃ. καὶ γὰρ καὶ τὰ ξύμπαντα πολλά μοί ἐστιν· οὐδενὸς ὅτου οὐ πάντων ἂν ὑμῶν καθ' ἡλικίαν πατὴρ εἴην. ὥστε πολύ μοι ἥδιστόν ἐστιν, εἴ τι βούλεσθε, περὶ τούτων ἁπάντων ἐναντίον τῶν ἔνδον ὄντων τὸν λόγον ποιεῖσθαι. Καὶ ἐγώ — ὑπώπτευσα γὰρ βούλεσθαι αὐτὸν τῷ τε Προδίκῳ καὶ τῷ Ἱππίᾳ ἐνδείξασθαι καὶ καλλωπίσασθαι, ὅτι ἐρασταὶ αὐτοῦ ἀφιγμένοι εἴημεν — Τί οὖν, ἔφην ἐγώ, οὐ καὶ Πρόδικον* D

C. *πολλά γε ἔτη ἤδη*] Coisl. *πολλά γε ἤδη ἔτη*, quem secuti sunt Bekker. Stallb. Ast.

εἴημεν] Hanc formam et h. l. et Hipp. I. p. 301 D libri omnes habent, sed *εἶμεν*, quod ap. Platon. ubique reponendum videtur, ser-

hanc formulam cum modestiae quadam significatione nsurpari solitam Henr. Stephanus ad Theaetet. p. 151 B recte interpretatur: quod ita dico, ut in eo opem divinam agnoscam vel, in quo quidem a deo me iuvari negare nolim. Latine dicas: iuvante s. favente deo. *Stallb.* Protagorae etiam vitae exitu infelici illud Solonis *τὸ μηδένα εἶναι τῶν ζωόντων ὄλβιον* (Herod. I, 86) comprobatum est, multnmque cum sophistae verbis discrepat hic Timonis Sillus, quo Protagoras de diis scripsisse dicitur:

πᾶσαν ἔχων φυλακὴν ἐπιεικείης· τὰ μὲν οὔ οἱ
χραίσμησ', ἀλλὰ φυγῆς ἐπεμαίετο, ὄφρα μὴ οὕτως
Σωκρατικὸν πίνων ψυχρὸν πότον Ἄιδι δύῃ. (v. Sext. Empir. adv. Math. IX. 57).

C. *εἰμὶ ἐν τῇ τέχνῃ*] artem factito. v. praefat. p. 4.

καὶ γὰρ καὶ τὰ ξύμπ.] etenim multi omnino mihi anni snnt. Eandem sententiam cnm vi et gravitate quadam confirmans addit: nemo ex vobis omnibus est, cuius ego non possim pro aetate pater esse. In his *οὐδενός* per attractionem quandam casni proximi pronominis *ὅτου* accommodatnm est, ut infra p. 323 C: *ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα ὅντιν' οὐχὶ — μετέχειν*, et *πάντων* redundat, ut ap. Demosth. or. 20, 3: *οὐ γάρ ἔστιν ἐφ' ὅτου τοῦτο οὐ πεπόνθατε τῶν πάντων.*

καθ' ἡλικίαν πατήρ] Apud Homerum Nestor Diomedi: *ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσί, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴης ὁπλότατος γενεῆφιν.* Quum vero multi Graeci iam duodevicesimo aetatis anno completo in matrimonium ircnt, ex his verbis id unnm efficitur, Protagoram minimum viginti annis quum Prodico et Hippiae, tum Socrati aetate praestitisse.

περὶ τούτων ἁπάντων ἐναντίον] H. e. coram omnibus, qui intus snnt; non modo coram iis qnibuscum hic versor, sed etiam coram Prodico et Hippia eornmque auditoribus. *ἁπάντων*, cum vi quadam praemissum, ad proxima *τῶν ἔνδον ὄντων* pertinet.

καὶ τῷ Ἱππίᾳ ἐνδείξασθαι] De discrimine verborum *ἐπιδείκνυσθαι* et *ἐνδείκνυσθαι* recte Schol. ad Alcibiad. I. p. 105 B: *τὸ ἐνδείξασθαι ἐπὶ τοῦ λογισμοῦ τάττει, τὸ δὲ ἐπιδείξασθαι ἐπὶ τοῦ ἀποτάδην* (de eo, quod directe i. e. re ipsa ostenditur). *Stallb.*

D. *Τί οὖν, ἔφην ἐγώ, οὐ κ.*] Pronomen *ἐγώ* propter longiorem verborum intercapedinem repetitum.

*καὶ Ἱππίαν ἐκαλέσαμεν καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ἵνα ἐπακού-
σωσιν ἡμῶν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Πρωταγόρας. Βούλε-
σθε οὖν, ὁ Καλλίας ἔφη, συνέδριον κατασκευάσωμεν, ἵνα
καθιζόμενοι διαλέγησθε; Ἐδόκει χρῆναι. ἄσμενοι δὲ πάν-
τες ἡμεῖς, ὡς ἀκουσόμενοι ἀνδρῶν σοφῶν, καὶ αὐτοὶ ἀντι-
λαβόμενοι τῶν βάθρων καὶ τῶν κλινῶν κατεσκευάζομεν
παρὰ τῷ Ἱππίᾳ· ἐκεῖ γὰρ προϋπῆρχε τὰ βάθρα· ἐν δὲ τού-*
E *τῳ Καλλίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης ἡκέτην ἄγοντε τὸν Πρόδι-
κον, ἀναστήσαντες ἐκ τῆς κλίνης, καὶ τοὺς μετὰ τοῦ Προ-
δίκου.*

Cap. IX. *Ἐπεὶ δὲ πάντες συνεκαθεζόμεθα, ὁ Πρωταγόρας, Νῦν δὴ ἄν, ἔφη, λέγοις, ὦ Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ*

vatum est Theaet. p. 147 A, de rep. VIII. p. 580 D, item *παρεῖμεν* Parmen. p. 127 A.

D. *συνέδρ. κατασκευάσωμεν*] Vind. *κατασκευάσομεν*. Deinde vulgo *καθεζόμενοι*, quod e Bodl. Vind. et Vat. correctum.

καὶ αὐτοὶ ἀντιλ.] Vulg. *αὐτοί τε*, sed recte Coisl. *τε* om., quod Ast. in *γε* mutandum censuit. — *παρὰ τῷ Ἱππίᾳ* e Bodl. Vat. receperunt Turicens. vulg. *παρὰ τὸν Ἱππίαν*.

E. *ἄγοντε τὸν Πρ., ἀναστήσαντες*] Heindorf. coni. *ἀναστήσαντε*, sed v. Euthyd. p. 273 D: *ἐγελασάτην γοῦν ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλω*. Gorg. p. 481 D. Phaedr. p. 278 B.

Cap. IX. *Ἐπεὶ δὲ πάντες* —] Sic. codd. meliores omnes. Vulgo *ἐπειδὴ δὲ π.* Deinde *ὁ* ante nomen Protagorae codicibus invitis vulgo deerat. Mox vett. editt. *ὀλίγῳ πρότερον*, contra codd. plurimorum optimorumque auctoritatem.

ὁ Καλλίας ἔφη] Contra vulgarem loquendi usum Calliae nomen nunc praepositum est, cuius sententia ut hospitis omnium esset gravissima.

Ἐδόκει χρῆναι] Frequens est hoc in narratione asyndeton, ut infra p. 338 E: *ἐδόκει πᾶσιν οὕτω ποιητέον εἶναι*. Xenoph. Anab. I. 3, 20. V. 1. 8. al.

καὶ αὐτοὶ] Non exspectabamus, ut servi subsellia lectosque componerent. — Ad *κατασκευάζομεν* liquet e superioribus repeti oportere *συνέδριον*.

E. *ἄγοντε τὸν Πρόδικον*] Homo mollis et delicatus, qui ad multum diem cubuerat, tandem e lecto excitatus adducitur, v. p. 315 A: *οὓς ἄγει ὁ Πρωταγόρας*. Sunt qui his verbis Prodici aegram valetudinem describi existiment, sed homini e dolore laboranti in lectulo melius, quam in tali consessu prospectum fuisset, et Socrates summae esset inhumanitatis incusandus, si Prodicum aegrotum ea qua fecit ratione tractasset, v. p. 341 sq.

Cap. IX. *συνεκαθεζόμεθα*] hic omnes praeter Hippiam, qui quidem in solio mansit, in lectis et subselliis consederunt, at in sellis sedentes de re publica sermones habent qui ad Polemarchum vel in Cephali domum in Piraeo sitam convenerant, v. de rep. 328 C: *καθῆστο.. ἐπί τινος προσκεφαλαίου τε καὶ δίφρου.. ἐν τῇ αὐλῇ· ἐκαθεζόμεθα οὖν παρ' αὐτόν. ἔκειντο γὰρ δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλῳ.*

Νῦν δὴ ἄν, ἔφη, λέγοις] Nunc igitur, inquit, dicere possis.

οἴδε πάρεισι, περὶ ὧν ὀλίγον πρότερον μνείαν ἐποιοῦ πρὸς
ἐμὲ ὑπὲρ τοῦ νεανίσκου. Καὶ ἐγὼ εἶπον, ὅτι Ἡ αὐτή μοι
ἀρχή ἐστιν, ὦ Πρωταγόρα, ἥπερ ἄρτι, περὶ ὧν ἀφικόμην. 318
Ἱπποκράτης γὰρ ὅδε τυγχάνει ἐν ἐπιθυμίᾳ ὢν τῆς σῆς
συνουσίας· ὅ τι οὖν αὐτῷ ἀποβήσεται, ἐάν σοι συνῇ, ἡδέως
ἄν φησι πυθέσθαι. τοσοῦτος ὅ γε ἡμέτερος λόγος. Ὑπολα-
βὼν οὖν ὁ Πρωταγόρας εἶπεν· Ὦ νεανίσκε, ἔσται τοίνυν
σοι, ἐὰν ἐμοὶ συνῇς, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐμοὶ συγγένῃ, ἀπιέναι
οἴκαδε βελτίονι γεγονότι, καὶ ἐν τῇ ὑστεραίᾳ ταὐτὰ ταῦτα,
καὶ ἑκάστης ἡμέρας ἀεὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐπιδιδόναι. Καὶ ἐγὼ
ἀκούσας εἶπον· Ὦ Πρωταγόρα, τοῦτο μὲν οὐδὲν θαυμα- B
στὸν λέγεις, ἀλλὰ εἰκός, ἐπεὶ κἂν σύ, καίπερ τηλικοῦτος
ὢν καὶ οὕτω σοφός, εἴ τίς σε διδάξειεν ὃ μὴ τυγχάνεις
ἐπιστάμενος, βελτίων ἂν γένοιο. ἀλλὰ μὴ οὕτως, ἀλλ' ὥσ-
περ ἂν εἰ αὐτίκα μάλα μεταβαλὼν τὴν ἐπιθυμίαν Ἱππο-
κράτης ὅδε ἐπιθυμήσειε τῆς συνουσίας τούτου τοῦ νεανί-
σκου τοῦ νῦν νεωστὶ ἐπιδημοῦντος, Ζευξίππου τοῦ Ἡρα-

P. 318. B. *ὢν καὶ οὕτω σοφός*] Bodl. Viud. *οὕτως σ.* Dein vulg. *ἃ μὴ τυγχάνεις*. *ὃ* e Bodl. Vind. Vatic. Coisl. aliis receptum. Vat. *τυγχάνῃς*: unde Bekkerus fecit *τυγχάνοις*.

εἰ αὐτίκα μάλα μετ.] *μάλα*, qnod e Bas. 2 Heindorf. iam restituitetVat. Θ. Venet. Ξ. Vat. r. habeut, iniuria denuo eiecerunt recent. edit. *αὐτίκα μάλα* refertur ad v. *ἐπιθυμήσειε*. v. Xeuoph. Oecon. XV. 7: *ἀλλ' εἴ μοι αὐτίκα μάλα δόξειε γεωργεῖν, ὅμοιος ἂν μοι δοκῶ εἶναι τῷ περιιόντι ἰατρῷ κτέ.* Deinde *νῦν νεωστὶ ἐπιδ.* exhibeut libri optimi atque plurimi. Vulgo *νῦν ἐπιδ. νεωστί.*

P. 318. *ὅ τι οὖν αὐτῷ ἀποβήσεται*] quid ipsi eventurum sit, si tua utatnr consuetudine ac disciplina. *Stallb.*

τῇ ὑστεραίᾳ ταὐτὰ ταῦτα] H. e. pariter, itidem; *τῇ ὑστεραίᾳ* Plato nusquam *ἡμέρᾳ* addidit, *τῇ προτεραίᾳ* semel Phaedon. p. 59 D.

B. *καίπερ τηλικοῦτος ὢν*] tam grandis aetate. v. p. 317 C. Deinde *ὃ μὴ τυγχάνεις* ne cum Bekkero iu *ὃ μὴ τυγχάνοις* mutes, indicativus orationi obliquae interpositus uou infrequens, ut p. 320 D et Gorg. p. 464 D. *Stallb.*

βελτίων ἂν γένοιο] Euthyd. p. 292 B: *ἀγαθὸν ὡμολογήσαμεν ἀλλήλοις ἐγώ τε καὶ Κλεινίας οὐδὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐπιστήμην τινά.*

ἀλλὰ μὴ οὕτως] Sed uoli mihi sic respondere. Dictio elliptica *μὴ οὕτως, μή μοι οὕτως, μή μοι μηδαμῶς*. Iufra p. 331 C: *μή μοι, ἦν δ' ἐγώ· οὐδὲν γὰρ δέομαι.* Plurima exempla collegit Heindorfius ad h. l.

Ζευξίππου τοῦ Ἡρακλ.] Zeuxippus Heracleota pictor hoc uno loco memoratur, uisi forte Socrates apud Xenophontem (Symp. IV, 63) euudem intellexit, quem simpliciter *τὸν Ἡρακλεώτην ξένον* uominavit. Id vero minus est credibile, Zeuxin, pictorem celeberrimum, a Socrate vocatum esse Zeuxippnm, quae Corais est suspicio ad Plntarch. Pericl. c. 13, cui assentitur Brunn Histor. Grae-

*κλεώπου, καὶ ἀφικόμενος παρ' αὐτόν, ὥσπερ παρὰ σὲ νῦν,
ἀκούσειεν αὐτοῦ ταὐτὰ ταῦτα, ἅπερ σοῦ, ὅτι ἑκάστης ἡμέ-
ρας ξυνὼν αὐτῷ βελτίων ἔσται καὶ ἐπιδώσει, εἰ αὐτὸν
ἐπανέροιτο· Τί δὴ φῂς βελτίω ἔσεσθαι καὶ εἰς τί ἐπιδώ-
σειν; εἴποι ἂν αὐτῷ ὁ Ζεύξιππος, ὅτι πρὸς γραφικήν· κἂν
εἰ Ὀρθαγόρᾳ τῷ Θηβαίῳ συγγενόμενος, ἀκούσας ἐκείνου
ταὐτὰ ταῦτα, ἅπερ σοῦ, ἐπανέροιτο αὐτόν, εἰς ὅ τι βελτίων
καθ' ἡμέραν ἔσται συγγιγνόμενος ἐκείνῳ, εἴποι ἄν, ὅτι εἰς
αὔλησιν· οὕτω δὴ καὶ σὺ εἰπὲ τῷ νεανίσκῳ καὶ ἐμοὶ ὑπὲρ*
D *τούτου ἐρωτῶντι, Ἱπποκράτης ὅδε Πρωταγόρᾳ συγγενόμε-
νος, ᾗ ἂν αὐτῷ ἡμέρᾳ συγγένηται, βελτίων ἄπεισι γενό-
μενος καὶ τῶν ἄλλων ἡμερῶν ἑκάστης οὕτως ἐπιδώσει εἰς
τί, ὦ Πρωταγόρα, καὶ περὶ τοῦ; Καὶ ὁ Πρωταγόρας ἐμοῦ
ταῦτα ἀκούσας, Σύ τε καλῶς ἐρωτᾷς, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
καὶ ἐγὼ τοῖς καλῶς ἐρωτῶσι χαίρω ἀποκρινόμενος. Ἱππο-
κράτης γὰρ παρ' ἐμὲ ἀφικόμενος οὐ πείσεται ἅπερ ἂν
ἔπαθεν ἄλλῳ τῳ συγγενόμενος τῶν σοφιστῶν. οἱ μὲν γὰρ*

C. *αὐτῷ ὁ Ζεύξιππος*] Accessit articulus e Bodl. Vind. Vat. Ven. Ξ. Coisl.

D. *ᾗ ἂν αὐτῷ ἡμέρᾳ συγγ.*] V. *αὐτῷ* omissum, invitis codicibus praeter unum omnibus. Deinde libri omnes *οὕτως ἐπιδώσοι*. Unus Angel. w. *ἐπιδώσει* a pr. manu.

καλῶς ἐρωτᾷς, ἔφη] V. *καλῶς, ἔφη, ἐρωτᾷς*, contra fidem optimorum librorum.

cor. Artific. II, 77. — Ceterum pingendi arti illo tempore non pauci studuernnt, v. Aristot. Polit. VIII. 3: *ἔστι δὲ τέτταρα σχεδὸν ἃ παιδεύειν εἰώθασι, γράμματα καὶ γυμναστικὴν καὶ μουσικὴν καὶ τέτταρα ἔνιοι γραφικήν*, et paulo inferius, *δοκεῖ δὲ καὶ γραφικὴ χρήσιμος εἶναι πρὸς τὸ κρίνειν τὰ τῶν τεχνιτῶν ἔργα κάλλιον.*

C. *Ὀρθαγόρᾳ τῷ Θηβαίῳ*] Non dubium videtur, quin idem sit Orthagoras tibicen, cui Epaminondas operam dedisse dicitur ap. Athen. p. 184 D. Fuit autem Thebis ars tibiis canendi in summo honore, indeque ad Alcibiadis aetatem multi eius artis magistri Athenas arcessiti sunt. Alcibiades autem, ut ait Aul. Gellius N. A. 15, 17, quum apud avunculum Periclem puer artibus ac disciplinis liberalibus erudiretur et arcessi Pericles Antigenidam tibicinem iussisset, ut eum canere tibiis doceret, traditas sibi tibias quum ad os adhibuisset inflassetque, pudefactus oris deformitate abiecit infregitque, quum Plutarcho teste (Alcib. c. II) diceret: *Αὐλείτωσαν οὖν Θηβαίων παῖδες· οὐ γὰρ ἴσασι διαλέγεσθαι κτέ.* Inde haec disciplina ab Atheniensibus reprobata est, v. Aristot. Polit. VIII. 6: *καλῶς ἀπεδοκίμασαν αὐτοῦ (τοῦ αὐλοῦ) οἱ πρότερον τὴν χρῆσιν ἐκ τῶν νέων καὶ τῶν ἐλευθέρων, καίπερ χρησάμενοι τὸ πρῶτον αὐτῷ.* Idem de tibiae usu indicavit Plato de rep. III. p. 399 C et iniquius etiam multo ante Pythagoras teste Aristid. Quinct. de Mus. II. p. 110.

D. *Πρωταγόρᾳ συγγ.*] gravius hoc quam *σοὶ συγγ.*

ἄλλοι λωβῶνται τοὺς νέους· τὰς γὰρ τέχνας αὐτοὺς πε- E
φευγότας ἄκοντας πάλιν αὖ ἄγοντες ἐμβάλλουσιν εἰς τέ-
χνας, λογισμούς τε καὶ ἀστρονομίαν καὶ γεωμετρίαν καὶ
μουσικὴν διδάσκοντες — καὶ ἅμα εἰς τὸν Ἱππίαν ἀπέ-
βλεψε —. παρὰ δ' ἐμὲ ἀφικόμενος μαθήσεται οὐ περὶ
ἄλλου του ἢ περὶ οὗ ἥκει. τὸ δὲ μάθημά ἐστιν εὐβουλία
περί τε τῶν οἰκείων, ὅπως ἂν ἄριστα τὴν αὑτοῦ οἰκίαν
διοικοῖ, καὶ περὶ τῶν τῆς πόλεως, ὅπως τὰ τῆς πόλεως
δυνατώτατος ἂν εἴη καὶ πράττειν καὶ λέγειν. Ἆρ', ἔφην 319
ἐγώ, ἕπομαί σου τῷ λόγῳ; δοκεῖς γάρ μοι λέγειν τὴν πολι-
τικὴν τέχνην καὶ ὑπισχνεῖσθαι ποιεῖν ἄνδρας ἀγαθοὺς πο-
λίτας. Αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτό ἐστιν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τὸ
ἐπάγγελμα, ὃ ἐπαγγέλλομαι.

Cap. X. *Ἦ καλόν, ἦν δ' ἐγώ, τέχνημα ἄρα κέκτησαι, εἴπερ κέκτησαι· οὐ γάρ τι ἄλλο πρός γε σὲ εἰρήσεται ἢ ἅπερ νοῶ. ἐγὼ γὰρ τοῦτο, ὦ Πρωταγόρα, οὐκ ᾤμην διδα-*

E. *πάλιν αὖ ἄγοντες ἐμβ.*] *αὖ* restitutum est ex ed. Bas. 2. codd. Bodl. Vind. Flor. a. c. aliisque codd. plurimis. Deinde vulgo *εἰς τὰς τέχνας*. Bodl. *εἴς τε τέχνας*. Ceteri fere omnes *εἰς τέχνας*.

P. 319. *Ἆρ', ἔφην ἐγώ*] Male olim *Ἄρ', ἔφην ἐγώ*.

Cap. X. *οὐ γάρ τι ἄλλο*] V. *ἄλλο τι*, contra fidem optimorum codicum.

E. *ἄκοντας πάλιν αὖ ἄγοντες ἐμβ. εἰς τ.*] invitos rursus retrahentes in artium quasi gyrnm coniiciunt et ad eas tractandas compellunt. Carpitur Hippias, qui etiam Hipp. Maior. p. 285 C dicitur *ἀκριβέστατα ἐπίστασθαι ἀνθρώπων διαιρεῖν περί τε γραμμάτων δυνάμεως καὶ συλλαβῶν καὶ ἁρμονιῶν καὶ ῥυθμῶν*: atque astronomiam et geometriam magno cum studio coluit. v. supra p. 315 C. — *πάλιν αὖ* dictum *ἐκ παραλλήλου*, ut ap. Aristoph. Plut. v. 622. v. 860. al. Simili ubertate Latini retro referri, rursus reverti, rursus reserare, alia dixerunt. *Stallb.* Protagoras de his ipsis artibus disputaverat in libro *περὶ τεχνῶν*, quo docuerat ex earum studio idoneum fructum percipi non posse. v. Sophist. p. 232 D. Aristot. Metaphys. II, 2 extr.

εἰς τὸν Ἱππίαν ἀπέβλεψε] vultum ad Hippiam avertit, int. a nobis. Aristides, qui ex memoria hunc locum attulit III. p. 548 (II. p. 433 Dind.): *ὁ Πρωταγόρας εἰς τὸν Ἱππίαν παραβλέπει.* Videtur igitur apud Platonem legisse *ὑπέβλεψε*, 'limis oculis Hippiam adspexit', quod Protagora parum est dignum. v. p. 361 E.

ὅπως ἂν — διοικοῖ] qua ratione optime possit suam ipsius domum administrare. Lysid. p. 207 E: *προμηθοῦνται, ὅπως ἂν εὐδαιμονοίης.* Xenoph. Cyrop. I, 2, 6: *ἐπιμέλονται, ὡς ἂν βέλτιστοι εἶεν οἱ πολῖται.* Ibid. II, 1, 4: *βουλευώμεθα, ὅπως ἂν ἄριστα ἀγωνιζοίμεθα.* Ceterum de hac sophistarum inprimisque Protagorae professione v. Men. p. 91 A sqq. Hipp. Mai p. 296 A. Euthydem. p. 273 D. al. *Stallb.*

P. 319. *ποιεῖν ἄνδρας ἀγαθοὺς πολίτας*] De horum verborum ambiguitate v. praefat. p. 16.

B κτὸν εἶναι, σοὶ δὲ λέγοντι οὐκ ἔχω ὅπως ἄρ' ἀπιστῶ. ὅθεν δὲ αὐτὸ ἡγοῦμαι οὐ διδακτὸν εἶναι, μηδ' ὑπ' ἀνθρώπων παρασκευαστὸν ἀνθρώποις, δίκαιός εἰμι εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ Ἀθηναίους, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, φημὶ σοφοὺς εἶναι. ὁρῶ οὖν, ὅταν συλλεγῶμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐπειδὰν μὲν περὶ οἰκοδομίας τι δέῃ πρᾶξαι τὴν πόλιν, τοὺς οἰκοδόμους μεταπεμπομένους συμβούλους περὶ τῶν οἰκοδομημάτων, ὅταν δὲ περὶ ναυπηγίας, τοὺς ναυπηγούς· καὶ
C τἆλλα πάντα οὕτως, ὅσα ἡγοῦνται μαθητά τε καὶ διδακτὰ εἶναι. ἐὰν δέ τις ἄλλος ἐπιχειρῇ αὐτοῖς συμβουλεύειν, ὃν ἐκεῖνοι μὴ οἴονται δημιουργὸν εἶναι, κἂν πάνυ καλὸς ᾖ καὶ πλούσιος καὶ τῶν γενναίων, οὐδέν τι μᾶλλον ἀποδέχονται, ἀλλὰ καταγελῶσι καὶ θορυβοῦσιν, ἕως ἂν ἢ αὐτὸς ἀποστῇ ὁ ἐπιχειρῶν λέγειν καταθορυβηθείς, ἢ οἱ τοξόται

B. ὅπως ἄρ' ἀπιστῶ] Pro ἄρ' codd. et vet. edit. omnes ἄν, quod Bekker. servavit, recent. edit. del. Deinde v. ἡγοῦμαι αὐτό. Inverso ordine codd. fere omnes.

C. μαθητά τε καὶ δ.] Ald. Bas. 2. codd. Bodl. Vat. Ven. Σ. Flor. a. c. al. μαθήματά τε, errore manifesto.

Cap. X. B. ὅπως ἄρ' ἀπιστῶ] 'Non putaveram id doceri posse, tibi vero affirmanti nescio qno tandem modo fidem non habeam'. ἄν, quod omnes codices habent, quum nullo modo ferri possit, editores plerique omnes autnncinis incluserunt, aut plane eiecernnt, nos mutavimus in ἄρα, qnae particula saepius sic ponitur, ut Hipp. I. p. 297 E: ὅρα γάρ, εἰ τοῦτο φαῖμεν εἶναι καλόν, πῶς τι ἄρ' ἂν ἀγωνιζοίμεθα; Phaedr. p. 228 D. Eodem modo οὖν in interrogatione aliunde suspensa infertur infra p. 322 B et Symp. 219 D: ὥστε οὔθ' ὅπως οὖν ὀργιζοίμην εἶχον . . οὔθ' ὅπως προσαγαγοίμην.

μηδ' ὑπ' ἀνθρώπων παρ.] Pind. Ol. IX. 41: ἀγαθοὶ δὲ καὶ σοφοὶ κατὰ δαίμον' ἄνδρες ἐγένοντο.

ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλλ.] Int. φασί; ipsi autem Athenienses hanc laudem sibi vindicabant. Isocr. VIII. 52: προσποιούμενοι δὲ σοφώτατοι τῶν Ἑλλήνων εἶναι τοιούτοις χρώμεθα συμβούλοις κτἑ.

περὶ τῶν οἰκοδομημάτων] Haec Socrates addidit, ut aedificatores de ipsis aedificiis eorumque materia consuli declararet, non de necessitate, ntilitate, magnitudine; quod nisi fecisset, totam sententiam Protagoras Gorgiae verbis refellere potnisset: οἶσθα δήπου ὅτι τὰ νεώρια ταῦτα καὶ τὰ τείχη τὰ Ἀθηναίων καὶ ἡ τῶν λιμένων κατασκευὴ ἐκ τῆς Θεμιστοκλέους συμβουλῆς γέγονε, τὰ δ' ἐκ τῆς Περικλέους, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν δημιουργῶν.

C. οἱ τοξόται αὐτὸν ἀφελκ.] Factum esse interdum, ut mali oratores per ministros publicos, qui ab arcubus, quos gestabant, τοξόται, a patria Σκύθαι appellati sunt, a suggestn moverentur et e populi tnrba abducerentur, docuit Heindorfius collatis locis Aristoph. Equitt. v. 665. Ecclesiaz. v. 258. Xenoph. Mem. III,6,1. *Stallb.* Conf. Boeckh. De Oecon. Att. I. p. 291 sq.

αὐτὸν ἀφελκύσωσιν ἢ ἐξαίρωνται κελευόντων τῶν πρυτάνεων. περὶ μὲν οὖν ὧν οἴονται ἐν τέχνῃ εἶναι, οὕτω διαπράττονται· ἐπειδὰν δέ τι περὶ τῆς πόλεως διοικήσεως D
δέῃ βουλεύσασθαι, συμβουλεύει αὐτοῖς ἀνιστάμενος περὶ τούτων ὁμοίως μὲν τέκτων, ὁμοίως δὲ χαλκεύς, σκυτοτόμος, ἔμπορος ναύκληρος, πλούσιος πένης, γενναῖος ἀγεννής, καὶ τούτοις οὐδεὶς τοῦτο ἐπιπλήττει ὥσπερ τοῖς πρότερον, ὅτι οὐδαμόθεν μαθών, οὐδὲ ὄντος διδασκάλου οὐδενὸς αὐτῷ, ἔπειτα συμβουλεύειν ἐπιχειρεῖ· δῆλον γάρ, ὅτι οὐχ ἡγοῦνται διδακτὸν εἶναι. μὴ τοίνυν ὅτι τὸ κοινὸν

ἢ ἐξαίρωνται] Bodl. *ἐξέρωνται.* Unde Bekkerus finxit *ἐξάρωνται*, quod in nullo codice repertum. Dein Bodl. Vat. pro *περὶ τῆς* habent *περὶ τῶν τῆς*, quod. Sauppius recepit. Sedillorum codicum fides in talibus baudquaquam tanta est, quanta Sauppio videtur. Vitiose p. 312 D *τοῦ τὸ* pro *τοῦ*, p. 315 B *τοῦ τὸν* pro *τοῦτον τὸν*, p. 317 C *εἶτ'* pro *εἴ τι* et alia multa babent. Et b. l. *περὶ τῶν τῆς πόλεως* si verum esset, delendum esset *διοικήσεως*.

D. *γενναῖος ἀγεννής*] Vat. e *ἀγενής.* Male. Nam *ἀγεννής*, ubicunque *τῷ γενναίῳ* opponitur, meliores codices praebent, v. Legg. III. p. 690 A. IV. p. 714 E. V. p. 755 B. Sophocl. Tracb. v. 61: *κἀξ ἀγεννήτων ἄρα μῦθοι καλῶς πίπτουσιν.* Contra *ἀγενής* scribitur, ubi simpliciter de origine et genere cogitandum. Tim. p. 27 C: *εἰ γέγονεν ἢ καὶ ἀγενές ἐστιν*, utrum habeat originem necne.

περὶ μὲν οὖν ὧν οἴον.] 'de iis igitur, quae in arte versari arbitrantur, ita agunt'. *ἐν τέχνῃ εἶναι*, quod plerumque significat *τέχνῃ χρῆσθαι*, ut supra p. 317 C et Men. p. 91 E, h. l. idem est ac *τέχνης ἔχεσθαι.*

D. *ὁμοίως μὲν τέκτων, ὁμοίως δὲ χαλκεὺς — ἀγεννής*] Eodem modo Latini loquuntur. Cicer. Tusc. V, 39: Democritus luminibus amissis alba discernere et atra non poterat; at vero bona mala, aequa iniqua, bonesta turpia, utilia inutilia, magna parva poterat. Quemadmodum Cicero, ubi contraria sic consociavit, ut alterum alteri responderet et ex binis par quoddam existeret, copulam in primo pari posuit, in ceteris omisit, ita hoc loco *ὁμοίως μὲν — ὁμοίως δὲ* ad cetera paria pertinet, unde apparet alterum par mutilum esse et requiri, quod respondeat *σκυτοτόμῳ*. In Gorg. p. 517 E cum eo coniungitur *σκυτόδεψος*; eundem hic probaverim.

ὅτι οὐδαμόθεν μαθὼν — ἐπιχειρεῖ] Transitus a numero plurali ad singularem frequens, veluti infra p. 334 C. Phaedon. p. 62 D. al. De sententia conf. Aeschin. or. I. 27: *ὁ νομοθέτης οὐκ ἀπελαύνει ἀπὸ τοῦ βήματος εἴ τις μὴ προγόνων ἐστὶ τῶν ἐστρατηγηκότων, οὐδέ γε εἰ τέχνην τινὰ ἐργάζεται .. ἀλλὰ τούτους καὶ μάλιστα ἀσπάζεται καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἐπερωτᾷ, τίς ἀγορεύειν βούλεται.* Hoc institutum a Socrate et Platone saepius reprehensum argumentis parum idoneis defendit Aristot. Polit. III. 6. Quae enim ratio in his: *ἔσται γὰρ ἕκαστος μὲν (τοῦ πλήθους) χείρων κριτὴς τῶν εἰδότων, ἅπαντες δὲ συνελθόντες ἢ βελτίους ἢ οὐ χείρους.*

μὴ τοίνυν ὅτι τὸ κ.] Atqui ne solam rempublicam commemorem ita sentire, ne privatim quidem cives nostri sapientissimi et optimi eam quam habent vir-

E τῆς πόλεως οὕτως ἔχει, ἀλλ' ἰδίᾳ ἡμῖν οἱ σοφώτατοι καὶ
ἄριστοι τῶν πολιτῶν ταύτην τὴν ἀρετὴν ἣν ἔχουσιν οὐχ
οἷοί τε ἄλλοις παραδιδόναι· ἐπεί Περικλῆς, ὁ τουτωνὶ τῶν
νεανίσκων πατήρ, τούτους ἃ μὲν διδασκάλων εἴχετο κα-
λῶς καὶ εὖ ἐπαίδευσεν, ἃ δὲ αὐτὸς σοφός ἐστιν οὔτε αὐ-
320 τὸς παιδεύει οὔτε τῳ ἄλλῳ παραδίδωσιν, ἀλλ' αὐτοὶ πε-
ριιόντες νέμονται ὥσπερ ἄφετοι, ἐάν που αὐτόματοι περι-
τύχωσι τῇ ἀρετῇ. εἰ δὲ βούλει, Κλεινίαν, τὸν Ἀλκιβιάδου

E. *καὶ εὖ ἐπαίδευσεν*] Aoristum exhibent Bodl. Vat. Ambr. Barber. pro vulg. *ἐπαίδευεν*.

P. 320. *αὐτὸς παιδεύει*] *παιδεύει* habent codd. omnes. Stephanus dedit *παιδεύειν*.

τὸν Ἀλκ. τουτουΐ ν.] Sic. Bodl. Vind. Flor. a. c. Vat. Ven. Ξ.

tutem cum aliis communicare possunt. Apol. Socr. p. 40 D: *οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινά, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν.* Similiter post *οὐ μόνον* simplex *ἀλλά* infertur, si alterum orationis membrum maiore vi et gravitate est. *τοίνυν* est iam vero, porro, ut Apol. p. 33 E. Ceterum *τὸ κοινὸν τῆς πόλεως*, commune civitatis, respublica, etiam Criton. p. 50 A. *Stallb.* v. Krüg. Gr. 67. 14, 3; 69. 4, 3.

E. *ἃ μὲν διδασκάλων εἴχετο*] quantum quidem a magistrorum disciplina pendebat. Menon. p. 93 D: *ὅσα διδασκάλων ἀγαθῶν εἴχετο.* Ibid. p. 94 B: *Περικλῆς τοὺς υἱεῖς ἱππέας μὲν ἐδίδαξε καὶ μουσικὴν καὶ ἀγωνίαν καὶ τἄλλα ἐπαίδευσεν, ὅσα τέχνης ἔχεται, οὐδενὸς χείρους.*

P. 320. *οὔτε τῳ ἄλλῳ παραδίδωσιν*] neque ulli alii *instituendos* tradit, sed ipsi oberrantes pascuntur quasi a custodia liberi, si forte fortuna alicubi in virtutem incidant. *Stallb.* *ἄφετος* est 'vinculis non constrictus' et *ἄφετος νέμεσθαι* dicitur, qui ad suum arbitrium vivit. v. de rep. VI. p. 498 C: *ὅταν δὲ πολιτικῶν καὶ στρατειῶν ἐκτὸς γίγνηται, τότε ἤδη ἀφέτους νέμεσθαι καὶ μηδὲν ἄλλο πράττειν (δεῖ) τοὺς μέλλοντας εὐδαιμόνως βιώσεσθαι.* Simile ductum est ab armentis solutis ac liberis. v. Plut. Lucull. c. 24. Liv. 24. 3.

Κλεινίαν, τὸν Ἀλκ.] Clinias Alcib. I. p. 118 E ab ipso Alcibiade homo insanus (*μαινόμενος*) vocatur. Eius igitur et Alcibiadis tutelam pater Pericli et Ariphroni commiserat. Pluribus quidem locis unus Pericles tutor eorum fuisse traditur, ut Alcib. I. p. 104 B. Xenoph. Mem. I, 2. 40. Isocr. or. 16. 28. Sed neque apud Graecos moris erat, ut uni tutela pupillorum mandaretur (v. de Leg. 924 A), et Ariphronem et ipsum illorum tutorem fuisse narrat Plut. Alcib. c. 1: *τοῦ Ἀλκιβιάδου Περικλῆς καὶ Ἀρίφρων, προσήκοντες κατὰ γένος ἐπετρόπευον.* De ipsa propinquitate nec Plato nec Xenophon nec Isocrates ullam faciunt mentionem; a posterioribus Pericles modo vitricus, modo avunculus Alcibiadis dicitur, v. Cornel. Nep. Alc. c. 1. Val. Max. III. 1 ext. 1. Aul. Gell. 15, 17, et Aristid. III. p. 542 Socratem dicit Pericli maledixisse apud Alcibiadem, *ᾧ θεῖός τε καὶ ἐπίτροπος καὶ ἀντὶ τοῦ πατρὸς ἦν.* Id modo constat, Alcibiadis matrem Dinomachen filiam Megaclis, et Megaclis sororem Agaristen Periclis matrem fuisse, cf. Plut. l. l. et Herodot. VI. 133.

τουτουὶ νεώτερον ἀδελφόν, ἐπιτροπεύων ὁ αὐτὸς οὗτος
ἀνὴρ Περικλῆς, δεδιὼς περὶ αὐτοῦ, μὴ διαφθαρῇ δὴ ὑπ'
Ἀλκιβιάδου, ἀποσπάσας ἀπὸ τούτου, καταθέμενος ἐν Ἀρί-
φρονος ἐπαίδευε· καὶ πρὶν ἓξ μῆνας γεγονέναι, ἀπέδωκε
τούτῳ οὐκ ἔχων ὅ τι χρήσαιτο αὐτῷ. καὶ ἄλλους σοι παμ- B
πόλλους ἔχω λέγειν, οἳ αὐτοὶ ἀγαθοὶ ὄντες οὐδένα πώποτε
βελτίω ἐποίησαν οὔτε τῶν οἰκείων οὔτε τῶν ἀλλοτρίων.
ἐγὼ οὖν, ὦ Πρωταγόρα, εἰς ταῦτα ἀποβλέπων οὐχ ἡγοῦ-
μαι διδακτὸν εἶναι ἀρετήν· ἐπειδὴ δὲ σοῦ ἀκούω ταῦτα
λέγοντος, κάμπτομαι καὶ οἶμαί τί σε λέγειν διὰ τὸ ἡγεῖ-
σθαί σε πολλῶν μὲν ἔμπειρον γεγονέναι, πολλὰ δὲ μεμα-
θηκέναι, τὰ δὲ αὐτὸν ἐξευρηκέναι. εἰ οὖν ἔχεις ἐναργέστε-
ρον ἡμῖν ἐπιδεῖξαι, ὡς διδακτόν ἐστιν ἡ ἀρετή, μὴ φθο-
νήσῃς, ἀλλ' ἐπίδειξον. Ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐ φθο- C
νήσω. ἀλλὰ πότερον ὑμῖν, ὡς πρεσβύτερος νεωτέροις, μῦ-
θον λέγων ἐπιδείξω, ἢ λόγῳ διεξελθών; Πολλοὶ οὖν αὐτῷ

alii. V. τουτονί, quod vitio laborare mnlti viderunt. Nam Alcibiades, qui colloqnio interest, intelligitur.

ἐν Ἀρίφρονος] Bodl. Vat. ἐν ἀερίφρονος

ἀπέδωκε τούτῳ] Ven. Σ. Angel. w. Barber. Vat. e. Elor. o. ἀποδέδωκε, sed in hoc verbo et in τιθέναι aoristus ob syllabam finalem saepe in perfectum mntatus est, v. Phaedr. p. 257 A et p. 278 C.

B. διδακτὸν εἶναι ἀρετήν] V. τὴν ἀρ. Articulum libri plnrimi optimique aspernantur. v. p. 324. A. C. p. 326 E. p. 328 C. p. 361 A. al.

C. ἢ λόγῳ διεξελθών] Bas. 2. codd. Flor. a. c. διεξελθῶ.

μὴ διαφθαρῇ δὴ ὑπ' Ἀλκ.] De hoc coninnctivo v. Krüg. Gr. 54. 8, 9. Optativum cum verbis timendi Plato coniunxit p. 321 A et 322 C. — Voculam δή Socrates per ironiam addidit significans Periclem non sine causa Cliniae timnisse videri.

καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος] int. οἴκῳ. κατατίθεσθαι h. l. est alicui aliquid custodiendum et conservandnm tradere; alia vi aliaque constructione positnm est p. 314 A. — In Periclis domo Alcibiadem educatnm fuisse tradunt Cornol. Nep. Alcib. c. 2. Diodor. XII. 38. Aul. Gell. XV. 17, unde Cliniam in eadem domo fuisse consequitur. Pericles igitur fratres disiuncturus hunc Ariphroni educandum tradidit, qni puerum male moratum mox remisit, nt Pericles, qui Cliniam in matris contubernio esse nollet, facere non posset, quin eum, quem ab Alcibiadis convictu removerat (ἀποσπάσας), ei restitueret (ἀπέδωκε).

πρὶν ἓξ μῆνας γεγονέναι] Usitatius esset διαγεγονέναι, sed saepius apnd Platonem aliosqne Atticos verba simplicia inveniuntur, nbi exspectes composita; ut p. 310 C ἦλθον pro ἐπανῆλθον, p. 321 C ἔρχεται pro ἐπέρχεται.

B. κάμπτομαι καὶ οἶμαι —] Opportune comparavit Heindorfius Thucyd. III, 58: καίτοι ἀξιοῦμεν — καμφθῆναι ὑμᾶς καὶ μεταγνῶναι, εἴ τι ὑπὸ Θηβαίων ἐπείσθητε. Conf. Lachet. p. 192 E. Menex. p. 244 E. *Stallb.*

ὑπέλαβον τῶν παρακαθημένων, ὁποτέρως βούλοιτο, οὕτω διεξιέναι. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, χαριέστερον εἶναι μῦθον ὑμῖν λέγειν.

Mox οὕτω aute διεξιέναι tuentur codd. plerique omnes. Vett. editt. perperam omittuut.

C. ὑπέλαβον — διεξιέναι] H. e. respoudeutes iubebaut.

μῦθον ὑμῖν λέγειν] Quum ii, qui antiquissimis temporibus apud Graecos exstitisseut philosophi, sapieutiae placita et praecepta ita proposuisseut, ut poeseos ornamentis uterentur ad ea illustranda et commeudanda, veluti Empedocles, Xenophaues, Parmeuides, Epicharmus, alii: mirandum uon est, quod etiam posterioris aetatis sapientes ad declaraudas opiuioues suas poeticas adhibuernnt narrationes, quo severitatem sapientiae temperareut fabularum suavitate et iucunditate. Et hoc quidem philosophandi genere etiam sophistae usi esse reperiuutur, quo magis iuveuum auimos eloquentiae illecebris caperent captosque tenerent. Nota est et multum celebrata Prodici sophistae de Hercule narratio, qua is virtutis praestantiam illustrare et voluptatis coutemptum commendare studuit. Itaque etiam Protagoras, senteutiam suam de hominis ad virtutem institutione declaraturus, fabula utitur, quia δοκεῖ χαριέστερον εἶνει μῦθον λέγειν. Qua in re operae pretium est auimadvertere, quauta cum liceutia versatus sit. Quanquam enim tota haec uarratio composita est ad imitationem fabulae Hesiodeae de Prometheo et Paudora Theogou. p.535 sqq., tameu dici nou potest, quantum iu singulis partibus ab eadem recedat. De quo argumento peculiarem scripsit commentationem Aruold. Ekker: Specimeu in Protagorae apud Platouem Fabulam de Prometheo. Traiecti ad Rhen. 1822. 8. Nimirum philosophi illius aetatis hoc sibi sumpserunt, ut fabulas, ab antiqnitate traditas, ad suam rem trausferrent et pro consilio suo mutareut, exornarent, illustrareut, quemadmodum poetas sceuicos novimus easdem pro consiliorum suorum varietate varie mntasse et ad rem praesentem aocommodasse. Et Protagorae quidem propositum hoc est, ut virtutem doctrina posse comparari hac narratioue verisimile reddat ceterasque Socratis dubitationes amoveat. Quum enim Socrates dixisset virtutem sibi non videri doctrina ullo modo comparari posse, Protagoras id agit, ut doceat geuus humauum utique paullatim tantum ad vitae civilis cnltum humanitatemque progressum esse, omuibusque uatura iuesse seusum queudam iusti et honesti, qui disciplina et institutione possit excitari, augeri, corroborari. His deinde addit argumenta quaedam, ex quibus appareat Athenienses quoque iu ea esse sententia, ut virtutem doctrina et iustitutioue parari posse existiment. Denique explicare studet, unde fiat, ut clarissimorum virorum filii malievadere ueque pareutum virtutes aemulari videantnr. Ceterum attentos lectores nou fugiet oratiouem, qua Protagorae fabnla exponitur, prae se ferre speciem coloremque plane poeticum. Quemadmodum enim iu aliis libris, veluti in Symposio, qui loquentes inducuntur, ita verba faciunt, ut proprio atque suo dicendi genere ntantur, sic nunc quoque sophista ita sermociuatur, ut pro more suo splendidam atque grandem sectetur orationem. Imo tota haec fabula repetita videtur ex libro Protagorae, qui inscriptus fuit Περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ καταστάσεως. Quanquam quid in ea imitatione

Cap. XI. Ἦν γάρ ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν D
εἱμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μίξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῇ κεράννυται. ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προμηθεῖ καὶ Ἐπιμηθεῖ κοσμῆσαί τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἑκάστοις ὡς πρέπει. Προμηθέα δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς

expressum sit, non satis certo ubique definiri potest, quum de Protagorae dicendi genere nihil memoriae traditum sit. Philostrat. Vit. Sophist. I. 494: γνοὺς δὲ τὸν Πρωταγόραν ὁ Πλάτων σεμνῶς μὲν ἑρμηνεύοντα, ὑπτιάζοντα δὲ τῇ σεμνότητι καί που καὶ μακρολογώτερον τοῦ συμμέτρου, τὴν ἰδέαν αὐτοῦ μύθῳ μακρῷ ἐχαρακτήρισεν. Hunc Protagorae mythum referunt etiam Himerius Orat. XXI. §. 10. Iulian. Orat. VI. p. 195 ed. Spanhem. Themist. Orat. XXVII. p. 338. Aristid. III. p. 168 et celato auctoris nomine nec sine mntatione Etym. M. s. v. Ἰηόνιον. Hygin. Fab. 142. *Stallb.*

Cap. XI. Ἦν γάρ ποτε χρόνος] His verhis Graecos fabularum narrationes exordiri solitos esse multi loci sunt argumento, veluti Achill. Tat. II. 11: Ἦν γὰρ χρόνος ὅτε τῆς πορφύρας ὁ κόσμος ἀνθρώποις ἀπόρρητος ἦν· μικρὸς δὲ αὐτὴν ἐκάλυπτε κόχλος κτἑ. Particula γάρ non raro ponitur, uhi ad rem exponendam acceditur.

θνητὰ δὲ γένη] h. e. animalia. Cave de solis hominihus cogitaveris. — καὶ τούτοις, ut antea diis, nam suo tempore ii quoque facti erant, de qna re v. Stein Platonismus p. XXVIII.

D. γῆς ἔνδον] Quod animalia dicuntur tellurem intus a diis formata esse, accommodate hoc ad veterum populorum opinionem fingitur, qna terram habuerunt communem omnium parentem, quae animalia et homines e fecundo gremio suo emisisset. *Stallb.*

ἐκ γῆς καὶ πυρὸς—] Timae. p. 42 E: λαβόντες (οἱ νέοι θεοὶ) ἀθάνατον ἀρχὴν θνητοῦ ζώου, μιμούμενοι τὸν σφέτερον δημιουργόν, πυρὸς καὶ γῆς ὕδατός τε καὶ ἄερος ἀπὸ τοῦ κόσμου δανειζόμενοι μόρια ὡς ἀποδοθησόμενα πάλιν, εἰς ταὐτὸν ξυνεκόλλων. Ibid. p. 82 A. Protagorae aqua terrae, aër igni misceri visa sunt. Haec quatuor esse rerum principia, e quibus omnia constarent, Empedocli primo placnit, v. Zeller Philos. Graec. I. p. 507.

καὶ τῶν ὅσα — κεράν.] Articnli vis ante pron. relat. positi a vnlgari non recedit, sed est hic eius usus apud Platonem multo frequentior, qnam apud alios scriptores, v. Phileh. p. 37 B. C. de rep. V. p. 469 B. Sophist. p. 241 E. al. Themistius or. 27 p. 338 Platonem imitatns scripsit μίσγων ἐκ γῆς καὶ πυρὸς καὶ τῶν ἐκείνοις ξυμφύλων.

ὡς πρέπει] Orationis obliqnae ratio πρέποι exigebat. Sed ὡς πρέπει est 'ita ut decet vel convenit' et νεῖμαι ὡς πρέπει in universum cst 'convenienter et rite distribuere'; contra ὡς πρέποι esset: ut deceret, qnod penderet e verho προσέταξαν, i. e. e iussu et consilio deorum vel ex eo quod dii pro conveniente haberent. *Ast.*

παραιτεῖται — αὐτὸς νεῖμαι] 'sibi ipsi distrihutionis mnnus deposcit'. παραιτεῖσθαι est deprecari eiusque verhi duplicem vim et petendi et avertendi habet, cf. Apol. 27 A: ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑμᾶς παρῃτησάμην et infra p. 358 A: τὴν Προδίκου διαίρεσιν τῶν ὀνομάτων παραιτοῦμαι. — αὐτός h. l. fere idem est ac μόνος, ut supra p. 309 A. 320 A et in vulgari formnla αὐτοὶ γάρ ἐσμεν de Leg. p. 836 B. Aristoph. Acharn. 504. al.

αὐτὸς νεῖμαι· Νείμαντος δ' ἐμοῦ, ἔφη, ἐπίσκεψαι. καὶ
E οὕτω πείσας νέμει. νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους
προσῆπτε, τὰ δ' ἀσθενέστερα τάχει ἐκόσμει· τὰ δὲ ὥπλιζε,
τοῖς δ' ἄοπλον διδοὺς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο
δύναμιν εἰς σωτηρίαν. ἃ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἤμπι-
σχε, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν· ἃ δὲ ηὖξε
321 μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἔσωζε· καὶ τἄλλα οὕτως ἐπανι-
σῶν ἔνεμε. ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν ἔχων, μή τι
γένος ἀϊστωθείη. ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἀλληλοφθοριῶν διαφυ-
γὰς ἐπήρκεσε, πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμάρειαν ἐμηχα-
νᾶτο ἀμφιεννὺς αὐτὰ πυκναῖς τε θριξὶ καὶ στερεοῖς δέρ-
μασιν, ἱκανοῖς μὲν ἀμῦναι χειμῶνα, δυνατοῖς δὲ καὶ καύ-
ματα, καὶ εἰς εὐνὰς ἰοῦσιν ὅπως ὑπάρχοι τὰ αὐτὰ ταῦτα
B στρωμνὴ οἰκεία τε καὶ αὐτοφυὴς ἑκάστῳ, καὶ ὑποδῶν τὰ

οὕτω πείσας] Bodl. Vindob. Flor. a. b. c. οὕτως π.

E. τὰ δ' ἀσθενέστερα — τὰ δὲ ὥπλιζε] Sic unus cod. Paris. a Rnhnkenio collatus, cnius varias lectiones edidit Heusdins. Vett. editt. cum reliquis libris: τοὺς δ' ἀσθενεστέρους — τοὺς δὲ ὥπλ., quod iam Cornarius verissime emendavit.

P. 321. τῷδε αὐτῷ] Sic cod. Ambros. pro vulg. τῷ δὲ αὐτῷ. Deinde εὐμάρειαν codd. pleriqne pro vulg. εὐμαρίαν.

ὅπως ὑπάρχοι] Vett. editt. ὑπάρχῃ quod ex plurimis codd. emendatum est.

E. σμικρότητι ἤμπισχε] Eodem modo p. 321 A: ἀμφιεννὺς αὐτὰ — στερεοῖς δέρμασιν. — πτηνὸν φυγήν, volatilem fngam, poetice dictum pro alas, quibus effugere possent. *Stallb.*

P. 321. τῷδε αὐτῷ] hoc ipso, videl. magnitudinis praesidio, v. Buttmannum ad Demosth. Midian. p. 156.

πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμάρ.] adversus coeli aërisque tempestates iis paravit subsidia ita, ut muniret ea atque indueret et densis villis et solidis pellibus, quae aptae essent tam ad frigus arcendum, quam ad aestum pellendum, simulque ut cubilia ineuntibus ipsae hae pelles singulorum proprium essent et nativnm stragulum. Etiam haec poeticum habent colorem. Voc. εὐμάρεια Hesychius interpretatur εὐχέρεια, ἡσυχία; Suidas ἡ εὐκολία. *Stallb.*

χειμῶνα — καὶ καύματα] Plato ubicunqne his verbis tempestatem universam significavit, ant plurali numero utrumque posuit, aut utrnmque singulari, v. Tim. p. 22 E: ὅπου μὴ χειμὼν ἐξαίσιος ἢ καῦμα ἀπείργει. Ibid. p. 74 B: ἐμηχανᾶτο προβολὴν μὲν καυμάτων, πρόβλημα δὲ χειμώνων. Politic. p. 279 D: τὰ πρὸς χειμῶνας καὶ καύματα ἀλεξητήρια. Vide igitur ne hoc quoque loco χειμῶνας scripserit.

B. ὑποδῶν] Vulgatam lectionem ὑπὸ πόδων ita interpretes explicaverunt, ut e superioribus ἀμφιεννὺς intelligendum esse existimarent. Sed hoc verbum de veste induenda, nunquam de soleis inducendis usurpatum est, qnod ex eo sciri potest, qnia ἠμφιεσμένος per se ipsum est

μὲν ὁπλαῖς, τὰ δὲ θριξὶ καὶ δέρμασι στερεοῖς καὶ ἀναιμοις.
τοὐντεῦθεν τροφὰς ἄλλοις ἄλλας ἐξεπόριζε, τοῖς μὲν ἐκ
γῆς βοτάνην, ἄλλοις δὲ δένδρων καρπούς, τοῖς δὲ ῥίζας·
ἔστι δ' οἷς ἔδωκεν εἶναι τροφὴν ζώων ἄλλων βοράν. καὶ
τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν προσῆψε, τοῖς δ' ἀναλισκομένοις ὑπὸ
τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων. ἅτε δὴ
οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν κατ- C
αναλώσας τὰς δυνάμεις. λοιπὸν δ' ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ
ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὅ τι χρήσαιτο. ἀπο-

B. *καὶ στερεοῖς — τὰ δὲ θριξί*] Haec om. Vat. 175., videlicet errore per *ὁμοιοτέλευτον* nato. — *ὑποδῶν* est Cobeti (Var. lectt. p. 3) emendatio certissima; vulg. *ὑπὸ ποδῶν*. Bas. I *ὑποπόδων*. Pro *θριξὶ* Stallh. et Baiter. maluerunt *ὄνυξι*, quod Hermann. recepit. Saupp. *θριξὶ καὶ* delevit.

οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν] Vett. editt. pro *τι* habent *τοι*, quod ex optimis codd. emendatum.

C. *τὰς δυνάμεις*] Post haec vulgo inferuntur verba *εἰς τὰ ἄλογα*, quae recte desunt in Bodl. et Vatic. Deinde vett. editt. *δὴ ἔτι ἀκόσμητον*, sed *ἔτι* in omnibus fere codd. post *ἀκόσμητον* collocatum invenitur. Bodl. Vat. *διακοσμητον* (sine accentu). *δ' ἀκόσμητον*, quod cum Sauppio recepimus, reperitur in Par. 3017 (Heusde spec. crit. p. 142).

τὸ ἀνθρώπων γένος] Vulg. *τὸ τῶν ἀνθρ.* Sed om. articulum *τῶν* Bodl. Vat. Coisl. Vind. v. ann. ad p. 355 A.

'veste indutus', ut de rep. II. p. 372 A: *θέρους μὲν τὰ πολλὰ γυμνοί τε καὶ ἀνυπόδητοι ἐργάσονται, τοῦ δὲ χειμῶνος ἠμφιεσμένοι τε καὶ ὑποδεδεμένοι ἱκανῶς.*

τὰ δὲ θριξὶ καὶ δέρμασι] Hunc locum alii aliter sanare conati sunt. Stephanus pro *θριξί*, quod h. l. prorsus ineptum est, in libro quodam a se repertum narrat *τύλοις*, cuius usquam nunc vestigium in libris apparet. *ὄνυξι*, quod alii scribendum suspicati sunt, ita ferri posset, si sequeretur: *τὰ δὲ δέρμασι*. Ficinus locum interpretatus est: 'pedibusque soleas addidit, ungulas, setas, callum, pelles itidem quam durissimas'. Et excidisse quaedam, in aprico est, sed quae ea sint, nemo hodie investigaverit. Sententiae autem et Protagorae dicendi rationi accommodata essent haec: *ὑποδῶν τὰ μὲν ὁπλαῖς, τὰ δὲ ὄνυξι, τὰ δὲ τύλοις, τὰ δὲ δέρμασι στερεοῖς καὶ ἀναίμοις.*

C. *ἔλαθεν αὐτὸν — δυνάμεις*] Epimetheus facultates, quas a diis acceperat omnibus animalibus convenienter tribuendas, imprudens consumpserat, ut qua re hominem ornaret, non haberet. Homo autem, quum ipse nondum sapientiam ac rationem haberet, quam Protagorae quidem sententia pro illis ipsis facultatibus postea a Prometheo accepit, non potuit reliquis animalibus tanquam *τοῖς ἀλόγοις* opponi.

ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται] Haesitanti supervenit Prometheus. Fuit qui *ἐπέρχεται* scribendum coniiceret. At conferas Xenoph. Symp. II, 1: *ἔρχεται αὐτοῖς ἐπὶ κῶμον Συρακούσιος ἄνθρωπος.* Aristoph. Equitt. v. 818: *ἥξει σοι δριμύς, ἄγροικος.* Thucyd. I. 27, 1; 61, 1 al. Cum proximis opportune contulit Heindorf. Plutarch. de Fortuna p. 98 D: *μόνος δὲ ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὸν Πλάτωνα γυμνὸς καὶ ἄνοπλος καὶ ἀνυπό-*

ρουντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομήν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνόν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον. ἤδη δὲ καὶ ἡ εἱμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ᾗ ἔδει καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. ἀπορίᾳ οὖν
D ἐχόμενος ὁ Προμηθεύς, ἥντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὕροι, κλέπτει Ἡφαίστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί — ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητήν τῳ ἢ χρησίμην γενέσθαι —, καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχε, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Διί· τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν· πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ
E φοβεραὶ ἦσαν· εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἡφαίστου οἴκημα

ἀπορίᾳ οὖν ἐχόμενος] Bodl. Vat. σχόμενος, quod Sauppius nunc recepit; nobis vulgata lectio multo videtur aptior.

δετος καὶ ἄστρωτος ὑπὸ τῆς φύσεως ἀπολέλειπται. Similiter Seneca Consolat. ad Marc. XI: Quid est homo? imbecillum corpus et fragile, nudum, suapte natura inerme, alienae opis indigens, ad omnem fortunae contumeliam proiectum. *Stallb.* De genitivo πάντων ex ἐμμελῶς ἔχοντα pendente v. Krüg. Gr. 47, 10, 5.

ἐν ᾗ ἔδει καὶ ἄνθρ. ἐξ.] omnia igitur animalia eodem die in lucem prodiisse Protagoras censuit.

D. *τὴν ἔντεχνον σοφίαν*] factitandarum artium sollertia quum homini i. e. humano generi pro ceterorum animalium facultatibus a Prometheo donata sit, consequitur, omnes homines illa initio certe rerum, donec societas quaedam humana exstitit, pariter usos esse, v. ad p. 322 B.

σὺν πυρί] Artes non potuisse sine ignis usu excoli aut inveniri pervulgata est apud scriptores veteres sententia. Itaque Aeschyl. Prometh. v. 7: τὸ σὸν γὰρ ἄνθος, παντέχνου πυρὸς σέλας, θνητοῖσι κλέψας ὤπασεν: Ibid. v. 109: ναρθηκοπλήρωτον δὲ θηρῶμαι πυρὸς πηγὴν κλοπαίαν, ἣ διδάσκαλος τέχνης. Ibid. v. 253: ἀφ᾽ οὗ γε (πυρὸς) πολλὰς ἐκμαθήσονται τέχνας. Diodor. Sicul. I, 8: γνωσθέντος δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν ἄλλων χρησίμων κατὰ σμικρὸν καὶ τὰς τέχνας εὑρεθῆναι καὶ τἄλλα τὰ δυνάμενα τὸν κοινὸν βίον ὠφελῆσαι. *Stallb.*

ἔσχε] nactus erat.

οὐκέτι ἐνεχώρει —] H. e. per brevitatem temporis non iam licebat intrare sive fieri non amplius poterat, ut intraret; aderat enim iam ἡ εἱμαρμένη ἡμέρα. — πρὸς δὲ καὶ φοβ. ἦσ. praeterea vero etiam custodes ibi erant terribiles, int. Κράτος καὶ Βία, cf. Hesiod. Theog. 385. Aeschyl. Prom. init., qui omnem conatum artem civilem ex arce auferendi irritum fecissent; non illi quidem ipsum Prometheum, Iovis ministrum (v. Gorg. p. 523 D), cui vel facultatum distributio commissa erat, ab arce prohibuissent, sed ne quid inde subduceret, obstitissent.

E. *εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς* —] His si addidisset Protagoras ὥσπερ λέγω, orationis cursus aliquanto esset dilucidior: revoca-

τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνείτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τήν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθέα δὲ δι' Ἐπιμηθέα ὕστερον, ᾗπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν. 322

Cap. XII. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τῶν θεῶν συγγένειαν ζώων μόνον θεοὺς ἐνόμισε, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἱδρύεσθαι καὶ ἀγάλματα θεῶν· ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ, καὶ οἰκήσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνὰς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς εὕρετο. οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἄνθρωποι ᾤκουν σποράδην, πό- B
λεις δὲ οὐκ ἦσαν. ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφὴν ἱκανὴ βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής· πολιτικὴν γὰρ τέχνην οὔπω εἶχον,

Cap. XII. P. 322. *διὰ τὴν τῶν θεῶν συγγένειαν*] Codd. omues *διὰ τὴν τοῦ θεοῦ συγγ.* Hermann *τοῦ θεοῦ* uncinis inclnsit, Saupp. plaue exstinxit. Deuschle etiam *διὰ τὴν συγγένειαν* in suspicionem vocavit, v. quae de his verbis scripsimus in Stud. phil. p. 846 sq.

tur enim oratio ad superiora *ὁ Προμηθεὺς . . κλέπτει κτἑ.*, unde civilis artis mentione iuiecta aberraverat. Quam vagantem orationem Protagorae, quem quidem subito dixisse tencudum est, iusto severius multi reprehenderunt.

Cap. XII. P. 322. *διὰ τὴν τῶν θεῶν συγγένειαν*] De seutentia v. Cicer. de Leg. I. 8, 25. *τοῦ θεοῦ* nihil habet, quo se tueatnr. Nam quum homiues per Prometheum Vulcani et Minervae artem ac sapientiam accepissent, propter quod muuus divinae sortis participes facti esse dicuutnr, iis cum caelestibus s. diis cognatio erat, uou vero cum deo.

καὶ ἐπεχείρει βωμ. —] Non id dicit Protagoras, hominem simulatque ignem et factitandarum artium sollertiam acceperit, omnium primum aras et simulacra deorum coustituisse, tum vocem articulasse et verba conformasse, denique res ad vitam uecessarias invenisse, sed quae homo vel ab omni societate civili remotus ipsa divinae sortis commuuicatione secutus esse videatur, ea ita enumerat, ut a deorum cultu iucipiat, *ἐντεῦθεν γὰρ ἄρχεσθαι δίκαιον* (Isocr. 7, 29). Ceterum etiam Graecis autiquitus pro simulacris deorum lapides et stipites fuisse tradunt Pansau. 7. 22, 4. Dio. Chrys. or. 12 (I. p. 406).

φωνὴν — διηρθρώσατο] v. Xenoph. Mem. I. 4, 12.

B. *ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τ. θηρ.*] In Politico p. 274 B dicnntur homiues Saturno reguante omnibus copiis ultro oblatis abundasse et cum belluis interque se commercium tutissimum habuisse, sed Iove rerum potito vehemeuter laborasse et belluarum saevitia et ciborum inopia; cf. de Leg. p. 677.

ἧς μέρος πολεμική. ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σώζεσθαι κτίζοντες πόλεις. ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους, ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαν-
C *νύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν, μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία, τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις. πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμηνται δὲ ὧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ*

B. *ἐζήτουν δὴ ἀθρ.*] Sic Bodl. Vat. Coisl. Venet. Ξ. alii plurimi. V. *ἐζήτουν δέ.* v. annot.

C. *ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμ. Δία, τίνα οὖν —*] Vett. editt. *ἐρ. οὖν Ἑρμ., διὰ τίνα οὖν τρ.*, quod emendarunt Heusdius et Heindorfius, qnorum rationem confirmavit Venet. Σ.

ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι] Quum homines, nulla dum societate iuter se coniuncti, impetum ferarum nec sustinere nec arcere valerent, factum est, nt cuperent congregari ct in urbibus tuti habitare. Itaque *δή* pro *δέ* per sententiae rationem requiritur. Verbum *ζητεῖν*, cupiendi s. studendi significatione usurpatum, illustravit Hensdins Specim. crit. p. 104 sq. *Stallb.*

δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν] Supra p. 320 A: *δεδιὼς περὶ αὐτοῦ, μὴ διαφθαρῇ.* Utraque structnra frequens. v. Heindorf. ad Euthydem. p. 275 B., qui *φοβεῖσθαι* et *θαρρεῖν* construi docuit cum *περί* addito modo tertio, modo secundo casu. *Stallb.*

C. *ἄγοντα — αἰδῶ τε καὶ δίκην*] Civilis vitae originem repetit a verecundia et iustitia, qua civitates ordinatae et tanquam commuui quodam vinculo colligatae sint. Nam hoc significant verba *καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί.* Ob oculos habuit Homerum et Hesiodum, qni *αἰδῶ καὶ νέμεσιν* saepius commemorant. Odyss. II, 64 Telemachus ad procos: *νεμεσσήθητε καὶ αὐτοὶ Ἄλλους τ' αἰδέσθητε περικτίονας ἀνθρώπους, οἳ περιναιετάουσι*: ad quem locum Eustathius p. 1434, 29 praeter alia de eo argumento baec disputat: *ἰστέον δὲ, ὅτι καὶ Ἡσίοδος ἄμφω ταῦτα, αἰδῶ καὶ νέμεσιν, τὸν ἀνθρώπινον βίον οἶδε συνιστᾶν, ὧν οἰχομένων λείψεται, φησί, κατὰ βίον ἄλγεα λυγρά.* Hesiod. Opp. et DD. v. 197: *ἀθανάτων μετὰ φῦλον ἴτην προλιπόντ' ἀνθρώπους Αἰδὼς καὶ Νέμεσις· τὰ δὲ λείψεται ἄλγεα λυγρὰ θνητοῖς ἀνθρώποισι, κακοῦ.δ' οὐκ ἔσσεται ἀλκή.* Conf. Aristides Orat. in Iov. T. I. p. 8. ed Dindorf. *Stallb.*

τίνα οὖν τρόπ. δοίη] v. ad p. 319 B.

νενέμηνται δὲ ὧδε] int. *ἐν τοῖς ἀνθρώποις*, artes inter homincs divisae sunt s. divisae inveniuntur. Attributae erant a Prometheo hominibus omuibus omnium artium facultates, ut sibi quisqne omnia quae ad vitae usum pertinerent, posset comparare. Et quamdiu ferarum modo sparsi habitabant, quacunque arte opus erat, eam ipsi factitaverunt. Sed quum agresti vita relicta ad cultum humanum progressuri urbes condidissent, tum in unum locum congrcgati alii aliam excoluerunt artem, qno factnm est, ut is rei status, dc quo apud Iovem Mer-

ἄλλοι δημιουργοί. καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς
ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω; Ἐπὶ πάντας, ἔφη ὁ Ζεύς, D
καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιντο πόλεις, εἰ ὀλί-
γοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν. καὶ νόμον γε
θὲς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν
κτείνειν ὡς νόσον πόλεως.

Οὕτω δή, ὦ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἵ τε ἄλλοι καὶ
Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ᾖ λόγος ἢ ἄλ-
λης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἴονται μετεῖναι συμβου-
λῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτὸς ὢν τῶν ὀλίγων συμβουλεύῃ, οὐκ E
ἀνέχονται, ὡς σὺ φῄς· εἰκότως, ὡς ἐγώ φημι· ὅταν δὲ εἰς
συμβουλὴν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἣν δεῖ διὰ δικαιοσύνης 323
πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος ἀνδρὸς ἀνέ-
χονται, ὡς παντὶ προσῆκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς,
ἢ μὴ εἶναι πόλεις. αὕτη, ὦ Σώκρατες, τούτου αἰτία.

D. *καὶ Ἀθηναῖοι*] Vat. r. et Vind. καὶ οἱ Ἀθηναῖον, quod Stallb. recepit probante Astio; sed v. p. 324 C.

curius locutus esse fingitur, inter homines iam tum valeret. Eam ob causam Iupiter, ne simile quid in iustitia et verecundia accidat, non solum attribui omnibus, sed etiam exerceri ab omnibus iubet (*καὶ πάντες μετεχόντων*). Contra quam legem si quis faciat, eum tolli vult tanquam pestem civitatis. Protagoras igitur iustitiam negat homini ingenitam et innatam esse aut sua sponte ab eo expeti, sed necesse esse, ut quicunque in societate civili velit versari, is illam virtutem exerceat, cf. Aristot. Pol. III. 9: *ὁ νόμος συνθήκη καί, καθάπερ ἔφη Λυκόφρων ὁ σοφιστής, ἐγγυητὴς ἀλλήλοις τῶν δικαίων, ἀλλ' οὐχ οἷος ποιεῖν ἀγαθοὺς καὶ δικαίους τοὺς πολίτας.*

καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργ.] int. *ἱκανοί εἰσιν ἰδιώταις.*

P. 323. *διὰ δικαιοσύνης π. ἰέναι*] Dictionem comparatis similibus formulis, veluti *διὰ φρονήσεως ἰέναι, διὰ δόξης ἰέναι, διὰ ἡδονῶν πορεύεσθαι, διὰ τοῦ δικαίου πορεύεσθαι*, illustravit Heindorfius. Dedita autem opera Protagoras idem verbum *ἰέναι* et propria et methaphorica significatione in eodem enuntiato usurpavit; cf. *μετεῖναι συμβουλῆς* et *εἰς συμβουλὴν ἰέναι*. p. 327 E: *οὐδείς σοι φαίνεται . . εἰ ζητοῖς, οὐδ' ἂν εἷς φανείη . . οὐ ῥᾴδιον τούτων διδάσκαλον φανῆναι.* Fusius de hac re expositum est in Stud. philol. p. 851 sq.

ὡς — προσῆκον] quippe cum conveniat. De hoc accusativo absoluto v. Krüg. Gr. 56. 9, 5.

ἢ μὴ εἶν. πό.] alioquin non essent urbes. Post ἢ negligentius illatus est infinitivus, quasi praecessisset *ὡς ἀναγκαῖον*, non *ὡς προσῆκον*. Phaedr. p. 271 D: *δεῖ δὴ — δύνασθαι ἀκολουθεῖν ἢ μηδὲ εἰδέναι.* Ibid. p. 245 E., ubi v. ann. Alia huius constructionis exempla si qui desiderent, ii adeant Heindorfium ad h. l. *Stallb.*

Ἵνα δὲ μὴ οἴῃ ἀπατᾶσθαι, ὡς τῷ ὄντι ἡγοῦνται πάντες ἄνθρωποι πάντα ἄνδρα μετέχειν δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς, τόδε αὖ λαβὲ τεκμήριον. Ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, ὥσπερ σὺ λέγεις, ἐάν τις φῇ ἀγαθὸς αὐλητὴς εἶναι ἢ ἄλλην ἡντινοῦν τέχνην, ἣν μή ἐστιν, ἢ
B *καταγελῶσιν ἢ χαλεπαίνουσι, καὶ οἱ οἰκεῖοι προσιόντες νουθετοῦσιν ὡς μαινόμενον· ἐν δὲ δικαιοσύνῃ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πολιτικῇ ἀρετῇ, ἐάν τινα καὶ εἰδῶσιν, ὅτι ἄδικός ἐστιν, ἐὰν οὗτος αὐτὸς καθ' αὑτοῦ τἀληθῆ λέγῃ ἐναντίον πολλῶν, ὃ ἐκεῖ σωφροσύνην ἡγοῦντο εἶναι, τἀληθῆ λέγειν, ἐνταῦθα μανίαν, καί φασι πάντας δεῖν φάναι εἶναι δικαίους, ἐάν τε ὦσιν ἐάν τε μή, ἢ μαίνεσθαι τὸν μὴ προσ-*
C *ποιούμενον δικαιοσύνην, ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα ὅντιν' οὐχὶ ἀμωσγέπως μετέχειν αὐτῆς, ἢ μὴ εἶναι ἐν ἀνθρώποις.*

Cap. XIII. *Ὅτι μὲν οὖν πάντ' ἄνδρα εἰκότως ἀποδέχονται περὶ ταύτης τῆς ἀρετῆς σύμβουλον διὰ τὸ ἡγεῖσθαι*

ἀπατᾶσθαι, ὡς τῷ ὄντι ἡγοῦνται] Constructio ad sensum conformata. Nam plene dicendum fuit *ἀπατᾶσθαι ὑπ' ἐμοῦ λέγοντος*: ne putes fraudulenter tibi persuaderi. Saepius ita usurpatum esse *ἀπατᾶν* et *ἐξαπατᾶν* significatione praegnanti, quam parum eleganter vocant grammatici, docuit Astius collatis locis Cratyl. p. 413 D. Xenoph. Anab. V, 7, 6. Quibus adde Lysiae locum orat. XIII. in Agorat. p. 491. ed. Reisk. §. 70: *λέξει δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς πειράσεται, ὡς ἐπὶ τῶν τετρακοσίων Φρύνιχον ἀπέκτεινε.* Dein *πάντα ἄνδρα* est nostrum jedermann; sic infra p. 325 A. Criton. p. 47 B. De Rep. II. p. 360 D. I. p. 331 B. Aristoph. Ran. v. 1033. al. *Stallb.* Verba *ὡς τῷ ὄντι κτέ.* rectius coniunges cum *τόδε αὖ λαβὲ τεκμήριον*: Ne autem tibi me mentiri credas, hoc etiam accipe argumentum, revera existimare omnes homines etc.

ἢ ἄλλην ἡντινοῦν τέχνην] Intell. *ἀγαθός*.

B. *ἐάν τινα καὶ εἰδῶσιν*] in iustitia vero ceterisque virtutibus civilibus, etiamsi quem noverint esse iniustum, si is de se ipse multis audientibus vera fatetur, quod quidem illic (in ceteris artibus) continentiam putabant esse, videlicet verum dicere, id hic insaniam esse existimant. *Δικαιοσύνην* nunc appellat sophista rem iudiciariam, quod nunc non mirum. De simili vocabuli usu vide annot. ad Gorg. c. XIX. Post *ὃ ἡγοῦντο εἶναι* perspicuitatis causa additum *τἀληθῆ λέγειν*. v. Gorg. p. 476 E. p. 501 A. infra p. 351 A. Post *ἐνταῦθα μανίαν* int. *ἡγοῦνται*. *Stallb.*

προσποιούμενον δικαιοσύνην] Paulo durius et insolentius hoc dictum est pro *προσποιούμενον δίκαιον εἶναι*.

ὡς ἀναγκαῖον] Facili opera *ὂν* addideris. Sed cautius hac in re versandum esse docebunt quae Heindorfius ad h. l. egoque ad Gorg. p. 495 C adscripsimus. *Stallb.*

Cap. XIII. C. *ἀποδέχονται*] int. *οἵ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι*, vel *οἱ σοὶ πολῖται*, sed mirer, nisi Protagoras ipse alterutrum adiecerit.

παντὶ μετεῖναι αὐτῆς, ταῦτα λέγω· ὅτι δὲ αὐτὴν οὐ φύσει
ἡγοῦνται εἶναι οὐδ' ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλὰ διδακτόν τε
καὶ ἐξ ἐπιμελείας παραγίγνεσθαι ᾧ ἂν παραγίγνηται, τοῦτό
σοι μετὰ τοῦτο πειράσομαι ἀποδεῖξαι. Ὅσα γὰρ ἡγοῦνται
ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ, οὐδεὶς θυ- D
μοῦται, οὐδὲ νουθετεῖ, οὐδὲ διδάσκει, οὐδὲ κολάζει τοὺς
ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μὴ τοιοῦτοι ὦσιν, ἀλλ' ἐλεοῦσιν. οἷον
τοὺς αἰσχροὺς ἢ σμικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς οὕτως ἀνόητος,
ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν; ταῦτα μὲν γάρ, οἶμαι,
ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχῃ τοῖς ἀνθρώποις γίγνεται
τὰ κακὰ καὶ τἀναντία τούτοις· ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας
καὶ ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς οἴονται γίγνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώ- E
ποις, ἐάν τις ταῦτα μὴ ἔχῃ, ἀλλὰ τἀναντία τούτων κακά,
ἐπὶ τούτοις που οἵ τε θυμοὶ γίγνονται καὶ αἱ κολάσεις.
καὶ αἱ νουθετήσεις. ὧν ἐστιν ἓν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέ-
βεια καὶ συλλήβδην πᾶν, τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς. 324

Cap. XIII. P. 323. D. *ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ*] Heindorfius malebat ἢ φ. ἢ τύχῃ.

οἶμαι, ἴσασιν] Bodl. Vat. *οἶμαι εἴσασιν*. Vat. r. et Vind. *οἶμαι ἴσασιν*; alii et editt. vett. *ἴσασιν, οἶμαι*.

τὰ κακὰ καὶ τἀναντ.] Libri omnes *τὰ καλὰ καὶ τἀναντ.* v. Stud. philol. p. 847 sq.

Ὅσα γὰρ ἡγοῦνται—] Nam quaecnnque mala homines *inter se* habere arbitrantur naturae vel fortunae culpa. De proximis Stallbanm haec subtiliter disputavit: Facile alicui istud *οὐδὲ διδάσκει* oeteris verbis importune interieotum videatur, nt mirandum sit neminem dum in eo offendisse, praesertim qnnm mox p. 323 E nonnisi *οἵ τε θυμοὶ καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νουθετήσεις* commemorentnr. Sed vereor, ne nihil looo movendum sit, siquidem *διδάσκειν*, quemadmodnm nostrum zurechtweisen, de leniore reprehensione dici reote colligitur ex Apolog. Socr. p. 26 A: *εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νουθετεῖν*, Mox p. 325 A: *τὸν μὴ μετέχοντα καὶ διδάσκειν καὶ κολάζειν.* Ibid.: *κολαζόμενος καὶ διδασκόμενος.*

ταῦτα μὲν—τὰ κακὰ] *ταῦτα* est nominativus, v. p. 357 E, et cohaeret cum *τὰ κακά*, ut comprehendat deformitatem, parvitatem, imbecillitatem, qnae naturalium malorum exempla allata erant. Pulchra et deformia quid hoc looo sibi velint, qno de bonis et malis agatur, nemo facile dixerit. Et Ficinum iam *τὰ κακὰ* invenisse, ex hac eius interpretatione patet: intelligunt sane, ut arbitror, omnes, haec mala eorumqne contraria natura hominibus fortnnaqne provenire.

E. *καὶ ἡ ἀσέβεια*] Neo iustitiae nec temperantiae, qnas Protagoras adhnc civiles virtntes dixit esse, contraria est impietas.' Sed sophista nunc ad virtutem nniversam transitum sibi parat, v. p. 325 A. 329 C. 330 A.

ἔνθα δὴ πᾶς παντὶ θυμοῦται καὶ νουθετεῖ, δῆλον ὅτι ὡς
ἐξ ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὔσης. εἰ γὰρ ἐθέλεις
ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, ὦ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τί
ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει, ὅτι οἵ γε ἄνθρωποι ἡγοῦν-
ται παρασκευαστὸν εἶναι ἀρετήν. οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς
B ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα,
ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται·
ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος
ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται — οὐ γὰρ ἂν τό γε πραχθὲν
ἀγένητον θείη — ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὖθις
ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὗτος μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κο-
λασθέντα. καὶ τοιαύτην διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευ-
τὴν εἶναι ἀρετήν· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζει. ταύτην
C οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν, ὅσοιπερ τιμωροῦνται καὶ
ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται οἵ τε

P. 324. *ἔνθα δὴ πᾶς π. θ.*] Sic Bodl. Vat. pro vulg. *ἔνθεν δὴ π.* Deinde Stob. in Floril. T. 46. 92 verba *οὐδεὶς γαρ κολάζει — ἰδὼν καλασθέντα* afferens pro *πρὸς τούτῳ* habet *πρὸς τοῦτο. τὸν νοῦν ἔχων*, qnod iniuria probat Ast.

B. *ἵνα μὴ αὖθις ἀδ.*] Bodl. Vat. *ἵνα* post *ἀδικήσῃ* iterant, qnam lectionem Orellins suspicatus est ex *τινὰ* ortam esse; bene. Dein iidem libri *κολάζειν. ταύτην* pro *κολάζει. ταύτην.*

P. 324. *εἰ γὰρ ἐθέλεις — διδάξει*] Fnturnm post *εἰ ἐθέλεις* illatum etiam infra p. 342 D: *εἰ γὰρ ἐθέλει τις —, εὑρήσει αὐτὸν φ. τ. φαινόμενον.* v. ad Phaedon, p. 68 C. — *τί ποτε δύναται*, quam tandem vim habeat. *Stallb.*

αὐτό σε διδάξει] per se ipsum i. e. ut nnlla alia re opus sit, v. ad p. 320 D. Infra p. 329 B *ὡς αὐτὸ δηλοῖ.* al. De sententia v. Senec. de ira I. 16, 21: 'Nam, ut *Plato* ait, nemo prudens pnnit, quia peccatum est, sed ne peccetur; revocari enim praeterita non possunt, futnra prohibentur, et quos volet neqnitiae male cedentis exempla fieri, palam occidet . . ut alios pereundo deterreant.' De eodem argumento Plato in Gorg. p. 525 uberius explicat. Ceteri Graeci quid de poena senserint, vis vocis *ἀκόλαστος* haud dubie significat.

οἵ γε ἄνθρωποι] int. *οἱ μετὰ λόγου ἐπιχειροῦντες κολάζειν*, quibus oppositus est *ὅστις ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται* (ulciscitur). Non igitur omnes homines intelligit, sed qui ratione qua praediti sunt, utuntnr, ut in Menandri sententia: *ὡς χαρίεν ἔστ' ἄνθρωπος, ὅταν ἄνθρωπος ᾖ.*

C. *τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται*] Aristotel. Rhetor. I, 10, 17: *διαφέρει δὲ τιμωρία καὶ κόλασις· ἡ μὲν γὰρ κόλασις τοῦ πάσχοντος ἕνεκά ἐστιν, ἡ δὲ τιμωρία τοῦ ποιοῦντος, ἵνα ἀποπληρωθῇ.* Rarior autem est hic usus verbi *κολάζεσθαι* pro *κολάζειν*. Heindorf. contnlit Aristoph. Vesp. 405: *νῦν ἐκεῖνο τοὐξύθυμον, ᾧ κολαζόμεσθα, κέντρον ἐντέτατ' ὀξύ*, cui Stallb. addit Plat. Menex. p. 240 D: *κολασάμενοι τὴν ὑπερηφανείαν.* Et qui his locis discrimen inter

ἄλλοι ἄνθρωποι οὓς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι, οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοί εἰσι τῶν ἡγουμένων παρασκευαστὸν εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετήν. Ὡς μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκέως καὶ σκυτοτόμου συμβουλεύοντος τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι διδακτὸν καὶ παρα- D σκευαστὸν ἡγοῦνται ἀρετήν, ἀποδέδεικταί σοι, ὦ Σώκρατες, ἱκανῶς, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται.

Cap. XIV. Ἔτι δὴ λοιπὴ ἡ ἀπορία ἐστίν, ἣν ἀπορεῖς περὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγαθῶν, τί δήποτε οἱ ἄνδρες οἱ ἀγαθοὶ τὰ μὲν ἄλλα τοὺς αὑτῶν υἱεῖς διδάσκουσιν ἃ διδασκάλων ἔχεται καὶ σοφοὺς ποιοῦσιν, ἣν δὲ αὐτοὶ ἀρετὴν ἀγαθοί, οὐδενὸς βελτίους ποιοῦσι. τούτου δὴ πέρι, ὦ Σώκρατες, οὐκέτι μῦθόν σοι ἐρῶ, ἀλλὰ λόγον. ὧδε γὰρ ἐννόη-

D. ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται] Sic plnrimi libri pro vulg. ὥς γέ μοι φ.

Cap. XIV. λοιπὴ ἡ ἀπορία] Sic de Heindorfii coniectura scripsimus cui etiam Lobeck. Paralip. I. p. 512 tacite assensus est. Libri omnes λοιπὴ ἀπορία. Sed articulus ἡ, qui post λοιπή facile intercidere potuit, opus videtur esse, v. ann.

κολάζεσθαι et κολάζειν statuunt, ut illo castigantis stndium significetur, ii subtilius quam verius iudicant. Protagorae quidem argumentandi vis in eo posita est idque pro concesso sumit, qni cum ratione castiget, eum non ad ultionem, sed ad emendationem eius qni deliquerit, spectare. Nullo igitur sententiae discriminc a Protagora bis positum est κολάζει, semel κολάζονται, et hoc quidem propter praecedens τιμωροῦνται.

ἀποδέχονται — συμβουλεύοντος] Infra p. 339 D: οὔ φησιν ἀποδέχεσθαι αὐτοῦ τὰ αὐτὰ ἑαυτῷ λέγοντος, Isocr. or. 21, 18: εἰ ἀποδέξεσθε τῶν τὰ τοιαῦτα λεγόντων. v. de Leg. p. 634 C. ibiqne Stallb.

Cap. XIV. D. λοιπὴ ἡ ἀπορία —] restat dubitatio tua de viris bonis, quare etc. Respicit Protagoras Socratis dubitationem illam p. 319 E propositam eamque nunc discussurus est.

διδάσκουσιν. ἃ διδασκ.] institui et erudiri iubent. Usitatius hoc in genere est verbum medium. Et mox ipse Protagoras; τὰ μὲν ἄλλα διδάσκονται τοὺς υἱεῖς, et ταῦτα δ' ἄρα οὐ διδάσκονται. Sed activo nunc ntitur, ut snpra p. 320 A: Περικλῆς, ὁ τουτωνὶ τῶν νεανίσκων πατήρ, τούτους, ἃ μὲν διδασκάλων εἴχετο, καλῶς καὶ εὖ ἐπαίδευσεν. Ibid. καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος ἐπαίδευε. Men. p. 94 A, ubi p. 93 D dictum αὐτὸν ἐπαιδεύσατο, prorsus eadem verbi significatione. v. Kuster ad Aristoph. Nub. v. 128. Hemsterhns. ad Aristoph. Plnt. p. 4 sq. Matth. ad Eurip. Med. v. 299. — ἣν δὲ αὐτοὶ ἀρ. ἀγ., sc. εἰσί. Rarior ellipsis ratio. v. Schaefer. Melett. p. 43 sq. *Stallb.*

οὐκέτι μῦθον] Iam alter locns orationis ita modo in fabula Protagorae haeret, quia sophista virtutem a Iove profectam esse eiusque iussn ab omnibus exerceri dixit. Hinc vero solum argumentis ex ipsa re ductis se usurum esse profitetur. Ac primum sic argumentatur: Si unnm

σον. *Πότερον ἔστι τι ἕν, ἢ οὐκ ἔστιν, οὗ ἀναγκαῖον πάντας*
E τοὺς πολίτας μετέχειν, εἴπερ μέλλει πόλις εἶναι; ἐν τούτῳ
γὰρ αὕτη λύεται ἡ ἀπορία, ἣν σὺ ἀπορεῖς, ἢ ἄλλοθι οὐδαμοῦ.
εἰ μὲν γάρ ἔστι, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἓν οὐ τεκτονική, οὐδὲ
χαλκεία, οὐδὲ κεραμεία, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ
325 τὸ ὅσιον εἶναι, καὶ συλλήβδην ἓν αὐτὸ προσαγορεύω εἶναι
ἀνδρὸς ἀρετήν· εἰ τοῦτ' ἐστὶν οὗ δεῖ πάντας μετέχειν καὶ
μετὰ τούτου πάντ' ἄνδρα, ἐάν τι καὶ ἄλλο βούληται μανθάνειν ἢ πράττειν, οὕτω πράττειν, ἄνευ δὲ τούτου μή, ἢ
τὸν μὴ μετέχοντα καὶ διδάσκειν καὶ κολάζειν καὶ παῖδα
καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα, ἕωσπερ ἂν κολαζόμενος βελτίων
γένηται, ὃς δ' ἂν μὴ ὑπακούῃ κολαζόμενος καὶ διδασκόμε-
B νος, ὡς ἀνίατον ὄντα τοῦτον ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων ἢ
ἀποκτείνειν· εἰ οὕτω μὲν ἔχει, οὕτω δ' αὐτοῦ πεφυκότος
οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες εἰ τὰ μὲν ἄλλα διδάσκονται τοὺς υἱεῖς,

E. *εἴπερ μέλλει πόλις εἶναι*] Ald. Bas. I cum aliquot codd. mss. *πολίτης εἶναι*. Flor. b. in marg. *πόλις τις εἶναι.*, nnde lectionis illius origo apparet. v. p. 326 E.

P. 325. B. *οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες εἰ τὰ μὲν ἄλλα*] In his Hensdins *εἰ* delendum censnit.

aliquid est, cuins omnes cives debent participes esse, idque in institia et virtute consistit, quam omnes homines doctrina et institutione parari posse existimant (c. XIII.), efficitur, ut isti viri boni, qui filiis virtutem non tradant, ratione agant satis mira. Deinde (c. XV) docet, iis ipsis id praecipuae esse curae, ut filios ad virtutem adducant, deniqne explicat, cur haec patrum cura saepe prospero eventu careat.

P. 325. *καὶ συλλήβδην — ἀνδρὸς ἀρετήν*] denique uno nomine illud appello hominis virtutem. De addito *εἶναι* v. ad p. 311 E.

εἰ τοῦτ' ἐστὶν οὗ δεῖ —] si, inqnam, hoc est etc. Nam denuo filnm orationis redorditnr. Mox iterum post longiorem verborum ambitum: *εἰ οὕτω μὲν ἔχει κτέ.*, si *igitur* res ita se habet. In his *οὗ δεῖ κτέ.* a relativo transit ad demonstrativum *μετὰ τούτου*. Nam proprie pergere debebat: *καὶ μεθ' οὗ.* Sed prorsus eodem modo Phileb. p. 12 B: *ἣν ὅδε Ἀφροδίτην μὲν λέγεσθαί φησι, τὸ δ' ἀληθέστατον αὐτῆς ὄνομα Ἡδονὴν εἶναι.* et alibi sexcenties. Itaqne nihil habet offensionis quod mox adduntur haec: *ἢ τὸν μὴ μετέχοντα — κολάζειν*, ad quae apparet mente repetendum esse verbnm *δεῖ*. Deinde verbo *οὕτω* ante *πράττειν* quasi iteratur praecedens illnd *μετὰ τούτου*. *Stallb.*

καὶ παῖδα καὶ ἄνδ. κ. γυναῖκα] Quum de coercitione agatnr, ratio non obscura est, cur puer primo loco, ultimo femina posita sit, v. ad p. 314 A.

B. *οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες εἰ τὰ μὲν ἄλλα —*] Non video repetitum hoc *εἰ* quid molestiae afferat. Neque haereo in voculae collocatione. Nam istud *οἱ ἀγαθοί* cum vi dicitnr ideoqne tum primum locum in hac verborum comprehensione occupat, tum iteratur in periodi clausnla. *Stallb.*

τοῦτο δὲ μή, σκέψαι, ὡς θαυμασίως γίγνονται οἱ ἀγαθοί. ὅτι μὲν γὰρ διδακτὸν αὐτὸ ἡγοῦνται καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἀπεδείξαμεν· διδακτοῦ δὲ ὄντος καὶ θεραπευτοῦ, τὰ μὲν ἄλλα ἄρα τοὺς υἱεῖς διδάσκονται, ἐφ' οἷς οὐκ ἔστι θάνατος ἡ ζημία, ἐὰν μὴ ἐπιστῶνται, ἐφ' ὧν δὲ ἥ τε ζημία θάνατος αὐτῶν τοῖς παισὶ καὶ φυγαὶ μὴ μαθοῦσι μηδὲ θεραπευθεῖσιν εἰς ἀρετήν, καὶ πρὸς τῷ θανάτῳ χρημάτων τε δημεύσεις καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν ξυλλήβδην τῶν οἴκων ἀνα- C

θάνατος ἡ ζημία] Bodl. Vind. Venet. S. Ambros. *θ. ἢ ζημία.* Male; v. annot. Dein libri omnes *ἐφ' ὧν δέ*, pro quo Stallbaum et rec. editor. de Heindorfia coniectura scrips. *ἐφ' ᾧ δὲ*. Sauppius vero nunc librorum scripturam vindicavit, cf. Stud. philol. p. 849 sq. Pro *ἐπιστῶνται*, quod exhibet Venet. *Σ.*, vulgo *ἐπίστωνται* legitur. — Coislin. *ἥ γε ζημία*. v. annot.

ὡς θαυμασίως γίγνονται] 'vide, quam mire isti boni se habeant vel, quam mira istorum bonorum ratio evadat', videlicet ex hoc tuo indicio. Adverbium *θαυμασίως* Schleiermacher. in *θαυμάσιοι* mutandum censuit eique nos etiam nuper assensi sumus. Fortasse tamen tolerari potest. Sauppius ad id defendendum hos locos attulit: Plutarch. mor. 127 A: *ὡς οἱ παρὰ Πλάτωνι δειπνήσαντες καὶ εἰσαύριον ἡδέως γίγνονται.* 686 B: *τοὺς παρὰ Πλ. δειπνήσαντας καὶ τῇ ὑστεραίᾳ καλῶς γίγνεσθαι.* Conf. O. Schneider ad Isocr. Panegyr. §. 5.

ἐφ' ὧν] Protagoras, ut vulgarem loquendi modum sequeretur, dicere debuit *ἐφ' οἷς*, v. Lys. or. 22, 5: *πεποίηκε παρὰ τοὺς νόμους, ἐφ' οἷς θάνατος ἡ ζημία.* Aeschin. or. 3, 250: *ἐφ' οἷς ἐστιν ἐκ τῶν νόμων ζημία θάνατος.* Sed quum *ἐφ' οἷς* bis deinceps positum sophistae molestum videretur, orationis variandae gratia, quod minus usitatum sed non minus graecum erat, dicere maluit. Conf. Isocr. or. 15, 20: *καὶ γὰρ αἰσχρὸν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων πραγμάτων ἐλεημονεστάτους ὁμολογεῖσθαι εἶναι . . ἐπὶ δὲ τοῖς ἀγῶσι τοῖς ἐνθάδε γιγνομένοις τἀναντία τῇ δόξῃ φαίνεσθαι πράττοντας*; cf. supra p. 318 A et ad p. 324 C.

ἥ τε ζημία θάνατος — καὶ πρὸς τῷ θαν.] Vocula *τε* aptius collocata esset post *θανατος*, sed ista *ἡ ζημία θάνατος*, si sensum spectas, unam sane notionem efficiunt. Quamobrem *τε* primo adhaerescit vocabulo. Ceterum mirandum non est, quod in hac similibusque locutionibus v. *ζημία* articulum praefixum habet. Significatur enim poena legibus constituta. Demosth. or. 19. 127: *τῶν τοιούτων ὁ νόμος θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι κελεύει.* Ibid. §. 331: *ὃς θάνατον κελεύει τούτων τὴν ζημίαν εἶναι.* Ibid. §. 286. al. *Stallb.*

καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν συλλήβδην—] 'et, ut uno verbo comprehendam, domorum eversiones'; ut Antiphontis domus eversa totumque genus infamatum est, v. de decem orat. I. p. 834. Non igitur Protagoras h. l. verbis *ὡς (ἔπος) εἰπεῖν*, de quibus v. p. 317 A, vim vocis *ἀνατροπαί* ut veritatem excedentis lenit, cf. de Leg. p. 728 A: *πᾶς γὰρ ὅ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος· ὡς δὲ εἰπεῖν συλλήβδην, ὃς ἅπερ ἂν νομοθέτης . . τάττῃ . . μὴ ἐθέλῃ ἐπιτηδεύειν . . οὐκ οἶδε . . ψυχὴν κακοσχημονέστατα διατιθείς.*

τροπαί, ταῦτα δ' ἄρα οὐ διδάσκονται, οὐδ' ἐπιμελοῦνται πᾶσαν ἐπιμέλειαν; Οἴεσθαί γε χρή, ὦ Σώκρατες.

Cap. XV. Ἐκ παίδων σμικρῶν ἀρξάμενοι μέχρι οὗπερ ἂν ζῶσι καὶ διδάσκουσι καὶ νουθετοῦσιν. ἐπειδὰν θᾶττον συνιῇ τις τὰ λεγόμενα, καὶ τροφὸς καὶ μήτηρ καὶ παιδαγωγὸς καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ περὶ τούτου διαμάχονται,
D ὅπως ὡς βέλτιστος ἔσται ὁ παῖς, παρ' ἕκαστον καὶ ἔργον

Cap. XV. C. μέχρι οὗπερ ἂν ζ.] Sic codd. fere omnes. Vulgo μέχρις οὗπερ, sed μέχρις a Platonis usu videtur abhorruisse, v. Stallb. ad Sympos. c. XXIX. in. Aliter statuunt Lobeck. ad Phryn. p. 14. Krüger. ad Dionys. Hal. Hist. p. 108., qui tamen variarum lectionum apud Platonem rationem non subduxerunt.

θᾶττον συνιῇ τις] Sic Vat. pro vulg. συνίῃ. Bodl. accentu caret. v. Buttman. Gr. Ampl. T. I. p. 543. Krüger. Gr. 38. 1, 5.

D. ὅπως ὡς βέλτ.] Recent. editiones inde ab Hermanniana cum Bodl. Vind. Vat. Θ. r. ὡς omittunt. Male.

C. ταῦτα δ' ἄρα οὐ διδ.] Prorsus eodem modo post ἄρα infertur δ' ἄρα Criton. p. 50 E: ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον —· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι; De Republ. X. p. 600 D: ἀλλὰ Πρωταγόρας μὲν ἄρα . . καὶ Πρόδικος . . φιλοῦνται, Ὅμηρον δ' ἄρα . . ῥαψῳδεῖν ἂν . . εἴων; Usurpatur haec ratio cum vi quadam et gravitate in conclusione a minore ad maius, quam dialectici vocant, quum id, quod secundo loco commemoratur, propter rei antea memoratae conditionem absurdum et ineptum videri significatur. Similia notavimus ad Apolog. Socr. p. 34 C. De repetito δέ v. Buttmann. ad Demosth. Midian. p. 155. *Stallb.*

Οἴεσθαί γε χρή] Saepe Plato hac formula usus est, ut Phaedon. p. 68 B. Criton. p. 53 C. 54 B.

Cap. XV. Est hoc caput admodum notabile, quippe ex quo puerorum educatio et institutio, quae apud Athenienses illa aetate vigebat, optime cognosci possit. Conf. Creuzer. Orat. de civitate Athenar. p. 21 et 57. L. Wiese, viri illustrissimi, commentat. quae inscripta est: In optima Platonis civitate qualis sit puerorum institutio (Premislav. 1834. 4) p. 8 sqq. Becker Charicl. I, 19—66. Cramer Histor. Educat. et Institut. I. p. 280 sqq.

Ἐκ παίδων σμικρῶν —] Protagoras ipse dicere solebat: φύσεως καὶ ἀσκήσεως διδασκαλία δεῖται, καὶ ἀπὸ νεότητος δὲ ἀρξαμένους δεῖ μανθάνειν. Cramer Anecd. Par. I. p. 171.

μέχρι οὗπερ ἂν ζῶσι] int. οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. De rep. 471 B: μέχρι τούτου ποιήσονται τὴν διαφοράν, μέχρι οὗ ἂν οἱ αἴτιοι ἀναγκασθῶσι.. δοῦναι δίκην. De re optime Plato ipse de L. p. 729 C: παιδεία νέων διαφέρουσά ἐστιν οὐ τὸ νουθετεῖν, ἀλλ' ἅπερ ἂν ἄλλον νουθετῶν εἴποι τις, φαίνεσθαι ταῦτα αὐτὸν δρῶντα διὰ βίου.

ἐπειδὰν θᾶττον —] Imitatus est hunc locum conscriptor libri De rep. Lacedaemon. II. 1: ἐπειδὰν τάχιστα οἱ παῖδες τὰ λεγόμενα ξυνιῶσιν, εὐθὺς μὲν ἐπ' αὐτοῖς παιδαγωγοὺς θεράποντας ἐφιστᾶσιν, εὐθὺς δὲ πέμπουσιν εἰς διδασκάλων μαθησομένους καὶ γράμματα καὶ μουσικὴν καὶ τὰ ἐν παλαίστρᾳ.

D. ὅπως ὡς βέλτιστος —] Opus est ὡς, quod in filiis educandis nemo sanus eo spectat, ut omnes alios virtute superent, quae res apud veteres, ut Aristides

*καὶ λόγον διδάσκοντες καὶ ἐνδεικνύμενοι, ὅτι τὸ μὲν δί-
καιον, τὸ δὲ ἄδικον, καὶ τόδε μὲν καλόν, τόδε δὲ αἰσχρόν,
καὶ τόδε μὲν ὅσιον, τόδε δὲ ἀνόσιον, καὶ τὰ μὲν ποίει, τὰ
δὲ μὴ ποίει. καὶ ἐὰν μὲν ἑκὼν πείθηται· εἰ δὲ μή, ὥσπερ
ξύλον διαστρεφόμενον καὶ καμπτόμενον εὐθύνουσιν ἀπει-
λαῖς καὶ πληγαῖς. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς διδασκάλων πέμπον-
τες πολὺ μᾶλλον ἐντέλλονται ἐπιμελεῖσθαι εὐκοσμίας τῶν
παίδων ἢ γραμμάτων τε καὶ κιθαρίσεως. οἱ δὲ διδάσκαλοι* E
*τούτων τε ἐπιμελοῦνται, καὶ ἐπειδὰν αὖ γράμματα μάθωσι
καὶ μέλλωσι συνήσειν τὰ γεγραμμένα, ὥσπερ τότε τὴν
φωνήν, παρατιθέασιν αὐτοῖς ἐπὶ τῶν βάθρων ἀναγιγνώ-*

τὰ μὲν ποίει, τὰ δὲ μή] Sic Bodl. et Vat. unde Bekker. assumpsit probantibns ceteris editor. praeter Stallb. qui vulg. *τάδε μὲν — τάδε δὲ* servavit.

sensit, ne periculo quidem vacua erat, sed nt qnam optimi fiant et quantum per eorum indolem licet, virtute ornentur. Vel Persarnm rex ennncbos, quibus corpus filii ab ortu recentis cnrandum tradebat, inssit *μηχανᾶσθαι, ὅπως ὅτι κάλλιστος ἔσται* (Alcib. I. p. 121 D). Conf. Euripid. Med. v. 289: *χρὴ δ' οὔποθ', ὅστις ἀρτίφρων πέφυκ' ἀνὴρ Παῖδας περισσῶς ἐκδιδάσκεσθαι σοφούς.*

ἐὰν μὲν ἑκὼν πείθηται] Intell. *εὖ ἔχει*, frequenti ellipsi. v. Gregor. Corinth. de Dialect. p. 47 sqq. et snpra p. 311 D.

Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς διδ. πέμπ.] Omnis liberorum institntio quum in arbitrio parentum posita esset, ut nec qnando pneri nec cui in disciplinam tradendi essent, publice praescriberetur, coniectnra id perspici potest, qnod Protagoras ipse paulo post dicit, puerum alinm alio aetatis anno scholam frequentare coepisse; p. 326 C: *οἱ τούτων υἱεῖς πρῳαίτατα εἰς διδασκάλων τῆς ἡλικίας ἀρξάμενοι φοιτᾶν ὀψιαίτατα ἀπαλλάττονται.* Sed qnoto aetatis anno rectissime id fieret, de ea re iam inter veteres magna erat dissensio. Plerique viri docti pueros septem annis minores litteris institnendos non pntaverunt, qnia illa demum aetas et intellectum disciplinarum capere et laborem pati posset, v. Qnintil. Inst. Orat. I. 1, 15. Platoni vero ne ea qnidem aetas animi excolendi studio matnra visa est; quin ille pueros ad decimum usqne aetatis annum ad corporis tantum exercitationes artesque incnmbere voluit, nt decennales demum in scribendo et legendo exercerentnr, v. de Leg. p. 809 E. — Publica cnra eo tantum spectavit, ne qnid in scbolis contra bonestatem fieret, v. Aeschin. or. 1, 9 sqq. Plat. de Leg. p. 804 E. Xenoph. Cyrop. 1. 2, 2. al.

ἐπειδὰν γράμματα μάθωσι] int. *γράψαι τε καὶ ἀναγνῶναι* (de Leg. p. 810 B). Solo ap. Lncian. Anach. 21: *γράμματα γράψασθαι καὶ τορῶς αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκομεν.* — *ὥσπερ τότε.* quem admodnm antea, v. Phaedr. p. 271 E. Gorg. p. 488 C. al.

ἐπὶ τῶν βάθρων] *βάθρα* snnt snbsellia scholastica, v. ad p. 315 C. Commentarii instar est locus Legg. p. 810 E: *λέγω μέν, ὅτι ποιηταί τε ἡμῖν εἰσί τινες ἐπῶν ἑξαμέτρων πάμπολλοι καὶ τριμέτρων καὶ πάντων δὴ τῶν λεγομένων μέτρων, οἱ μὲν ἐπὶ σπουδήν, οἱ δὲ ἐπὶ γέλωτα ὡρμηκότες, ἐν οἷς φασι δεῖν — τοὺς ὀρθῶς παιδευομένους τῶν νέων τρέφειν καὶ διακορεῖς ποι-*

σκειν ποιητῶν ἀγαθῶν ποιήματα καὶ ἐκμανθάνειν ἀναγ-
326 *κάζουσιν, ἐν οἷς πολλαὶ μὲν νουθετήσεις ἔνεισι, πολλαὶ δὲ διέξοδοι καὶ ἔπαινοι καὶ ἐγκώμια παλαιῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν, ἵνα ὁ παῖς ζηλῶν μιμῆται καὶ ὀρέγηται τοιοῦτος γενέσθαι. οἵ τ' αὖ κιθαρισταὶ ἕτερα τοιαῦτα σωφροσύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακουργῶσι. πρὸς δὲ τούτοις, ἐπειδὰν κιθαρίζειν μάθωσιν, ἄλλων αὖ ποιητῶν*
B *ἀγαθῶν ποιήματα διδάσκουσι, μελοποιῶν, εἰς τὰ κιθαρί-*

εἶν, πολυηκόους τ' ἐν ταῖς ἀναγνώσεσι ποιοῦντας καὶ πολυμαθεῖς, ὅλους ποιητὰς ἐκμανθάνοντας· οἱ δὲ ἐκ πάντων κεφάλαια ἐκλέξαντες καί τινας ὅλας ῥήσεις εἰς ταὐτὸ ξυναγαγόντες ἐκμανθάνειν φασὶ δεῖν εἰς μνήμην τιθεμένους, εἰ μέλλει τις ἀγαθὸς ἡμῖν καὶ σοφὸς ἐκ πολυπειρίας καὶ πολυμαθίας γενέσθαι. Stallb.

ποιητῶν ἀγαθῶν ποιήματα] Phaedr. p. 278 C: *Ὁμήρῳ καὶ εἴ τις ἄλλος αὖ ποίησιν ψιλὴν συντέθεικε.* Grammatistae enim carmina musicis modis carentia tradidernnt, quibns in proximis lyrica opponnntur; v. de Leg. p. 810B, ac pleriqne, nt par erat, Homeri maxime carmina tractabant, etsi erant qui illa ut nimis prisca fastidirent. Plutarch. Alcib. VII: *ἐπέστη (Ἀλκιβιάδης) γραμματοδιδασκάλῳ καὶ βιβλίον ᾔτησεν Ὁμηρικόν· εἰπόντος δὲ τοῦ διδασκάλου, μηδὲν ἔχειν Ὁμήρου, κονδύλῳ καθικόμενος αὐτοῦ, παρῆλθεν. Ἑτέρου δὲ φήσαντος, ἔχειν Ὅμηρον ὑφ' αὐτοῦ διωρθωμένον· Εἶτ', ἔφη, γράμματα διδάσκεις . . καὶ οὐχὶ τοὺς νέους παιδεύεις.* Praeter Homerum Hesiodns et Theognis in scholis usni erant, de illo v. Aeschin. or. 3, 73, de hoc Welcker Theogn. p. 72. Isocrat. 2, 43.

ἐκμανθάνειν] int. in scholis ipsis. Ratio qua in hac re nsi sunt grammatistae memoratur Euthyd. p. 276 C: *τί δέ, ὦ Κλεινία, ὁπότε ἀποστοματίζοι ὑμῖν ὁ γραμματιστής, πότεροι ἐμάνθανον τῶν παίδων τὰ ἀποστοματιζόμενα, οἱ σοφοὶ ἢ οἱ ἀμαθεῖς;*

P. 326. *πολλαὶ δὲ διέξοδοι —*] *Διεξελθεῖν τῷ λόγῳ* est oratione perseqni: quod saepenumero copiosae narrationis habet significationem. Itaqne *διέξοδοι* sunt narrationes de virtntibus landibusque virorum clarornm et illnstrium. *Stallb.*

οἵ τ' αὖ κιθαρισταί —] De citharistarum mnnere et officio deqne musica ab ingenuis adolescentibus mature discenda et exercenda v. Legg. p. 812 A. sqq. de Repnbl. III. p. 398 sqq. Aristotel. Polit. VIII. 5. Plutarch. de Mnsic. T. V. P. II. p. 662 ed. Wyttenb. Aristoph. Nub. v. 966: *εἶτ' αὖ (ὁ κιθαριστής) προμαθεῖν ᾆσμ' ἐδίδασκεν τὼ μηρὼ μὴ ξυνέχοντας, Ἦ Παλλάδα περσέπολιν δεινάν, ἢ Τηλέπορόν τι βόαμα, Ἐντειναμένους τὴν ἁρμονίαν, ἣν οἱ πατέρες παρέδωκαν. Stallb.* Plato pueros tredecim annos natos ad musicam accedere et per tres deinceps annos fidibus discere vult de Leg. p. 809 E.

ἕτερα τοιαῦτα] tali itidem modo, v. ad p. 318 A et infra p. 344 D: *καὶ γεωργὸν — ἀμήχανον ἂν θείη καὶ ἰατρὸν ταὐτὰ ταῦτα. Stallb.*

οἱ νέοι] Aristot. Pol. VIII. 6: *ἡ μὲν οὖν Ἀρχύτου πλαταγή ἐστι τοῖς νηπίοις ἁρμόττουσα τῶν παιδιῶν, ἡ δὲ παιδεία πλαταγὴ τοῖς μείζοσι τῶν νέων.*

εἰς τὰ κιθαρίσματα ἐντείνοντες] citharoedicis modis includentes. Nam *τόνος* quum et ad vocum fidiumve cantum pertineat et ad versuum mensuram s.

σματα ἐντείνοντες, καὶ τοὺς ῥυθμούς τε καὶ τὰς ἁρμονίας ἀναγκάζουσιν οἰκειοῦσθαι ταῖς ψυχαῖς τῶν παίδων, ἵνα ἡμερώτεροί τε ὦσι, καὶ εὐρυθμότεροι καὶ εὐαρμοστότεροι γιγνόμενοι χρήσιμοι ὦσιν εἰς τὸ λέγειν τε καὶ πράττειν· πᾶς γὰρ ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου εὐρυθμίας τε καὶ εὐαρμοστίας δεῖται. ἔτι τοίνυν πρὸς τούτοις εἰς παιδοτρίβου πέμπουσιν, ἵνα τὰ σώματα βελτίω ἔχοντες ὑπηρετῶσι τῇ διανοίᾳ χρηστῇ οὔσῃ, καὶ μὴ ἀναγκάζωνται ἀποδειλιᾶν διὰ C
τὴν πονηρίαν τῶν σωμάτων καὶ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἐν

P. 326. B. *ἔτι τοίνυν πρὸς τούτοις*] Paris. E. et Flor. b. *πρὸς τούτοις* omittuut, probaute Bekkero.

metrum, *ἐντείνειν τι* est aliquid vel musicis modis vel versu includere; hac significatione positum est Phaedou. p. 60 D: *περὶ τῶν ποιημάτων ὧν πεποίηκας, ἐντείνας* (sc. *εἰς ἔπος* s. *εἰς μέτρον*) *τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους.. ἄλλοι τινές με ἤροντο.*

ἀναγκάζουσιν οἰκειοῦσθαι ταῖς ψυχ.] Disciplinas honestas puerorum animis fletu impressas esse tradit Xenoph. Cyrop. II. 2, 14: *κλαύμασι διδάσκαλοι παισὶν ἀγαθὰ μαθήματα μηχανῶνται*, couf. Aristot. Pol. VIII. 5: *οὐ παίζουσι μανθάνοντες· μετὰ λυπῆς γὰρ ἡ μάθησις.* De seutentia idem eodem capite extr. *πολλοί φασι τῶν σοφῶν οἱ μὲν ἁρμονίαν εἶναι τὴν ψυχήν, οἱ δ' ἔχειν ἁρμονίαν.*

B. *ἵνα ἡμερώτεροί τε ὦσι, καὶ εὐρ.*] Quam praeclare veteres de vi et efficacia musices senserint, quum multi loci aliorum scriptorum testantur, tum Platouis verba de Republ. III. p. 401 D. E, ubi inter alia: *καταδύεται*, inquit, *εἰς τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς ὅ τε ῥυθμὸς καὶ ἁρμονία, καὶ ἐρρωμενέστατα ἅπτεται αὐτῆς φέροντα τὴν εὐσχημοσύνην, καὶ ποιεῖ εὐσχήμονα, ἐάν τις ὀρθῶς τραφῇ.* *Stallb.*

πᾶς γὰρ ὁ βίος —] Aristides Quintil. de Music. I. p. 2: *πᾶσα ἡλικία καὶ σύμπας βίος, ἅπασα δὲ πρᾶξις μουσικῇ μόνῃ τελέως ἂν κατακοσμηθείη.* Cicero de Offic. I, 40: Sicut in fidibus aut in tibiis, — sic videndum est in vita, ne forte quid discrepet, vel multo etiam magis, quo maior et melior actionum quam sonorum coucentus est. *Stallb.*

ἔτι τοίνυν πρὸς τούτοις] Aristoph. Plut. v. 1002: *καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις εἶπε.* De simili sermouis ubertate v. Lobeck. ad Phrynich. p. 754.

εἰς παιδοτρίβου πέμπ.] Pueri enim, postquam litterarum et artis musicae iuitia perceperant, paedotribarum disciplinae tradebautur, a quibus in palaestris artem gymuasticam docerentur. Plat. De Republ. III. p. 403 C: *μετὰ δὴ μουσικὴν γυμναστικῇ θρεπτέοι οἱ νεανίαι.* Alcibiad. I. p. 106 E Socrates ad Alcibiadem: *ἔμαθες γὰρ σύ γε, κατὰ μνήμην ἐμήν, γράμματα καὶ κιθαρίζειν καὶ παλαίειν.* Legg. VII. p. 813 A sqq. Crit. p. 50 D. Aristoph. Nubb. v. 973 item post citbaristam meutionem magistri gymnastici facit. Ceterum Hesycbius, Pbotius, alii, v. *παιδοτρίβης* per *γυμναστής* iuterpretantur. Haec fere *Stallb.* Doleudum est, quod Socrates hauc rem ut in vulgus notam leviter modo attigit apud Xeuoph. Mem. III. 5, 22, ubi Pericli miuori: *οἶμαί σε*, inquit, *οὐδὲν ἧττον ἔχειν εἰπεῖν ὁπότε στρατηγεῖν ἢ ὁπότε παλαίειν ἤρξω μανθάνειν.* Id vero dubium

ταῖς ἄλλαις πράξεσι. καὶ ταῦτα ποιοῦσιν οἱ μάλιστα δυνάμενοι μάλιστα· μάλιστα δὲ δύνανται οἱ πλουσιώτατοι, καὶ οἱ τούτων υἱεῖς πρωιαίτατα εἰς διδασκάλων τῆς ἡλικίας ἀρξάμενοι φοιτᾶν ὀψιαίτατα ἀπαλλάττονται. Ἐπειδὰν δὲ ἐκ διδασκάλων ἀπαλλαγῶσιν, ἡ πόλις αὖ τούς τε νόμους
D ἀναγκάζει μανθάνειν καὶ κατὰ τούτους ζῆν κατὰ παράδειγμα, ἵνα μὴ αὐτοὶ ἐφ' αὑτῶν εἰκῇ πράττωσιν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ γραμματισταὶ τοῖς μήπω δεινοῖς γράφειν τῶν παίδων ὑπογράψαντες γραμμὰς τῇ γραφίδι οὕτω τὸ γραμματεῖον διδόασι καὶ ἀναγκάζουσι γράφειν κατὰ τὴν

C. *οἱ μάλιστα δυν. μάλιστα*] Libri οἱ (Bodl. οὐ) *μάλιστα δυν*. Alterum *μάλιστα* ex Heindorfii coniectura additum, qui recte: Quid, inquit, qui non possunt magis quam ceteri (*μάλιστα*), num facere negligunt prorsus? Hoc dicens Protagoras suam ipse argumentationem labefactasset.

κατὰ τούτους ζῆν κατὰ παράδειγμα] Elegans est coniectura Heindorfii: *κατὰ τούτους ζῆν καθάπερ παράδειγμα*, i. e. *καθάπερ κατὰ παράδειγμα*. Sed v. Hanow Exercitt. in Com. Graec. I. p. 140. Dobreus ad Aristoph. Plut. v. 314. Schaefer ad Lam. Bos. p. 782; cf. ann. ad p. 337 E.

D. *τὸ γραμματεῖον διδόασι*] V. *γραμμάτιον*, quod e Bodl. et Vat. Bekker. mutavit.

non videtur, quin pueri iisdem annis, quibus litteraturam et musicam docebantur, corporum etiam exercitationi in palaestra vacaverint. Eisdem autem artibus, quas a paedotriba didicerant, postea e pueris egressi in gymnasiis nullo docente operam dederunt.

C. *πρωιαίτατα . . τῆς ἡλικίας*] Poll. Onom. 1. 69: *τὸ πρωιαίτατα καὶ ὀψιαίτατα οὐκ ἐπὶ ἡμέρας μέρους ἀλλ' ἐπὶ χρόνου λέγεται . . ὡς ἐπὶ τῶν τι πραττόντων πρὸ καιροῦ ἢ μετὰ καιρόν, πρωὶ τῆς ἡλικίας καὶ πρωιαίτερον καὶ πρωιαίτατα, ὀψὲ τῆς ἡλικίας, ὀψιαίτερον, ὀψιαίτατα*, v. p. 310 C.

ἡ πόλις — ἀναγκάζει μανθάνειν] Apud Lacedaemonios quidem, quorum leges (*ῥῆτραι*) non scriptae essent, id factum est; sed de tali Atheniensium cura publica nihil, quod sciam, aliunde constat. Solo ipse apud Lucianum (Anachars. c. 22) Scythae illi hospiti dicit: *ῥυθμίζομεν τὰς γνώμας (τῶν νέων), νόμους τε τοὺς κοινοὺς ἐκδιδάσκοντες, οἳ δημοσίᾳ πᾶσι πρόκεινται ἀναγιγνώσκειν μεγάλοις γράμμασιν ἀναγεγραμμένοι*. Andocid. or. I, 84: *τοὺς κυρουμένους τῶν νόμων ἀναγράφειν εἰς τὸν τοῖχον . . σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ*. Harpocrat. s. v. *ὁ κάτωθεν νόμος*. Poll. Onom. VIII. 128. Publice igitur illae leges propositae erant, ut disci possent; et discebantur, quia si cuius scientiam fugiebant, qui sui iuris esset, cum imperiti incommodo id factum est, v. Aeschin. or. 1, 18.

D. *αὐτοὶ ἐφ' αὑτῶν εἰκῇ πρ.*] ipsi per se, respicit Socratis verba *αὐτοὶ περιιόντες νέμονται ὥσπερ ἄφετοι, ἐάν που αὐτόματοι περιτύχωσι τῇ ἀρετῇ* p. 320 A. cf. p. 323 C.

ὑπογράψαντες γραμμὰς] Hodie pueri ante quam singularum litterarum formae suis ac propriis ductibus lineatae iis imitandae proponuntur, variorum generum ductibus ac lineis formandis exercentur; talia lineamenta, quibus figurae litterarum

ὑφήγησιν τῶν γραμμῶν, ὥς δὲ καὶ ἡ πόλις νόμους ὑπογράψασα, ἀγαθῶν καὶ παλαιῶν νομοθετῶν εὑρήματα, κατὰ τούτους ἀναγκάζει καὶ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι, ὃς δ' ἂν ἐκτὸς βαίνῃ τούτων, κολάζει· καὶ ὄνομα τῇ κολάσει ταύτῃ καὶ παρ' ὑμῖν καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ, ὡς εὐθυνούσης τῆς E
δίκης, εὐθῦναι. Τοσαύτης οὖν τῆς ἐπιμελείας οὔσης περὶ ἀρετῆς ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ, θαυμάζεις, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀπορεῖς, εἰ διδακτόν ἐστιν ἀρετή; Ἀλλ' οὐ χρὴ θαυμάζειν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, εἰ μὴ διδακτόν.

Cap. XVI. *Διὰ τί οὖν τῶν ἀγαθῶν πατέρων πολλοὶ υἱεῖς φαῦλοι γίγνονται; τοῦτο αὖ μάθε· οὐδὲν γὰρ θαυμαστόν, εἴπερ ἀληθῆ ἐγὼ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι τούτου τοῦ πράγματος, τῆς ἀρετῆς, εἰ μέλλει πόλις εἶναι,* 327
οὐδένα δεῖ ἰδιωτεύειν. Εἰ γὰρ δὴ ὃ λέγω οὕτως ἔχει —

E. *τῆς δίκης, εὐθῦναι*] Steph. *εὐθύναι*, pravo accentu. Bodl. *εὐθύνη* superscriptum habet, quod volebat restitutum Cornarius, recte adversante Heindorfio, qui pluralem numerum in formulis forensibus legitimum esse monuit ideoque non sine causa nunc positum.

praeformabantur, grammatistae praescripsisse videntur. Plerique interpretes *γραμμάς* intelligunt lineas eo consilio a magistris ductas, ut pueri directe s. ad lineam scriberent. Huic interpretationi obstant verba proxima *γράφειν κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῶν γραμμῶν*, pro quibus dicendum fuisset *γράφειν κατὰ γραμμήν* vel *ἐπὶ γραμμήν*. Veteres varias rationes in scribendi arte tradenda secutos esse intelliges e Quintil. Inst. Or. lib. I. c. 1 Senec. epistol. 94. 51.

ὥς δὲ καὶ ἡ πόλις] — Ὧς pro οὕτως dictum ut p. 338 A: *ὣς οὖν ποιήσετε*. De rep. p. 530 D: *ὡς πρὸς ἀστρονομίαν —, ὣς πρὸς ἐναρμόνιον φοράν*. Thucyd. 3, 37: *ὣς οὖν χρὴ καὶ ἡμᾶς ποιεῖν*. v. Krüg. Gr. 25. 10, 11. Voculam *δὲ* in comparationibus sic positam copiose illustrant Heindorf. ad Phaedon. p. 72 C et Schaefer. Melett. Crit. Spec. I. p. 59.

ἐκτὸς βαίνῃ τούτων] De Leg. p. 697 B: *τούτων ἂν ἐκτός τις βαίνῃ νομοθέτης*. Ibid. p. 876 E: *μή ποτε βαίνειν ἔξω τῆς δίκης*. Eadem vi migrandi Plato posuit *ἐκβαίνειν* de rep. 338 E et *ἐξέρχεσθαι* de Leg. p. 644 B.

E. *εὐθῦναι*] correctiones. Tim. Lex. p. 125 interpretatur *δίκαι κατὰ τῶν ἀρξάντων κακῶς*, ubi v. Ruhnken. conf. Aristot. Pol. VI. 8 (1322 C. Bekk.): *ἐπεὶ δὲ ἔνιαι τῶν ἀρχῶν . . διαχειρίζουσι πολλὰ τῶν κοινῶν, ἀναγκαῖον ἑτέραν εἶναι τὴν ληψομένην λογισμὸν καὶ προσευθυνοῦσαν . . καλοῦσι δὲ τούτους οἱ μὲν εὐθύνους, οἱ δὲ λογιστάς, οἱ δὲ ἐξεταστάς, οἱ δὲ συνηγόρους*.

Cap. XVI. *τῶν ἀγαθῶν πατέρων — υἱεῖς φαῦλοι*] Iam Homerus: *παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται, οἱ πλέονες κακίους, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀρείους* (Od. II. 276).

ἐν τοῖς ἔμπροσθεν] P. 323 A. — *οὐδένα δεῖ ἰδιωτεύειν* recte Heindorfius interpretatur: in ceteris quidem rebus alios esse *δημιουργούς*,

ἔχει δὲ μάλιστα πάντων οὕτως —, ἐνθυμήθητι ἄλλο τῶν
ἐπιτηδευμάτων ὁτιοῦν καὶ μαθημάτων προελόμενος. εἰ μὴ
οἷόν τ' ἦν πόλιν εἶναι, εἰ μὴ πάντες αὐληταὶ ἦμεν, ὁποῖός
τις ἐδύνατο ἕκαστος, καὶ τοῦτο καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ πᾶς
πάντα καὶ ἐδίδασκε καὶ ἐπέπληττε τὸν μὴ καλῶς αὐλοῦντα,
καὶ μὴ ἐφθόνει τούτου, ὥσπερ νῦν τῶν δικαίων καὶ τῶν
B νομίμων οὐδεὶς φθονεῖ οὐδ' ἀποκρύπτεται ὥσπερ τῶν
ἄλλων τεχνημάτων — λυσιτελεῖ γάρ, οἶμαι, ἡμῖν ἡ ἀλλή-
λων δικαιοσύνη καὶ ἀρετή· διὰ ταῦτα πᾶς παντὶ προθύ-
μως λέγει καὶ διδάσκει καὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ νόμιμα —

Cap. XVI. P. 327. *καὶ τοῦτο καὶ ἰδίᾳ*] *καί* ante *ἰδίᾳ* accessit e Bodl. Vat. Venetis, Florent. aliis. Mox pro *ἐδίδασκε* Bekkerus e solo Vatic. Θ *διεδίδασκε* dedit.

B. *αὐλητὰς τοὺς υἱεῖς γίγνεσθαι*] Vulgo *γενέσθαι*, quod ex plurimis optimisqne libris mutatum.

alios *ἰδιώτας*; in iustitia nemini licere *ἰδιώτῃ* esse, sed unumquemque quasi *δημιουργόν* quendam esse oportere. Verba *εἴπερ μέλλει πόλις εἶναι* sic intelligas: siquidem civitas futnra sit salva et incolumis; ut Criton. p. 50 B: *ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι.* Proxima sic intelligas: Nam si, quod ego contendo, neminem debere virtutis minus gnarum aut imperitum esse, vere dictum est, ut est sane, rem tecum considera quovis alio studiorum et disciplinarum genere exempli causa adhibito. *Stallb.*

P. 327. *ὁποῖός τις ἐδύνατο ἕκαστος*] Intell. *αὐλητὴς εἶναι.*

καὶ ἐπέπληττε τὸν μὴ κ α λ.] Accusativus *τὸν αὐλοῦντα* e verbo *ἐδίδασκε* pendet, remotiore eo quidem, sed totius sententiae primario, et cnm *πάντα* cobaeret. Rectissime enim Stallbanmius: Poterat, inquit, simpliciter dici: *πᾶς πάντα ἐδίδασκε τὸν μὴ καλῶς αὐλοῦντα.* Quod quidem in mente babens scriptor interiectum istud *καὶ ἐπέπληττε* non respicit, sed casnm participii snperiori illi *πάντα* accommodat, v. ad Phaedon. p. 94 D et ann. ad p. 313 B. Similiter mox verba *ὥσπερ τῶν ἄλλων τεχνημάτων* cobaerent cum remotioribus *τῶν δικαίων —— οὐδεὶς φθονεῖ*, perinde ac si *οὐδ' ἀποκρύπτεται* non esset interiectum. Veram esse hanc interpretationem docent etiam verba *καὶ μὴ ἐφθόνει τούτου*, quae more loquendi pervnlgato ad *πᾶς πάντα ἐδίδασκε* referuntnr. P. 320 B: *μὴ φθονήσῃς, ἀλλ' ἐπίδειξον.* Lachet. p. 200 B: *διδάξω καὶ σέ, καὶ οὐ φθονήσω.* Sympos. p. 223 A: *ἀλλ' ἔασον, καὶ μὴ φθονήσῃς τῷ μειρακίῳ ὑπ' ἐμοῦ ἐπαινεθῆναι.* Tim. p. 23 D: *φθόνος οὐδείς, — ἀλλὰ σοῦ τε ἕνεκα ἐρῶ κ. τ. λ.* Men. p. 71 D: *εἶπον καὶ μὴ φθονήσῃς.* al. v. Bernhardy De Syntax. Gr. p. 351.

B. *διδάσκει καὶ τὰ δίκαια*] *καί* rectius abesset et ex syllaba finali verbi *διδάσκει* videtnr manasse. Referuntnr baec ad superiora *νῦν τῶν δικαίων καὶ τῶν νομίμων οὐδεὶς φθονεῖ.*

*εἰ οὖν οὕτω καὶ ἐν αὐλήσει πᾶσαν προθυμίαν καὶ ἀφθονίαν
εἴχομεν ἀλλήλους διδάσκειν, οἴει ἄν τι, ἔφη, μᾶλλον, ὦ
Σώκρατες, τῶν ἀγαθῶν αὐλητῶν ἀγαθοὺς αὐλητὰς τοὺς
υἱεῖς γίγνεσθαι ἢ τῶν φαύλων; οἶμαι μὲν οὔ, ἀλλὰ ὅτου
ἔτυχεν ὁ υἱὸς εὐφυέστατος γενόμενος εἰς αὔλησιν, οὗτος* C
*ἂν ἐλλόγιμος ηὐξήθη, ὅτου δὲ ἀφυής, ἀκλεής· καὶ πολλά-
κις μὲν ἀγαθοῦ αὐλητοῦ φαῦλος ἂν ἀπέβη, πολλάκις δ'
ἂν φαύλου ἀγαθός. ἀλλ' οὖν αὐληταί γ' ἂν πάντες ἦσαν
ἱκανοὶ ὡς πρὸς τοὺς ἰδιώτας καὶ μηδὲν αὐλήσεως ἐπαΐον-
τας. οὕτως οἴου καὶ νῦν, ὅστις σοι ἀδικώτατος φαίνεται
ἄνθρωπος τῶν ἐν νόμοις καὶ ἀνθρώποις τεθραμμένων, δί-*

C. *ἀλλ' οὖν — γ' ἂν*] Libri omnes *ἀλλ' οὖν — γοῦν*. Correxit Nattmann de Plat. Prot. p. 12.

οὕτως οἴου καὶ] Haec librorum scriptura a Sauppio mutata est in *οὕτως ᾤου κἂν*, sed. v. ann.

εἰ οὖν οὕτω —] Parenthesi absoluta revertitur oratio unde digressa erat: cuius rei indicium facit *οὖν*, ut Euthydem. p. 290 B. C. Apol. Socr. p. 29 D. p. 40 D. Sympos. p. 201 D. al. *Stallb.*

οἴει ἄν τι, ἔφη, μᾶλλον] Exspectabas *μᾶλλόν τι*. Sed v. Xenoph. Cyrop. I, 6, 11: *οἴει τι, ἔφη, ἧττον τοῦτο εἶναι αἰσχρόν.*

C. *οὗτος ἂν ἐλλόγιμος ηὐξήθη*] i. e. *οὗτος ἂν ηὐξήθη ὥστε ἐλλόγ. γίγνεσθαι.* Frequens est haec verborum *αὔξειν, αἴρειν, τελεῖν, παιδεύειν, διδάσκειν*, al. constructio, quam grammatici appellant prolepsin adiectivi. Demosthen. or. 2, 5: *παρακρουόμενος μέγας νῦν ηὐξήθη.* Plat. de Republ. VIII. p. 565 C: *ἕνα τινὰ ἀεὶ δῆμος εἴωθε . . τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν.* Aeschyl. Agam. v. 761: *μέγαν τελεσθέντα ὄλβον.* Eurip. Heraclid. v. 575: *δίδασκε σοφούς*, redde sapientes, de quo genere loquendi consulas imprimis Bentlei. Epist. ad Mill. p. 18. Valcken. Diatrib. p. 205. Ahlmeyer de prolepsi poetica. Paderborn 1827. Meyer commentatio de epithetorum ornant. vi et natura. Eutin. 1837. Aen. Koch. Luc. Char. p. 52 sqq. *Stallb.* Comparativo usus est Plato de Leg. p. 681 A: *τῶν οἰκήσεων μειζόνων αὐξανομένων.* Thucyd. IV. 171: *τοὺς λόγους μακροτέρους οὐ μηκυνοῦμεν.* — Deinde ad *ἀκλεής* per zeugma intelligendum *ἐγένετο.*

ἀλλ' οὖν αὐληταί γ' ἂν π.] Frequens *ἀλλ' οὖν — γε.* Sophist. p. 254 C: *ἀλλ' οὖν λόγου γε ἐνδεεῖς μηδὲν γιγνώμεθα.* Aeschin. or. 3, 11: *ἀλλ' οὖν προβάλλεταί γέ τι πρὸ τῆς αἰσχύνης.* al. Deinde *ὡς πρὸς τοὺς ἰδ.* est: si cum rudibus comparentur. *Stallb.*

οὕτως οἴου καὶ νῦν] H. e. quemadmodum credis (v. p. 327 B: *οἴει ἄν τι μᾶλλον κτἑ* et *οἶμαι μὲν οὔ*), si civitas stare non posset, nisi omnes cives essent tibicines, artem tibia canendi nemini defuturam, ita nunc quoque existima, quum, ut vidimus, iustitiam in civibus omnibus inesse oporteat, qui tibi videatur iniustissimus, eum praeditum esse iustitia atque adeo, si cum agrestibus comparetur, antistitem quendam eius virtutis esse. Itaque in verbis *δίκαιον αὐτὸν εἶναι* partic. *ἄν*, quam excidisse quidam arbitrati sunt, per sententiae rationem ne ferri quidem potest.

ἐν νόμοις καὶ ἀνθρώποις] Stallbaumius semper sibi molesta fuisse dicit verba *καὶ ἀνθρώποις*, sed egregie illustrantur Isocratis loco or. II. 2, in quo orator

καιον αὐτὸν εἶναι καὶ δημιουργὸν τούτου τοῦ πράγματος,
D εἰ δέοι αὐτὸν κρίνεσθαι πρὸς ἀνθρώπους, οἷς μήτε παιδεία ἐστὶ μήτε δικαστήρια μήτε νόμοι, μηδὲ ἀνάγκη μηδεμία διὰ παντὸς ἀναγκάζουσα ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι, ἀλλ' εἶεν ἄγριοί τινες, οἷοί περ οὓς πέρυσι Φερεκράτης ὁ ποιητὴς ἐδίδαξεν ἐπὶ Ληναίῳ. ἦ σφόδρα ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις γενόμενος, ὥσπερ οἱ ἐν ἐκείνῳ τῷ χορῷ μισάνθρωποι,

D. μισάνθρωποι] C. F. Heinrichius hanc Pherecratis fabulam eandem fuisse ac Chironem et chorum e Centauris constitisse ratus in commentat., quae inscripta est: Demonstratio et restitutio loci corrupti e Platon. Protagora (Kiliae 1813. 4), ἡμιάνθρωποι coniecit, pro quo leniore mutatione μιξάνθρωποι scribendum censuit Jacobs. Anthol. Palat. III. 2. p. 800. Quas coniecturas reiecit Meineke Fragm. Com. Graec. I. p. 71 sqq. prolato loco Themist. or. 26. p. 323 C.

causas, cur tyranni in virtute comparanda civibus sint inferiores, has profert: τοὺς ἰδιώτας ἐστὶ πολλὰ τὰ παιδεύοντα, μάλιστα μὲν τὸ μὴ τρυφᾶν . . ἔπειθ' οἱ νόμοι . . ἔτι δ' ἡ παρρησία καὶ τὸ φανερῶς ἐξεῖναι τοῖς τε φίλοις ἐπιπλῆξαι καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπιθέσθαι ταῖς ἀλλήλων ἁμαρτίαις κτἑ. Eiusmodi admonitiones et coercitiones nulla lege constitutae hic sunt intelligendae, quibus solivagus homo non magis quam tyrannus corrigitur.

D. ἀλλ' εἶεν ἄγριοί τινες —] H. e. ἀλλ' οἷ εἶεν ἄγριοί τινες, sed quos *fingamus* feros esse et agrestes. Sic enim hic optativus explicandus. v. ad Remp. VIII. p. 549 A. *Stallb.*

οἷοί περ οὓς πέρυσι Φερεκράτης] Quales erant in fabula quam superiore anno docuit Pherecrates in certamine Lenaico. Ita haec explicuit Casaubonus ad Athen. lib. V. p. 218 D, ubi quo tempore fabula acta sit, his verbis proditur: ἐδιδάχθησαν δὲ οἱ Ἄγριοι ἐπ' Ἀριστίωνος ἄρχοντος h. e. Ol. 89, 4, v. praefat. p. 23 Paucis reliquiis exceptis et haec fabula et ceterae Pherecratis, qui in veteris comoediae poetis nobiissimis numeratus est et ἀττικώτατος dicitur Athenaeo p. 268 κ intmrciderunt. Notum est metrum Pherecrateum, quo invento ipse videtur gloriari ap. Hephaest. p. 101; v. schol. Arist. Nub. v. 563. Meineke Fragm. Com. Graec. I, 68; II, 283,

ἐπὶ Ληναίῳ] Aristoph. Acharn. v. 504: Αὐτοὶ γάρ ἐσμεν οὑπὶ Ληναίῳ τ' ἀγών, ubi scholiastes: εἰς τὰ Λήναια καθῆκε τὸ δρᾶμα, v. Demosth. or. 21, 10. Agebantur autem Bacchi Lenaei dies festi ac solemnes summa hieme, mense Gamelione, ut docet Proclus ad Hesiod. Op. et D. v. 506: τῷ Γαμηλιῶνι, καθ' ὃν καὶ τὰ Λήναια παρ' Ἀθηναίοις. Ἴωνες δὲ τοῦτον (τὸν μῆνα) οὐδ' ἄλλως, ἀλλὰ Ληναιῶνα καλοῦσι. De Lenaeorum origine et celebratione v. Aug. Mommsen Heortologia p. 332 sqq.

ὥσπερ οἱ ἐν ἐκείνῳ τ. χορ. μισάνθρωποι] int. ἐγένοντο ἐν τοῖς τοιούτοις h. e. ἀγρίοις ἀνθρώποις. Longissime a vero aberrat opinio eorum, qui ἀγρίους ac μισανθρώπους eosdem esse arbitrantur. Hi enim inter homines educati et sub legibus aequo iure cum ceteris vivere docti propter civium pravitatem hominum coetus urbesque reliquerant, illi ab omni animi cultu semper remoti vel pessimo cive multo erant peiores. Aristoph. Lysistr. v. 812: οὗτος ἄρ' ὁ Τίμων ᾤχεθ' ὑπὸ μίσους πολλὰ καταρασάμενος ἀνδράσι πονηροῖς, ubi schol.: ἐπιεικὴς ἦν καὶ ἔφευγε τοὺς πο-

ἀγαπήσαις ἂν, εἰ ἐντύχοις Εὐρυβάτῳ καὶ Φρυνώνδᾳ, καὶ
ἀνολοφύραι' ἂν ποθῶν τὴν τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων πονη-
ρίαν. νῦν δὲ τρυφᾷς, ὦ Σώκρατες, διότι πάντες διδάσκα- E
λοί εἰσιν ἀρετῆς, καθ' ὅσον δύνανται ἕκαστος, καὶ οὐδεις
σοι φαίνεται. εἶθ' ὥσπερ ἂν εἰ ζητοῖς, τίς διδάσκαλος τοῦ
ἑλληνίζειν, οὐδ' ἂν εἷς φανείη, οὐδέ γ' ἄν, οἶμαι, εἰ ζητοῖς, 328
τίς ἂν ἡμῖν διδάξειε τοὺς τῶν χειροτεχνῶν υἱεῖς αὐτὴν

E. φαίνεται. εἶθ' ὥσπερ] Sic cum libris omuibus Bekker. et Turicenses. Receutiores editores *φαίνεται εἶναι. ὥσπερ* de Heindorfii coniectura, quac placuit ctiam Astio et Stallbaumio. Sed videntur Graeci particula *εἶτα* nounuuquam paulo liberius usi esse, ut a uostratibus partic. *nun* saepe usurpatur. Minus certe h. l. displicet quam *εἶναι*, quod post praegressum *εἰσί* plaue reduudat.

νηρούς. Illius similes erant Pisthetaerus et Euelpides, quos Aristophaues in Avibus vitam litium ac negotiorum pleuam fugientes facit. Recte igitur Heindorfius: „Quantum, iuquit, assequi coniectura queam, rem ita institutam fuisse opinor a Pherecrate, ut chorum facereut homines uon suae tantum reipublicae, sed omnium omnino hominum osores, qui civitate sua relicta quum inter feros immanesque homines secessisseut, mox resipiscentes illam, unde abierant, societatem homiuum civilemque vitam requirerent. Quorum exemplo Protagoras Socratem dicit eiulaturum desiderio vel pravissimorum Athenis hominum.“ — Phrynondas et Eurybatus propter insignem morum pravitatem proverbio celebrati suut. v. Suidas et Harpocrat. s. v. Aeschiu. or. 3, 137 ibique schol. Et Eurybati famam ad ultimam graecae liuguae memoriam servatam esse, e recenti voce *Ὑπερευρύβατος* apparet, qua ὁ *ὑπερβάλλων Εὐρύβατον πονηρίᾳ* significabatur, v. Bekker. Anecd. Gr. I. p. 67.

P. 328. τίς ἂν ἡμῖν διδάξειε] *ἡμῖν* ue quis sollicitet, conf. Krüger Gr. 48. 6. Structura verborum paullo impeditior propter anacoluthou. Nam post *οὐδέ γ' ἄν* inferri debebat deinde *ῥᾳδίως ἂν τούτων διδάσκαλος φανείη.* Quouiam autem plura interiecta sunt, mutata paullulum orationis forma haec adduntur: *οὐ ῥᾴδιον οἶμαι εἶναι — τούτων διδάσκαλον φανῆναι.* In quibus quod etiam negaudi particula iterata est, id neminem, opinor, morabitur. Ad *καθ' ὅσον — ὄντες ὁμότεχνοι* liquet apud animum intelligeudum esse *αὐτοὺς διδάσκειν.* Haec vero, *τούτους ἔτι τις ἂν διδάξειεν*, iterant praecedentia illa *τίς ἂν ἡμῖν διδάξειε*, iuterposito tameu *ἔτι*, praeterea, quod referendum ad verba *ἣν δὴ παρὰ τοῦ πατρὸς μεμαθήκασι*, quam iam a patre didiceruut. Itaque totum locum interpretamur sic: quemadmodum enim, si Graece loqueudi magistrum quaeras, prorsus uullus apparuerit, neque etiam, opinor, si quaeras, quis nobis possit opificum filios eam ipsam artem docere, quam iam a patre acceperunt, quautum quidem per patrem eiusque amicos *ὁμοτέχνους* fieri id potuerat, hos, iuquam, si quaeras, quis adhuc (in arte illa sua) docere possit, uou facile arbitror futurum, ut quis horum magister exsistat s. prodeat; imperitorum au-

ταύτην τὴν τέχνην, ἣν δὴ παρὰ τοῦ πατρὸς μεμαθήκασι,
καθ᾽ ὅσον οἷός τ᾽ ἦν ὁ πατὴρ καὶ οἱ τοῦ πατρὸς φίλοι ὄν-
τες ὁμότεχνοι, τούτους ἔτι τίς ἂν διδάξειεν, οὐ ῥᾴδιον οἶ-
μαι εἶναι, ὦ Σώκρατες, τούτων διδάσκαλον φανῆναι, τῶν
δὲ ἀπείρων παντάπασι ῥᾴδιον, οὕτω δὲ ἀρετῆς καὶ τῶν
B ἄλλων πάντων. ἀλλὰ κἂν εἰ ὀλίγον ἔστι τις ὅστις διαφέρει
ἡμῶν προβιβάσαι εἰς ἀρετήν, ἀγαπητόν. Ὧν δὴ ἐγὼ οἶμαι
εἷς εἶναι, καὶ διαφερόντως ἂν τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὀνῆ-
σαί τινα πρὸς τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ ἀξίως
τοῦ μισθοῦ ὃν πράττομαι, καὶ ἔτι πλείονος, ὥστε καὶ αὐτῷ
δοκεῖν τῷ μαθόντι. διὰ ταῦτα καὶ τὸν τρόπον τῆς πράξεως
τοῦ μισθοῦ τοιοῦτον πεποίημαι. ἐπειδὰν γάρ τις παρ᾽ ἐμοῦ
μάθῃ, ἐὰν μὲν βούληται, ἀπέδωκεν ὃ ἐγὼ πράττομαι ἀργύ-

P. 328. B. *ὀνῆσαι*] Libri omnes *νοῆσαι*, quod emendavit Dobreus advers. II. p. 391.

ἀπέδωκεν] Libri *ἀποδέδωκεν*, quod Sauppius plane eiecit. De hac permntatione perfecti et aoristi v. ad p. 320 A et Stud. philolog. p. 852. Perfectum Heindorfius sic defendit, ut interpretetur: quando quis ex me didicit, ubi voluerit, iam numeravit. Sed nulla in tali perfecto conditio esse potest. Exempla vide ap. Krüger. Gr. 53. 3, 4.

tem facile est invenire magistrum: eadem etiam virtutis ceterarumque rerum omnium ratio est. *Stallb.*

ἀλλὰ κἂν εἰ ὀλίγον —] sed si quis est qui vel paullulnm nobis in eo praestet, ut alios ad virtutom provehat: contenti esse debemus. De *κἂν εἰ*, quod ant cum indicativo aut cnm optativo coniungitur, v. Stallbaum. ad Phaedon. p. 71 B. Sententiam illustrant Archidami verba ap. Thucyd. I, 84: *πολὺ διαφέρειν οὐ δεῖ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου, κράτιστον δὲ εἶναι ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται.*

B. *Ὧν δὴ ἐγὼ οἶμαι* —] Ex his igitur me arbitror unum esse et praeter ceteros institutione mea aliquem, veluti Hippocratem, ad virtutem iuvare posse, idque sic, ut dignus sim ea mercede, quam exigo, adeoque etiam maiore, ita ut ipsi etiam discenti ita videatur. cf. Hipp. I. p. 281 B: *ἱκανὸς εἶ παρὰ τῶν νέων πολλὰ χρήματα λαμβάνων ἔτι πλείω ὠφελεῖν ὧν λαμβάνεις.* Quum Protagoras h. l. de virtute tradenda disserat, *νοῆσαι* nullnm hic habet locnm; *ὀνῆσαι* eodem modo positum est de Rep. p. 600 D: *εἴπερ οἷός τ᾽ ἦν πρὸς ἀρετὴν ὀνῆσαι ἀνθρώπους.*

τὸν τρόπον — τοιοῦτον πεπ.] Rem paulo aliter narrat Aristoteles Ethic. Nicom. IX. 1: (*ὅπερ φασὶ καὶ Πρωταγόραν ποιεῖν*) *ὅτε γὰρ διδάξειεν ἁδήποτε, τιμῆσαι τὸν μαθόντα ἐκέλευεν, ὅσου δοκεῖ ἄξια ἐπίστασθαι, καὶ ἐλάμβανε τοσοῦτον.* Veriora reique naturae aptiora videntur esse, quae Plato h. l. de sophistae instituto tradidit, eum non omnes, sed eos tantum discipulos, qui pecuniam ab ipso constitutam solvere noluissent, iuratos disciplinas aestimare et quanti aestimassent, tantum solvere iussisse. Eum aliis etiam conditionibus docuisse argumento sunt ea, quae de eius lite cnm Enathlo tradunt Apuleius Flor. IV. 18. et Gellius N. A. V. 10. Cum quibus consentit Diogenes Laertius, qui (IX. 59) Protagoram dicit a singulis discipulis institutionis

ριον· ἐὰν δὲ μή, ἐλθὼν εἰς ἱερὸν ὀμόσας, ὅσου ἂν φῇ ἄξια C *εἶναι τὰ μαθήματα, τοσοῦτον κατέθηκε.*

Τοιοῦτόν σοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ καὶ μῦθον καὶ λόγον εἴρηκα, ὡς διδακτὸν ἀρετή, καὶ Ἀθηναῖοι οὕτως ἡγοῦνται, καὶ ὅτι οὐδὲν θαυμαστὸν τῶν ἀγαθῶν πατέρων φαύλους υἱεῖς γίγνεσθαι καὶ τῶν φαύλων ἀγαθούς, ἐπεὶ καὶ οἱ Πολυκλείτου υἱεῖς, Παράλου καὶ Ξανθίππου τοῦδε ἡλικιῶται, οὐδὲν πρὸς τὸν πατέρα εἰσί, καὶ ἄλλοι ἄλλων δημιουργῶν. τῶνδε δὲ οὔπω ἄξιον τοῦτο κατηγορεῖν. ἔτι γὰρ ἐν αὐτοῖς εἰσιν ἐλπίδες· νέοι γάρ. D

Cap. XVII. *Πρωταγόρας μὲν τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐπιδειξάμενος ἀπεπαύσατο τοῦ λόγου. καὶ ἐγὼ ἐπὶ μὲν πολὺν χρόνον κεκηλημένος ἔτι πρὸς αὐτὸν ἔβλεπον ὡς ἐροῦντά τι, ἐπιθυμῶν ἀκούειν· ἐπεὶ δὲ δὴ ᾐσθόμην, ὅτι τῷ ὄντι πεπαυμένος εἴη, μόγις πως ἐμαυτὸν ὥσπερεὶ συναγείρας εἶπον, βλέψας πρὸς τὸν Ἱπποκράτη· Ὦ παῖ Ἀπολλοδώρου, ὡς χάριν σοι ἔχω, ὅτι προὔτρεψάς με ὧδε ἀφικέσθαι· πολ-*

ὅσου ἂν φῇ ἄξια] Sic codd., nisi fallor, omnes. Vett. editt. *ὅσου ἂν φησι ἄξια*, quod frustra defendit Thiersch. Gr. p. 644. 8. ed. 3. Librarius, qui ι adscriptum pro ς habuerat, quum tertia persona verbi opus esset, *φησι* scripsit, hiatum minime curans.

C. *πατέρων φ. υἱεῖς γίγνεσθαι*] Sic longe plurimi codd. in iisque optimi. V. *γενέσθαι*.

Cap. XVII. D. *ἐπεὶ δὲ δὴ ᾐσθόμ.*] Sic. Bodl. et Vatican. pro vulg. *ἐπειδὴ δὲ ᾐσθόμ.*

pretium exegisse centenas minas (circ. 2250 imperiales), cf. Quint. Inst. Or. III. 1. 10.

ἐλθὼν εἰς ἱερὸν] Cicero pro Balb. c. 5: Athenis, aiunt, quum quidam apud eos, qui sancte graviterque vixisset et testimonium dixisset et, ut mos Graecorum est, ad aras accederet etc.

C. *τῶνδε δὲ οὔπω ἄξιον τοῦτο κατ.*] hi vero (Paralus et Xanthippus) nondum commerentur huiusmodi reprehensionem, quum adhuc liceat bona de iis sperare propter iuventutem. Nam *ἄξιόν ἐστιν* est iustum est, decet. *Stallb.*

Cap. XVII. D. *ἐπὶ μὲν πολὺν χρόνον κεκηλημένος*] ad multum tempus delinitus usque eum intuebar. Neque enim cum Heindorfio haec, *ἐπὶ μὲν π. χρόνον*, traxerim ad seq. *ἔβλεπον*. Menex. p. 235 A: *καὶ ἑκάστοτε ἕστηκα — κηλούμενος*. Ibid. B: *οὕτως ἔναυλος ὁ λόγος τε καὶ ὁ φθόγγος παρὰ τοῦ λέγοντος ἐνδύεται εἰς τὰ ὦτα, ὥστε μόγις τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἀναμιμνήσκομαι ἐμαυτοῦ.* — *ὡς ἐροῦντά τι*, putans eum aliquid dicturum. *Stallb*,

ὧδε ἀφικέσθαι] Photius Lex. p. 658, 14 et Suidas s. v. *Ὧδε* haec habent: *ὧδε οὐ μόνον τὸ οὕτως, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐνθάδε ὡς ἡμεῖς . . καὶ Πλάτων που κέχρηται ἀντὶ τοῦ δεῦρο καὶ ἐνθάδε . τὸ δὲ οὕτως ἐν τοῖς πλείστοις δηλοῖ.* Huius Platonis loci

E λοῦ γὰρ ποιοῦμαι ἀκηκοέναι ἃ ἀκήκοα Πρωταγόρου. ἐγὼ
γὰρ ἐν μὲν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ἡγούμην οὐκ εἶναι ἀν-
θρωπίνην ἐπιμέλειαν, ᾗ οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γίγνονται· νῦν
δὲ πέπεισμαι. πλὴν σμικρόν τί μοι ἐμποδών, ὃ δῆλον ὅτι
Πρωταγόρας ῥᾳδίως ἐπεκδιδάξει, ἐπειδὴ καὶ τὰ πολλὰ
ταῦτα ἐξεδίδαξε. καὶ γὰρ εἰ μέν τις περὶ αὐτῶν τούτων
329 συγγένοιτο ὁτῳοῦν τῶν δημηγόρων, τάχ' ἂν καὶ τοιούτους
λόγους ἀκούσειεν ἢ Περικλέους ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἱκανῶν
εἰπεῖν· εἰ δὲ ἐπανέροιτό τινά τι, ὥσπερ βιβλία οὐδὲν ἔχου-
σιν οὔτε ἀποκρίνασθαι οὔτε αὐτοὶ ἐρέσθαι, ἀλλ' ἐάν τις
καὶ σμικρὸν ἐπερωτήσῃ τι τῶν ῥηθέντων, ὥσπερ τὰ χαλ-
κεῖα πληγέντα μακρὸν ἠχεῖ καὶ ἀποτείνει, ἐὰν μὴ ἐπιλά-

E. *ἢ οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γ.*] Sic Stallb. cum codd. optimis neque numero paucis. V. *ἢ ἀγαθοὶ οἱ ἀγ.* Bodl. Vat. *ἢ ἀγαθὸν οἱ ἀγαθοὶ.*

P. 329. *βιβλία*] Bodl. et Vat. *βυβλία*. Deiude *δόλιχον* Stephanus probautibus Meiueke Fragm. Com. Graec. III. p. 366. Sauppe et Deuschle. Libri *δολιχὸν*.

immemor Meiueke Fragm. Com. Graec. II. p. 47 levitatis Photium incusat negatque *ὧδε* apudbouos scriptores pro *δεῦρο* vel *ἐνθάδε* inveuiri.

E. *ἢ οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γίγν.*] Hanc scripturam uos quoquc vulgatae praeferimus; uullam euim videmus causam, cur praedicatum *ἀγαθοί* h. l. praeponatur, quod vi sua adeo non eminet, nt uullo sententiae detrimeuto vel omitti possit. v. ad p. 344 D. De seutentia v. ad p. 319 B.

ἐπεκδιδάξει] Euthyphr. p. 7 A: *ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις, ὡς ἔστιν ἀληθῆ ἃ λέγεις.*

P. 329. *ὥσπερ βιβλία οὐδὲν ἔχουσι — ἐρέσθαι*] Saepius Socrates iu hac quaestioue, quam de virtutum coniunctioue et couspiratioue instituit, coucionandi ct colloquendi discrimen memorat et Protagoram, qui utriusque disputandi generis sit peritus, rogat, ut hoc velit uti i. e. ut lougis oratiouibus missis breviter vel respondeudo vel interrogando sermones secum coufcrat. Pro *οὐδὲν ἔχουσιν οὔτε ἀποκρ. οὔτε ἐρέσθαι* breviter dici potuit *οὐκ ἐπίστανται διαλέγεσθαι.* Cratyl. p. 390 C: *τὸν ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον ἄλλο τι σὺ καλεῖς ἢ διαλεκτικόν; Οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο.* Male haec verba accipiuut, qui oratores quum interrogati siut omniuo tacere arbitrentur; respoudeut illi, sed non ad ea quae ex iis quaesita erant ueque ita, ut interrogantis intellectus ratiouem habeaut, quapropter libris similes dicuutur, v. Phaedr. p. 275 D sqq., semperquelougam rursus oratiouem ordiuntur.

μακρὸν ἠχεῖ] Neutrum eodem modo cum aliisverbis sonum queudam significantibus couiungitur; supra p. 310 B *τῇ φωνῇ μέγα λέγων*, p. 334 D *μεῖζον φθέγγεσθαι.* Euthyd. p. 305 B *φθεγγόμενα καὶ βοῶντα μέγιστον τὰ σιδήρια λέγεται, ἐάν τις ἅψηται*, etnotum Homericum *μακρὸν ἀΰτεῖν.*

ἀποτείνει] Ad hoc verbum ex praecedeutibus facile iutelligas *τὴν ἠχήν*. Similiter siue casu et absolute positum Gorg. p. 458 B: *καὶ νῦν ἴσως πόρρω ἀποτενοῦμεν, ἢν διαλεγώμεθα*, i. e. *μακρολογήσομεν.* Verbum *ἐπι-*

βηταί τις, καὶ οἱ ῥήτορες οὕτω σμικρὰ ἐρωτηθέντες δόλι-
χον κατατείνουσι τοῦ λόγου· Πρωταγόρας δὲ ὅδε ἱκανὸς B
μὲν μακροὺς λόγους καὶ καλοὺς εἰπεῖν, ὡς αὐτὸ δηλοῖ, ἱκα-
νὸς δὲ καὶ ἐρωτηθεὶς ἀποκρίνασθαι κατὰ βραχὺ καὶ ἐρό-
μενος περιμεῖναί τε καὶ ἀποδέξασθαι τὴν ἀπόκρισιν, ἃ
ὀλίγοις ἐστὶ παρεσκευασμένα. νῦν οὖν, ὦ Πρωταγόρα, σμι-
κροῦ τινος ἐνδεής εἰμι πάντ' ἔχειν, εἴ μοι ἀποκρίναιο
τόδε. τὴν ἀρετὴν φῂς διδακτὸν εἶναι, καὶ ἐγώ, εἴπερ ἄλλῳ

B. *ὡς αὐτὸ δηλοῖ*] *αὐτὸ* ex Par. E auctoribus Stephauo et Hemsterhusio (Anecdot. T. I. p. 177) repositum. Ceteri libri *ὡς αὐτὰ δηλοῖ*. Deinde *ἀποκρίνασθαι* Vat. r et Vindob. praebeut. Vulgo *ἀποκρίνεσθαι*.

ἐνδεής εἰμι πάντ' ἔχειν] Vindobb. cum Vat. r. *εἰμι καὶ πάντ' ἔχειν*.

εἴπερ ἄλλῳ τῳ ἀνθρ.] Bodl. Vat. *ἄλλῳ τῶν ἀνθρ.* Male.

λαμβάνεσθαι elegauter positum, quum et proprie de iis dicatur, qui vasa contrectant eoque sonum eorum reprimunt, et metaphorice significet preheudere (rationis reposceudae causa) et redarguere veluti Sympos. p. 214 E. Gorg. p. 469 C, al. Proxima *καὶ οἱ ῥήτορες οὕτω κ. τ. λ.* refereuda sunt ad *ὥσπερ τὰ χ. πλ. μ. ἠχεῖ*. Vulgaris loquendi consuetudo exigebat *οὕτω καὶ οἱ ῥήτορες σμ.*, quod uou vereor ue ex Paris. E. revocandum sit. De Rep. I. p. 354 B: *ὥσπερ οἱ λίχνοι ἀπογεύονται, καὶ ἐγώ μοι δοκῶ οὕτως κ. τ. λ.* IX. p. 585 A: *ὥσπερ δὲ πρὸς τὸ μέλαν ἀποσκοποῦντες, καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτως κ. τ. λ.* Phaedr. p. 230 D. al. *Stallb.*

δόλιχον τοῦ λόγου] Ad vulgatam scripturam *δολιχὸν τοῦ λόγου* tuendam Astius plures locos attulit, quibus adiectivum cum genitivo substantivi eiusdem generis componitur, ut Xenoph. Cyrop. III. 2, 2: *σκοπῶν κατενόει πολλὴν τῆς χώρας . . ἔρημον καὶ ἀργὸν οὖσαν*, Aristoph. Acharn. v. 350: *τῆς μαρίλης συχνήν*. al., sed multo h. l. languidius est adiectivum quam substantivum *δόλιχος*, de quo v. ann. ad p. 335 E. Simili significatione hanc vocem posuit Epicrates: *ἐπεὶ δὲ δόλιχον τοῖς ἔτεσιν ἤδη τρέχει*, v. Meineke l. l. Studium oratoris cum cursoris contendit Eupolis iu Periclis eloquentia describenda: *ὁπότε παρέλθοι δ', ὥσπερ ἀγαθοὶ δρομῆς, ἐκ δέκα ποδῶν ᾕρει λέγων τοὺς ῥήτορας* (Schol. Aristoph. Ach. 530), et Strepsiades, ut ceutum stadiis dicendo omnes Graecos superet, apud Aristophanem (Nub. 430) exoptat; cf. Quiut. Instit. Or. XI. 3: Flavius Virginius interrogavit de quodam suo autisophiste, quot millia passuum declamasset.

B. *ὡς αὐτὸ δηλοῖ*] ut res ipsa docet. Frequcns formula *αὐτὸ δηλοῖ, αὐτὸ δείξει, αὐτὸ σημαίνει*. Sed iuusitatus est numerus pluralis *αὐτά*.

σμικροῦ τινος ἐνδ. εἰμ.] paullulum quid requiro, ut omnia habeam, si mihi ad hoc respoudeas. Optativus post indicativum *κατὰ τὸ νοούμενον* iufertur: nam haec: *σμ. τ. ἐνδ. εἰμι*, fere idem significant quod: *νῦν οὖν πάντ' ἂν ἔχοιμι*. *Stallb.*

εἴπερ ἄλλῳ τῳ ἀνθρώπων, καὶ σοὶ πείθομαι] Verbis *πειθοίμην ἄν*, quae vulgo post *ἀνθρώπων* adduutur, librarius quidam ellipsin prope coustautem parum scite supplere couatus est. Infra p. 352 D: *καὶ ἅμα, εἴπερ τῳ ἄλλῳ, αἰσχρόν ἐστι καὶ ἐμοί.* de Leg. p. 667 A: *προσέχων τούτῳ τὸν*

C τῷ ἀνθρώπων, καὶ σοὶ πείθομαι. ὃ δ' ἐθαύμασά σου λέγοντος, τοῦτό μοι ἐν τῇ ψυχῇ ἀποπλήρωσον. ἔλεγες γὰρ, ὅτι ὁ Ζεὺς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν αἰδῶ πέμψειε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ αὖ πολλαχοῦ ἐν τοῖς λόγοις ἐλέγετο ὑπὸ σοῦ ἡ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ ὁσιότης καὶ πάντα ταῦτα ὡς ἕν τι εἴη συλλήβδην, ἀρετή. ταῦτ' οὖν αὐτὰ δίελθέ μοι ἀκριβῶς τῷ λόγῳ, πότερον ἓν μέν τί ἐστιν ἡ ἀρετή, μόρια δὲ αὐτῆς ἐστιν ἡ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ ὁσιότης, ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον πάντα
D ὀνόματα τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς ὄντος. τοῦτ' ἐστὶν ὃ ἔτι ἐπιποθῶ.

Cap. XVIII. Ἀλλὰ ῥᾴδιον τοῦτό γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἑνὸς ὄντος, τῆς ἀρετῆς, μόριά ἐστιν ἃ ἐρωτᾷς. Πότερον, ἔφην, ὥσπερ προσώπου τὰ μόρια μόριά ἐστι, στόμα τε καὶ ῥὶς καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ὦτα, ἢ ὥσπερ τὰ τοῦ χρυσοῦ μόρια οὐδὲν διαφέρει τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων

ἀνθρώπων, καὶ] Post *ἀνθρώπων* libri omnes addunt *πειθοίμην ἄν*, qnae verba recentior. edit. Heindorfio auctore cum proximis coniungunt et exstincto *πείθομαι* scribunt *ἀνθρώπων, πειθοίμην ἂν καὶ σοί*, sed v. Stud. philol. p. 853 sq.

ἐν τῇ ψυχῇ ἀποπλήρωσον] Verba *τῇ ψυχῇ* in Bodl. omissa sunt, spatio vacno relicto.

ἔτι ἐπιποθῶ] Vat. r. *ποθῶ*. v. ad Remp. VI. p. 571 A.

Cap. XVIII. D. *τῶν ἑτέρων καὶ τοῦ ὅλου*] Sic Sanppius cum *νοῦν δρῶ τοῦτο, εἴπερ*, ubi de elliptico nsu voc. *εἴπερ* v. Stallbanm. Heindorfins autem, qnum grammaticae consuleret, sententiam prorsus evertit, ut eius coniectnram plerisqne editoribns probatam esse iure mireris. Socrates modo iis rationibus, quas Protagoras protulisset, sibi persuasum esse dixerat, virtutem doceri posse, v. p. 328 E: *ἡγούμην οὐκ εἶναι ἀνθρωπίνην ἐπιμέλειαν, ᾗ οἱ ἀγαθοὶ ἀγαθοὶ γίγνονται, νῦν δὲ πέπεισμαι.* Hanc eandem sententiam nunc, postqnam quid inter oratorem et dialecticum interesset exposuit, aliis verbis exprimit. Nec vero Socrates rem concessam denno in dubitationem vocare potest, qnae inconstantia vel inhumanitas ab eo maxime est aliena.

C. *ὃ δ' ἐθαύμασά σου λέγοντος*] Theaet. p. 161 B: *ὃ δὲ θαυμάζω τοῦ ἑταίρου σου.* Apolog. Socr. in.: *μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα.* Men. p. 95 C: *καὶ Γοργίου μάλιστα ταῦτα ἄγαμαι.* De Rep. II. p. 376 A. 367 D. De quo genitivo v. Krüger Gr. 47. 10, 9. Proxima recte interpretatur Heindorfins: hoc, qnod mancnm est quasi in animo meo, plenum perfectnmque redde.

πολλαχοῦ] v. p. 325 A et p. 323 E.

Cap. XVIII. D. *Πότερον, ἔφην, ὥσπερ προσώπου —*] Seutentia haec est: Utrum illae formae et partes virtutis inter se natura et vi sua diversae snnt, quemadmodum partes corporis; an praeter magnitndinem ant parvitatem nihil habent, quo inter se differant? De *ἀλλ' ἤ* v. ad Phaedon. p. 81 B. *Stallb.*

καὶ τοῦ ὅλου, ἀλλ' ἢ μεγέθει καὶ σμικρότητι; Ἐκείνως μοι
φαίνεται, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ τὰ τοῦ προσώπου μόρια ἔχει E
πρὸς τὸ ὅλον πρόσωπον. Πότερον οὖν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ με-
ταλαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι τούτων τῶν τῆς ἀρετῆς μο-
ρίων οἱ μὲν ἄλλο, οἱ δὲ ἄλλο, ἢ ἀνάγκη, ἐάνπερ τις ἓν
λάβῃ, ἅπαντ' ἔχειν; Οὐδαμῶς, ἔφη, ἐπεὶ πολλοὶ ἀνδρεῖοί
εἰσιν, ἄδικοι δέ, καὶ δίκαιοι αὖ, σοφοὶ δὲ οὔ. Ἔστι γὰρ
οὖν καὶ ταῦτα μόρια τῆς ἀρετῆς, ἔφην ἐγώ, σοφία τε καὶ 330
ἀνδρεία; Πάντων μάλιστα δήπου, ἔφη· καὶ μέγιστόν γε ἡ
σοφία τῶν μορίων. Ἕκαστον δὲ αὐτῶν ἐστιν, ἦν δ' ἐγώ, ἄλλο,
τὸ δὲ ἄλλο; Ναί. Ἦ καὶ δύναμιν αὐτῶν ἕκαστον ἰδίαν ἔχει,
ὥσπερ τὰ τοῦ προσώπου; οὐκ ἔστιν ὀφθαλμὸς οἷον τὰ ὦτα,

Bodl. pr.m. et Vat. Vulgo *τῶν ἑτέρων ἀλλήλων καὶ τοῦ ὅλου*; sed apparet *ἀλλήλων* esse interpretamentum verborum *τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων*, recteque dici potuit aut *τὰ μόρια διαφέρει ἀλλήλων καὶ τοῦ ὅλου*, aut *τὰ μόρια διαφ. τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων καὶ τοῦ ὅλου*. Illo modo Socrates sententiam huins loci repetens p. 349 C bis locutus est.

E. *μεταλαμβάνουσιν — οἱ δὲ ἄλλο*] Quod Stephanus *ἄλλου* legendum censuit, fngit virum egregium ea verbi constructione loci sententiam plane perverti. Construuntnr enim *μετέχειν, μεταδιδόναι, μεταλαμβάνειν*, aliaqne id genus verba cum accusativo, nbi quis in societatcm et possessionem alicuius rei, quae de plnribus una est, integrae atque plenae venire dicitnr. Qnod quid sibi velit, liceat exemplo aliquo declarare diligentius. Recte dicitur *μετέχω τῶν κτημάτων*, quia ipsum verbum *μετέχειν* significat etiam ab aliis bonorum partem possideri: unde fit, ut in hac similibusque sententiis constanti nsn frequentetur casus secundus. Sed qnando te partem dimidiam bonorum integram possidere significare volneris, non poteris aliter dicere nisi sic: *μετέχω τῶν κτημάτων τὸ ἥμισυ*: genitivus enim in tali sententia ineptus foret. *Stallb.* De proximis verbis Protagorae v. ad p. 323 E.

P. 330. *μέγιστόν γε ἡ σοφία*] Consentit Protagoras cum Socrate ceteras virtutes sapientia s. scientia contineri docente.

Ἕκαστον δὲ αὐτῶν — τὸ δὲ ἄλλο] H. e. *αὐτῶν δὲ ἕκαστον τὸ μὲν ἄλλο ἐστί, τὸ δὲ ἄλλο*. Phileb. p. 56 D: *πῇ ποτε διορισάμενος οὖν ἄλλην, τὴν δὲ ἄλλην θείη τις ἂν ἀριθμητικήν*; h. e. *τὴν μὲν ἄλλην, τὴν δὲ ἀλλ.* Eodem modo p. 320 B et infra p. 331 B. p. 334 A. p. 343 E. p. 355 D. Sophist. p. 221 E. Politic. p. 291 E. de Rep. p. 451 E. v. Schaefer. ad Lamb. Bos. p. 329. Hermann. ad Viger. p. 699. Heusdius Specim. Crit. p. 76. *Stallb.*

οὐκ ἔστιν ὀφθαλμὸς] Illustrant haec verba *ὥσπερ τὰ τοῦ προσώπου*, ideoque *ἀσυνδέτως* addita sunt. In proximis Stallbaumius distingnendnm censuit: *ἆρ' οὖν οὕτω καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς μόρια* (sc. *ἔχει*)· *οὐκ ἔστι τὸ ἕτερον οἷον τὸ ἕτερον*, et probat hanc verborum distinctionem Astius ad h. l., sed obstat formula *ἢ δῆλα δὴ ὅτι*, quae non nisi post interrogationem, ad quam nondum responsum est, infertur.

οὐδ' ἡ δύναμις αὐτοῦ ἡ αὐτή· οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν ἐστιν οἷον τὸ ἕτερον οὔτε κατὰ τὴν δύναμιν οὔτε κατὰ τὰ ἄλλα. ἆρ' οὖν οὕτω καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς μόρια οὐκ ἔστι τὸ
B ἕτερον οἷον τὸ ἕτερον, οὔτε αὐτὸ οὔτε ἡ δύναμις αὐτοῦ; ἢ δῆλα δή, ὅτι οὕτως ἔχει, εἴπερ τῷ παραδείγματί γε ἔοικεν; Ἀλλ' οὕτως, ἔφη, ἔχει, ὦ Σώκρατες. Καὶ ἐγὼ εἶπον· Οὐδὲν ἄρα ἐστὶ τῶν τῆς ἀρετῆς μορίων ἄλλο οἷον ἐπιστήμη, οὐδ' οἷον δικαιοσύνη, οὐδ' οἷον ἀνδρεία, οὐδ' οἷον σωφροσύνη, οὐδ' οἷον ὁσιότης. Οὐκ ἔφη. Φέρε δή, ἔφην ἐγώ, κοινῇ σκεψώμεθα, ποῖόν τι αὐτῶν ἐστιν ἕκαστον. πρῶτον μὲν τὸ τοιόνδε·
C ἡ δικαιοσύνη πρᾶγμά τί ἐστιν, ἢ οὐδὲν πρᾶγμα; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ· τί δὲ σοί; Καὶ ἐμοί, ἔφη. Τί οὖν; εἴ τις ἔροιτο ἐμέ τε καὶ σέ, Ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, εἴπετον δή μοι, τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ὃ ὠνομάσατε ἄρτι, ἡ δικαιοσύνη, αὐτὸ τοῦτο δίκαιόν ἐστιν, ἢ ἄδικον; ἐγὼ μὲν ἂν αὐτῷ ἀποκριναίμην, ὅτι δίκαιον· σὺ δὲ τίν' ἂν ψῆφον θεῖο; τὴν

B. οὕτως, ἔφη, ἔχει, ὦ Σώκρατες] Verba ἔχει, ὦ Σώκρατες om. Bodl. Vat. et delevit Sauppius, v. aun.

μορίων ἄλλο οἷον ἐπιστήμη] Vind. μορίων ἀλλοῖον ἐπιστήμη οὐδ' οἷον κτἑ et iu marg. οἷον ἐπιστήμη. ἐν ἄλλῳ δέ· μορίων ἀλλοίων.

οὔτε αὐτό] P. 333 A: ἀνόμοια καὶ αὐτὰ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν. p. 360 E: τί ποτ' ἐστὶν αὐτὸ ἡ ἀρετή. Significat αὐτό in his rem ipsam per se et universe spectatam.

B. οὕτως, ἔφη, ἔχει, ὦ Σωκρ.] In exemplari, unde libri praestantissimi Bodleianus et Vaticanus descripti sunt, multi loci lectu difficillimi videntur fuisse (v. Stud. philol. p. 826), sed eam paginam, qua priucipium huius quaestiouis de virtutis partibus continebatur, ceteris omnibus fuisse obscuriorem, id vel leviter Bekkeri commentaria critica inspicieuti manifestum erit. Nam in utroque libro a pag. 329 C ad p. 330 C Platonis verba alia sunt mutilata, alia omissa spatio vacuo uuuc relicto, uunc nou relicto. Nihil igitur causae est, cur verba ἔχει, ὦ Σώκρατες, quae Protagorae personae optime couveniunt (cf. p. 329 D. 330 A. al.), exstinguamus.

πρῶτον μὲν τὸ τοιόνδε] Int. σκεψώμεθα.

C. Ὦ Πρωταγόρα τ. κ. Σώκρατες] E vulgari loquendi modo Socrates dicere debuit Ὦ Σώκρατες τ. κ. Πρωταγόρα, v. p. 311 D, 316 A. al., sed houoris causa Protagorae ut homini aetate multo autecedenti (v. p. 317 C) et usu ac doctrina praestanti priorem locum coucedit. Eadem verborum collocatione Socrates infra p. 353 A usus est: ἔροιντ' ἂν ἡμᾶς Ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες.

αὐτὸ τοῦτο δίκαιόν ἐστιν] num hoc ipsum est, quod nomeu eius indicat, videlicet iustum. *Stallb.*

τίν' ἂν ψῆφον θεῖο; τὴν αὐτὴν ἐμοί] Ante τὴν αὐτήν intell. πότερον, usu frequeuti, quem illustraverunt Heiudorf. ad Gorg. p. 141. Astius ad Legg. p. 130. Hoogeveen. ad Viger. p. 409. *Stallb.*

αὐτὴν ἐμοί, ἢ ἄλλην; Τὴν αὐτήν, ἔφη. Ἔστιν ἄρα τοιοῦτον
ἡ δικαιοσύνη, οἷον δίκαιον εἶναι, φαίην ἂν ἔγωγε ἀποκρι- D
νόμενος τῷ ἐρωτῶντι. οὐκοῦν καὶ σύ; Ναί, ἔφη. Εἰ οὖν
μετὰ τοῦτο ἡμᾶς ἔροιτο· Οὐκοῦν καὶ ὁσιότητά τινά φατε
εἶναι; φαῖμεν ἄν, ὡς ἐγῷμαι. Ναί, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν φατε
καὶ τοῦτο πρᾶγμά τι εἶναι; φαῖμεν ἂν ἢ οὔ; Καὶ τοῦτο
συνέφη. Πότερον δὲ τοῦτο αὐτὸ τὸ πρᾶγμά φατε τοιοῦτον
πεφυκέναι, οἷον ἀνόσιον εἶναι, ἢ οἷον ὅσιον; ἀγανακτή-
σαιμ' ἂν ἔγωγ', ἔφην, τῷ ἐρωτήματι, καὶ εἴποιμ' ἂν Εὐ-
φήμει, ὦ ἄνθρωπε· σχολῇ μέντ' ἄν τι ἄλλο ὅσιον εἴη, εἰ E
μὴ αὐτή γε ἡ ὁσιότης ὅσιον ἔσται. τί δὲ σύ; οὐχ οὕτως ἂν
ἀποκρίναιο; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

Cap. XIX. *Εἰ οὖν μετὰ τοῦτ' εἴποι ἐρωτῶν ἡμᾶς, Πῶς*
οὖν ὀλίγον πρότερον ἐλέγετε; ἆρ' οὐκ ὀρθῶς ὑμῶν κατή-
κουσα; ἐδόξατέ μοι φάναι τὰ τῆς ἀρετῆς μόρια εἶναι οὕ-
τως ἔχοντα πρὸς ἄλληλα, ὡς οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον αὐτῶν
οἷον τὸ ἕτερον· εἴποιμ' ἂν ἔγωγε, ὅτι Τὰ μὲν ἄλλα ὀρθῶς
ἤκουσας, ὅτι δὲ καὶ ἐμὲ οἴει εἰπεῖν τοῦτο, παρήκουσας·
Πρωταγόρας γὰρ ὅδε ταῦτα ἀπεκρίνατο, ἐγὼ δὲ ἠρώτων. 331
εἰ οὖν εἴποι, Ἀληθῆ ὅδε λέγει, ὦ Πρωταγόρα; σὺ φῂς οὐκ
εἶναι τὸ ἕτερον μόριον οἷον τὸ ἕτερον τῶν τῆς ἀρετῆς; σὸς
οὗτος ὁ λόγος ἐστί; τί ἂν αὐτῷ ἀποκρίναιο; Ἀνάγκη, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, ὁμολογεῖν. Τί οὖν, ὦ Πρωταγόρα, ἀποκρι-
νούμεθα αὐτῷ ταῦτα ὁμολογήσαντες, ἐὰν ἡμᾶς ἐπανέρηται,
Οὐκ ἄρα ἐστὶν ὁσιότης οἷον δίκαιον εἶναι πρᾶγμα, οὐδὲ
δικαιοσύνη οἷον ὅσιον, ἀλλ' οἷον μὴ ὅσιον· ἡ δ' ὁσιότης
οἷον μὴ δίκαιον, ἀλλ' ἄδικον ἄρα, τὸ δὲ ἀνόσιον; τί αὐτῷ B

C. *τοιοῦτον ἡ δικαιοσύνη*] Sic Bekker. scripsit e codd. fere omnibus. Par. E et vett. editt. *ἡ δ. τοιοῦτον.*

D. *ἔφην, τῷ ἐρωτ.*] Vitiose *ἔφη* exhibent codd. praeter Ven. Ξ et Flor. b.

Cap. XIX. E. *ὀλίγον πρότερον ἐλέγετε*] V. *ὀλίγῳ*, quod ex libris optimis mutatum. In proximis *τὰ* inseruit Hirschig prob. Saup. Libri omnes *φάναι τῆς ἀρ. μόρ.*

P. 331. *οἷον μὴ δίκαιον, ἀλλ' ἄδικον ἄρα*] Pro *ἀλλ' ἄδικον ἄρα*, quod suppeditavit Paris. E et ex Ficini interpretatione re-

τοιοῦτον —, οἷον δίκαιον εἶναι] Sic mox: *φατὲ τοιοῦτον πεφυκέναι, οἷον ἀνόσιον εἶναι,* et p. 331 A: *Οὐκ ἄρα ἐστὶν ὁσιότης οἷον δίκαιον εἶναι πρᾶγμα,* i. e. *τοιοῦτον πρᾶγμα, οἷον δίκαιον εἶναι. Stallb.*

Cap. XIX. E. *ἐδόξατέ μοι φάναι*] Exspectabas *ἐδόξατε γάρ μοι φάναι.* Sed v. p. 330 A.

ὡς οὐκ εἶναι] v. Krüger Gr. 65. 3, 4.

P. 331. B. *ἀλλ' ἄδικον ἄρα, τὸ δὲ ἀνόσιον*] H. e. *ἀλλὰ τὸ*

ἀποκρινούμεθα· ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸς ὑπέρ γε ἐμαυτοῦ φαίην
ἂν καὶ τὴν δικαιοσύνην ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα δί-
καιον· καὶ ὑπὲρ σοῦ δέ, εἴ με ἐῴης, ταὐτὰ ἂν ταῦτα ἀπο-
κρινοίμην, ὅτι ἤτοι ταὐτόν ἐστι δικαιότης ὁσιότητι ἢ ὅτι
ὁμοιότατον, καὶ μάλιστα πάντων ἥ τε δικαιοσύνη οἷον
ὁσιότης καὶ ἡ ὁσιότης οἷον δικαιοσύνη. ἀλλ' ὅρα, εἰ δια-
κωλύεις ἀποκρίνεσθαι, ἢ καὶ σοὶ συνδοκεῖ οὕτως. Οὐ πάνυ
C μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὕτως ἁπλοῦν εἶναι, ὥστε
συγχωρῆσαι τήν τε δικαιοσύνην ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιό-
τητα δίκαιον, ἀλλά τί μοι δοκεῖ ἐν αὐτῷ διάφορον εἶναι.
ἀλλὰ τί τοῦτο διαφέρει; ἔφη· εἰ γὰρ βούλει, ἔστω ἡμῖν
καὶ δικαιοσύνη ὅσιον καὶ ὁσιότης δίκαιον. Μή μοι, ἦν δ'
ἐγώ· οὐδὲν γὰρ δέομαι τὸ εἰ βούλει τοῦτο καὶ εἴ σοι

stituit iam Heindorfius, veteres editiones cum codd. *ἀλλὰ δίκαιον ἄρα.* Schleiermacher. scribi voluit *ἀλλ' ἄδικον, τὸ δὲ αὖ ἀνόσιον* (*αὖ ὅσιον* exhib. Ven. Σ).

B. *ὅτι ἤτοι ταὐτόν ἐστι*] Sic vett. editt. et codices optimi; alii *ταὐτόν γέ ἐστι*, quod recep. Stallbaum. et Turic. Libri Stobaei, qui Platonis verba *ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸς — οἷον δικαιοσύνη* affert Floril. 9. 36, *ταὐτόν γ' ἐστί.*

διακωλύεις ἀποκρίνεσθαι] V. *ἀποκρίνασθαι.* Praesens debetur Bodl. et Vat.

C. *οὐδὲν γὰρ δέομαι*] *οὐδὲ* Bodl. Vat.

μὲν ἄδικον ἄρα, τὸ δὲ ἀνόσιον. v. p. 330 A. Ficinus: iniusta igitur illa, haec profana. Hanc vitiosam argumentationem Protagoras aequiore animo tulit, quam Diotima, quae quum Socrates similiter concluderet: *Οὐκ εὐφημήσεις, ἔφη, ἢ οἴει ὅ τι ἂν μὴ καλὸν ᾖ, ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι αἰσχρόν .. καὶ μὴ σοφόν, ἀμαθές; ἢ οὐκ ᾔσθησαι, ὅτι ἔστι τι μεταξὺ σοφίας καὶ ἀμαθίας; .. Μὴ τοίνυν ἀνάγκαζε ὃ μὴ καλόν ἐστιν αἰσχρὸν εἶναι, μηδὲ ὃ μὴ ἀγαθόν, κακόν* (Symp. 202 A); cf. praefat. p. 16.

ταὐτόν ἐστι δικαιότης ὁσιότητι] Gorg. p. 507 B: *καὶ μὴν περὶ μὲν ἀνθρώπους τὰ προσήκοντα πράττων δίκαι' ἂν πράττοι, περὶ δὲ θεοὺς ὅσια.* Plerumque Plato pietatem iustitiae subiungit, cuius rei causam exposuit in Euthyphrone p. 12 sqq., sed num eo tempore quo hunc dialogum scripsit, ipse quinque virtutes comprobaverit, id eo minus pro certo affirmari potest, quod p. 361 B pietas praetermissa est, de qua re v. praefat. p. 18. Nomen *δικαιότης* ad similitudinem *τῆς ὁσιότητος* formatum legitur etiam Gorg p. 508 A. Eadem de causa Cicero desiderationem pro desiderio posuit Cat. Mai. XIV. 47: non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus. Credo, sed ne desideratio quidem.

καὶ μάλιστα πάντων — δικαιοσύνη] Haec verba quamquam Stobaeus iam invenit, tamen valde suspecta sunt, nec ita possunt defendi, ut iis Protagorae dictionem p. 330 A irrideri statuamus, v. p. 333 B.

C. *ἀλλὰ τί τοῦτο διαφέρει*] sed quid hoc nostra interest? h. e. sed nil refert, hoc an illud statuamus. *Stallb.*

Μή μοι, ἦν δ' ἐγώ] V. p. 318 B.

δοκεῖ ἐλέγχεσθαι, ἀλλ' ἐμέ τε καὶ σέ. τὸ δ' ἐμέ τε καὶ
σέ τοῦτο λέγω, οἰόμενος οὕτω τὸν λόγον βέλτιστ' ἂν ἐλέγ-
χεσθαι, εἴ τις τὸ εἰ ἀφέλοι αὐτοῦ. Ἀλλὰ μέντοι, ἦ δ' ὅς, D
προσέοικέ τι δικαιοσύνη ὁσιότητι· καὶ γὰρ ὁτιοῦν ὁτῳοῦν
ἁμηγέπῃ προσέοικε. τὸ γὰρ λευκὸν τῷ μέλανι ἔστιν ὅπῃ
προσέοικε, καὶ τὸ σκληρὸν τῷ μαλακῷ, καὶ τἆλλα ἃ δοκεῖ
ἐναντιώτατα εἶναι ἀλλήλοις. καὶ ἃ τότε ἔφαμεν ἄλλην
δύναμιν ἔχειν καὶ οὐκ εἶναι τὸ ἕτερον οἷον τὸ ἕτερον, τὰ
τοῦ προσώπου μόρια, ἁμηγέπῃ προσέοικε καὶ ἔστι τὸ ἕτε-
ρον οἷον τὸ ἕτερον. ὥστε τούτῳ γε τῷ τρόπῳ κἂν ταῦτα E
ἐλέγχοις, εἰ βούλοιο, ὡς ἅπαντά ἐστιν ὅμοια ἀλλήλοις.
ἀλλ' οὐχὶ τὰ ὅμοιόν τι ἔχοντα ὅμοια δίκαιον καλεῖν, οὐδὲ
τὰ ἀνόμοιόν τι ἔχοντα ἀνόμοια, κἂν πάνυ σμικρὸν ἔχῃ τὸ
ὅμοιον. Καὶ ἐγὼ θαυμάσας εἶπον πρὸς αὐτόν· Ἦ γὰρ οὕτω
σοι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὅσιον πρὸς ἄλληλα ἔχει, ὥστε ὅμοιόν

D. ἔστιν ὅπῃ προσέοικε] Sic Coisl. Venet. Σ. ex corr.; alii libri ὃ μή. Verum iam Schleiermacherus coniectura assecutus erat.

E. ἔχῃ τὸ ὅμοιον] Bodl. ἔχει. Sauppius τὸ ὅμοιον delevit auctore Hennebergero (Adnott. ad Plat. aliquot locos p. 5), sed v. ann.

τὸ δ' ἐμέ τ. κ. σὲ τοῦτο] Haec me et te dico quum arbitrer, ita orationem rectissime explorari posse, si quis illud 'si' ex ea tollat; cf. p. 333 C. Sententiam Stallbaumius bene sic aperuit: Non cupio explorare id quod *sumimus*, etiam si verum illud esse persuasum non habeamus; sed veram nostram sententiam et mentem (τὸ ἐμέ τε καὶ σέ) cupio cognoscere et explorare. Puto autem me ita hoc optime facere posse, si quis conditionis arbitrium (τὸ εἰ) plane removeat atque tollat. Perperam Cornarius pro ἐλέγχεσθαι voluit λέγεσθαι scribi.

D. ἁμηγέπῃ προσέοικε] una certe aliqua ratione simile est.

E. κἂν ταῦτα ἐλέγχοις] int. τὰ τοῦ προσώπου μόρια. Nam sententia haec est: ista quidem ratione, si volueris, etiam has faciei partes omnes inter se similes esse efficies et coges.

κἂν πάνυ σμικρὸν ἔχῃ τὸ ὅμοιον] H. e. κἂν τὸ ὅμοιον, ὃ ἔχει, πάνυ σμικρὸν ᾖ. Frequens genus hoc breviloquentiae. Ficinus haec sic interpretatus est: si exiguum quiddam habent simile et dissimile. Videtur igitur in libro suo habuisse, quod de coniectura Schleiermacheri in ordinem verborum recepit Heindorfius: ἔχῃ τὸ ἀνόμοιον ᾖ τὸ ὅμοιον. Neque tamen invitis libris quidquam mutandum censeo. Quum enim haec: οὐδὲ τὰ ἀνόμοιόν τι ἔχοντα ἀνόμοια, quasi obiter addita sint illustrationis gratia, quidni potuerit nunc τὸ ὅμοιον solum commemorari? Itaque ipse Schleiermacherus postea de veritate illius emendationis dubitavit. v. eius annot. p. 409. *Stallb.* Eodem modo oratio formata est p. 345 C. confirmantque hanc interpretationem Socratis verba proxima ὥστε ὅμοιόν τι σμ. ἔ. ἀλλ. 'ut exiguam quandam inter se habeant similitudinem'; conf. p. 356 A.

τι σμικρὸν ἔχειν ἀλλήλοις; Οὐ πάνυ, ἔφη, οὕτως, οὐ μέν-
332 *τοι οὐδὲ αὖ ὡς σύ μοι δοκεῖς οἴεσθαι. Ἀλλὰ μήν, ἔφην ἐγώ, ἐπειδὴ δυσχερῶς δοκεῖς μοι ἔχειν πρὸς τοῦτο, τοῦτο μὲν ἐάσωμεν, τόδε δὲ ἄλλο ὧν ἔλεγες ἐπισκεψώμεθα.*

Cap. XX. *Ἀφροσύνην τι καλεῖς; Ἔφη. Τούτῳ τῷ πράγματι οὐ πᾶν τοὐναντίον ἐστὶν ἡ σοφία; Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Πότερον δὲ ὅταν πράττωσιν ἄνθρωποι ὀρθῶς τε καὶ ὠφελίμως, τότε σωφρονεῖν σοι δοκοῦσιν οὕτω πράττοντες,*
B *ἢ τοὐναντίον; Σωφρονεῖν, ἔφη. Οὐκοῦν σωφροσύνῃ σω-*

Cap. XX. P. 332. *Ἀφροσύνην τι καλεῖς; Ἔφη. Τούτῳ τῷ πρ.*] Codd. fere omnes et editt. veteres *Ἀφροσύνην τί καλεῖς ἔφην τούτῳ τῷ πράγματι, οὗ — ἡ σοφία;* Recte Bodl. *ἔφη.* Pro *οὗ* Stephanus bene correxit *οὐ.*

ἢ τοὐναντίον] Libri omnes *ἢ εἰ τοὐναντίον ἔπραττον.* emendavit Stallbaum., cuius vide annotationem.

οὐ μέντοι οὐδὲ αὖ ὡς σύ μ.] Referas *οὐ* ad verbum primarium vel universam sententiam: *οὐδὲ* ad *οὕτως*, quod iu voc. *ὡς* continetur. Homer. Iliad. IV, v. 512: *οὐ μὰν οὐδ' Ἀχιλεὺς — μάρναται.* Ibid. V, 22: *οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν*, ubi Eustathius p. 6. ed. Lips.: *τὰ τοιαῦτα*, inquit, *περιττὴν ἔχουσι τὴν μίαν ἀπόφασιν κατὰ Ἀττικὴν συνήθειαν. ἔστι δὲ τῶν δύο ἀρνήσεων ἡ μὲν μία τοῦ ῥηματικοῦ πράγματος, ἡ ἑτέρα δὲ τοῦ προσώπου, ἵνα λέγῃ, ὅτι οὐδὲ ὑπεξέφυγεν ἂν οὐδὲ αὐτός, καὶ ἐνδείκνυται τὴν παντελῆ ἄρνησιν τοῦ πράγματος.* Iliad. VI, 130. Plat. Phaedr. p. 278 E: *οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν ἑταῖρον δεῖ παρελθεῖν.* Alcib. I. p. 107 A: *οὐδὲ μὴν οὐδὲ κτἑ.* Thucyd. I, 132: *ἀλλ' οὐδ' ὣς οὐδὲ τῶν Εἱλώτων μηνυταῖς τισι πιστεύσαντες ἠξίωσαν Stallb.*

Cap. XX. P. 332. *Ἀφροσύνην τι καλεῖς; Ἔφη.*] Infra p. 332. D: *τὸ δὲ ἐναντίως πραττόμενον ὑπὸ ἐναντίων πράττεσθαι; Ἔφη*, ubi deinceps pro *Ἔφη* infertur *Συνεχώρει.* Ceterum et in hac demonstratione et in ea quae subsequitur, Socrate scaptiosis rationibus agit plurimumque adiuvatur duplici significatioue vocabuli *σωφροσύνης.* Nam quum sanitas auimi, quae propria est illius vocis significatio, et probe intelligendo et recte agendo cernatur, *σωφροσύνην* h. l. modo prudentiam modo temperantiam intelligit.

ἢ τοὐναντίον] Lihrorum scriptnram *ἢ εἰ τοὐναντίον ἔπραττον* corruptam esse quis est quin primo statim obtutu videat? Neque enim imperfecto cum *εἰ* iuncto in his locus est, neque congruit quod respondetur *σωφρονεῖν* cum superioribus, quae exigunt potius *οὐκ, ἀλλ' οὕτω πράττοντες* vel *οὕτω πράττοντες.* Itaque *εἰ — ἔπραττον* ex iuepta scioli alicuius interpretatioue in ordinem verborum invectnm suspicor. Nam quum *ἢ τοὐναντίον* idem sit quod *ἢ μὴ σωφρονεῖν*, recte respondetur *Σωφρονεῖν.* Mirum tameu in codicibus nullum erroris vestigium conspicuum esse. Ficinus totum locum sic interpretatur: *So.* Utrum quum recte et frugaliter homines agunt, tunc ita operantes temperanter agere tibi videntur? an quum contra operantur? *Prot.* Temperanter agere videntur mihi, quum frugaliter recteque agunt. Postrema de suo videtur adiecisse, ut seuteutiam probabilem e verbis eliceret. Defeudit loci integritatem Bernhardy Syntax. p. 373., sed defendit sic,

φρονοῦσιν; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν οἱ μὴ ὀρθῶς πράττοντες
ἀφρόνως πράττουσι, καὶ οὐ σωφρονοῦσιν οὕτω πράττοντες;
Συνδοκεῖ μοι, ἔφη. Τοὐναντίον ἄρα ἐστὶ τὸ ἀφρόνως
πράττειν τῷ σωφρόνως. Ἔφη. Οὐκοῦν τὰ μὲν ἀφρόνως
πραττόμενα ἀφροσύνῃ πράττεται, τὰ δὲ σωφρόνως σωφρο-
σύνῃ; Ὡμολόγει. Οὐκοῦν εἴ τι ἰσχύϊ πράττεται, ἰσχυρῶς
πράττεται, καὶ εἴ τι ἀσθενείᾳ, ἀσθενῶς; Ἐδόκει. Καὶ εἴ τι
μετὰ τάχους, ταχέως, καὶ εἴ τι μετὰ βραδυτῆτος, βραδέως; C
Ἔφη. Καὶ εἴ τι δὴ ὡσαύτως πράττεται, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πράτ-
τεται, καὶ εἴ τι ἐναντίως, ὑπὸ τοῦ ἐναντίου; Συνέφη. Φέρε
δή, ἦν δ' ἐγώ, ἔστι τι καλόν; Συνεχώρει. Τούτῳ ἔστι τι
ἐναντίον πλὴν τὸ αἰσχρόν; Οὐκ ἔστι. Τί δέ; ἔστι τι ἀγα-
θόν; Ἔστι. Τούτῳ ἔστι τι ἐναντίον πλὴν τὸ κακόν; Οὐκ
ἔστι. Τί δέ; ἔστι τι ὀξὺ ἐν φωνῇ; Ἔφη. Τούτῳ μὴ ἔστι τι
ἐναντίον ἄλλο πλὴν τὸ βαρύ; Οὐκ ἔφη. Οὐκοῦν, ἦν δ'
ἐγώ, ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν ἐναντίων ἓν μόνον ἐστὶν ἐναντίον
καὶ οὐ πολλά; Συνωμολόγει. Ἴθι δή, ἦν δ' ἐγώ, ἀναλο- D
γισώμεθα τὰ ὡμολογημένα ἡμῖν. ὡμολογήκαμεν ἓν ἑνὶ μό-
νον ἐναντίον εἶναι, πλείω δὲ μή; Ὡμολογήκαμεν. Τὸ δὲ
ἐναντίως πραττόμενον ὑπὸ ἐναντίων πράττεσθαι; Ἔφη.
Ὡμολογήκαμεν δὲ ἐναντίως πράττεσθαι ὃ ἂν ἀφρόνως
πράττηται τῷ σωφρόνως πραττομένῳ; Ἔφη. Τὸ δὲ σω-
ρόνως πραττόμενον ὑπὸ σωφροσύνης πράττεσθαι, τὸ δὲ
ἀφρόνως ὑπὸ ἀφροσύνης; Συνεχώρει. Οὐκοῦν εἴπερ ἐναν- E
τίως πράττεται, ὑπὸ ἐναντίου πράττοιτ' ἄν; Ναί. Πράττε-
ται δὲ τὸ μὲν ὑπὸ σωφροσύνης, τὸ δὲ ὑπὸ ἀφροσύνης;
Ναί. Ἐναντίως; Πάνυ γε. Οὐκοῦν ὑπὸ ἐναντίων ὄντων;
Ναί. Ἐναντίον ἄρ' ἐστὶν ἀφροσύνη σωφροσύνῃ; Φαίνεται.
Μέμνησαι οὖν, ὅτι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὡμολόγηται ἡμῖν
ἀφροσύνη σοφίᾳ ἐναντίον εἶναι; Συνωμολόγει. Ἓν δὲ ἑνὶ
μόνον ἐναντίον εἶναι; Φημί. Πότερον οὖν, ὦ Πρωταγόρα,

E. ἀφροσύνη σωφροσύνῃ;] Sic Flor. b. in quo σωφροσύνη scriptum, iota, quod subscribitur, de more neglecto. Reliqui libri habent σωφροσύνης. Sed quanquam ἐναντίον interdum cum genitivo construitur, tamen h. l. dativus per ipsam concinnitatis rationem requiritur. Ponitur enim etiam in proximis constanter casus tertius.

ut vix cuiquam satisfacturus videatur. Nam εἰ τοὐναντίον ἔπραττον interpretatur de conatu: wenn sie das Gegentheil thun wollten. *Stallb.*

C. ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ] per eandem rationem.

D. ἀναλογισώμεθα τὰ ὡμ.] rationem ineamus eorum, quae a nobis concessa sunt.

333 λύσωμεν τῶν λόγων; τὸ ἓν ἑνὶ μόνον ἐναντίον εἶναι, ἢ
ἐκεῖνον, ἐν ᾧ ἐλέγετο ἕτερον εἶναι σωφροσύνης σοφία, μό-
ριον δὲ ἑκάτερον ἀρετῆς, καὶ πρὸς τῷ ἕτερον εἶναι καὶ ἀνό-
μοια καὶ αὐτὰ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν, ὥσπερ τὰ τοῦ προσ-
ώπου μόρια; πότερον οὖν δὴ λύσωμεν; οὗτοι γὰρ οἱ λόγοι
ἀμφότεροι οὐ πάνυ μουσικῶς λέγονται· οὐ γὰρ συνᾴδουσιν
οὐδὲ συναρμόττουσιν ἀλλήλοις. πῶς γὰρ ἂν συνᾴδοιεν,
B εἴπερ γε ἀνάγκη ἑνὶ μὲν ἓν μόνον ἐναντίον εἶναι, πλείοσι
δὲ μή, τῇ δὲ ἀφροσύνῃ, ἑνὶ ὄντι, σοφία ἐναντία καὶ σω-
φροσύνη αὖ φαίνεται. ἦ γάρ, ὦ Πρωταγόρα; ἔφην ἐγώ. ἢ
ἄλλως πως; Ὡμολόγησε καὶ μάλ' ἀκόντως. Οὐκοῦν ἓν ἂν
εἴη ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ σοφία; τὸ δὲ πρότερον αὖ ἐφάνη
ἡμῖν ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ὁσιότης σχεδόν τι ταὐτὸν ὄν. ἴθι
δή, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Πρωταγόρα, μὴ ἀποκάμωμεν, ἀλλὰ καὶ

P. 333. *λύσωμεν τῶν λόγ.*] Et h. l. et paulo post Vat. r *λύσομεν*, quod Astius vulgatae lectioni censet praeferendum.

P. 333. *λύσωμεν τῶν λόγων*] Gorg. p. 480 E: *οὐκοῦν ἢ κἀκεῖνα λυτέον, ἢ τάδε ἀνάγκη συμβαίνειν;* Mox haec interrogatio cum vi iteratur.

τὸ ἓν ἑνὶ — εἶναι] Ante haec verba Plato omisit, utpote ex praecedentibus facile intelligendum, *λύσωμεν τοῦτον* (*τὸν λόγον*). Phaedon. p. 94 A: *εἰ ὀρθὴ ἡ ὑπόθεσις ἦν τὸ ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι.*

καὶ πρὸς τῷ ἕτερον εἶναι] et praeterquam quod diversum sit, etiam etc. Leg. VI. p. 622 D: *πρὸς τῷ γελοῖα εἶναι καὶ θυμὸν ἀνεγεῖραι πολλοῖς* Sympos. p. 195 C: *νέος μὲν οὖν ἐστι· πρὸς δὲ τῷ νέῳ ἁπαλός.* De Rep. I. p. 337 D. III. p. 408 D. V. p. 463 A. al. *Stallb.*

οὐ — μουσικῶς] non — convenienter, cf. Aeschyl. Agam. v. 767: *κάρτ' ἀπομούσως . . οὐδ' εὖ πραπίδων οἴακα νέμων.* De Leg. p. 729 A: *ἡ τῶν νέων ἀκολάκευτος οὐσία . . πασῶν μουσικωτάτη τε καὶ ἀρίστη· ξυμφωνοῦσα γὰρ καὶ ξυναρμόττουσα εἰς ἅπαντα ἄλυπον τὸν βίον ἀπεργάζεται.*

οὐ γὰρ συνᾴδουσιν —] Gorg. p. 461 A: *ἡγησάμενος οὐ συνᾴδειν τὰ λεγόμενα.* Theaet. p. 175 E: *οὐδέ γ' ἁρμονίαν λόγων λαβόντας.* Sophist. p. 261 D. al. Ceterum Heindorfius: In his lenem agnosco sophistae irrisionem, qui supra p. 326 B *πάντα τὸν βίον εὐρυθμίας καὶ εὐαρμοστίας δεῖσθαι* dixisset. *Stallb.*

B. *ἐναντίον εἶναι, πλείοσι δὲ μή*] Argumentationis ratio *πλείω δὲ μή* requirit, quamquam res eodem redit; nam si unum unius est contrarium, neque plurium contrarium est unum, neque unius contraria sunt plura. Deinde ad *ἦ γάρ;* quae interrogatio ad universam sententiam superiorem referenda est, commode intelligas *οὕτως ἔχει*, sc. *οὐ συνᾴδειν τοὺς λόγους τούτους.*

τὸ δὲ πρότερον αὖ ἐφ.] P. 331 A. B.

μὴ ἀποκάμωμεν] Isocrates orator quum ad praesentem utilitatem omnia referret nec intelligeret, quo tales quaestiones, quales Socrates hic invito Protagora persequitur, spectarent, eas tanquam nugas despicatui habet or. 10, 1: *εἰσί τινες οἳ . . καταγεγηράκασι . . διεξιόντες ὡς ἀνδρία καὶ σοφία καὶ δικαιοσύνη ταὐτόν ἐστι, καὶ φύσει μὲν οὐδὲν*

τὰ λοιπὰ διασκεψώμεθα. ἆρά τίς σοι δοκεῖ ἀδικῶν ἄνθρωπος σωφρονεῖν, ὅτι ἀδικεῖ; Αἰσχυνοίμην ἂν ἔγωγ', ἔφη, C ὦ Σώκρατες, τοῦτο ὁμολογεῖν· ἐπεὶ πολλοί γέ φασι τῶν ἀνθρώπων. Πότερον οὖν πρὸς ἐκείνους τὸν λόγον ποιήσομαι, ἔφην, ἢ πρὸς σέ; Εἰ βούλει, ἔφη, πρὸς τοῦτον πρῶτον τὸν λόγον διαλέχθητι τὸν τῶν πολλῶν. Ἀλλ' οὐδέν μοι διαφέρει, ἐὰν μόνον σύ γε ἀποκρίνῃ, εἴτ' οὖν δοκεῖ σοι ταῦτα, εἴτε μή. τὸν γὰρ λόγον ἔγωγε μάλιστα ἐξετάζω, συμβαίνει μέντοι ἴσως καὶ ἐμὲ τὸν ἐρωτῶντα καὶ τὸν ἀποκρινόμενον ἐξετάζεσθαι.

Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐκαλλωπίζετο ἡμῖν ὁ Πρωταγόρας· D τὸν γὰρ λόγον ᾐτιᾶτο δυσχερῆ εἶναι· ἔπειτα μέντοι συνεχώρησεν ἀποκρίνεσθαι.

Cap. XXI. Ἴθι δή, ἔφην ἐγώ, ἐξ ἀρχῆς μοι ἀπόκριναι. δοκοῦσί τινές σοι σωφρονεῖν ἀδικοῦντες; Ἔστω, ἔφη. Τὸ δὲ σωφρονεῖν λέγεις εὖ φρονεῖν; Ἔφη. Τὸ δ' εὖ φρονεῖν

B. *ἆρά τίς σοι δοκεῖ*] Sic dedit Bekker. e Vat. et ex corr. Coisl. Vulg. *ἆρά τί σοι δ.* quod servaverat Stallbaum, sed cf. init. c. XXI.

C. *τὸν λόγ. ποιήσομαι*] Heindorfius maluit *ποιήσωμαι* eumque secntus est Deuschle, scd v. Hermann. ad Viger. p. 742. Deinde ante *τῶν πολλῶν* articnlnm *τὸν* perperam om. Stephan.

Cap. XXI. D. *φρονεῖν εὖ βουλεύεσθαι*] Perperam vett. editt. *βούλεσθαι*, quod ex codd. fere omnibns emendatum.

αὐτῶν ἔχομεν, μία δ' ἐπιστήμη καθ' ἁπάντων ἐστίν.

C. *ἐπεὶ πολλοί γέ φασι τ. ἀνθρ.*] *Ego* quidem, inquit, pudore prohiberer, qnominus hoc affirmarem: qnanqnam *multi* sane sunt qui illud confirment. Itaque haec *πολλοί γέ φασι* liquet referri ad *ἔγωγε*. Neque opns est, ut cnm Heindorfio scribamus *οἱ πολλοί γέ φ.*, licet deinde sequatur *τὸν λόγον τὸν τῶν πολλῶν*. Hic enim *οἱ πολλοί* sunt multi illi, quos modo dicebam. *Stallb.*

εἴτ' οὖν δοκεῖ σοι ταῦτα] Videlicet illa, qnae vnlgo placent. Proxima sic intelligas: Nam *τὸν λόγον*, h. e. ea quae dicuntur, nnnc maxime exploro: quanquam accidat fortasse, ut, dum de his opinionibns disseramus, ipsi quoque exploremur, hoc est nostra ipsornm sententia eliciatur. *Stallb.*

D. *τὸν λόγον ᾐτιᾶτο δυσχερῆ εἶν.*] Non tractatn difficile dicit Protagoras argumentnm, sed molestum s. iniucundum; talis enim quaestio sophistae et ipsa per se minuta videbatur nec illi loco apta. Demosth. or. 20, 113: *ἐπειδάν τις κακουργῶν ἐπὶ μὴ προσήκοντα πράγματα τοὺς λόγους μεταφέρῃ, δυσχερεῖς ἀνάγκη φαίνεσθαι.* Diserte hic Protagoras ipse confirmat, qnod in eo Socrates p. 332 A sibi visus erat observasse.

Cap. XXI. Totum hoc caput accurate tractavimus in Stud. philol. p. 826—834.

σωφρονεῖν ἀδικοῦντες] Isocr. or. 15, 242: *οὗτοι μὲν*

εὖ βουλεύεσθαι, ὅτι ἀδικοῦσιν; Ἔστω, ἔφη. Πότερον, ἦν
δ' ἐγώ, εἰ εὖ πράττουσιν ἀδικοῦντες, ἢ εἰ κακῶς; Εἰ εὖ.
Λέγεις οὖν ἀγαθὰ ἄττα εἶναι; Λέγω. Ἆρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ,
E *ταῦτ' ἐστὶν ἀγαθά, ἅ ἐστιν ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις; Καὶ*
ναὶ μὰ Δί', ἔφη, κἂν μὴ τοῖς ἀνθρώποις ὠφέλιμα ᾖ, ἔγωγε
καλῶ ἀγαθά. Καί μοι ἐδόκει ὁ Πρωταγόρας ἤδη τετραχύν-
θαι τε καὶ ἀγωνιᾶν καὶ παρατετάχθαι πρὸς τὸ ἀποκρίνε-
σθαι. ἐπειδὴ οὖν ἑώρων αὐτὸν οὕτως ἔχοντα, εὐλαβούμενος
334 *ἠρέμα ἠρόμην. Πότερον, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις, ὦ Πρωταγόρα,*
ἃ μηδενὶ ἀνθρώπων ὠφέλιμά ἐστιν, ἢ ἃ μηδὲ τὸ παράπαν
ὠφέλιμα; καὶ τὰ τοιαῦτα σὺ ἀγαθὰ καλεῖς; Οὐδαμῶς, ἔφη·
ἀλλ' ἔγωγε πολλὰ οἶδ', ἃ ἀνθρώποις μὲν ἀνωφελῆ ἐστι,
καὶ σιτία καὶ ποτὰ καὶ φάρμακα καὶ ἄλλα μυρία, τὰ δέ γε
ὠφέλιμα· τὰ δὲ ἀνθρώποις μὲν οὐδέτερα, ἵπποις δέ· τὰ
δὲ βουσὶ μόνον, τὰ δὲ κυσί, τὰ δέ γε τούτων μὲν οὐδενί,
δένδροις δέ, τὰ δὲ τοῦ δένδρου ταῖς μὲν ῥίζαις ἀγαθά,
B *ταῖς δὲ βλάσταις πονηρά, οἷον καὶ ἡ κόπρος πάντων τῶν*

(*οἱ συκοφάνται*) *σωφρονοῦσιν ἀναιρεῖν ζητοῦντες ἁπάσας τὰς τοιαύτας διατριβάς, ἐν αἷς ἡγοῦνται βελτίους γενομένους χαλεπωτέρους ἔσεσθαι ταῖς αὑτῶν πονηρίαις καὶ συκοφαντίαις.*

E. *ἀγαθὰ — ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις*] Socrati ipsi placuisse, quod utile esset idem esse bonnm, Xenophon prodidit Mem. IV. 6, 8: *ἄλλο ἄν τι φαίης ἀγαθὸν εἶναι ἢ τὸ ὠφέλιμον; Οὐκ ἔγωγ', ἔφη. Τὸ ἄρα ὠφέλιμον ἀγαθόν ἐστιν ὅτῳ ἂν ὠφέλιμον ᾖ.* v. Gorg. p. 499 C. Cicer. de off. III. 3, 11. Sed h. l. verba *τοῖς ἀνθρώποις* adversarii causa adiecit, qui quidem *πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον εἶναι* statnit (v. Theaet. p. 152 A. Cratyl. p. 385 E), Protagoras autem sermonem alio flectendi cupidus haec ipsa verba carpit.

ἀγωνιᾶν καὶ παρατετάχθαι] *ἀγωνιᾶν* h. l. vi desiderativa positum esse et significare 'certare velle' ex verbo *παρατετάχθαι* apparet, quod est 'in procinctu constitisse'.

ἠρέμα ἠρόμην] De Leg. p. 629 A: *δεῖ δὲ οὐδὲν σκληρῶς ἡμᾶς αὐτοῖς διαμάχεσθαι τὰ νῦν, ἀλλ' ἠρέμα ἀνερωτᾶν, ὡς μάλιστα περὶ ταῦτα ἡμῶν τε καὶ ἐκείνων σπουδαζόντων.*

P. 334. *καὶ τὰ τοιαῦτα — καλεῖς;*] Respondet ad haec Protagoras, bona ut sint utilia, ita hominnm utilitate non esse definienda.

πολλὰ οἶδ', ἃ —] Ad *πολλά* ex praecedentibus intelligendum voc. *ἀγαθά*. Proximis verbis *ἃ ἀνθρώποις μὲν ἀνωφελῆ ἐστι* tacite opponuntur *ἀγαθὰ μέντοι*. Voc. *ἀνωφελές* hic et in seqq. est 'noxinm', ut Xenoph. Hellen. I. 7, 28. Mem. II. 6, 4. Eodem modo dicitur lat. inutile.

τὰ δέ γε ὠφέλιμα] alia (bona) sane — ut tu dicis — utilia. Oratio similiter formata p. 320 B, v. ad p. 330 A.

ἀνθρώποις μὲν οὐδέτερα] Conf. p. 351 D: *ἔστι μὲν ἃ τῶν ἡδέων οὐκ ἔστιν ἀγαθά . . ἔστι δ' ἃ ἔστι, καὶ τρίτον ἃ οὐδέτερα, οὔτε κακὰ οὔτ' ἀγαθά.*

ἵπποις δέ] int. *ἀγαθά*. Eadem est ratio seqnentium dativorum, qnod inde sciri potest, quia ultimo (*ταῖς ῥίζαις*) voc. *ἀγαθά* adiectum est.

φυτῶν ταῖς μὲν ῥίζαις ἀγαθὸν παραβαλλομένη, εἰ δ' ἐθέλοις ἐπὶ τοὺς πτόρθους καὶ τοὺς νέους κλῶνας ἐπιβάλλειν, πάντα ἀπόλλυσιν· ἐπεὶ καὶ τὸ ἔλαιον τοῖς μὲν φυτοῖς ἅπασίν ἐστι πάγκακον καὶ ταῖς θριξὶ πολεμιώτατον ταῖς τῶν ἄλλων ζώων πλὴν ταῖς τοῦ ἀνθρώπου, ταῖς δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἀρωγὸν καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι. οὕτω δὲ ποικίλον τί ἐστι τὸ ἀγαθὸν καὶ παντοδαπόν, ὥστε καὶ ἐνταῦθα τοῖς μὲν ἔξωθεν τοῦ σώματος ἀγαθόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ, τοῖς C
δ' ἐντὸς ταὐτὸν τοῦτο κάκιστον· καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἰατροὶ πάντες ἀπαγορεύουσι τοῖς ἀσθενοῦσι μὴ χρῆσθαι ἐλαίῳ, ἀλλ' ἢ ὅ τι σμικροτάτῳ, ἐν τούτοις οἷς μέλλει ἔδεσθαι, ὅσον μόνον τὴν δυσχέρειαν κατασβέσαι τὴν ἐπὶ ταῖς αἰσθήσεσι ταῖς διὰ τῶν χυμῶν γιγνομένην ἐν τοῖς σιτίοις τε καὶ ὄψοις.

P. 334. B. εἰ δ' ἐθέλοις ἐπὶ τ. πτ.] Vett. editt. εἰ δὲ θέλοις. Bodl. Vat. Θ. al. εἰ δ' ἐθέλοις. Aliquot codd. εἰ δ' ἐθέλεις, probante Heindorfio.

C. διὰ τῶν χυμῶν] Libri omnes διὰ τῶν ῥινῶν. v. Stud. philol. p. 831 sqq., ubi etiam dubitari posse dixi, an διὰ τῶν mutandum sit in ἀηδέων.

B. τὸ ἔλαιον — ταῖς θριξὶ πολεμιώτατον] Consilio et arte Protagoras verba collocavit, ut audientium exspectationem moveret. Plerique enim quum olei usum in uno homine cognovissent, non potuit iis non absurda videri sententia his primis verbis contenta.

τοῖς μὲν ἔξωθεν — τῷ ἀνθρώπῳ] ut hic quoque externis quidem partibus corporis humani bonum sit, interioribus vero idem pessimum. Athen. p. 46 F: ὁ Δημόκριτος πρὸς τὸν πυθόμενον πῶς ἂν ὑγιῶς τις διάγοι ἔφη, εἰ τὰ μὲν ἐντὸς μέλιτι βρέχοι, τὰ δ' ἐκτὸς ἐλαίῳ.

C. ἀπαγορεύουσι — μὴ χρῆσθαι] Priscianus p. 1196 ed. Putsch. „Attici (dicunt) ἀπαγορεύω μὴ λέγειν, καί, ἀπαγορεύω λέγειν." v. Hermann. ad Viger. p. 810 sqq. Buttmann. ad Demosth. Midian. Excurs XI. *Stallb.*

C. διὰ τῶν χυμῶν] Vulgatam scripturam διὰ τῶν ῥινῶν nemo dum explicare conatus est; quis enim unquam audivit, veteres eo consilio ad cibos atque opsonia oleo usos esse, ut suave olerent; quis est qui nesciat, opsonia condiendi causa id et antiquo tempore factum esse et hodie fieri. Veterum scriptorum locos plurimos huc pertinentes collegimus l. l. p. 831—833, ex quibus arbitramur intellectum iri Protagoram h. l. nihil nisi de sapore ciborum cogitasse. Atqui χυμός, ut ait Galenus defin. med. II. 279, παρὰ Πλάτωνι καὶ Ἀριστοτέλει ἡ γευστὴ ποιότης ὀνομάζεται. De constructione verborum v. Athen. p. 280 A: ἀφαιρῶν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονὰς οὐ δύναμαι νοῆσαι τἀγαθόν, quam Epicuri vocem Cicero (Tusc. III. 18, 41) sic latine reddidit: 'non habeo quod intelligam bonum, detrahens eas voluptates, quae sapore percipiuntur'. Et in perceptione iniucundorum saporum fastidium oriri, si hoc Protagoras dixit, sententiam protulit et per se veram et h. l. aptam.

Cap. XXII. *Εἰπόντος οὖν ταῦτα αὐτοῦ, οἱ παρόντες ἀνεθορύβησαν, ὡς εὖ λέγοι. καὶ ἐγὼ εἶπον· Ὦ Πρωταγόρα, ἐγὼ τυγχάνω ἐπιλήσμων τις ὢν ἄνθρωπος, καὶ ἐάν*
D *τίς μοι μακρὰ λέγῃ, ἐπιλανθάνομαι περὶ οὗ ἂν ᾖ ὁ λόγος. ὥσπερ οὖν εἰ ἐτύγχανον ὑπόκωφος ὤν, ᾤου ἂν χρῆναι, εἴπερ ἔμελλές μοι διαλέξεσθαι, μεῖζον φθέγγεσθαι ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους, οὕτω καὶ νῦν, ἐπειδὴ ἐπιλήσμονι ἐνέτυχες, σύντεμνέ μοι τὰς ἀποκρίσεις καὶ βραχυτέρας ποίει, εἰ μέλλω σοι ἕπεσθαι. Πῶς οὖν κελεύεις με βραχέα ἀποκρίνεσθαι;*
E *ἢ βραχύτερά σοι, ἔφη, ἀποκρίνωμαι ἢ δεῖ; Μηδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ. Ἀλλ' ὅσα δεῖ; ἔφη. Ναί, ἦν δ' ἐγώ. Πότερα οὖν ὅσα ἐμοὶ δοκεῖ δεῖν ἀποκρίνεσθαι, τοσαῦτά σοι ἀποκρίνωμαι, ἢ ὅσα σοί; Ἀκήκοα γοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅτι σὺ οἷός τ' εἶ καὶ αὐτὸς καὶ ἄλλον διδάξαι περὶ τῶν αὐτῶν καὶ μακρὰ λέγειν, ἐὰν βούλῃ, οὕτως, ὥστε τὸν λόγον μηδέποτε ἐπιλιπεῖν, καὶ αὖ βραχέα οὕτως, ὥστε μηδένα σοῦ ἐν βραχυ-*
335 *τέροις εἰπεῖν. εἰ οὖν μέλλεις ἐμοὶ διαλέξεσθαι, τῷ ἑτέρῳ χρῶ τρόπῳ πρός με, τῇ βραχυλογίᾳ. Ὦ Σώκρατες, ἔφη,*

Cap. XXII. D. *ἔμελλές μοι διαλέξεσθαι*] Vulg. *διαλέγεσθαι* auctoritate plurimorum optimorumque codd. mutatum est. Deinde pro *ἀποκρίνωμαι* Bodl. Vat. Θ et r et Coisl. *ἀποκρίνομαι* itemque in prox. sect.

καὶ βραχυτέρας ποίει] Iniuria haec delenda censet Hirschig. Argumentat. Socratic. p. 13.

P. 335. *μέλλεις ἐμοὶ διαλέξεσθαι*] Etiam hic vett. editt. contra fidem plurimorum librorum *διαλέγεσθαι* exhibent.

Cap. XXII. D. *καὶ βραχυτέρας ποίει*] Haec non redundant, sed accuratius Socrates rem verbo translato (*συντέμνειν*) significatam nunc exprimit, v. p. 314 A: *μὴ περὶ τοῖς φιλτάτοις κυβεύῃς τε καὶ κινδυνεύῃς.* 320 B: *κάμπτομαι καὶ οἶμαί τί σε λέγειν.* al. Similis usus verbi *συντέμνειν* invenitur apud Aristophanem Thesmoph. v. 177: *σοφοῦ πρὸς ἀνδρός, ὅστις ἐν βραχεῖ πολλοὺς καλῶς οἷός τε συντέμνειν λόγους.*

E. *Μηδαμῶς, ἦν δ' ἐγώ*] *Behüte.* Intell. *βραχύτερα ἀποκρίνου ἢ δεῖ.* Menex. p. 236 C: *μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' εἰπέ, καὶ πάνυ χαριεῖ.* De Rep. I. p. 350 E. Phaedr. p. 234 D. v. annot. ad p. 318 B. *Stallb.*

ὅτι σὺ οἷός τ' εἶ καὶ αὐτὸς] haec ita coniungenda sunt: *ὅτι σὺ οἷός τ' εἶ καὶ αὐτὸς — περὶ τῶν αὐτῶν καὶ μακρὰ λέγειν — καὶ αὖ βραχέα —, καὶ ἄλλον διδάξαι καὶ μακρὰ λέγειν κ. τ. λ.*

ὥστε τὸν λόγ. μηδ. ἐπιλιπεῖν] ut nunquam desit tibi oratio, h. e. orationis argumentum, ut tibi semper suppetat quod dicas. *Stallb.*

P. 335. *χρῶ — πρός με*] Enclitica pronominis forma post praepositiones in Platonis libris non raro servata est. Menon. p. 79 A. codd. omnes *παίζεις πρός με.* Gorg. p. 489 E: *νῦν δὴ εἰρωνεύου πρός με.*, ubi v. annot. Lysid. p. 211 A. Cratyl. p. 384 A. Theaet. p. 170 D. Xenoph. Anabas. III, 3, 2: *λέξατε οὖν,*

ἐγὼ πολλοῖς ἤδη εἰς ἀγῶνα λόγων ἀφικόμην ἀνθρώποις, καὶ εἰ τοῦτο ἐποίουν, ὃ σὺ κελεύεις, ὡς ὁ ἀντιλέγων ἐκέλευέ με διαλέγεσθαι, οὕτω διελεγόμην, οὐδενὸς ἂν βελτίων ἐφαινόμην, οὐδ' ἂν ἐλέγετο Πρωταγόρου ὄνομα ἐν τοῖς Ἕλλησιν. Καὶ ἐγώ — ἔγνων γὰρ ὅτι οὐκ ἤρεσεν αὐτὸς αὑτῷ ταῖς ἀποκρίσεσι ταῖς ἔμπροσθεν, καὶ ὅτι οὐκ ἐθελήσοι ἑκὼν εἶναι ἀποκρινόμενος διαλέγεσθαι — ἡγησάμενος οὐκέτι ἐμὸν ἔργον εἶναι παρεῖναι ἐν ταῖς συνουσίαις, Ἀλλά τοι, ἔφην, ὦ Πρωταγόρα, οὐδ' ἐγὼ λιπαρῶς ἔχω παρὰ τὰ σοὶ δοκοῦντα τὴν συνουσίαν ἡμῖν γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐπειδὰν σὺ βούλῃ διαλέγεσθαι ὡς ἐγὼ δύναμαί ἕπεσθαι, τότε σοι διαλέξομαι. σὺ μὲν γάρ, ὡς λέγεται περὶ σοῦ, φῂς δὲ καὶ αὐτός, καὶ ἐν μακρολογίᾳ καὶ ἐν βραχυλογίᾳ οἷός τ' εἶ συνουσίας ποιεῖσθαι· σοφὸς γὰρ εἶ· ἐγὼ δὲ τὰ μακρὰ ταῦτα

ἐλέγετο] Libri omnes ἐγένετο, v. Stud. phil. p. 854.

ἔφη, πρός με. Charax p. 228 b: παρὰ Μενάνδρῳ σημειοῦται τὸ πρός με ἐγκλιθέν, de quo loco disputavit Hermannns De Emend. Rat. Gr. Gr. p. 75. *Stallb.*

ὡς ὁ ἀντιλέγων — οὕτω διελεγόμην] Est haec freqnentissima illa universi enuntiati appositio. Qnemadmodum enim nomina nominibns per appositionem adduntur, sic etiam ea ennntiata, quae snperiora accuratius definiunt et interpretantur, non intercedente copula apponi solent. Possis hanc rationem commode nomine appositionis universorum enuntiatorum (Apposition der Sätze) insignire, quippe qnae ex asse respondeat appositioni nominnm. *Stallb.*

οὐδ' ἂν ἐλέγετο —] Ficinus hnnc locum vertit: 'haud sane quovis alio homine insignior essem, nomineque Protagorae omnis Graecia resonaret'. Et sane eiusmodi sententia requiritnr, sed ex vulgata scriptnra elici nequit. De ἐλέγετο v. p. 311 E: τί ὄνομα ἄλλο λεγόμενον περὶ Πρωταγόρου ἀκούομεν; Hipp. I. p. 281 C: οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι, ὧν ὀνόματα μεγάλα λέγεται ἐπὶ σοφίᾳ, Πιττακοῦ τε καὶ Βίαντος. Protagoram, qui ab aetatis anno tricesimo ad septnagesimum sophistam egit, per totnm illud tempus maxima gloria apud omnes Graecos floruisse Plato tradidit Men. p. 91 E, v. praefat. p. 4.

ὅτι οὐκ ἤρεσεν —, καὶ ὅτι οὐκ ἐθελήσοι] Indicativus rem vere factam, optativns id indicat qnod fieri posse Socrates snspicatur.

B. οὐκέτι ἐμὸν ἔργον εἶναι] non amplins mei esse muneris colloquio interesse. Tim. p. 17 in.: οὐκοῦν σὸν τῶνδέ τε ἔργον — ἀναπληροῦν. Ibid. p. 27 B: σὸν οὖν ἔργον λέγειν ἂν εἴη — τὸ μετὰ τοῦτο. Gorg. p. 459 E: οὐ γὰρ σὸν ἔργον. Xenoph. Memor. III, 3, 3: τοῦτο οὐκ ἐμὸν οἶμαι τὸ ἔργον εἶναι. Dictionem copiose illustravit Valcken. ad Phoeniss. v. 447. *Stallb.*

ἐπειδὰν σὺ βούλῃ —] Sententia haec est: Non id flagito, ut praeter tnam sententiam et voluntatem colloqninm inter me et te habeatur, sed si velis ea ratione colloqni, qua ego assequi possnm, tecnm colloquar, sin minus, hac disputationo missa abibo.

C. τὰ μακρὰ ταῦτα ἀδύ-

ἀδύνατος, ἐπεὶ ἐβουλόμην ἂν οἷός τ' εἶναι. ἀλλὰ σὲ ἐχρῆν ἡμῖν συγχωρεῖν τὸν ἀμφότερα δυνάμενον, ἵνα συνουσία ἐγίγνετο· νῦν δὲ ἐπειδὴ οὐκ ἐθέλεις, καὶ ἐμοί τις ἀσχολία ἐστί, καὶ οὐκ ἂν οἷός τ' εἴην σοι παραμεῖναι ἀποτείνοντι μακροὺς λόγους — ἐλθεῖν γάρ ποί με δεῖ — εἶμι· ἐπεὶ καὶ ταῦτ' ἂν ἴσως οὐκ ἀηδῶς σου ἤκουον.

Καὶ ἅμα ταῦτα εἰπὼν ἀνιστάμην ὡς ἀπιών. καί μου
D *ἀνισταμένου ἐπιλαμβάνεται ὁ Καλλίας τῆς χειρὸς τῇ δε-*
ξιᾷ, τῇ δ' ἀριστερᾷ ἀντελάβετο τοῦ τρίβωνος τουτουΐ, καὶ
εἶπεν· Οὐκ ἀφήσομέν σε, ὦ Σώκρατες· ἐὰν γὰρ σὺ
ἐξέλθῃς, οὐχ ὁμοίως ἡμῖν ἔσονται οἱ διάλογοι. δέομαι

D. *ἀντελάβετο τοῦ τρίβωνος*] Stephan. *τοῦ* errore, ut videtur, omisit.

νατος] H. e. *οὐ δύναμαι τὰ μακρὰ ταῦτα*, ut mox dicit *σὲ — τὸν ἀμφότερα δυνάμενον*. Eodem modo *δυνατός* cum accusativo construitur Politic. p. 295 B: *τοῦτο δυνατὸς ὤν*. Hipp. min. p. 367 E: *οὐκοῦν ὁ ἀγαθὸς καὶ σοφὸς γεωμέτρης δυνατώτατός γε ἀμφότερα;* Prorsus cum hoc loco congruit Menon. p. 94 B. C: *καὶ τοὺς φαυλοτάτους ἀδυνάτους γεγονέναι τοῦτο τὸ πρᾶγμα*. Quocirca hoc dicit Socrates: ego vero non possum longas istas orationes habere aut intelligere; quanquam vellem mihi esse eius rei facultatem. *Stallb.*

ἐχρῆν ἡμῖν συγχ. — ἵνα σ. ἐγίγνετο] te oportebat nobis concedere (quod nunc secus est), ut colloquium fieret (quod in hac tua pervicacia non potest continuari). Sympos. 181 E: *χρῆν δὲ νόμον εἶναι — ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο*. v. Krüger Gr. 54. 8, 8.

ἀποτείνοντι μακροὺς λόγους] P. 336 C: *μακρὸν λόγον ἀποτείνων*. P. 361 A. Gorg. p. 465 E ibique annot. Proxima, *ἐπεὶ καὶ ταῦτ' ἂν — ἤκουον*, sic intelligas: quanquam haec quoque lubenter ex te audierim: quod tamen mihi nunc non licet. *Stallb.*

D. *τοῦ τρίβωνος τουτουΐ*] Apud Xenophontem (Mem. I. 6, 2) Antiphon: *ἱμάτιον*, inquit, *ὦ Σώκρατες, ἠμφίεσαι οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρους τε καὶ χειμῶνος*. Idem igitur vestimentum ibi *ἱμάτιον*, hic *τρίβων* dicitur. Etiam scholiastes ad Aristoph. Plut. v. 842 *τὸ τριβώνιον* interpretatur *παλαιὸν ἱμάτιον*, cf. schol. ad v. 882. Proprie igitur *τρίβων* significavit pallium longo usu detritum, sed plerumque eo nomine appellatum est amiculum aliquanto brevius quam *ἱμάτιον* et crassis filis textum, quale Doricorum erat proprium. Inde ab iis qui Laconici cultus studiosi erant, sumptum est, v. infra p. 342 E. Demosth. or. 54, 3: *ἐσκυθρωπάκασι καὶ λακωνίζειν φασὶ καὶ τρίβωνας ἔχουσι καὶ ἁπλᾶς ὑποδέδενται*. Eodem vestimento iam inde a Socratis aetate philosophi quidam severiorem vitae rationem prae se ferentes usi sunt, unde factum est, ut posterioribus temporibus *τριβώνιον* per synecdochen philosophum ipsum significaret, veluti Themist. or. 23. p. 299 A: (*ἐν Γαλατίᾳ τῇ Ἑλληνίδι*) *οἱ ἄνδρες ἴστε ὅτι ὀξεῖς καὶ ἀγχίνοι . . καὶ τριβωνίου παραφανέντος ἐκκρέμανται εὐθὺς ὥσπερ τῆς λίθου τὰ σιδήρια*.

οὖν σου παραμεῖναι ἡμῖν· ὡς ἐγὼ οὐδ' ἂν ἑνὸς ἥδιον
ἀκούσαιμι ἢ σοῦ τε καὶ Πρωταγόρου διαλεγομένων· ἀλλὰ
χάρισαι ἡμῖν πᾶσιν. Καὶ ἐγὼ εἶπον — ἤδη δὲ ἀνεστήκη
ὡς ἐξιών — Ὦ παῖ Ἱππονίκου, ἀεὶ μὲν ἔγωγέ σου τὴν
φιλοσοφίαν ἄγαμαι, ἀτὰρ καὶ νῦν ἐπαινῶ καὶ φιλῶ, ὥστε E
βουλοίμην ἂν χαρίζεσθαί σοι, εἴ μου δυνατὰ δέοιο. νῦν δ'
ἐστὶν ὥσπερ ἂν εἰ δέοιό μου Κρίσωνι τῷ Ἱμεραίῳ δρομεῖ
ἀκμάζοντι ἕπεσθαι, ἢ τῶν δολιχοδρόμων τῳ ἢ τῶν ἡμερο-
δρόμων διαθεῖν τε καὶ ἕπεσθαι. εἴποιμι ἄν σοι, ὅτι πολὺ 336
σοῦ μᾶλλον ἐγὼ ἐμαυτοῦ δέομαι θέουσι τούτοις ἀκολου-
θεῖν, ἀλλ' οὐ γὰρ δύναμαι, ἀλλ' εἴ τι δέει θεάσασθαι ἐν
τῷ αὐτῷ ἐμέ τε καὶ Κρίσωνα θέοντας, τούτου δέου συγ-

ἤδη δὲ ἀνεστήκη] Sic Bodl. Vat. pro vulg. ἀνεστήκειν. Vind. ἀνεστήκει, quod confirmat receptam lectionem. De Attica plusquamperfecti forma apud Platonem codicum auctoritate restituenda v. annot. ad Sympos. p. 198 C.

E. βουλοίμην ἂν χαρίζεσθαί σοι] Stallbaum. e Flor. o. pro χαρίζεσθαι dedit χαρίσασθαι, quod non ita videtur opus esse, ut a meliorum codicum scriptura recedatur.

ἀεὶ μὲν ἔγωγε —] His compara Socratis verba de eodem Callia ap. Xenoph. conv. VIII. 8: ἀεὶ μὲν οὖν ἔγωγε ἠγάμην τὴν σὴν φύσιν, νῦν δὲ καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ ὁρῶ σε κτἑ. ibid. IV. 62.

E. νῦν δ' ἐστὶν ὥσπερ ἂν εἰ δέοιό μου] nunc vero eadem ratio est s. perinde est ac si me roges etc. Criso Himeraeus, nobilis σταδιοδρόμος, ter deinceps cursu vicit, Olymp. 83. 84. 85. v. praefat. p. 20. Verba δρομεῖ ἀκμάζοντι Groen. van Prinsterer Prosopograph. Platon. p. 196 iniuria in glossematis suspicionem vocavit, siquidem iis ratio continetur, cur Socrates Crisonem non sit consecuturus. Crisonem ἐν ὅλῃ τῇ τῆς ἀσκήσεως ἀκμῇ continenter et severe vixisse memoriae prodidit Plato de Leg. p. 840 B.

τῶν δολιχοδρόμων] In corporum exercitationibus apud Graecos principem locum obtinuit cursus, cuius plura erant genera: qui curriculum a carcere ad metam semel emensus erat, is στάδιον decurrerat, qui continuo cursu a meta ad carcerem redierat idemque stadium bis emensus erat, eius cursus dicebatur δίαυλος. Sex vel decem δίαυλοι conficiendi erant δολιχοδρόμῳ, nam δόλιχος erat, quum cursor stadium toties decurrebat, ut continuato cursu duodecim vel viginti stadia emetiretur. v. schol. ad Sophocl. Electr. v. 686; ad Aristoph. Nub. v. 28 et Krausius De Gymnastic. et Agonistic. Graecor. I. p. 344 sqq.

ἡμεροδρόμων] Livius 31, 24: 'hemerodromos vocant Graeci ingens die uno cursu emetientes spatium', iisque nuntiis, ubi res maturanda erat, usi sunt. v. Cornel. Nep. Milt. c. 4. Herodot. VI. 105.

διαθεῖν] cursu contendere, v. Hermann ad Viger. p. 811.

P. 336. τούτου δέου συγκαθεῖναι] hunc roga, ut se ad me demittat. Verba καθιέναι, ἐφιέναι, ἀνιέναι, ἀφιέναι, ὑφιέναι, ἐξιέναι, alia, saepe intransitiva significatione usurpari narravimus ad Remp. VIII. p. 563 A. Phaedon. p. 112 D. *Stallb.*

καθεῖναι· ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ δύναμαι ταχὺ θεῖν, οὗτος δὲ δύναται βραδέως. εἰ οὖν ἐπιθυμεῖς ἐμοῦ καὶ Πρωταγόρου ἀκούειν, τούτου δέον, ὥσπερ τὸ πρῶτόν μοι ἀπεκρίνατο διὰ βραχέων τε καὶ αὐτὰ τὰ ἐρωτώμενα, οὕτω καὶ νῦν
B *ἀποκρίνεσθαι. εἰ δὲ μή, τίς ὁ τρόπος ἔσται τῶν διαλόγων; χωρὶς γὰρ ἔγωγ' ᾤμην εἶναι τὸ συνεῖναί τε ἀλλήλοις διαλεγομένους καὶ τὸ δημηγορεῖν. Ἀλλ' ὁρᾷς, ἔφη, ὦ Σώκρατες· δίκαια δοκεῖ λέγειν Πρωταγόρας ἀξιῶν αὑτῷ τε ἐξεῖναι διαλέγεσθαι ὅπως βούλεται, καὶ σοὶ ὅπως ἂν αὖ σὺ βούλῃ.*

Cap. XXIII. *Ὑπολαβὼν οὖν ὁ Ἀλκιβιάδης, Οὐ καλῶς λέγεις, ἔφη, ὦ Καλλία. Σωκράτης μὲν γὰρ ὅδε ὁμολογεῖ μὴ μετεῖναί οἱ μακρολογίας καὶ παραχωρεῖ Πρωταγόρᾳ,*

P. 336. *διὰ βραχέων τε καὶ αὐτὰ τ.*] Accessit *τε* ex codd. longe plurimis.
B. *Ἀλλ' ὁρᾷς, ἔφη, ὦ Σ.*] Cornarius post *ἔφη* inseri volebat *ὁ Καλλίας*. Quod non opus. Dein *αὑτῷ* Bodl. pro vulg. *αὐτῷ*.

B. *χωρὶς γὰρ ἔγωγ' ᾤμην*] In talibus locis *δίχα*, *χωρίς* etc. non, ut vulgo, seiunctionem et separationem, sed diversitatem et oppositionem significant. Phileb. p. 44 A: *εἴπερ χωρὶς τοῦ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τοῦ χαίρειν ἡ φύσις*. Euthydem. p. 289 D: *δῆλον οὖν, ὅτι καὶ περὶ λόγους χωρὶς ἡ τοῦ ποιεῖν τέχνη καὶ ἡ τοῦ χρῆσθαι*. Phileb. p. 17 A: *οἷς διακεχώρισται τό τε διαλεκτικῶς πάλιν καὶ τὸ ἐριστικῶς ἡμᾶς ποιεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους τοὺς λόγους*. Eurip. Iphig. Aul. 859: *χωρὶς τἀμά κἀγαμέμνονος*. Aeschyl. Prometh. 963: *μαθήσεται, ὅσον τό τ' ἄρχειν καὶ τὸ δουλεύειν δίχα*. Plura dabit Heindorfius ad h. l. Auct. Inc. ap. Rutil. Lup. II. 15: seorsum est beneficium dare libenter et iniuriam facere nolle *Stallb.*

δημηγορεῖν] Aeschin. or. 1, 27: *ὁ νομοθέτης διαρρήδην ἀπέδειξεν οὓς χρὴ δημηγορεῖν καὶ οὓς οὐ δεῖ λέγειν ἐν τῷ δήμῳ*. Longas orationes, quibus in concione et in iudicio adversarii inter se certent, a colloquiis alienas esse Socrates censet.

Ἀλλ' ὁρᾷς] Sed vides i. e. res tibi manifesta est. Haec verba saepenumero ita orationi aut praemittuntur aut interponuntur, ut per se sententiam efficiant indicentque alterum rei praesentis conditionem ipsum perspicere. Hipparch. p. 227 D: *Ἀλλ' ὁρᾷς, ὦ γλυκύτατε, τὸ κερδαίνειν ἄρτι ὡμολογήσαμεν εἶναι ὠφελεῖσθαι*. Aristoph. Thesm. v. 496: *ταῦθ', ὁρᾷς, οὐπώποτ' εἶπεν*.

Cap. XXIII. *Ὑπολαβὼν .. ὁ Ἀλκιβιάδης*] Postquam Callias Protagorae, hospiti suo, patrocinatus est, fortiter et vehementer Alcibiades Socratis causam defendit eumque longarum orationum victoria concessa id suo iure postulare dicit, ut brevibus orationibus Protagoras certet. Quod si nolit sophista, fateatur et ipse hoc disputandi genere se Socrate inferiorem esse. Quaestionem ipsam Alcibiades non magis curat quam Callias, sed Socratem id spectare ratus, ut dignitatem suam tueatur, ei obsecundat. Hinc eius verba *εἰ Πρωταγόρας ὁμολογεῖ φαυλότερος εἶναι .. ἐξαρκεῖ Σωκράτει*.

τοῦ δὲ διαλέγεσθαι οἷός τ' εἶναι καὶ ἐπίστασθαι λόγον τε C δοῦναι καὶ δέξασθαι θαυμάζοιμ' ἂν εἴ τῳ ἀνθρώπων παραχωρεῖ. εἰ μὲν οὖν καὶ Πρωταγόρας ὁμολογεῖ φαυλότερος εἶναι Σωκράτους διαλεχθῆναι, ἐξαρκεῖ Σωκράτει· εἰ δὲ ἀντιποιεῖται, διαλεγέσθω ἐρωτῶν τε καὶ ἀποκρινόμενος, μὴ ἐφ' ἑκάστῃ ἐρωτήσει μακρὸν λόγον ἀποτείνων, ἐκκρούων τοὺς λόγους καὶ οὐκ ἐθέλων διδόναι λόγον, ἀλλ' ἀπομηκύνων, ἕως ἂν ἐπιλάθωνται περὶ ὅτου τὸ ἐρώτημα ἦν οἱ D πολλοὶ τῶν ἀκουόντων· ἐπεὶ Σωκράτη γε ἐγὼ ἐγγυῶμαι μὴ ἐπιλήσεσθαι, οὐχ ὅτι παίζει καί φησιν ἐπιλήσμων εἶναι. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ ἐπιεικέστερα Σωκράτης λέγειν· χρὴ γὰρ ἕκαστον τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀποφαίνεσθαι.

Μετὰ δὲ τὸν Ἀλκιβιάδην, ὡς ἐγῴμαι, Κριτίας ἦν ὁ εἰπών· Ὦ Πρόδικε καὶ Ἱππία, Καλλίας μὲν δοκεῖ μοι μάλα πρὸς Πρωταγόρου εἶναι, Ἀλκιβιάδης δὲ ἀεὶ φιλόνεικός E ἐστι πρὸς ὃ ἂν ὁρμήσῃ. ἡμᾶς δὲ οὐδὲν δεῖ συμφιλονεικεῖν οὔτε Σωκράτει οὔτε Πρωταγόρᾳ, ἀλλὰ κοινῇ ἀμφοτέρων δεῖσθαι μὴ μεταξὺ διαλῦσαι τὴν ξυνουσίαν.

Cap. XXIII. C. *εἰ μὲν οὖν καὶ Πρωτ.*] In edit. Bekker. *καί* excidit, errore operarum, ut videtur.
D. *Σωκράτη γε ἐγὼ ἐγγ.*] V. *Σωκράτει*, quod ex optimis et plurimis libris mutatum. De *ἐγγυᾶσθαι* v. ad Phaedon. p. 115 D.
E. *πρὸς ὃ ἂν ὁρμήσῃ*] Sic Bodl. Venet. Ξ. Coisl. Vindob. Vat. r. pro vulg. *πρὸς ὅ τι ἄν*.

C. *τοῦ δὲ διαλέγεσθαι*] Verba sic cohaerent: *θαυμάζοιμι δὲ ἄν, εἴ τῳ ἀνθρώπων παραχωρεῖ τοῦ οἷός τ' εἶναι διαλέγεσθαι καὶ ἐπίστασθαι λόγον τε δοῦναι καὶ δέξασθαι*: mirer autem, si cui homini cedat facultate disserendi et scientia rationis tam reddendae quam accipiendae. Etenim *παραχωρεῖν τινι τοῦ οἷός τ' εἶναι* dictum ut *παραχωρεῖν τινι ὁδοῦ*. Pro *λόγον τε δοῦναι καὶ δέξασθαι* ne quis malit *λόγον δοῦναί τε κ. δ.* Nam posita est vocula perinde ac si deinde itidem plene diceretur *καὶ λόγον δέξασθαι*. Similia notavimus ad Criton. p. 43 A et ad Phaedon. p. 94 D. *Stallb.*

εἴ τῳ παραχωρεῖ] si revera cuiquam cedit. v. adApolog. p. 25 B. Eadem constructio p. 312 C: *ὅ τι δέ ποτε ὁ σοφιστής ἐστι, θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἶσθα.* P. 315 E: *οὐκ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ παιδικὰ — τυγχάνει ὤν.* p. 354 D: *εἰ κακὸν καλεῖτε .. ἔχοιτ' ἂν εἰπεῖν.*

ἐκκρούων τοὺς λόγους] int. *μακρῷ λόγῳ*: longa oratione quodcunque disputationis argumentum propositum submovens. Theaet. p. 154 D: *εἰ δεινοὶ καὶ σοφοὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἦμεν .. ξυνελθόντες σοφιστικῶς εἰς μάχην τοιαύτην, ἀλλήλων τοὺς λόγους τοῖς λόγοις ἐκρούομεν.* Metaphora a gladiatoribus ducta ictum adversariorum declinantibus.

D. *οὐχ ὅτι παίζει*] quamquam iocatur. Sic *οὐχ ὅτι* positum Gorg. p. 450 E. Theaet. p. 157 B. Lys. p. 219 E.

πρὸς Πρωταγόρου εἶναι] a partibus Protagorae stare; conf. Krüger. Gr. 68. 37, 1.

337 *Εἰπόντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα ὁ Πρόδικος, Καλῶς μοι,*
ἔφη, δοκεῖς λέγειν, ὦ Κριτία· χρὴ γὰρ τοὺς ἐν τοιοῖσδε
λόγοις παραγιγνομένους κοινοὺς μὲν εἶναι ἀμφοῖν τοῖν δια-
λεγομένοιν ἀκροατάς, ἴσους δὲ μή. ἔστι γὰρ οὐ ταὐτόν·
κοινῇ μὲν γὰρ ἀκοῦσαι δεῖ ἀμφοτέρων, μὴ ἴσον δὲ νεῖμαι
ἑκατέρῳ, ἀλλὰ τῷ μὲν σοφωτέρῳ πλέον, τῷ δὲ ἀμαθεστέρῳ
ἔλαττον. ἐγὼ μὲν καὶ αὐτός, ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρα-
B *τες, ἀξιῶ ὑμᾶς συγχωρεῖν καὶ ἀλλήλοις περὶ τῶν λόγων*
ἀμφισβητεῖν μέν, ἐρίζειν δὲ μή· ἀμφισβητοῦσι μὲν γὰρ καὶ
δι' εὔνοιαν οἱ φίλοι τοῖς φίλοις, ἐρίζουσι δὲ οἱ διάφοροί
τε καὶ ἐχθροὶ ἀλλήλοις. καὶ οὕτως ἂν καλλίστη ἡμῖν ἡ
συνουσία γίγνοιτο· ὑμεῖς τε γὰρ οἱ λέγοντες μάλιστ' ἂν
οὕτως ἐν ἡμῖν τοῖς ἀκούουσιν εὐδοκιμοῖτε καὶ οὐκ ἐπαι-
νοῖσθε — εὐδοκιμεῖν μὲν γὰρ ἔστι παρὰ ταῖς ψυχαῖς τῶν
ἀκουόντων ἄνευ ἀπάτης, ἐπαινεῖσθαι δὲ ἐν λόγῳ πολ-
λάκις παρὰ δόξαν ψευδομένων —, ἡμεῖς τ' αὖ οἱ ἀκού-
C *οντες μάλιστ' ἂν οὕτως εὐφραινοίμεθα, οὐχ ἡδοίμεθα·*
εὐφραίνεσθαι μὲν γὰρ ἔστι μανθάνοντά τι καὶ φρονήσεως

P. 337. B. *οὕτως ἂν καλλίστη*] Vindob. *κάλλιστ' ἂν οὕτως.*

P. 337. *ὁ Πρόδικος, Καλῶς μοι, ἔφη*] Quum Prodicus in distinguendis explicandisque vocabulorum significationibus nimium operae collocaret, mirandum non est, quod hoc loco ita loquens inducitur, ut vocabulorum discrimina per omnia urgeat et quae consimilem usum habeant, ea perversa sedulitate ubique rimetur. Perstringitur ineptum hominis studium etiam infra p. 358 A. D. Menon. p. 75. Charmid. p. 163. Lachet. p. 197. Cratyl. p. 384 A. Euthydem. init. al. Rem ipsam etiam ab Socrate magni aestimatam esse auctor est Epictetus ap. Arrianum L. II. c. 17. Unde apparet, cur personatus Socrates apud comicum tam multa garriat de recta nominum ratione. Et apud Platonem Socrates ipse se Prodici discipulum profitetur, sed non sine urbana hominis irrisione. v. ad p. 341 A. *Stallb.*

ἴσους δὲ μή] Prodicus ex iis quae Critias dixerat, unum verbum *κοινῇ* arripit et laudat. Sententia vero talis requiritur, qualem profert Cicero de nat. deor. I. 7, 17: 'nolo existimes me adiutorem huic venisse, sed auditorem, et quidem aequum, libero iudicio, nulla eiusmodi adstrictum necessitate, ut mihi velim nolim sit certa quaedam tuenda sententia'. — *ἴσος* et *κοινός* saepe coniunguntur, veluti ab Andocide or. 4, 7: *δέομαι ὑμῶν τῶν λόγων ἴσους καὶ κοινοὺς ἡμῖν ἐπιστάτας γενέσθαι.* a Demosth. or. 29, 1: *ἄνπερ ἴσοι καὶ κοινοὶ γένησθε ἀκροαταί, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω ἐκτ.*

ἐγὼ μὲν καὶ αὐτός —] Priscian. VIII. 7, 35: Cicero in Protagora: nunc a vobis, o Protagora et Socrate, postulo, ut de isto concedatis alter alteri et inter vos de huiusce modi rebus controversemini, non concertetis.

B. *πολλάκις*] int. *ἔστι.*

εὐφραινοίμεθα, οὐχ ἡδ.] Aristot. Top. II. 6: *Πρόδικος διῃρεῖτο τὰς ἡδονὰς εἰς χαρὰν*

μεταλαμβάνοντα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ, ἥδεσθαι δὲ ἐσθίοντά τι ἢ
ἄλλο ἡδὺ πάσχοντα αὐτῷ τῷ σώματι. Ταῦτα οὖν εἰπόντος
τοῦ Προδίκου, πολλοὶ πάνυ τῶν παρόντων ἀπεδέξαντο.

Cap. XXIV. Μετὰ δὲ τὸν Πρόδικον Ἱππίας ὁ σοφὸς
εἶπεν, Ὦ ἄνδρες, ἔφη, οἱ παρόντες, ἡγοῦμαι ἐγὼ ἡμᾶς συγ-
γενεῖς τε καὶ οἰκείους καὶ πολίτας ἅπαντας εἶναι φύσει,
οὐ νόμῳ· τὸ γὰρ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φύσει συγγενές ἐστιν, ὁ D
δὲ νόμος, τύραννος ὢν τῶν ἀνθρώπων, πολλὰ παρὰ τὴν
φύσιν βιάζεται. ἡμᾶς οὖν αἰσχρὸν τὴν μὲν φύσιν τῶν
πραγμάτων εἰδέναι, σοφωτάτους δὲ ὄντας τῶν Ἑλλήνων,
καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο νῦν συνεληλυθότας τῆς τε Ἑλλάδος εἰς

Cap. XXIV. P. 337. C. *ἡγοῦμαι ἐγὼ ἡμᾶς συγγ.*] Libri omnes *ὑμᾶς*, quod Bekkerus de coniectura Heindorfi recte mutavit in *ἡμᾶς*. Non enim Hippias se a ceteris segregat, ut proxima verba *ἡμᾶς οὖν αἰσχρὸν κτέ.* probant. Vulg. *ὑμᾶς* tennerunt Stallb. Turicens. Herm. Deuschle.

καὶ τέρψιν καὶ εὐφροσύνην· ταῦτα γὰρ πάντα τοῦ αὐτοῦ, τῆς ἡδονῆς, ὀνόματά ἐστι.

C. *εἰπόντος τοῦ Πρ. — ἀπεδέξαντο*] H. e. vehementer probaverunt.

Cap. XXIV. *ἡγοῦμαι .. ἡμᾶς συγγενεῖς τ. κ. οἰκ.*] Cum omnes qui apud Calliam versahantur, Graeci essent, ut communem haberent originem, linguam, solemnia, in his verbis civilis coniunctionis Graecorum desiderium aliquod videri posset, nisi sophista ipse ab ea sententia longe se abesse statim proderet. Simile enim simili naturae lege cognatum esse vult; at quae erat eorum qui aderant talis similitudo! Aliqnanto verius illique coetui aptius dicere licuit *τῶν εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς* (Menandr. Sent. 510); cf. Lys. p. 214 A.

ἅπαντας εἶναι φύσει, οὐ νόμῳ] De discrimine, quod sophistae inter legem et naturam obtinere statuebant, v. quae ad Gorg. p. 484 B annotavimus. conf. Legg. X. p. 889 E. Theaet. p. 172 B. Xenoph. Mem. IV, 4, 14. Alluditur etiam hic ad versiculum Pindari: *Νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων ἄγει δικαιῶν τὸ βιαιότατον ὑπερτάτᾳ χερί· τεκμαίρομαι ἔργοισιν Ἡρακλέος.* Boeckh. ad Fragm. Pindar. T. II. p. 640 sq. *Stallb.* Conf. Herodot. III. 38: *ὀρθῶς μοι δοκέει Πίνδαρος ποιῆσαι νόμον πάντων βασιλέα φήσας εἶναι.* Pindari voci, de qua subtiliter disputavit Steinthal Gesch. d. Sprachwiss. b. d. Griech. u. Römern p. 68 sq., ei igitur haud absimile est Talleyrandi illud 'Ce que la politique conseille, la justice l'autorise'.

D. *τῆς τε Ἑλλάδος εἰς αὐτὸ τὸ πρυτανεῖον*] Hippias, homo sapientia sua mirifice inflatus sophistas praedicat tanquam omnium Graecorum sapientissimos, eaque ipsa de causa (*κατ' αὐτὸ τοῦτο*) se familiaresque suos dicit in hanc quasi sacram sedem artium ac doctrinarum, h. e. Athenas, convenisse atque in huius ipsins urbis florentissima beatissimaque domo commorari. Prytanea fuerunt aedificia Vestae sacra, in cuius honorem perpetuus ibi ignis fovebatur. Huinsmodi prytanea in omnibns Graeciae urbibus erant. v. Casaubon. ad Athen. XV. p. 700 D. *Stallb.* Athen. p. 187 D: *τὴν Ἀθηναίων πόλιν, τὸ τῆς*

αὐτὸ τὸ πρυτανεῖον τῆς σοφίας καὶ αὐτῆς τῆς πόλεως εἰς
τὸν μέγιστον καὶ ὀλβιώτατον οἶκον τόνδε, μηδὲν τούτου
τοῦ ἀξιώματος ἄξιον ἀποφήνασθαι, ἀλλ' ὥσπερ τοὺς φαυ-
E *λοτάτους τῶν ἀνθρώπων διαφέρεσθαι ἀλλήλοις. ἐγὼ μὲν*
οὖν καὶ δέομαι καὶ συμβουλεύω, ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώ-
κρατες, συμβῆναι ὑμᾶς ὥσπερ ὑπὸ διαιτητῶν ἡμῶν συμβι-
338 *βαζόντων εἰς τὸ μέσον, καὶ μήτε σὲ τὸ ἀκριβὲς τοῦτο εἶδος*
τῶν διαλόγων ζητεῖν τὸ κατὰ βραχὺ λίαν, εἰ μὴ ἡδὺ Πρωτα-

D. *καὶ αὐτῆς τῆς πόλεως*] Bekkerus et Astius invitis libris omnibus *καὶ αὖ τῆς πόλεως*.

Ἑλλάδος μουσεῖον, ἣν ὁ μὲν Πίνδαρος Ἑλλάδος ἔρεισμα ἔφη, Θουκυδίδης δ' ἐν τῷ εἰς Εὐριπίδην ἐπιγράμματι Ἑλλάδος Ἑλλάδα, ὁ δὲ Πύθιος ἑστίαν καὶ πρυτανεῖον τῶν Ἑλλήνων. cf. idem p. 254 B. Aelian. V. H. IV. 6. Thuc. II. 41. Magni autem Athenienses tales laudes fecerunt, v. Isocrat. 15, 156: *Πίνδαρον τὸν ποιητὴν οἱ πρὸ ἡμῶν γεγονότες ὑπὲρ ἑνὸς μόνον ῥήματος, ὅτι τὴν πόλιν ἔρεισμα τῆς Ἑλλάδος ὠνόμασεν, οὕτως ἐτίμησαν ὥστε καὶ πρόξενον ποιήσασθαι καὶ δωρεὰν μυρίας αὐτῷ δοῦναι δραχμάς.*

E. *συμβῆναι ὑμᾶς — εἰς τὸ μέσον*] In his *συμβῆναι εἰς τὸ μέσον* idem est quod mox dicitur *μέσον τι ἀμφοτέρους τεμεῖν*. Vult enim eos ita couciliare, ut alter alteri aliquid concedat et media quaedam via in disputando ineatur. *Stallb.*

ὥσπερ ὑπὸ διαιτητῶν ἡμῶν] H. e. *ὑφ' ἡμῶν ὥσπερ ὑπὸ διαιτητῶν συμβιβαζόντων*. De *ὑπὸ* cum verbo *συμβαίνειν* couiuncto v. Krüger Gr. 52. 3, 1, et haec verborum traiectio quum in comparationibus apud Platonem frequens sit, tum prope est legitima, quum pronomen comparatione illustratur. Pauca enim inveneris exempla, quale est de Rep. p. 328 D: *παρ' ἡμᾶς φοίτα ὡς παρὰ φίλους*, plerumque pronomen verbis, quibus comparatio continetur, aut postponitur aut iuterponitur, ut p. 352 B *οὐδὲ ὡς περὶ τοιούτου αὐτοῦ ὄντος* dictum est pro *οὐδὲ περὶ αὐτοῦ ὡς ὄντος τοιούτου*. Phileb. p. 61 C: *καθάπερ ἡμῖν οἰνοχόοις τισί* pro *ἡμῖν καθ. οἰν. τ.* Ibid. p. 59 E: *καθαπερεὶ δημιουργοῖς ἡμῖν*. de Leg. p. 692 C: *καταφρονήσας ὡς ὄντων ἡμῶν βραχέος ἀξίων*. Praepositio praecedente comparatione cum particula *ὡς* nusquam iteratur, cum particnla *ὥσπερ* raro. Tim. p. 27 B: *ὡς εἰς δικαστὰς ἡμᾶς*. de rep. p. 545 E: *ὡς πρὸς παῖδας ἡμᾶς παιζούσας*. Phaedon. p. 67 C: *ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος*. Singulare est supra p. 326 E: *κατὰ τούτους κατὰ παράδειγμα*. — De *διαιτηταῖς* 'disceptatoribns et reconciliatoribus' v. Hermann. Antiquitat. Graec. §. 145.

P. 338. *ζητεῖν τὸ κατὰ βραχὺ λίαν*] *λίαν* referendum esse ad *ζητεῖν* docent proxima, ubi item de Protagora: *μήτ' αὖ Πρωταγόραν πάντα κάλων ἐκτείναντα κτἑ.* Postposita est vocnla cum vi et gravitate. Opponitur autem *τὸ εἶδος τῶν διαλόγων τὸ κατὰ βραχύ* deinceps *τῷ ἐφεῖναι καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας τοῖς λόγοις κ. τ. λ.*, in quibus verbis habenae orationis exquisita metaphora dicuntur de modo orationem moderandi et tractaudi, cf. de Leg. p. 701 C: *δεῖ οἷόνπερ ἵππον τὸν λόγον ἑκάστοτε ἀναλαμβάνειν, καὶ μὴ καθάπερ ἀχάλινον κεκτημένον τὸ στόμα, βίᾳ ὑπὸ τοῦ λόγου φερόμενον κατὰ τὴν παροιμίαν ἀπό τινος ὄνου πεσεῖν.*

γόρᾳ, ἀλλ' ἐφεῖναι καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας τοῖς λόγοις, ἵνα μεγαλοπρεπέστεροι καὶ εὐσχημονέστεροι ἡμῖν φαίνωνται, μήτ' αὖ Πρωταγόραν πάντα κάλων ἐκτείναντα, οὐρίᾳ ἐφέντα, φεύγειν εἰς τὸ πέλαγος τῶν λόγων ἀποκρύψαντα γῆν, ἀλλὰ μέσον τι ἀμφοτέρους τεμεῖν. ὣς οὖν ποιήσετε,

P. 338. *εὐσχημονέστεροι ἡμῖν φαίνωνται*] Codd. plerique *ὑμῖν*, quod receperunt Bekkerus et recent. edit., uniceque placet Winckelmanno ad Euthydem. p. 276 E. Dein Bodl. *πάντα κἄλον*.

ἀλλὰ μέσον τι ἀμφοτ.] V. *μέσον τοι*, quod ex codd. fere omnibus emendatum.

ἵνα — ἡμῖν φαίνωνται] Hippias ad unum Socratem conversus haec dicit eumque hortatur, ut orationi habenas immittat, quo magnificentior ea et splendidior audientibus appareat. Pro *ἡμῖν* dici potuit *σοί*, sed *ὑμῖν* ratione, opinor, nulla explicari potest.

πάντα κάλων ἐκτείναντα] Metaphora petita est a re nautica, quod mirum nemini poterit videri, qui immensam orationis ubertatem atque copiam cum vasto pelago comparari solere meminerit. Parmenid. p. 137 A: *πῶς χρὴ τηλικόνδε ὄντα διανεῦσαι τοιοῦτόν τε καὶ τοσοῦτον πέλαγος λόγων*; De Republ. V. p. 453 D: *οὐκοῦν καὶ ἡμῖν νευστέον καὶ πειρατέον σώζεσθαι ἐκ τοῦ λόγου*; Et *πάντα κάλων ἐκτείνειν, κινεῖν, ἐξιέναι*, est omnem funem contendere, omnes rudentes solvere. v. Valcken. Diatr. in Eurip. Fragm. p. 334. *Stallb.* Eodem simili usus est Cicero Tusc. IV. 5, 9: Quaerebam, utrum panderem vela orationis statim, an eam ante paullulum dialecticorum remis propellerem.

οὐρίᾳ ἐφέντα — τεμεῖν] in ventum secundum se immittentem, h. e. vento secundo vela dantem, accipientem ventum a tergo, ut loquitur Ovid. Metamorph. XII, 37. Verbum *ἐφιέναι* intransitivo significatu positum attigimus annot. ad p. 336 A. Ante *οὐρίᾳ ἐφ.* ne quis *καί* interponendum cum Stephano suspicetur, v. Euthyphr. p. 4 C. Apolog. Socr. p. 27 A ibique annot. — *ἀποκρύπτειν γῆν* 'e conspectu terrae auferri'; ut abscondere terram dicuntur navigantes, qui tam longe in altum provecti sunt, ut terram non amplius possint conspicere. Virgil. Aen. III, 291: Phaeacum abscondimus arces, conf. intpp. ad Thucyd. V, 65. — *μέσον τέμνειν* dicuntur nautae, qui scopulis interclusi medium tenent cursum, ne in alterutrum impingant, ut bene interpretatur Stephanus in Thes. L. G. Politic. p. 262 B: *διὰ μέσων δὲ ἀσφαλέστερον ἰέναι τέμνοντας*. Epist. VIII. p. 355 D. Hippias igitur eos vult *μέσον τέμνειν* ita, ut Socrates nimiam disserendi brevitatem, Protagoras prolixam et fusam orationem evitent. *Stallb.* De Hippiae sententia conf. Phaedr. p. 267 B: *Πρόδικος ἐγέλασε καὶ μόνος αὐτὸς εὑρηκέναι ἔφη ὧν δεῖ λόγων· δεῖν δὲ οὔτε μακρῶν οὔτε βραχέων, ἀλλὰ μετρίων.*

ὣς οὖν ποιήσετε —] Sic igitur facietis; de *ὣς* v. ad p. 326 D; de ceteris Stallbaum. haec annotavit: Futurum *ποιήσετε* quum leniore quadam cohortandi vi praeditum sit, mirandum non est, quod statim subiungitur imperativus. Eodem modo Sophocl. Antigon. v. 876. ed. Herm.: *οὐκ ἄξετε καὶ ἄφετε.* De proximis Schol. *ῥαβδοῦχοι· ἄνδρες τῆς τῶν θεάτρων εὐκοσμίας ἐπιμελούμενοι.* Similia habet Schol. ad Aristoph. Pac. v.

καὶ πείθεσθέ μοι ῥαβδοῦχον καὶ ἐπιστάτην καὶ πρύτανιν
B ἑλέσθαι, ὃς ὑμῖν φυλάξει τὸ μέτριον μῆκος τῶν λόγων
ἑκατέρου.

Cap. XXV. Ταῦτα ἤρεσε τοῖς παροῦσι, καὶ πάντες ἐπήνεσαν, καὶ ἐμέ τε ὁ Καλλίας οὐκ ἔφη ἀφήσειν, καὶ ἑλέσθαι ἐδέοντο ἐπιστάτην. εἶπον οὖν ἐγώ, ὅτι αἰσχρὸν εἴη βραβευτὴν ἑλέσθαι τῶν λόγων. εἴτε γὰρ χείρων ἔσται ἡμῶν ὁ αἱρεθείς, οὐκ ὀρθῶς ἂν ἔχοι τὸν χείρω τῶν βελτιόνων ἐπιστατεῖν, εἴτε ὅμοιος, οὐδ' οὕτως ὀρθῶς· ὁ γὰρ ὅμοιος ἡμῖν ὅμοια καὶ ποιήσει, ὥστε ἐκ περιττοῦ ᾑρήσεται.
C ἀλλὰ δὴ βελτίονα ἡμῶν αἱρήσεσθε, τῇ μὲν ἀληθείᾳ, ὡς ἐγᾦμαι, ἀδύνατον ὑμῖν, ὥστε Πρωταγόρου τοῦδε σοφώτερόν τινα ἑλέσθαι· εἰ δὲ αἱρήσεσθε μὲν μηδὲν βελτίω, φήσετε δέ, αἰσχρὸν καὶ τοῦτο τῷδε γίγνεται, ὥσπερ φαύλῳ ἀνθρώπῳ ἐπιστάτην αἱρεῖσθαι· ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν οὐδέν μοι διαφέρει. ἀλλ' οὑτωσὶ ἐθέλω ποιῆσαι, ἵν', ὃ προθυμεῖσθε,

Cap. XXV. B. *βραβευτὴν ἑλέσθαι τῶν λόγων*] Vett. editt. βρ. *αἱρεῖσθαι τῷ λόγῳ*, quod ex optimis plurimisque codd. mutatum. Paulo ante de Heindorfi sententia Astins scripsit *καὶ ἐμέ γε ὁ Καλ.*

ὥστε ἐκ περιττοῦ ᾑρήσεται] Ald. Bas. *εἰρήσεται*, unde Stephanus effinxit *αἱρεθήσεται*. Veram lectionem servarunt Bodl. Vat. Venett. ΞΣ. al.

733, qui tamen addit: *ἢ ῥαβδούχους εἶπε τοὺς κριτὰς τοῦ ἀγῶνος, οὓς ὁ ποιητὴς αἰσυμνήτας εἶπεν.* Ac profecto de Indorum praesidibus hic cogitandum, quos constat a scipione, quem gestabant, ita appellatos esse. v. Fabri Agonist. I, 19. Nam ubi apparitores intellexeris, parum apte epistates et prytanis commemorari videantur necesse est, de quibus v. ad Apolog. p. 32 B.

Cap. XXV. B. *καὶ ἐμέ τε ὁ Κ.*] Vocula *τε* ut saepe traiecta est. Nam haec dicit Socrates: omnes laudabant meque et Callias retinebat et (omnes) orabant, ut praesidem deligerem. Aliquanto concinnior oratio esset, si pro *ἐδέοντο* scriptum esset *ἐκέλευον* s. *ἠξίουν*.

C. *ἀλλὰ δὴ βελτίονα ἡμ. αἱρ.*] At enim nobis meliorem eligetis. Nam *ἀλλὰ δή* ponitur, ubi quod ab altero possit obiici, id ab eo ipso, qui loquitur, statim commemoratur ac refellitur. v. ad Criton. p. 54 A. Pro *βελτίονα* statim post infertur *βελτίω*, quae forma ap. Plat. multo frequentior. Plenior forma invenitur Sophist. p. 245 B (*πλέονα*). Gorg. 486 B (*χείρονα*). Tim. 39 A (*μείζονα*), ubi v. Stallb. Epistol. VII. p. 345 B (*μείζονα*), de Leg. p. 840 C. al. Valet et in his numeri ratio et Phaedon. p. 101 A: *ἐὰν μείζονα φῇς καὶ ἐλάττω.* Mox quod *ὥστε* post *ἀδύνατον* illatum est, ubi simplicem infinitivum exspectes, multis exemplis hunc usum illustrarunt Heindorf. ad h. l. et ad Phaedr. p. 269 D. Ast. ad Legg. p. 461. Krüger Gr. 65, 3, 1.

ἐπεὶ τό γ' ἐμὸν —] nam quantum quidem ad me attinet. De Rep. p. 345 A: *ἐγὼ γὰρ δή σοι λέγω τό γ' ἐμὸν ὅτι οὐ πείθομαι.*

ἀλλ' οὑτωσὶ ἐθέλω ποιῆσ.] H. e. praesidem, ut vos me iube-

συνουσία τε καὶ διάλογοι ἡμῖν γίγνωνται· εἰ μὴ βούλεται
Πρωταγόρας ἀποκρίνεσθαι, οὗτος μὲν ἐρωτάτω, ἐγὼ δὲ
ἀποκρινοῦμαι, καὶ ἅμα πειράσομαι αὐτῷ δεῖξαι, ὡς ἐγώ D
φημι χρῆναι τὸν ἀποκρινόμενον ἀποκρίνεσθαι· ἐπειδὰν δὲ
ἐγὼ ἀποκρίνωμαι ὁπόσ' ἂν οὗτος βούληται ἐρωτᾶν, πάλιν
οὗτος ἐμοὶ λόγον ὑποσχέτω ὁμοίως. ἐὰν οὖν μὴ δοκῇ πρό-
θυμος εἶναι πρὸς αὐτὸ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι, καὶ
ἐγὼ καὶ ὑμεῖς κοινῇ δεησόμεθα αὐτοῦ ἅπερ ὑμεῖς ἐμοῦ,
μὴ διαφθείρειν τὴν συνουσίαν. καὶ οὐδὲν δεῖ τούτου ἕνεκα
ἕνα ἐπιστάτην γενέσθαι, ἀλλὰ πάντες κοινῇ ἐπιστατήσετε. E
Ἐδόκει πᾶσιν οὕτω ποιητέον εἶναι. καὶ ὁ Πρωταγόρας
πάνυ μὲν οὐκ ἤθελεν, ὅμως δὲ ἠναγκάσθη ὁμολογῆσαι
ἐρωτήσειν, καὶ ἐπειδὰν ἱκανῶς ἐρωτήσῃ, πάλιν δώσειν
λόγον κατὰ σμικρὸν ἀποκρινόμενος. ἤρξατο οὖν ἐρωτᾶν
οὑτωσί πως.

Cap. XXVI. Ἡγοῦμαι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἀνδρὶ
παιδείας μέγιστον μέρος εἶναι περὶ ἐπῶν δεινὸν εἶναι·

D. ὁπόσ' ἂν οὗτος β. ἐρ.] ὁπόσ' e Bodl. Vat. pro ὅπως dedit Bekker.

tis, deligere nolo, sed etc. Accuratius hoc quod facere velit explicat proximis verbis *εἰ μὴ βούλεται Πρωτ. κτέ.*

D. *πρὸς αὐτὸ τὸ ἐρωτ. ἀπ.*] ad id ipsum, quod interrogatum fuerit, respondere, sed aliena immiscere atque *δημηγορεῖν*. *Stallb.*

E. *κατὰ σμικρὸν ἀποκριν.*] Sophist. p. 217 D: *μὴ κατὰ σμικρὸν ἔπος πρὸς ἔπος ποιεῖσθαι τὴν συνουσίαν, ἀλλ' ἐκτείναντα ἀπομηκύνειν λόγον συχνόν*, ubi *κατὰ σμικρόν* additis verbis *ἔπος πρὸς ἔπος* clarius illustratur.

Cap. XXVI. *ἀνδρὶ παιδείας μέγιστον μέρ.*] Supra p. 326 vidimus Graecos maximeque Athenienses iam puerili disciplina poetarum praeceptis imbutos fuisse. Poetae enim quasi parentes sapientiae optimique virtutis magistri visi sunt. Id vero studium quamvis iam tum a Xenophane et ab Heraclito improbatum esset, tamen ludorum fines excurrit et civium cupiditate quum a rhapsodis tum a sophistis inflammata ita auctum est, ut de poetarum verbis et sententiis in conviviis, in gymnasiis, in aliis locis crebri essent sermones et concertationes, quid recte dictum esset, quid secus. Eiusmodi controversiam Aeschylum et Euripidem inter se habentes fecit Aristophanes Ran. v. 1120 sqq., quae antequam instituitur, faceto omnes spectatores dicuntur tam subtiles disputationes callere: *Εἰ . . καταφοβεῖσθον, μή τις ἀμαθία προσῇ Τοῖς θεωμένοισιν, ὡς τὰ Λεπτὰ μὴ γνῶναι λεγόντοιν, Μηδὲν ὀρρωδεῖτε τοῦθ'· ὡς οὐκ ἔθ' οὕτω ταῦτ' ἔχει. Ἐστρατευμένοι γάρ εἰσι Βιβλίον τ' ἔχων ἕκαστος μανθάνει τὰ δεξιά.* Talibus autem disputationibus fieri non potuit quin ars grammatica nasceretur, cui Protagoram primum operam navasse constat, v. Aristot. Rhetor. III. 5. Diog. Laert. IX. 54. Plat. Phaedr. 267 C. Cratyl. 391 A.

339 ἔστι δὲ τοῦτο τὰ ὑπὸ τῶν ποιητῶν λεγόμενα οἷόν τ' εἶναι ξυνιέναι ἅ τε ὀρθῶς πεποίηται καὶ ἃ μή, καὶ ἐπίστασθαι διελεῖν τε καὶ ἐρωτώμενον λόγον δοῦναι. καὶ δὴ καὶ νῦν ἔσται τὸ ἐρώτημα περὶ τοῦ αὐτοῦ μέν, περὶ οὗπερ ἐγώ τε καὶ σὺ νῦν δὴ διελεγόμεθα, περὶ ἀρετῆς, μετενηνεγμένον δὲ εἰς ποίησιν· τοσοῦτον μόνον διοίσει. λέγει γάρ που Σιμωνίδης πρὸς Σκόπαν, τὸν Κρέοντος υἱὸν τοῦ Θετταλοῦ, ὅτι

B *Ἄνδρ' ἀγαθὸν μὲν ἀλαθέως γενέσθαι χαλεπόν,*
χερσίν τε καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετράγωνον, ἄνευ ψόγου
τετυγμένον.

Cap. XXVI. P. 339. *τὸ ἐρώτημα*] τὸ habet Bodl. et ex corr. Coisl. Venet. ΞΣ. Vett. editt. vel τῳ vel τῷ ἐρ.

νῦν δὴ διελεγόμεθα] Sic Stallbaumio auctore cum Sauppio scripsimus propter disputationem prorsus interruptam. Vulg. *νῦν διαλεγόμεθα.* Vind. Vat. r *νῦν διελεγόμεθα.*

P. 339. *καὶ — διελεῖν*] singulas sententias et earum nexum aperire docendo, quem ad modum verba inter se coniungenda aut seiungenda sint; v. Isocrat. or. 12, 17: *τοὺς λόγους μου ἐλυμαίνοντο (οἱ σοφισταί), παραναγιγνώσκοντες ὡς δυνατὸν κάκιστα τοῖς ἑαυτῶν καὶ διαιροῦντες οὐκ ὀρθῶς καὶ κατακνίζοντες καὶ πάντα τρόπον διαφθείροντες.*

λέγει — Σιμωνίδης] Simonides Ceus, poeta lyricus, bellorum Medicorum aetate floruit. Is sophistarum instar Graeciam peragrans laudes eorum scripsit, qui honore et pecunia eum ornabant. In quibus erat Scopas, Thessalorum princeps, v. Cicer. de Orat. II. 86. Quint. Inst. Or. XI. 2, 11. De Scopadarum gente explicuit Perizon. ad Aelian. V, H. XII. 1, de hoc, Creontis filio, v. schol. ad Theocr. XVI. 36: *Οἱ Σκοπάδαι Κραννώνιοι τὸ γένος· Κράνων δὲ πόλις Θεσσαλίας, ὅθεν Σκόπας ὁ Κραννώνιος, Κρέοντος καὶ Ἐχεκρατίδος υἱός.* — Protagoram mercede accepta Simonidis carmina interpretatum esse narrat Themistius or. 23 p. 289 D, de qua re v. Welcker Kleine Schriften z. Gr. Litt. p. 437.

Ἄνδρ' ἀγαθόν] Verba Simonidea ab Hermanno ad numeros revocata inveniuntur in praefatione p. 23; aliter nec minus acute ea conflavit Th. Bergk Poet. Lyric. Graec. p. 868 sqq., sed v. ad p. 345 C.

B. *χερσίν τε — τετράγωνον*] Muretus ad Aristotel. Ethica I, 10., ubi haec laudantur, eumque secutus Gesnerus in Thesauro s. v. Quadratus, recte indicarunt metaphoram ductam esse a corpore quadrato, ita formato, ut quomodocunque iaciatur, semper rectum permaneat; vel a quadrata figura, undique sui simili et aequali. Et fuit quadratum etiam Pythagoreis signum aequalitatis et perfectionis. Aristotel. Rhet. III, 11: *τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα φάναι εἶναι τετράγωνον μεταφορά. ἄμφω γὰρ τέλεια.* Sopater ap. Stob. Serm. 44. p. 311. ed. Gesn.: *τίς οὖν αὕτω κατὰ τὸν Σιμωνίδου λόγον τετράγωνος, ὃς κατὰ πᾶσαν τύχην καὶ πραγμάτων μετάστασιν ἀσφαλῶς ἑστήξεται;* Horat. Serm. II, 7, 86: Sapiens — in se ipso totus teres atque rotundus. Etiam verba *ἄνευ ψόγου τετυγμένον* multum celebrata sunt. Iulian. Caes. p. 333 B: *δοκεῖ γὰρ εἶναί*

τοῦτο ἐπίστασαι τὸ ᾆσμα, ἢ πᾶν σοι διεξέλθω; Καὶ ἐγὼ
εἶπον, ὅτι Οὐδὲν δεῖ· ἐπίσταμαί τε γάρ, καὶ πάνυ μοι
τυγχάνει μεμεληκὸς τοῦ ᾄσματος. Εὖ, ἔφη, λέγεις. πότερον
οὖν καλῶς σοι δοκεῖ πεποιῆσθαι καὶ ὀρθῶς, ἢ οὔ; Πάνυ,
ἔφην ἐγώ, καλῶς τε καὶ ὀρθῶς. Δοκεῖ δέ σοι καλῶς πεποι-
ῆσθαι, εἰ ἐναντία λέγει αὐτὸς αὑτῷ ὁ ποιητής; Οὐ καλῶς,
ἦν δ' ἐγώ. Ὅρα δή, ἔφη, βέλτιον. Ἀλλ', ὦ 'γαθέ, ἔσκεμμαι C
ἱκανῶς. Οἶσθα οὖν, ἔφη, ὅτι προϊόντος τοῦ ᾄσματος λέγει
που

Οὐδέ μοι ἐμμελέως τὸ Πιττάκειον νέμεται
καίτοι σοφοῦ παρὰ φωτὸς εἰρημένον· χαλεπὸν φάτ'
ἐσθλὸν ἔμμεναι.

ἐννοεῖς, ὅτι ὁ αὐτὸς οὗτος καὶ τάδε λέγει κἀκεῖνα τὰ ἔμπροσθεν; Οἶδα, ἦν δ' ἐγώ. Δοκεῖ οὖν σοι, ἔφη, ταῦτα ἐκείνοις ὁμολογεῖσθαι; Φαίνεται ἔμοιγε. Καὶ ἅμα μέντοι ἐφοβούμην, μή τι λέγοι. Ἀτάρ, ἔφην ἐγώ, σοὶ οὐ φαίνεται;

B. πότερον οὖν] Bodl. Vat. pro οὖν habent οὐ.
Πάνυ, ἔφην ἐγώ, καλῶς τε καὶ ὀρθῶς] Libri: ἔφην ἔγωγε, καὶ ὀρθῶς. Cod. Bodl. et Vat. ἐγώ τε καὶ ὀρθῶς. v. ann.
C. μή τι λέγοι] Sic codd. plerique omnes pro vulg. λέγῃ.

μοί πως ἀνὴρ κατὰ Σιμωνίδην τετράγωνος, ἄνευ ψόγου τετυγμένος. Plura v. in Gaisfordi Poetis Minoribus T. III. p. 193 sqq. ed. Lips., ubi de toto hoc carmine Simonideo disputatur. *Stallb.*

Πάνυ, ἔφην ἐγώ, καλῶς τε καὶ ὀρθῶς] Vett. editt. Πάνυ, ἔφην ἔγωγε, καὶ ὀρθῶς, quod codd. tuentur miro consensu. At enim in huiusmodi responsione ἔγωγε recte dici non potuit, sed aut ἔφην aut ἔφην ἐγώ dicendum fuit. Praeterea lectio vulgata etiam hoc habet incommodi, quod, quum praecedat καλῶς καὶ ὀρθῶς, nunc nihil nisi καὶ ὀρθῶς respondetur. Itaque Heusdius scribi voluit Πάνυ, ἔφην ἐγώ, ἔμοιγε καὶ καλῶς καὶ ὀρθῶς. Sed leniore ratione locum sanavit Bekkerus καλῶς ante τε inserendo. Haec fere *Stallb.*

C. Οὐδέ μοι ἐμμελέως —] Neque ego Pittaci vocem, quamvis sapientis hominis, rectam duco. ἐμμελέως coniungendum cum εἰρημένον, et νέμεται idem est ac νομίζεται, primitivo pro derivato posito. Fuit autem lyricorum poetarum proprium, quae ipsi dicerent, ea aut confirmare auctoritatibus aut contra eas defendere, v. Pindar. Pyth. IV. 277. Nem. VII. 20. Isthm. V. 67. fragm. 190, iisque testibus grammatici, quum de scriptorum aetate aut de carminis auctore ambigeretur, non semel usi sunt, veluti Athen. p. 172 E: ὅτι δὲ τὸ ποίημα τοῦτο (Ἆθλα dicit) Στησιχόρου ἐστὶν ἱκανώτατος μαρτὺς Σιμωνίδης ὁ ποιητὴς κτέ. Id. p. 512 F al.

χαλεπὸν φάτ' ἐσθλὸν ἔμ.] Est haec vox Pittaci nobilissima, cuius de origine quae Zenobius (6, 38) et scholiastes ad Hipp. I. p. 304 E narraverunt, Erasmus, quem laudavit Astius, eleganter sic latine reddidit (Adagior. Chil. II. Cent. 1. 12): Periander Corinthius initio populariter ac moderate gerebat imperium, postea versis moribus tyrannice agere

D *Πῶς γὰρ ἂν φαίνοιτο ὁμολογεῖν αὐτὸς ἑαυτῷ ὁ ταῦτα ἀμφότερα λέγων, ὅς γε τὸ μὲν πρῶτον αὐτὸς ὑπέθετο χαλεπὸν εἶναι ἄνδρα ἀγαθὸν γενέσθαι ἀληθείᾳ, ὀλίγον δὲ τοῦ ποιήματος εἰς τὸ πρόσθεν προελθὼν ἐπελάθετο, καὶ Πιττακὸν τὸν ταὐτὰ λέγοντα ἑαυτῷ, ὅτι χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, τοῦτον μέμφεταί τε καὶ οὔ φησιν ἀποδέχεσθαι αὐτοῦ τὰ αὐτὰ ἑαυτῷ λέγοντος. καίτοι ὁπότε τὸν ταὐτὰ λέγοντα αὑτῷ μέμφεται, δῆλον, ὅτι καὶ ἑαυτὸν μέμφεται, ὥστε ἤτοι τὸ πρότερον ἢ ὕστερον οὐκ ὀρθῶς λέγει. Εἰπὼν οὖν ταῦτα πολλοῖς*
E *θόρυβον παρέσχε καὶ ἔπαινον τῶν ἀκουόντων. καὶ ἐγὼ τὸ μὲν πρῶτον, ὡσπερεὶ ὑπὸ ἀγαθοῦ πύκτου πληγείς, ἐσκοτώθην τε καὶ ἰλιγγίασα εἰπόντος αὐτοῦ ταῦτα καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθορυβησάντων· ἔπειτα, ὥς γε πρὸς σὲ εἰρῆσθαι τἀληθῆ, ἵνα μοι χρόνος ἐγγένηται τῇ σκέψει τί λέγοι ὁ ποιητής,*

D. *ἀγαθὸν γενέσθαι ἀληθείᾳ*] V. *ἀλαθείᾳ*. At vero non haec Simonidis verba sunt, sed Protagorae, qni Simonidea sua dialecto interpretatur. Itaqne recte Bas. 2. Venet Σ. Paris. E. et ex corr. Coisl. *ἀληθείᾳ*. v. p. 340 B., ubi codd. omnes *ἀληθείᾳ* tnentnr.
D. *καὶ ἔπαινον*] Haec Sauppio delenda videntur, sed v. ann.
E. *ἵνα μοι χρόνος ἐγγένηται*] Vulg. *ἐκγένηται*, iam ab Heindorfio emendatum, e Vindob. et Vat. r mntatum est. Deinde *τί λέγοι* Bodl. Vat. Vind. pro *τί λέγει*.

coepit. Id simnl atque cognitum esset Pittaco Mitylenaeo, diffisum de sui ipsius animi constantia, magistratum deposnisso relictoqne imperio in exilium abiisse. Percontantibus deinde quibusdam, qna gratia fugisset imperium, respondisse 'quod admodum esset arduum probum esse, propter mutatum Periandrum.' Quibus auditis Solonem addidisse suum apophthegma *χαλεπὰ τὰ καλά*.

D. *ὀλίγον δὲ τοῦ ποιήματος* —] H. e. *ὀλίγον δὲ προελθὼν εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ ποιήματος*. Mox in verbis *τοῦτον μέμφεται* pronomen cum vi et efficacia post *Πιττακόν* illatum, quod genus loquendi ad Gorg. p. 482 D illustravimus. — *ἀποδέχεσθαι αὐτοῦ — λέγοντος*, eum probare, quamvis eadem dicentem. cf. p. 324 C. — In proximis *τὸ πρότερον* adverbialiter positum. *Stallb.*

θόρυβον παρέσχε] *θόρυβος* omnino est clamor et tumnltus multitudinis aliquid vel probantis vel improbantis. Quam ob cansam plerumque apertius significatur, utrum favoris an invidiae index sit intelligendus. Dio Chrysost. hom. 11 ad popnl. Antioch.: *τί μοι τῶν κρότων ὄφελος τούτων; τί δὲ τῶν ἐπαίνων καὶ τῶν θορύβων;* Contrarium habetur apnd Isocr. 15, 20: *μετὰ θορύβου καὶ χαλεπότητος ἀκροᾶσθαι τῶν ἀπολογουμένων*. — Quam effnsi veteres in plausu ac clamore edendo fuerint, id multis locis huius dialogi observare licet, nec mirum est, enm morem etiam in Christianorum aedes sacras se insinuasse dinqne in iis haesisse.

E. *ὡσπερεὶ — πληγείς*] *Πλήττεσθαι* est verbum gladiatorinm. Phileb. p. 22 E: *ἔμοιγε δοκεῖ νῦν μὲν ἡδονή σοι πεπτωκέναι καθαπερεὶ πληγεῖσα ὑπὸ τῶν νῦν δὴ λόγων*. — *ὥς γε πρὸς σὲ εἰρ.*, v. ad p. 309 A. —

τρέπομαι πρὸς τὸν Πρόδικον, καὶ καλέσας αὐτόν, Ὦ Πρό-
δικε, ἔφην ἐγώ, σός μέντοι Σιμωνίδης πολίτης· δίκαιος
εἶ βοηθεῖν τῷ ἀνδρί. δοκῶ οὖν μοι ἐγὼ παρακαλεῖν σέ, 340
ὥσπερ ἔφη Ὅμηρος τὸν Σκάμανδρον πολιορκούμενον
ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν Σιμόεντα παρακαλεῖν, εἰπόντα

Φίλε κασίγνητε, σθένος ἀνέρος ἀμφότεροί περ
σχῶμεν.

ἀτὰρ καὶ ἐγὼ σὲ παρακαλῶ, μὴ ἡμῖν ὁ Πρωταγόρας τὸν
Σιμωνίδην ἐκπέρσῃ. καὶ γὰρ οὖν καὶ δεῖται τὸ ὑπὲρ Σι-
μωνίδου ἐπανόρθωμα τῆς σῆς μουσικῆς, ᾗ τό τε βούλε-
σθαι καὶ ἐπιθυμεῖν διαιρεῖς ὡς οὐ ταὐτὸν ὄν, καὶ ἃ νῦν B
δὴ εἶπες πολλά τε καὶ καλά. καὶ νῦν σκόπει, εἴ σοι συν-
δοκεῖ ὅπερ ἐμοί. οὐ γὰρ φαίνεται ἐναντία λέγειν αὐτὸς
αὑτῷ Σιμωνίδης. σὺ γάρ, ὦ Πρόδικε, προαπόφηναι τὴν
σὴν γνώμην. ταὐτόν σοι δοκεῖ εἶναι τὸ γενέσθαι καὶ τὸ

ἵνα μοι χρόνος ἐγγένηται, ut mihi spatium intercederet ad considerandum. v. Phaed. p. 86 E. Sympos. p. 184 A. Pro *τί λέγοι* vulgo legebatur *τί λέγει*. Optativus *κατὰ τὸ νοούμενον* positus, unde haec modorum permutatio explicanda. *Stallb.*

σὸς μέντοι Σ. π.] tuus *vero* civis est Simonides. Ab Iulide enim, quae urbs erat insulae Cei, uterque oriundus erat.

P. 340. *ὥσπερ ἔφη Ὅμηρος — παρακαλεῖν*] quemadmodum dixit Homerus Scamandrum — advocasse. Infinitivus imperfecti vi positus. Nam poterat etiam hoc modo dici *ὥσπερ, ἔφη Ὅμηρος, ὁ Σκάμανδρος — τὸν Σιμόεντα παρεκάλει.* v. ad Sympos. p. 172 B. Locus Homeri, ad quem respicitur, exstat Iliad. Φ. 308., ubi deinceps adduntur haec: *ἐπεὶ τάχα ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἄνακτος ἐκπέρσει.*, unde deinde explicandum istud *μὴ — Σιμωνίδην ἐκπέρσῃ*, ne — Simonidem pessumdet. *Stallb.*

δεῖται — τῆς σῆς μουσικῆς] desiderat ista Simonidis correctio tuam artem et eruditionem, qua *velle* et *cupere* distinguis. Nam ita *μουσική* nunc intelligenda. Musica enim, latissimo sensu dicta, complectebatur ea omnia, quae vulgo dicuntur ad Musarum cultum pertinere, hoc est artes omnes et doctrinas elegantiores, adeoque ipsam philosophiam. v. Phaedon. p. 61 A. Cratyl. p. 406 A. Diodor. Sic. IV, 7. Strab. X. p. 717 B. *Stallb.* Omnis doctrinae fundamentum Prodicus esse voluit recte loquendi scientiam. Euthyd. p. 277 C: *πρῶτον γάρ, ὥς φησι Πρόδικος, περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος μαθεῖν δεῖ.* Eum quum distingueret verba *βούλεσθαι* et *ἐπιθυμεῖν*, Socrates ipse priore quodam tempore audiisse existimandus est, v. p. 341 A.

B. *ταὐτόν — τὸ γενέσθαι καὶ τὸ εἶναι*] Eustath. ad Il. II. 245: *λέγεται παρὰ τῶν παλαιῶν, ὅτι οἱ Ἴωνες τὸ εἶναι γενέσθαι φασί.* Sed totus hic locus ita tantum intelligi potest, ut etiam Socratis aetate plerisque Graecis utriusque discrimen exiguum aut prope nullum visum esse statuamus. Quod nisi ita fuisset, plane absona Protagorae esset sententia inter Pittaci et Simonidis voces nihil interesse dicentis. At ei omnes qui adsunt

εἶναι, ἢ ἄλλο; Ἄλλο νὴ Δί', ἔφη ὁ Πρόδικος. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, ἐν μὲν τοῖς πρώτοις αὐτὸς ὁ Σιμωνίδης τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφήνατο, ὅτι ἄνδρα ἀγαθὸν ἀληθείᾳ γε-
C νέσθαι χαλεπὸν εἴη; Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη ὁ Πρόδικος. Τὸν δέ γε Πιττακόν, ἦν δ' ἐγώ, μέμφεται, οὐχ ὡς οἴεται Πρωταγόρας, ταὐτὸν ἑαυτῷ λέγοντα, ἀλλ' ἄλλο. οὐ γὰρ τοῦτο ὁ Πιττακὸς ἔλεγε τὸ χαλεπόν, γενέσθαι ἐσθλόν, ὥσπερ ὁ Σιμωνίδης, ἀλλὰ τοῦτ', ἔμμεναι· ἔστι δὲ οὐ ταὐτόν, ὦ Πρωταγόρα, ὥς φησι Πρόδικος ὅδε, τὸ εἶναι καὶ τὸ γενέσθαι. εἰ δὲ μὴ τὸ αὐτό ἐστι τὸ εἶναι τῷ γενέσθαι, οὐκ ἐναντία λέγει ὁ Σιμωνίδης αὐτὸς αὑτῷ. καὶ ἴσως ἂν φαίη
D Πρόδικος ὅδε καὶ ἄλλοι πολλοὶ καθ' Ἡσίοδον γενέσθαι μὲν ἀγαθὸν χαλεπὸν εἶναι· τῆς γὰρ ἀρετῆς ἔμπροσθεν τοὺς θεοὺς ἱδρῶτα θεῖναι· ὅταν δέ τις αὐτῆς εἰς ἄκρον ἵκηται, ῥηϊδίην δὴ ἔπειτα πέλειν, χαλεπήν περ ἐοῦσαν, ἐκτῆσθαι.

P. 340. C. *ταὐτὸν ἑαυτῷ λ.*] V. τὸ αὐτό. Sed Bodl. Vat. Par. E. Vat. r τὸ αὐτόν, unde Bekker. reposuit ταὐτόν probant. Stallb. ceterisque editoribus.

ἀλλὰ τοῦτ', ἔμμεναι] Sic recte Vat. Θ. probant. etiam Stallbaum. et Bekker. Vulgo ἀλλὰ τὸ ἔμμεναι, quod Ast. Turicens. Saupp. alii servaverunt.

D. *ῥηϊδίην δὴ ἔπειτα π.*] V. δ' ἔπειτα, Bodl. Vat. Venet. ΞΣ. Paris. B. C. Vind. δήπειτα. Florent. a. c. o. Angel. Barber. Vat. e δ' ἤπειτα, quod a Bekkero eumque consecutis editoribus receptum est.

ἐκτῆσθαι] Bodl. Vat. κτῆσθαι. Flor. b. a. man. sec. et Barber. hic et paulo post κεκτῆσθαι.

accedunt et Socrates, quamvis in illo carmine Simonideo multum studii posuerit (πάνυ μοι τυγχάνει μεμεληκὸς τοῦ ᾄσματος p. 339 B), cum haesitatione poetae patrocinium suscipit. Non igitur sine causa Simonides, qui εἶναι et γενέσθαι primus subtiliter et argute distinxisset, Prodici doctrinae auctor fuisse dicitur p. 341 A.

C. *ἀλλὰ τοῦτ', ἔμμεναι*] Sc. ἐσθλόν.

καὶ ἴσως ἂν φαίη Πρόδ.] Ex proximis interpretationibus prior ipsa per se non inepta est nec facile quis reliqui carminis ignarus aliter verba accipere potuit, sed posteriore Prodicus iusto magis irridetur, v. ad p. 337 A.

D. *καθ' Ἡσίοδον*] Hesiodi versus leguntur Opp. et Dier. v. 287 sqq.: Τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι Ῥηϊδίως· λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει. Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν Ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτήν, Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηαι, Ῥηϊδίη δὴ ἔπειτα πέλει, χαλεπή περ ἐοῦσα. Laudantur de Republ. II. p. 364 C. D. Leg. IV. p. 718 E, ut taceam alios aliorum scriptorum locos. *Stallb.*

χαλεπήν] int. κτᾶσθαι. — ἐκτῆσθαι referendum ad ῥηϊδίην, v. p. 340 E: εἰ οὕτω φαῦλόν τί φησιν εἶναι τὴν ἀρετὴν ἐκτῆσθαι. Ceterum Plato et ἐκτῆσθαι et

Cap. XXVII. Ὁ μὲν οὖν Πρόδικος ἀκούσας ταῦτα
ἐπῄνεσέ με· ὁ δὲ Πρωταγόρας, Τὸ ἐπανόρθωμά σοι, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, μεῖζον ἁμάρτημα ἔχει ἢ ὃ ἐπανορθοῖς. Καὶ
ἐγὼ εἶπον, Κακὸν ἄρα μοι εἴργασται, ὡς ἔοικεν, ὦ Πρωτα- E
γόρα, καὶ εἰμί τις γελοῖος ἰατρός· ἰώμενος μεῖζον τὸ νόσημα
ποιῶ. Ἀλλ' οὕτως ἔχει, ἔφη. Πῶς δή; ἦν δ' ἐγώ. Πολλὴ
ἄν, ἔφη, ἀμαθία εἴη τοῦ ποιητοῦ, εἰ οὕτω φαῦλόν τί φησιν
εἶναι τὴν ἀρετὴν ἐκτῆσθαι, ὅ ἐστι πάντων χαλεπώτατον,
ὡς ἅπασι δοκεῖ ἀνθρώποις. Καὶ ἐγὼ εἶπον, Νὴ τὸν Δία,
εἰς καιρόν γε παρατετύχηκεν ἡμῖν ἐν τοῖς λόγοις Πρόδι-
κος ὅδε. κινδυνεύει γάρ τοι, ὦ Πρωταγόρα, ἡ Προδίκου
σοφία θεία τις εἶναι πάλαι, ἤτοι ἀπὸ Σιμωνίδου ἀρξαμένη, 341
ἢ καὶ ἔτι παλαιοτέρα. σὺ δὲ ἄλλων πολλῶν ἔμπειρος ὢν
ταύτης ἄπειρος εἶναι φαίνει, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ ἔμπειρος διὰ
τὸ μαθητὴς εἶναι Προδίκου τουτουΐ. καὶ νῦν μοι δοκεῖς

Cap. XXVII. E. *ἐν τοῖς λόγοις*] *ἐν* om. Ven. *Σ*. Par. C. Barber. al.

κεκτῆσθαι usurpat; memorabilis locus est Theaet. p. 198 D: *πρὶν ἐκτῆσθαι τοῦ κεκτῆσθαι ἕνεκα*, sed fallitur Eustathius quum formam hanc Platoni frequentatam atticam esse docet ad Il. II. 272. 30: *τὸ ἐκτῆσθαι Ἀττικόν ἐστι.* Nam semel invenitur apud Aeschylum Prom. 792 *ἐκτημέναι* et in quibusdam libris Thucyd. II. 62, 4 *προσεκτημένα*, v. Schneider ad remp. p. 464 D et Krüger Gr. 28. 10, 4.

Cap. XXVII. *Τὸ ἐπανόρθωμα — ἢ ὃ ἐπανορθοῖς*] Sententia haec est: Correctio tua maiore etiam premitur incommodo quam quod corrigis, i. e. quam sententia, quam corrigere studes et emendare. *Stallb.* De voc. *ἐπανόρθωμα* eique affinibus v. Lobeck ad Phryn. p. 250.

E. *εἰ οὕτω φαῦλον —*] si re vera dicat, id quod tu quidem ais, v. p. 336 C et Stallbaum. ad Apol. p. 25 B. *φαῦλον* h. e. *ῥᾴδιον* (cf. cap. 26 extr.) oppositum est voci *χαλεπόν*. utrumque contraria de causa proxime abest a significatione vocabuli *κακόν*.

εἰς καιρόν] opportune, ut Xenoph. Cyrop. III, 1, 8. Alibi *εἰς καλόν* dicitur, ut Symp. p. 174 E, ubi v. ann. *Stallb.*

πάλαι] iam inde antiquitus. De voc. *θεῖος* v. ad p. 315 E.

ἤτοι ἀπὸ Σιμ. —] Respicit ad p. 316 D, ubi Protagoras dixerat sophisticen iam a Simonide, Homero, aliis, esse factitatam. Itaque *εἰρωνικῶς* etiam Prodici artem verborum discrimina indagandi ad remotissima illa tempora refert. *Stallb.*

P. 341. *οὐχ ὥσπερ ἐγὼ ἔμπειρος*] int. *εἰμί*. 'ego vero peritus sum, quum huius Prodici fuerim discipulus.' *οὐχ ὥσπερ* in talibus breviloquentia quadam poni loco particulae adversativae, id docte, ut solet, demonstravit Heindorfius et ad h. l. et ad Gorg. p. 522 A: *τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει τέμνων τε καὶ κάων . . οὐχ ὥσπερ ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα καὶ παντοδαπὰ εὐώχουν ὑμᾶς.* v. Symp. 179 E. Prodici autem discipulum Socrates etiam alibi se profitetur, ut Men. p. 96 D. Cratyl. p. 384 C. Charmid. p. 163 D.

οὐ μανθάνειν, ὅτι καὶ τὸ χαλεπὸν τοῦτο ἴσως οὐχ οὕτω Σιμωνίδης ὑπελάμβανεν, ὥσπερ σὺ ὑπολαμβάνεις, ἀλλ' ὥσπερ περὶ τοῦ δεινοῦ Πρόδικός με οὑτοσὶ νουθετεῖ ἑκάστοτε, ὅταν ἐπαινῶν ἐγὼ ἢ σὲ ἢ ἄλλον τινὰ λέγω, ὅτι Πρω-
B ταγόρας σοφὸς καὶ δεινός ἐστιν ἀνήρ, ἐρωτᾷ, εἰ οὐκ αἰσχύνομαι τἀγαθὰ δεινὰ καλῶν — τὸ γὰρ δεινόν, φησί, κακόν ἐστιν· οὐδεὶς γοῦν λέγει ἑκάστοτε, δεινοῦ πλούτου, οὐδὲ δεινῆς εἰρήνης, οὐδὲ δεινῆς ὑγιείας, ἀλλὰ δεινῆς νόσου καὶ δεινοῦ πολέμου καὶ δεινῆς πενίας, ὡς τοῦ δεινοῦ κακοῦ ὄντος — ἴσως οὖν καὶ τὸ χαλεπὸν αὖ οἱ Κεῖοι καὶ ὁ Σιμωνίδης ἢ κακὸν ὑπολαμβάνουσιν ἢ ἄλλο τι, ὃ σὺ οὐ μανθάνεις. ἐρώμεθα οὖν Πρόδικον· δίκαιον γὰρ τὴν Σιμωνίδου φωνὴν τοῦτον ἐρωτᾶν. τί ἔλεγεν, ὦ Πρόδικε, τὸ
C χαλεπὸν Σιμωνίδης; Κακόν, ἔφη. Διὰ ταῦτ' ἄρα καὶ μέμφεται, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Πρόδικε, τὸν Πιττακὸν λέγοντα Χα-

P. 341. ὑπελάμβανεν, ὥσπερ σύ] Sic codd. fere omnes. Vulgo ὑπέλαβεν, quod retinuit Bekkerus.

ὅτι καὶ τὸ χαλεπὸν τοῦτο] istuc verbum χαλεπόν.

ὅταν ἐπαινῶν — ἐρωτᾷ, εἰ οὐκ αἰσχύνομαι] Continent haec verba interpretationem praecedentium: ὥσπερ περὶ τοῦ δεινοῦ — νουθετεῖ ἑκάστοτε, ideoque de more addita sunt ἀσυνδέτως. Germanice haec ita reddas: Sondern so wie Prodikus mich immer schilt wegen des *Furchtbaren*, *nemlich* wenn ich dich oder einen anderen lobend sage, „Protagoras ist doch gar ein weiser und furchtbarer Mann", wie er dann fragt, ob ich etc. *Stallb.*

Πρωτ: σοφὸς καὶ δεινός ἐστιν] Proprium hoc sophistis fuisse nomen multi loci testantur. Itaque δεινοὶ καὶ σοφοί passim iunguntur, velut Theaet. p. 154 D. p. 173 B al. Ex quo apparet haec cum faceta irrisione dicta esse. *Stallb.*

B. λέγει ἑκάστοτε] quotiescunque ita fert occasio; quoties harum rerum mentio fit. — δεινοῦ πλούτου genitivus exclamationis, ut de Rep. p. 509 C: Ἄπολλον, δαιμονίας ὑπερβολῆς. Euthyd. p. 303 A: ὦ Πόσειδον, δεινῶν λόγων. Aristoph. Nub. v. 818: τῆς μωρίας τὸ Δία νομίζειν, ὄντα τηλικουτονί. Ponitur hic genitivus plerumque sine φεῦ, ὦ similive exclamandi vocula, nec articulus additur nisi simplici substantivo.

ἴσως οὖν καὶ τὸ χαλεπόν] Continent haec apodosin praecedentibus illis ὥσπερ περὶ τοῦ δεινοῦ κ. τ. λ. respondentem. Quae tamen propter longiorem parenthesin liberiore orationis conformatione annectitur. Nam severior ratio exigebat fere hanc structuram: οὕτως ἴσως καὶ τὸ χαλεπὸν οἱ Κεῖοι καὶ ὁ Σιμωνίδης ἢ κακὸν ὑπολ. κ. τ. λ. Ceterum οὖν etiam hoc loco post parenthesin ita illatum est, ut abruptum sermonis filum resumatur. v. ad Sympos. p. 201 D. — τὴν Σιμωνίδου φωνήν, i. e. dialectum. Phaedon. p. 62 A: καὶ ὁ Κέβης — Ἴττω Ζεύς ἔφη, τῇ αὑτοῦ φωνῇ εἰπών. *Stallb.*

λεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, ὥσπερ ἂν εἰ ἤκουεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἐστὶ κακὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι. Ἀλλὰ τί οἴει, ἔφη, λέγειν, ὦ Σώκρατες, Σιμωνίδην ἄλλο ἢ τοῦτο, καὶ ὀνειδίζειν τῷ Πιττακῷ, ὅτι τὰ ὀνόματα οὐκ ἠπίστατο ὀρθῶς διαιρεῖν, ἅτε Λέσβιος ὢν καὶ ἐν φωνῇ βαρβάρῳ τεθραμμένος; Ἀκούεις δή, ἔφην ἐγώ, ὦ Πρωταγόρα, Προδίκου τοῦδε· D
ἔχεις τι πρὸς ταῦτα λέγειν; Καὶ ὁ Πρωταγόρας, Πολλοῦ γε δεῖ, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὦ Πρόδικε· ἀλλ' ἐγὼ εὖ οἶδ', ὅτι καὶ Σιμωνίδης τὸ χαλεπὸν ἔλεγεν ὅπερ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι, οὐ τὸ κακόν, ἀλλ' ὃ ἂν μὴ ῥᾴδιον ᾖ, ἀλλὰ διὰ πολλῶν πραγμάτων γίγνηται. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ οἶμαι, ἔφην, ὦ Πρωταγόρα, τοῦτο λέγειν Σιμωνίδην, καὶ Πρόδικόν γε τόνδε

C. εἰ ἤκουεν] Vat. r. *εἰ ἤκουσεν.*

C. ὥσπερ ἂν εἰ ἤκουεν] H. e. *ὥσπερ ἂν ἐμέμφετο, εἰ ἤκουεν.*

ἅτε Λέσβιος ὢν καὶ ἐν φων. β. τεθρ.] Dialecto Aeolica, qua illarum regionum incolae loquebantur, melicorum principes Alcaeus et Sappho scripserant nec eam Simonides ipse aspernatus erat, cf. p. 346 D. E. sed Prodicus unam linguam Atticam pro Graeca habet, qua qui a pueris locuti erant, iis aliae omnes dialecti agreste quiddam aut peregrinum sonare videbantur. Ita ut indicaretur, inde maxime factum est, quod iam illo tempore in Graecia omnes homines docti Attice loquebantur; ut apud Calliam Protagoras et Hippias non minus quam Prodicus et Socrates ea lingua usi esse putandi sunt, cf. Steinthal Gesch. d. Sprachwiss. b. d. Gr. u. R. p. 401.

D. εὖ οἶδ', ὅτι καὶ Σιμ.] Nimirum Simonides initio carminis, quum diceret *ἄνδρ' ἀγαθὸν γενέσθαι χαλεπόν*, eam notionem voci *χαλεπόν* subiecerat. Quare Socrates sua sponte in Protagorae partem transiens eius causam alio argumento et eo quidem graviore defendit.

οὐ τὸ κακόν, ἀλλ' ὃ ἂν —] Poterat etiam dicere *καὶ οὐ τὸ κακόν*. P. 337 C: *μάλιστ' ἂν οὕτως εὐφραινοίμεθα, οὐχ ἡδοίμεθα*, ubi paulo ante: *μάλιστ' ἂν οὕτως — εὐδοκιμοῖτε καὶ οὐκ ἐπαινοῖσθε.* Ceterum *ἀλλά* exiguo intervallo saepius repetitum, ut Phaedon. p. 63 E. Sympos. p. 211 E, ubi v. annot. *Stallb.*

Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ οἶμαι —] Petulans propemodum haec sophistarum irrisio est. Qui quum in suis de verborum differentia disputationibus illa de vocabulo *δεινοῦ*, quae Socrates memorabat in superioribus, serio tradidisset, atque item *χαλεπόν* a Simonide *κακόν* dici ex animi sententia affirmasset, tamen lusisse nunc dicitur eamque sententiam nonnisi eo consilio proposuisse, ut videret, an Protagoras suam opinionem idoneis argumentis defendere posset. In verbis *καὶ σοῦ δοκεῖν ἀποπειρᾶσθαι* facile quempiam offenderit istud *δοκεῖν* post *οἶμαι* illatum. Sed similiter Phaedon. p. 60 C: *ὥσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν —, ἥκειν δὴ φαίνεται*, ubi v. annot. Phileb. p. 32 C: *ἐν γὰρ τούτοις οἶμαι, κατά γε τὴν ἐμὴν δόξαν, εἰλικρινέσι τε ἑκατέροις γιγνομένοις, ὡς δοκεῖ, καὶ ἀμίκτοις — ἐμφανὲς ἔσεσθαι.* Neque corruptum puto locum Lysiae Orat. 30, 9: *ἔτι δέ, οἶμαι, θαυμαστὸν νομίζω*

εἰδέναι, ἀλλὰ παίζειν καὶ σοῦ δοκεῖν ἀποπειρᾶσθαι, εἰ οἷός
E τ' ἔσει τῷ σαυτοῦ λόγῳ βοηθεῖν· ἐπεὶ ὅτι γε Σιμωνίδης
οὐ λέγει τὸ χαλεπὸν κακόν, μέγα τεκμήριόν ἐστιν εὐθὺς
τὸ μετὰ τοῦτο ῥῆμα· λέγει γάρ, ὅτι

θεὸς ἂν μόνος τοῦτ' ἔχοι γέρας,

οὐ δήπου τοῦτό γε λέγων, κακὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, εἴπερ
τὸν θεόν φησι μόνον τοῦτο ἂν ἔχειν καὶ τῷ θεῷ τοῦτο γέ-
ρας ἀπένειμε μόνῳ· ἀκόλαστον γὰρ ἄν τινα λέγοι Σιμω-
νίδην Πρόδικος καὶ οὐδαμῶς Κεῖον. ἀλλ' ἅ μοι δοκεῖ δια-
342 νοεῖσθαι Σιμωνίδης ἐν τούτῳ τῷ ᾄσματι ἐθέλω σοι εἰπεῖν,
εἰ βούλει λαβεῖν μου πεῖραν ὅπως ἔχω, ὃ σὺ λέγεις τοῦτο,

D. *καὶ σοῦ δοκεῖν ἀποπειρᾶσθαι*] Ald. Bas. 1. *δοκεῖ*. Recte ceteri libri. v. annot.

E. *τοῦτο ἔχοι γέρας*] Vett. editt. *ἔχοι τοῦτο γέρας*, quod e Bodl. Vind. Vat. Paris. Ξ. Coisl., aliis, mutatum.

ἔμμεναι, εἴπερ] Libri omnes *ἔμμεναι, εἶτα*. Locum tractavi in Stud. phil. p. 855 sq.

Σιμωνίδην Πρόδικος] Sic Vat. Bodl. Reliqui libri ὁ *Πρόδικος*.

P. 342. *ὃ σὺ λέγεις τοῦτο, περὶ ἐπῶν*] Vulgo distinguunt ὃ *σὺ λέγεις, τοῦτο π. ἐπ.* Recte dicitur *ὅπως ἔχω περὶ ἐπῶν*.

Νικόμαχον ἑτέροις ἀδικοῦσι μνησικακεῖν ἀξιοῦν κτέ. Stallb.

E. *εἴπερ τὸν θεόν φησι — ἔχειν καὶ — ἀπένειμε*] Ad vulgatam scripturam *εἶτα* Stallbaum. annotavit: In talibus locis *εἶτα* indicat id, quod secundo loco commemoretur, superioribus repugnare, ideoque per 'tamen' reddendum est, ut p. 343 C: *εἰ βουλόμενος λέγειν, ὅτι ἄνδρα ἀγαθὸν γενέσθαι χαλεπόν, ἔπειτα ἐνέβαλε τὸ μέν.* Sed ita loci difficultas non tollitur. Alii *οὐ δήπου* coniungendum dicunt cum *φησὶ καὶ ἀπένειμε*, quod neque per grammaticam neque per sententiae rationem licet. *εἴπερ* facile in *εἶτα* mutari potuit, quod syllabae *τα* et *περ* litteris *τ* et *π* supra *ει* scriptis indicari solebant. Argumentatio Socratis haec est: Pittaci vocem *χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι* proxime excipiunt Simonidis verba *θεὸς ἂν μόνος τοῦτ' ἔχοι γέρας*. Quod igitur Simonides deum vult habere praecipuum, id Pittaci dicto subesse oportet. Atqui mali Simonides, ut Ceus, deo nihil tribuere potuit, ergo in Pittaci dicto *χαλεπόν* non intellexit malum. *λέγων* in verbis *οὐ δήπου τοῦτό γε λέγων* est 'intelligens' vel 'interpretans', non 'dicens'; Pittacus enim *κακὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι* dixisse dicitur.

ἀκόλαστον γὰρ ἄν τινα — οὐδαμῶς Κεῖον] Ceorum civitatem claram fuisse ob morum probitatem, severitatem institutorum, reipublicae administrationem, docuit Boeckh. in Min. et Legg. p. 109. Conf. Plat. Legg. p. 638 E. Aristoph. Ran. v. 970. Fragm. Menandri p. 237 ed. Meinek. et Broendsted. Reisen u. Untersuchungen in Griechenland. Erstes Buch. p. 66. coll. p. 97. Itaque *Κεῖος* recte opponitur nunc *ἀκολάστῳ. Stallb.*

P. 342. *ὅπως ἔχω, ὃ σὺ λέγεις τοῦτο, περὶ ἐπῶν*] quomodo me habeam *περὶ ἐπῶν*, *ut tu istuc appellas*. Respicit ad verba Protagorae p. 338 E: *ἡγοῦμαι — ἐγὼ ἀνδρὶ παιδείας*

περὶ ἐπῶν· ἐὰν δὲ βούλῃ, σοῦ ἀκούσομαι. Ὁ μὲν οὖν Πρωταγόρας ἀκούσας μου ταῦτα λέγοντος, Εἰ σὺ βούλει, ἔφη, ὦ Σώκρατες· ὁ δὲ Πρόδικός τε καὶ ὁ Ἱππίας ἐκελευέτην πάνυ, καὶ οἱ ἄλλοι.

Cap. XXVIII. Ἐγὼ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἅ γέ μοι δοκεῖ περὶ τοῦ ᾄσματος τούτου, πειράσομαι ὑμῖν διεξελθεῖν. Φιλοσοφία γάρ ἐστι παλαιοτάτη τε καὶ πλείστη τῶν Ἑλλήνων ἐν Κρήτῃ τε καὶ ἐν Λακεδαίμονι, καὶ σοφισταὶ πλεῖστοι γῆς ἐκεῖ εἰσιν. ἀλλ' ἐξαρνοῦνται καὶ σχηματίζονται B ἀμαθεῖς εἶναι, ἵνα μὴ κατάδηλοι ὦσιν, ὅτι σοφίᾳ τῶν Ἑλλήνων περίεισιν, ὥσπερ οὓς Πρωταγόρας ἔλεγε τοὺς σοφιστάς, ἀλλὰ δοκῶσι τῷ μάχεσθαι καὶ ἀνδρείᾳ περιεῖναι, ἡγούμενοι, εἰ γνωσθεῖεν ᾧ περίεισι, πάντας τοῦτο ἀσκή-

Cap. XXVIII. ἅ γέ μοι δοκεῖ] V. ἅ γέ μοι δοκεῖ mutavit Bekkerus iuvitis libris omnibus iu ἅ γ' ἐμοὶ δοκεῖ. Quod nollem factum. Neque enim pronomeu in his τόνωσιν habet, falluuturque qui ubique ἐμοὶ δοκεῖ scribendum arbitrautur. v. Fritsch. Quaest. Lucian. p. 26 sq. et Stallbaum. ad Apol. Socr. p. 19 E. Criton. p. 45 D. Cratyl. p. 417 D. 404 E. al.

B. γνωσθεῖεν ᾧ περίεισι] Certa haec est Heusdi emendatio.

μέγιστον μέρος εἶναι περὶ ἐπῶν δεινὸν εἶναι. *Stallb.*

Εἰ σὺ βούλει] int. εἰπέ μοι ἅ σοι δοκεῖ διανοεῖσθαι Σιμωνίδης.

Cap. XXVIII. Φιλοσοφία γάρ ἐστι παλαιοτάτη —] Conteuderat Protagoras p. 316 D sophisticen iam ab Homero, Simonide, aliis veterum, esse factitatam, sed eos omues, ut effugerent multitudiuis invidiam, hauc artem suam callide aliis nomiuibus, quae magis viderentur honesta, praetexere solitos esse. Itaque Socrates, ut est callidus εἴρων, probata illa sophistae seuteutia, idem de Cretensibus et Lacedaemoniis iudicat, quos ait arte sophistica, iam antiquitus ab iis tractata, ceteris Graecis multum praestare, sed illam sollertiam suam sedulo occultare. Est autem haec irrisio tanto elegantior, quod Lacedaemonios iuprimis a litterarum studiis alieuissimos fuisse constat. Praeterea etiam observaudum est salsa cum ironia acutam breviloqueutiam tribui veteribus illis, quos Socrates vocat, sophistis; ita euim notatur μακρολογία illa, quam Protagoras, Hippias, Prodicus, Gorgias, alii, studiose sectabantur, quo facilius audientium auimos delinirent sibique couciliareut. *Stallb.* De genitivis τῶν Ἑλλήνων et γῆς cum πλείστη et πλεῖστοι, nou cum ἐκεῖ connectendis v. Krüger Gr. 47. 28, 7.

σχηματίζονται recte interpretatur Timaeus Gloss. p. 245. προσποιοῦνται ἢ συντάττονται. v. Phaedr. p. 255 A.

B. ὥσπερ οὓς Πρωταγόρας ἔλεγε τοὺς σοφιστάς] Notetur attractio subiecti, quod prouomiui relativo accommodatum est. Eteuim vulgaris ratio exigebat: ὥσπερ οἱ σοφισταί (ἐξαρνοῦνται καὶ σχηματίζονται ἀμαθεῖς εἶναι), οὓς Προταγόρας ἔλεγε. Phaedou. p. 66 E: καὶ τότε — ἡμῖν ἔσται οὗ ἐπιθυμοῦμεν, — φρονήσεως. v. ad Apolog. p. 41 A. Perperam Stephauus τούς deleudum putabat. *Stallb.*

σειν. νῦν δὲ ἀποκρυψάμενοι ἐκεῖνο ἐξηπατήκασι τοὺς ἐν
ταῖς πόλεσι λακωνίζοντας, καὶ οἱ μὲν ὦτά τε κατάγνυνται
C *μιμούμενοι αὐτούς, καὶ ἱμάντας περιειλίττονται καὶ φιλο-*
γυμναστοῦσι καὶ βραχείας ἀναβολὰς φοροῦσιν, ὡς δὴ τού-
τοις κρατοῦντας τῶν Ἑλλήνων τοὺς Λακεδαιμονίους· οἱ δὲ
Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὰν βούλωνται ἀνέδην τοῖς παρ' αὐτοῖς
ξυγγενέσθαι σοφισταῖς καὶ ἤδη ἄχθωνται λάθρᾳ ξυγγιγνό-
μενοι, ξενηλασίας ποιούμενοι τῶν τε λακωνιζόντων τούτων
καὶ ἐάν τις ἄλλος ξένος ὢν ἐπιδημήσῃ, συγγίγνονται τοῖς
σοφισταῖς λανθάνοντες τοὺς ξένους, καὶ αὐτοὶ οὐδένα ἐῶσι
D *τῶν νέων εἰς τὰς ἄλλας πόλεις ἐξιέναι, ὥσπερ οὐδὲ Κρῆτες,*

Vett. editt. *ὅπερ εἰσί.* Cod. Bodl. *οι* (sic) *περίεισιν*, unde vera lectio emergit. Deiu Bodl. Vat. *Θr.* post *ἀσκήσειν* addunt *τὴν σοφίαν*, quod receperuut Hermanu et Sauppe. Sed meo iudicio nimis languidum est et ei obstat in sequeutibus *ἐκεῖνο*. Non comparari potest p. 313 A.

C. *τοῖς παρ' αὐτοῖς*] Sauppius em., vulgo *τοῖς παρ' αὐτοῖς.*

ἐν ταῖς πόλεσι] iut. *ταῖς δημοκρατουμέναις*, cf. Xeuoph. Cyrop. VIII. 2. 28. Insanum hoc studium mores Lacedaemouiorum imitandi uotavit philosophus etiam Gorg. p. 515 E, ubi *τοὺς τὰ ὦτα κατεαγότας* memorat. Heindorf. ad verba *ὦτά τε κατάγνυνται* apte contulit Theocrit. XXII, 45: *σκληραῖσι τεθλαγμένος οὔατα πυγμαῖς.* Praeterea de his legendus Ottfr. Müller Histor. Gentium Graecar. T. II. P. II. p. 8 sqq.

ἱμάντας recte Heiudorf. iutellexit caestus, h. e. lora bubula, quibus pugiles mauus illigabant, quo vehemeutiores inferreut ictus.

C. *βραχείας ἀναβολὰς*] h. e. *τρίβωνας*, v. ad p. 335 D. Thucyd. I, 6, 3: *μετρίᾳ ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο.* Iidem, ut narrat Plutarchus Lyc. c. 16, ab aetatis anuo duodecimo *ἄνευ χιτῶνος διετέλουν ἓν ἱμάτιον εἰς τὸν ἐνιαυτὸν λαμβάνοντες*; conf. (Xenoph.) de Rep. Laced. II. 4.

ὡς δὴ τούτ. κρατοῦντας] quasi vero his superent. *δὴ*, ut saepe, cum irouia dictum. De accusativo absoluto v. Krüger Gr. 56. 9, 10 et Stallbaum ad Phaedou. p. 109 D. de Rep. p. 345 E. 426 B. Theaet. 157 B. Haec Platonis verba taugit, opiuor, Aristoteles Pol. VIII. 4: *τοὺς Λάκωνας ἴσμεν, ἕως αὐτοὶ προσήδρευον ταῖς φιλοπονίαις, ὑπερέχοντας τῶν ἄλλων.. καὶ διέφερον τῷ μόνον μὴ πρὸς ἀσκοῦντας ἀσκεῖν.*

ἐπειδὰν βούλωνται ἀνέδην —] quando voluut *libere* cum sophistis suis versari. De v. *ἀνέδην*, quod etiam hic est saus gêne, sans façon, vid. ad Gorg. p. 494 E. *Stallb.*

ξενηλασίας ποιούμ.] Thucyd. I. 144, 2: *ἢν καὶ Λακεδαιμόνιοι ξενηλασίας μὴ ποιῶσι μήτε ἡμῶν μήτε τῶν ἡμετέρων ξυμμάχων*, ubi v. intpp. Perizon. ad Aeliau. V. H. XIII. 16. 7. Hermann. Antiquitat. Graec. 27, 14.

καὶ αὐτοὶ οὐδένα ἐῶσι — ἐξιέναι] Plutarch. Lycurg. c. 27: *οὐδ' ἀποδημεῖν ἔδωκε* (*Λυκοῦργος*) *τοῖς βουλομένοις καὶ πλανᾶσθαι ξενικὰ συνάγοντας ἤθη καὶ μιμήματα βίων ἀπαιδεύτων καὶ πολιτευμάτων διαφοράν.* Cum his Plutarcheis conveuit Isocr. II, 18, ubi narrat apud Lacedaemonios *μηδένα τῶν μαχίμων ἄνευ τῆς τῶν ἀρχόντων γνώμης ἀποδημεῖν.* Omnes cives

ἵνα μὴ ἀπομανθάνωσιν ἃ αὐτοὶ διδάσκουσιν. εἰσὶ δὲ ἐν ταύταις ταῖς πόλεσιν οὐ μόνον ἄνδρες ἐπὶ παιδεύσει μέγα φρονοῦντες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες. Γνοίητε δ' ἄν, ὅτι ἐγὼ ταῦτα ἀληθῆ λέγω, καὶ Λακεδαιμόνιοι πρὸς φιλοσοφίαν καὶ λόγους ἄριστα πεπαίδευνται, ὧδε. εἰ γὰρ ἐθέλει τις Λακεδαιμονίων τῷ φαυλοτάτῳ συγγενέσθαι, τὰ μὲν πολλὰ ἐν τοῖς λόγοις εὑρήσει αὐτὸν φαῦλόν τινα φαινόμενον, ἔπειτα, ὅπου ἂν E τύχῃ τῶν λεγομένων, ἐνέβαλε ῥῆμα ἄξιον λόγου βραχὺ καὶ συνεστραμμένον, ὥσπερ δεινὸς ἀκοντιστής, ὥστε φαίνεσθαι τὸν προσδιαλεγόμενον παιδὸς μηδὲν βελτίω. Τοῦτο οὖν αὐτὸ καὶ τῶν νῦν εἰσιν οἳ κατανενοήκασι καὶ τῶν πάλαι, ὅτι τὸ λακωνίζειν πολὺ μᾶλλόν ἐστι φιλοσοφεῖν ἢ φιλογυμναστεῖν, εἰδότες, ὅτι τοιαῦτα οἷόν τ' εἶναι ῥήματα φθέγγεσθαι τελέως πεπαιδευμένου ἐστὶν ἀνθρώπου. τούτων 343

E. ὅπου ἂν τύχῃ τ. λ.] Sic codd. fere omnes pro vulg. τύχοι, quod nunc ineptum.

a Lycurgo vetitos fuisse peregrinare Aristoteles ap. Harpocrat. p. 159 testatur. v. C.F. Hermann Antiq. Graec. 27. 13. De eodem Cretensium instituto quamquam ab aliis scriptoribus nulla fit mentio, tamen eo minus dubitandum, quod et illorum leges Lacedaemoniis simillimae erant, et veteres omnino peregrinationem patriis moribus damnum afferre existimabant. v. Aristot. Pol. VII, 5, 3.

D. ἀλλὰ καὶ γυναῖκες] Nam etiam mulieres Spartanae prae ceteris constantia et fortitudine animi excellebant; id quod testantur apophthegmata illa Lacaenarum. v. Cicero Tuscul. I, 42, 102. et Plutarch. Moral. p. 1217 sqq. *Stallb.*

εἰ γὰρ ἐθέλει τίς] V. p. 324 A.

E. ἐνέβαλε ῥῆμα ἄξιον λόγου] Acutam illam Laconum breviloquentiam laudat Plato Legg. I. p. 642 E. Theaet. p. 130 C. Aliorum scriptorum locos exhibuit Meurs. Miscell. Lacon. III, 3. — Acute dicta apte cum telis comparantur: de quo usu loquendi v. ad Sympos. p. 219 B. — Tribuit vero Laconibus τὸ βραχὺ καὶ συνεστραμμένον, breve illud atque contortum verborum sententiarumque acumen notans, quod in Laconismis admiramur. Nam συστρέφειν apud rhetores Graecos rotunditati et brevitati elocutionis iisque virtutibus significandis, quae ex utraque oriuntur, inservire docta disputatione demonstravit I. C. T. Ernesti Lexic. Technolog. Graec. Rhetor. p. 335. — Egregie porro utitur aoristo ἐνέβαλε, ut promptam paratamque responsionem significet, quae veluti telum aliquod e vestigio emittitur. Quoniam enim hoc tempus actionem ipsam et per se spectatam significat, factum est, ut saepenumero poneretur de re cito et veluti uno temporis puncto peracta. v. ad Phaedon. p. 84 D. Cum proximis apte contulit Heindorfius Theaet. p. 177 B: ἡ ῥητορικὴ ἐκείνων πάντως ἀπομαραίνεται, ὥστε παίδων μηδὲν δοκεῖν διαφέρειν. *Stallb.*

P. 343. τούτων ἦν] H. e. ex iis qui antiquo tempore Laconum disciplinam recte intellexerunt et secuti sunt, erant septem illi sapientes.

ἦν καὶ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, καὶ Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος, καὶ Βίας ὁ Πριηνεύς, καὶ Σόλων ὁ ἡμέτερος, καὶ Κλεόβουλος ὁ Λίνδιος, καὶ Μύσων ὁ Χηνεύς, καὶ ἕβδομος ἐν τούτοις ἐλέγετο Λακεδαιμόνιος Χίλων. οὗτοι πάντες ζηλωταὶ καὶ ἐρασταὶ καὶ μαθηταὶ ἦσαν τῆς Λακεδαιμονίων παιδείας, καὶ καταμάθοι ἄν τις αὐτῶν τὴν σοφίαν τοιαύτην οὖσαν, ῥήματα βραχέα ἀξιομνημόνευτα ἑκάστῳ εἰρη-
B μένα. οὗτοι καὶ κοινῇ ξυνελθόντες ἀπαρχὴν τῆς σοφίας ἀνέθεσαν τῷ Ἀπόλλωνι εἰς τὸν νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς, γράψαντες ταῦτα, ἃ δὴ πάντες ὑμνοῦσι, γνῶθι σαυτόν, καὶ μηδὲν ἄγαν.

P. 343. *Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος*] Sic Bodl. Vat. Vindob. tum hic, tum in proximis. Vulgo scribebatur *Μιτυληναῖος*. v. intpp. ad Liv. XXVII, 21.

εἰρημένα. οὗτοι] Hermann. scripsit *εἰρημένα ἃ οὗτοι* prob. Sauppio Deuschle *εἰρημένα, ὅτι οὗτοι*, pro quo fortasse scribere voluit *εἰρημένα, ὅτι* — sine *οὗτοι* — quod non plane ineptum esset. Sed nulla mutatione opus est. v. ann.

Θαλῆς ὁ Μιλήσιος —] De dictis illustrioribus septem Graeciae sapientum scripsit librum peculiarem I. Fr. Buddeus. Hal. Sax. 1699. 4. v. etiam Menag. ad Diog. Laert. I, 41. In numerum eorum refertur vulgo Periander Corinthius, qui quum tyrannide occupata (v. ad p. 339 C) sapientis nomine indignus videretur, eius loco a Platone hic commemoratur Myson *ὁ Χηνεύς*. Diog. Laert. I, 106: *Μύσων Στρύμονος, ὥς φησι Σωσικράτης Ἑρμίππου παρατιθέμενος, τὸ γένος Χηνεύς, ἀπὸ κώμης τινὸς Οἰταϊκῆς ἢ Λακωνικῆς, σὺν τοῖς ἑπτὰ καταριθμεῖται.* Ibid. §. 108: *μέμνηται αὐτοῦ καὶ Πλάτων ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ ἀντὶ Περιάνδρου θεὶς αὐτόν.* cf. Stephan. Byzant. s. v. *Ἤτεια.* Patria hominis incerta; illud tamen apparet, a Platone quidem eum non habitum esse Lacedaemonium: alioquin parum commode adderentur haec: *καὶ ἕβδομος ἐν τούτοις ἐλέγετο Λακεδαιμόνιος Χίλων.* Ceterum Heindorfius ante *Λακεδαιμόνιος* desiderabat *ὁ* articulum. Haec fere *Stallb.*

ζηλωταὶ καὶ ἐρασταὶ —] *πάντα ταῦτα*, inquit Socrates in Menone (p. 75 E), *ταὐτόν τι λέγω· ἴσως δ' ἂν ἡμῖν Πρόδικος διαφέροιτο.*

καὶ καταμάθοι ἄν τις] et perspici id potest ab eo, qui illorum philosophiam accuratius consideret. — *τοιαύτην.* perspicuitatis causa Socrates addit verba *ῥήματα βραχέα — εἰρημένα.* — *οὗτοι καὶ* — hi breviloquentiae studio etiam Lacedaemonios superaverunt.

B. *κοινῇ ξυνελθόντες*] Socrates omnia illa dicta pervulgata uno eodemque tempore, quo sapientes illi Delphos convenissent, templi foribus ita inscripta esse fingit, ut quod quisque cogitatione optimum invenisset, id deo consecrasset. Pausan. X. 26: *οὗτοι οὖν οἱ ἄνδρες ἀφικόμενοι εἰς Δελφοὺς ἀνέθεσαν τῷ Ἀπόλλωνι τὰ ᾀδόμενα γνῶθι σαυτόν, καὶ μηδὲν ἄγαν.* — *ἀνατιθέναι* dici constat de donariis, quae e parietibus templorum suspenduntur: cuiusmodi donaria dicuntur *ἀναθήματα.* v. Thom. M. s. v. *ἀναθεῖναι.*

γνῶθι σαυτόν] Clemens Alex. Strom. I. 14. p. 351: *τὸ γνῶθι σαυτὸν οἱ μὲν Χίλωνος ὑπειλήφασι.. Ἀριστοτέλης δὲ τῆς Πυθίας.* Aristoteles igitur dictum illud acutissimum ad Apollinis

Τοῦ δὴ ἕνεκα ταῦτα λέγω; Ὅτι οὗτος ὁ τρόπος ἦν τῶν παλαιῶν τῆς φιλοσοφίας, βραχυλογία τις Λακωνική. καὶ δὴ καὶ τοῦ Πιττακοῦ ἰδίᾳ περιεφέρετο τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐγκωμιαζόμενον ὑπὸ τῶν σοφῶν, τὸ χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι. ὁ οὖν Σιμωνίδης, ἅτε φιλότιμος ὢν ἐπὶ σοφίᾳ, ἔγνω, C
ὅτι, εἰ καθέλοι τοῦτο τὸ ῥῆμα ὥσπερ εὐδοκιμοῦντα ἀθλη-

Delphici cultus initia retulit. Stob. Floril. 21, 26: πρὸ Χίλωνος ἦν ἔτι ἀνάγραπτον (τὸ γνῶθι σαυτόν) ἐν τῷ ἱδρυθέντι νεῷ μετὰ τὸν πέτρινόν τε καὶ χαλκοῦν, καθάπερ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας εἴρηκε, cf. Bernays Aristotel. Dialog. p. 97. Ab Aristotelis sententia non multum abhorrent, quae Critias personatus exponit Charmid. p. 164 D sqq. Apollinis praeceptum dicit Cicero de Leg. I. 22, 58: huius praecepti tanta vis et tanta sententia est, ut ea non homini cuipiam, sed Delphico deo tribueretur, cf. Tusc. I. 22, 52. Iuvenal. 11, 27: e coelo descendit γνῶθι σεαυτόν, Figendum et memori tractandum pectore. De hoc reliquisque dictis brevissimis, sed plurimum ponderis habentibus Senec. epist. 94: Haec cum ictu quodam audimus, nec ulli licet dubitare aut interrogare; adeo etiam sine ratione ipsa veritas ducit. v. Themist. or. 26. p. 317 A. Diog. Laert. I, 41.

Τοῦ δὴ — λέγω;] Saepenumero apud Platonem huiusmodi interrogationes orationis animandae gratia inferri docebunt quae diximus ad Gorg. p. 453 C. *Stallb.*

τῶν παλαιῶν τῆς φιλοσοφίας] Observes ordinem verborum. Opponit enim εἰρωνικῶς veterum sapientiam, quae cum breviloquentia erat coniuncta, sophistarum rationi, qui solebant δημηγορεῖν καὶ μακρολογεῖν, ideoque τῶν παλαιῶν primo loco collocavit. Neque enim in talibus perinde est, hoc an alio modo verba collocentur. De qua re hac occasione oblata paucis explicare iuvat. Itaque quadruplex esse potest istius generis nominum substantivorum coniunctio, quae magnopere cavendum est, ne vi et usu suo nihil discrepare putetur. Ac primum quidem dici potest: ἡ τῶν παλαιῶν σοφία. Quo modo Graeci loqui solent, quum utriusque nominis ea est coniunctio, ut neutrum vi sua prae altero emineat, sed alterum cum altero in unam quasi coeat notionem. Unde fit, ut lingua Germanica saepenumero compositis utatur nominibus, quum istiusmodi verborum comprehensio diligenter exprimenda est. Veluti ἡ τοῦ πολέμου τύχη Germanice reddas: das Kriegsgeschick; ἡ τῶν πολεμίων γῆ, das Feindesland etc. Prorsus alia ratio est, quum dicitur ἡ σοφία τῶν παλαιῶν. Hoc enim modo qui loquitur, is priorem verborum partem sono acuit atque sapientiam veterum distinguit ab alia quadam re [veterum], quam non vult cum illa confundi aut permutari. Contraria huic ratio est, quum dicitur τῶν παλαιῶν ἡ σοφία. Nam ita τοῖς παλαιοῖς opponimus alios, quorum sapientia sit alia, ideoque priori parti verborum inter se iunctorum maiorem vim tribuimus quam posteriori. Denique articulo iterato dicitur: ἡ σοφία ἡ τῶν παλαιῶν, quod fit, quum nomen nomini per appositionem adiicitur. Atque haec quidem verborum coniunctio constans est et legitima; quanquam fieri interdum potest, ut secunda atque tertia ratio propter rhetoricam aliquam verborum collocationem immutetur. Nos de grammatica ratione haec intelligi volumus, qualis obtinet, quum nulla extrinsecus accedit causa inversi vel invertendi simplicis verborum ordinis. *Stallb.* v. Krüg. Gr. 50. 8, 11.

C. εἰ καθέλοι τοῦτο τὸ

τὴν καὶ περιγένοιτο αὐτοῦ, αὐτὸς εὐδοκιμήσει ἐν τοῖς τότε ἀνθρώποις. εἰς τοῦτο οὖν τὸ ῥῆμα καὶ τούτου ἕνεκα τούτῳ ἐπιβουλεύων κολοῦσαι αὐτὸ ἅπαν τὸ ᾆσμα πεποίηκεν, ὥς μοι φαίνεται.

Cap. XXIX. *Ἐπισκεψώμεθα δὴ αὐτὸ κοινῇ ἅπαντες, εἰ ἄρα ἐγὼ ἀληθῆ λέγω. Εὐθὺς γὰρ τὸ πρῶτον τοῦ ᾄσμα-*
D *τος μανικὸν ἂν φανείη, εἰ βουλόμενος λέγειν, ὅτι ἄνδρα ἀγαθὸν γενέσθαι χαλεπόν, ἔπειτα ἐνέβαλε τὸ μέν. τοῦτο γὰρ οὐδὲ πρὸς ἕνα λόγον φαίνεται ἐμβεβλῆσθαι, ἐὰν μή τις ὑπολάβῃ πρὸς τὸ τοῦ Πιττακοῦ ῥῆμα ὥσπερ ἐρίζοντα*

C. *αὐτὸς εὐδοκιμήσει ἐν τοῖς τ.*] Vett. editt. *εὐδοκιμήσειε τοῖς τ. ἀνθρ.* Soloece. Correxit Heindorfius, cuius rationem firmarunt codd. Bodl. et Vat.

Cap. XXIX. C. *αὐτὸ κοινῇ ἅπαντες*] V. *πάντες*, contra fidem librorum fere omnium. Heindorf. coni. *ἐπισκεψώμεθα δέ*, quo non opus. Deinde Bodl. Vat. r. al. habent *ἐνεβάλετο μὲν* pro *ἐνέβαλε τὸ μέν.*

ῥῆμα] si prostravisset hoc dictum. Nam *καθαιρεῖν* est violenter deiicere, humi prosternere. Aeschyl. Agam. v. 389: *λιτᾶν δ' ἀκούει μὲν οὔτις θεῶν· τὸν δ' ἐπίστροφον τῶνδε φῶτ' ἄδικον καθαιρεῖ.* Similiter p. 344 C: *τίνα οὖν ἀμήχανος συμφορὰ καθαιρεῖ;* Ibid. D. E. *Stallb.*

ἐν τοῖς τότε ἀνθρώποις] Ficinus locum vertit: 'cognovit, si proverbium id refelleret convinceretque tanquam insignem certatorem, fore ut ipse illustris ab omnibus haberetur.' Non interpretatus est *τότε* nec apte id in hunc locum quadrat.

τούτου ἕνεκα] ut sapientiae famam consequeretur refutato Pittaci dicto. Deinde *ἐπιβουλεύειν* est insidiose studere, quo significatu hoc verbum cum infinitivo iunctum legitur etiam Sympos. p. 203 B: *ἡ οὖν Πενία ἐπιβουλεύουσα —παιδίον ποιήσασθαι.* Lys. or. 13, 12: *ἐπιβουλεύοντες καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν.* Idem. or. 4, 42. Demosth. or. 21, 16 et 88. Xenoph. Sympos. IV, 52: *αἰσθάνομαι γάρ τινας ἐπιβουλεύοντας διαφθεῖραι αὐτόν.* Anabas. V, 6, 29: *αὐτὸς ἐπεβούλευε διαβάλλειν με.* *Stallb.*

τούτῳ — κολοῦσαι αὐτό] hoc (carmine) deprimere illud (dictum). *κολούειν*, quod proprie significat mutilare, amputare, h. l. elevandi vel affligendi vi positum est.

Cap. XXIX. D. *ἔπειτα ἐνέβαλε τὸ μέν*] P. 339 B: *ἄνδρα ἀγαθὸν μὲν ἀλαθέως γενέσθαι χαλεπόν.* Socrates haec dicit: Particula *μέν* indicat, sententiam non ipsam per se capiendam esse, sed ei aut planis verbis aut cogitatione a scriptore alteram esse oppositam. Itaque Simonidis animo, quum primum versum carminis componeret, Pittaci dictum obvorsatum esse statuendum est.

οὐδὲ πρὸς ἕνα λόγον] Fortius hoc dictum quam *πρὸς οὐδένα λόγον*, ut significet prorsus inepto. De *οὐδὲ εἷς* v. ad Gorg. p. 512 E. Dictionem illustrabunt haec. Phileb. p. 33 B: *τοῦτο μὲν ἔτι εἰσαῦθις ἐπισκεψώμεθα, ἐὰν πρὸς λόγον τι ᾖ.* Ibid. p. 42 E: *οὐδὲν πρὸς λόγον, ὦ Πρώταρχε, ὃ σὺ νῦν ἤρου τὸ ἐρώτημα.* Ibid. p. 18 D: *τί πρὸς ἔπος αὖ ταῦτ' ἐστι;* Protagor. p. 344 A: *οὕτω φαίνεται πρὸς λόγον τὸ μέν ἐμβεβλημένον*, ubi hic locus respicitur. P. 351 E: *ἐὰν μὲν πρὸς λόγον δοκῇ εἶναι τὸ σκέμμα.* Alcib. II. p. 147 B. al. *Stallb.*

λέγειν τὸν Σιμωνίδην· λέγοντος τοῦ Πιττακοῦ, ὅτι Χαλε-
πὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, ἀμφισβητοῦντα εἰπεῖν, ὅτι Οὔκ, ἀλλὰ
γενέσθαι μὲν χαλεπὸν ἄνδρα ἀγαθόν ἐστιν, ὦ Πιττακέ,
ὡς ἀληθῶς, — οὐκ ἀληθείᾳ ἀγαθόν, οὐκ ἐπὶ τούτῳ λέγει
τὴν ἀλήθειαν, ὡς ἄρα ὄντων τινῶν τῶν μὲν ὡς ἀληθῶς E
ἀγαθῶν, τῶν δὲ ἀγαθῶν μέν, οὐ μέντοι ἀληθῶς· εὔηθες
γὰρ τοῦτό γε φαναίη ἂν καὶ οὐ Σιμωνίδου· ἀλλ' ὑπερβα-
τὸν δεῖ θεῖναι ἐν τῷ ᾄσματι τὸ ἀλαθέως, οὑτωσί πως
ὑπειπόντα τὸ τοῦ Πιττακοῦ, ὥσπερ ἂν εἰ θείημεν αὐτὸν

D. *ὦ Πιττακέ, ὡς ἀληθῶς*] V. *ὦ Π. καὶ ὡς ἀληθῶς.* Recte Bodl. Vat. Vind. Venet. Θ. et r. Coisl. *καί* om.

E. *ἐν τῷ ᾄσματι τὸ ἀλαθέως*] Vott. editt. perperam *ἀληθέως*, quod ex codd. optimis mntatnm. Idem error in proximis erat.

λέγοντος τοῦ Π. — ἀμφισβητοῦντα εἰπεῖν] Ante *λέγοντος* ne quis cum Cornario *καί* inserendnm opinetnr, vere observavit Heindorfins haec per epexegesin addi verbis *ἐρίζοντα λέγειν*, comparans illa p. 348 A: *τοὺς τοιούτους μοι δοκεῖ χρῆναι μᾶλλον μιμεῖσθαι ἐμέ τε καὶ σέ, καταθεμένους — τοὺς λόγους ποιεῖσθαι.* Conf. praeterea ad p. 330 A. p. 352 A et quae alibi de hao enuntiatorum appositione diximns. Mox ad *οὐκ* intelligendum csse liquet *ἐσθλὸν ἔμμεναι χαλεπόν.* Gorg. p. 477 A: *κακίαν ἄλλην τινὰ ἐνορᾷς ἢ πενίαν;* Pol. *Οὔκ, ἀλλὰ πενίαν.* Ibid. p. 448 D: *ἀλλὰ σὺ εἰ βούλει, ἐροῦ αὐτόν.* Socr. *Οὔκ. — ἀλλὰ πολὺ ἂν ἥδιον σέ.* Theaet. p. 149 E: *τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης οἴει τέχνης εἶναι —;* Theaet. *Οὐκ, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς.* De Rep. III. p. 405 C. Parm. p. 128 A. Lach. p. 195 A. Phaed. p. 236 D. Xenoph. Mem. II, 6, 12: *ἄλλας δέ τινας οἶσθα ἐπῳδάς; Οὔκ, ἀλλ' ἤκουσα κτέ.* *Stallb.* Verbo *ἀμφισβητεῖν* Socrates hic nsns est contra Prodioi doctrinam p. 337 B propositam.

οὐκ ἐπὶ τούτῳ λ. τ. ἀλήθειαν] Simonides, inqnit, adverbinm *ἀλαθέως* non cum *ἀγαθόν* coniungi voluit, sed addidit ad *χαλεπόν.* In eadem sententia Protagoras quoqne videtur fnisse, qunm supra p. 339 D Simonidea sic proferret: *χαλεπὸν εἶναι ἄνδρα ἀγαθὸν γενέσθαι ἀληθείᾳ.* At poeta enm, qnem infra *πανάμωμον ἄνθρωπον* dicit, hic *ἀλαθέως ἀγαθόν* dixit.

E. *ὡς ἄρα ὄντων τινῶν τῶν μὲν —*] qnasi (ex bonis) alii vere boni sint, alii boni qnidem, sed non vere, v. p. 349 E. Krüger Gr. 51. 16, 4.

ὑπερβατὸν δεῖ θεῖναι —] traiectum pntare oportet *τὸ ἀλαθέως.* Elocutionis figuram *ὑπερβατοῦ* ad orationis numerum conformandum omnes scriptores veteres frequentavernnt; scd artis vocabulum hic primum invenitnr. Latine dicitur verborum vel transgressio vel traiectio i. e. transpositio de sno loco in alienum. Alieno igitnr looo adv. *ἀλαθέως* collocatum esse dicit, qno verbo poetam, si instum verborum ordinem sequi voluisset, comprehensionem clansurum fuisse Socrates censnit. Itaque paulo inferins p. 344 A *ὀρθῶς* (h. e. non *ὑπερβατῶς*) *ἐπ' ἐσχάτῳ κείμενον* est 'recte a nobis — non a poeta — in fine positum est'.

οὑτωσί πως ὑπειπόντα] Recte Heindorfius: sic fere illud Pittaci apnd animnm intelligentem, qnasi ipse loquatur Pittacus, Simoni-

λέγοντα τὸν Πιττακὸν καὶ Σιμωνίδην ἀποκρινόμενον, εἰπόντα· Ὦ ἄνθρωποι, χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, τὸν δὲ ἀπο-
344 κρινόμενον, ὅτι Ὦ Πιττακέ, οὐκ ἀληθῆ λέγεις· οὐ γὰρ εἶναι, ἀλλὰ γενέσθαι μέν ἐστιν ἄνδρα ἀγαθὸν χερσί τε καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετράγωνον, ἄνευ ψόγου τετυγμένον, χαλεπὸν ἀλαθέως. οὕτω φαίνεται πρὸς λόγον τὸ μὲν ἐμβεβλημένον καὶ τὸ ἀλαθέως ὀρθῶς ἐπ' ἐσχάτῳ κείμενον. καὶ τὰ ἐπιόντα πάντα τούτῳ μαρτυρεῖ, ὅτι οὕτως εἴρηται. πολλὰ μὲν γάρ ἐστι καὶ περὶ ἑκάστου τῶν ἐν τῷ ᾄσματι
B εἰρημένων ἀποδεῖξαι, ὡς εὖ πεποίηται· πάνυ γὰρ χαριέντως καὶ μεμελημένως ἔχει· ἀλλὰ μακρὸν ἂν εἴη αὐτὸ οὕτω διελθεῖν. ἀλλὰ τὸν τύπον αὐτοῦ τὸν ὅλον διεξέλθωμεν καὶ τὴν βούλησιν, ὅτι παντὸς μᾶλλον ἔλεγχός ἐστι τοῦ Πιττακείου ῥήματος διὰ παντὸς τοῦ ᾄσματος.

Cap. XXX. *Λέγει γὰρ μετὰ τοῦτο ὀλίγα διελθών, ὡς ἂν εἰ λέγοι λόγον, ὅτι γενέσθαι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν χαλεπὸν ἀλαθέως, οἷόν τε μέντοι ἐπί γε χρόνον τινά· γενόμε-*
C *νον δὲ διαμένειν ἐν ταύτῃ τῇ ἕξει καὶ εἶναι ἄνδρα ἀγαθόν, ὡς σὺ λέγεις, ὦ Πιττακέ, ἀδύνατον καὶ οὐκ ἀνθρώπειον, ἀλλὰ θεὸς ἂν μόνος τοῦτο ἔχοι τὸ γέρας,*

> ἄνδρα δ' οὐκ ἔστι μὴ οὐ κακὸν ἔμμεναι,
> ὃν ἂν ἀμήχανος συμφορὰ καθέλῃ.

P. 344. οὕτω φαίνεται πρὸς λόγον] Post φαίνεται in omnibus libris legitur τὸ, quod cum recent. edit. delevimus. Iam Heindorf. delendum aut in τοι mutandum censuit.

des respondeat. Verbum ὑπειπεῖν significat ita interpretari, ut de tuo aliquid subiicias, sive loquendo sive cogitando. — Mox ante εἰπόντα intelligendum τὸν μέν, non cum Stephano inferciendnm. v. ad p. 330 A.

P. 344. καὶ τὰ ἐπιόντα πάντα] P. 345 C: καὶ τὰ ἐπιόντα γε τοῦ ᾄσματος ἔτι μᾶλλον δηλοῖ.

B. ἀλλὰ τὸν τύπον αὐτοῦ τὸν ὅλον δ. κ. τ. βούλησιν] Τύπος quum proprie dicatur de adumbratione imaginum, a philosophis usurpatur saepenumero de universa descriptione ac definitione orationis, disputationis, carminis alicuius, quae singulorum verborum et argumentorum subtilius examen aspernatur, et eorum summam paucis complectitur. Plat. De Rep. VI. p. 491 C, ubi v. ann. Aristotel. Ethic. Nicom. I, 11: καθ' ὅλον δὲ καὶ τύπῳ λεχθὲν τάχ' ἂν ἴσως ἔχοι. Platonica dedi ad Phileb. p. 202. Itaque vult summam et consilium totius carminis Simonidei breviter indicare, in singulorum verborum interpretatione non diutius morari. *Stallb.*

Cap. XXX. C. καὶ οὐκ ἀνθρώπειον] Socrates nunc, quae ad Protagorae reprehensionem reiiciendam supra p. 340 B inchoaverat, persequitur et Pittaci vo-

τίνα οὖν ἀμήχανος συμφορὰ καθαιρεῖ ἐν πλοίου ἀρχῇ; δῆλον ὅτι οὐ τὸν ἰδιώτην· ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης ἀεὶ καθῄρηται. ὥσπερ οὖν οὐ τὸν κείμενόν τις ἂν καταβάλοι, ἀλλὰ τὸν μὲν ἑστῶτά ποτε καταβάλοι ἄν τις, ὥστε κείμενον ποιῆσαι, τὸν δὲ κείμενον οὔ, οὕτω καὶ τὸν εὐμήχανον ὄντα D ποτὲ ἀμήχανος ἂν συμφορὰ καθέλοι, τὸν δὲ ἀεὶ ἀμήχανον ὄντα οὔ· καὶ τὸν κυβερνήτην μέγας χειμὼν ἐπιπεσὼν ἀμήχανον ἂν ποιήσειε, καὶ γεωργὸν χαλεπὴ ὥρα ἐπελθοῦσα ἀμήχανον ἂν θείη, καὶ ἰατρὸν ταὐτὰ ταῦτα. τῷ μὲν γὰρ ἐσθλῷ ἐγχωρεῖ κακῷ γενέσθαι, ὥσπερ καὶ παρ' ἄλλου ποιητοῦ μαρτυρεῖται τοῦ εἰπόντος

αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακός, ἄλλοτε δ' ἐσθλός·

τῷ δὲ κακῷ οὐκ ἐγχωρεῖ γενέσθαι, ἀλλ' ἀεὶ εἶναι ἀνάγκη. E ὥστε τὸν μὲν εὐμήχανον καὶ σοφὸν καὶ ἀγαθὸν ἐπειδὰν

cem a Simonidis longe diversam esse ostendit. Quemadmodum autem hic poeta bonum esse neminem nisi deum defendit ex eaque re potissimum causa, cur huius carminis interpretatio dialogo inserta sit, repetenda est, sic sapientiam in uno deo reperiri priore iam tempore Pythagoras perspexerat, v. Diog. Laert. I, 12: φιλοσοφίαν πρῶτος ὠνόμασε Πυθαγόρας καὶ ἑαυτὸν φιλόσοφον . . μηδένα γὰρ εἶναι σοφὸν ἄνθρωπον ἀλλ' ἢ θεόν. Pertinet huc etiam locus Aristotel. Metaph. I, 2, ubi vera ac perfecta scientia ab homine aliena dicitur, ὥστε κατὰ Σιμωνίδην θεὸς ἂν μόνος τοῦτο ἔχοι τὸ γέρας, ἄνδρα δ' οὐκ ἄξιον μὴ οὐ ζητεῖν τὴν καθ' αὑτὸν ἐπιστήμην.

D. τὸν δὲ κείμενον οὔ] Ne quis haec temere inculcata opinetur, quum praecedat ὥσπερ οὐ τὸν κείμενόν τις ἂν καταβάλοι, eodem modo Gorg. p. 521 D. E: οὐ πρὸς χάριν λέγων τοὺς λόγους οὓς λέγω ἑκάστοτε, ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλτιστον, οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον.

χαλεπὴ ὥρα ἐπελθοῦσα —] Ἐπέρχεσθαι, ἐπιπίπτειν et ἐπιπέμπεσθαι dicuntur de malis et calamitatibus, quae subito incidunt vel immittuntur. — ἀμήχανον ἂν θείη, i. e. ποιήσειε, Supra p. 326 A. Xenoph. Cyrop. IV, 6, 2: ὥσπερ ἂν εὐδαίμονα πατέρα παῖς τιμῶν τιθείη. Imprimis ab Homero ceterisque poetis hic usus verbi frequentatus. Unde Athenaeus XI. p. 501 C: τὸ ποιῆσαι θεῖναι πρὸς τῶν ἀρχαίων ἐλέγετο. — καὶ ἰατρὸν ταὐτὰ ταῦτα, *pariterque* medicum. v. ad p. 326 A et Sympos. p. 178 E. *Stallb.*

παρ' ἄλλου ποιητοῦ] Versus incerti gnomici, qui laudatur etiam Xenoph. Mem. I, 2, 20. Mox ἄλλοτε δ' post τοτὲ μέν illatum usu haud infrequenti. v. Viger. p. 792. Ceterum de virtute idem sentiebat Protagoras p. 340 E, quam partam facile servari posse Hesiodus voluerat; cf. Diog. Laert. VI. 105: ἀρέσκει δ' αὐτοῖς καὶ τὴν ἀρετὴν διδακτὴν εἶναι, καθά φησιν Ἀντισθένης ἐν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀναπόβλητον ὑπάρχειν.

τῷ δὲ κακῷ οὐκ ἐγχωρεῖ γενέσθαι] Intelligendum κακῷ, non inferendum, quod volebat Stephanus Menon. p. 89 A: εἰ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἐγίγνοντο, sc. ἀγαθοί. Eurip. Hecub. v. 781: νόμῳ γὰρ τοὺς θεοὺς ἡγούμεθα, sc. θεούς. Nam ita haec recte nobis videmur explicasse ad Euthyphron. p. 3 B. *Stallb.*

ἀμήχανος συμφορὰ καθέλῃ, οὐκ ἔστι μὴ οὐ κακὸν ἔμμεναι· σὺ δὲ φῄς, ὦ Πιττακέ, χαλεπὸν ἐσθλόν ἔμμεναι· τὸ δ' ἔστι γενέσθαι μὲν χαλεπόν, δυνατὸν δὲ ἐσθλόν, ἔμμεναι δὲ ἀδύνατον.

πράξας μὲν γὰρ εὖ πᾶς ἀνὴρ ἀγαθός,
κακὸς δ' εἰ κακῶς.

345 *τίς οὖν εἰς γράμματα ἀγαθὴ πρᾶξίς ἐστι, καὶ τίς ἄνδρα ἀγαθὸν ποιεῖ εἰς γράμματα; δῆλον ὅτι ἡ τούτων μάθησις. τίς δὲ εὐπραγία ἀγαθὸν ἰατρὸν ποιεῖ; δῆλον ὅτι ἡ τῶν καμνόντων τῆς θεραπείας μάθησις. κακὸς δὲ κακῶς. τίς οὖν ἂν κακὸς ἰατρὸς γένοιτο; δῆλον ὅτι ᾧ πρῶτον μὲν ὑπάρχει ἰατρῷ εἶναι, ἔπειτα ἀγαθῷ ἰατρῷ. οὗτος γὰρ ἂν καὶ κακὸς γένοιτο, ἡμεῖς δὲ οἱ ἰατρικῆς ἰδιῶται οὐκ ἄν ποτε γενοίμεθα κακῶς πράξαντες οὔτε ἰατροὶ οὔτε τέκτονες οὔτε ἄλλο*

Cap. XXX. E. *μὴ οὐ κακὸν ἔμμεναι*] Sic codd. plerique pro vulg. *εἶναι*.

τὸ δ' ἐστὶ γενέσθαι μ. —] Sic Bodl. Vind. Coisl. Vulgo: *τὸ δ' ἐστὶ γενέσθαι μὲν χαλεπόν, δυνατὸν δέ· ἐσθλὸν δ' ἔμμεναι ἀδύνατον*, sensu fere eodem. Schneidewino auctore (coniect. crit. p. 152) Hermann. et Sauppius *ἐσθλόν* exstinxerunt.

E. *τὸ δ' ἔστι γενέσθαι μὲν χ.*] In his *τὸ δέ*, pro quo interdum plenius dicitur *τὸ δὲ ἀληθές*, ut de Rep. p. 443 D. Tim. p. 86 D, seorsum ab aliis accipiendum et interpretandum est 'imo s. quin imo', qua vi haec formula saepe a Platone posita est, nt Apol. p. 23 A, de Leg. 642 A, de Rep. 340 D, quibns locis Stallbaum. hunc usum illnstravit. Haec igitur Socrates dicit: imo, ut evadat quis bonus, etsi difficile est, tamen fieri potest; ut sit (i. e. semper maneat), fieri non potest.

πράξας μὲν γὰρ εὖ — εἰ κακῶς] Haec quoqne Simonidea esse primus docnit Schleiermacherus. Quippe si essent Socratis verba, proxima disputatio non haberet quorsum commode referretur. Accedit qnod mox haec inferuntnr: *ὥστε καὶ τοῦτο τοῦ ᾄσματος πρὸς τοῦτο τείνει, ὅτι εἶναι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν οὐχ οἷόν τε διατελοῦντα ἀγαθόν κτέ.*, quae omnem de hac causa tollunt dubitationem. Vocula *εἰ* ante *κακῶς* interponitur ut si praecessisset *εἰ μὲν γὰρ ἔπραξε*. Neque necesse est, ut in proximis, nbi Socrates haec suo more, h. e. oratione pedestri, iterat, *εἰ* ante *κακῶς* intrudatur. *Stallb.* Simonides, qui omnem hominem fortunae obnoxium esse voluit, ut neminem in insigni calamitate versantem bonum esse posse diceret, ad sententiam suam probandam ambiguitate locutionum *εὖ πράσσειν* et *κακῶς πράσσειν* multum adiuvatur; *εὖ πράξας*, inquit, bonus est; utrum vero intelligendns sit is, recte qui fecerit, an is qui nulla calamitate afflictus (v. p. 344 C) bona usus sit fortuna, ea omnibus communis est existimatio. Illud Socrati placnit, qui ut fortunae in virtute locus relinqueretur nullus, de suo addidit, nna scientia recte factum niti i. e. recte facere neminem nisi scientia praeditum, prave neminem nisi scientia destitutum.

P. 345. *οὔτε ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων*] H. c. neqne in ulla alia huiusmodi arte.

οὐδὲν τῶν τοιούτων· ὅστις δὲ μὴ ἰατρὸς ἂν γένοιτο κακῶς B
πράξας, δῆλον ὅτι οὐδὲ κακὸς ἰατρός. οὕτω καὶ ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ γένοιτ' ἄν ποτε καὶ κακὸς ἢ ὑπὸ χρόνου ἢ ὑπὸ νόσου ἢ ὑπὸ ἄλλου τινὸς περιπτώματος — αὕτη γὰρ μόνη ἐστὶ κακὴ πρᾶξις, ἐπιστήμης στερηθῆναι —, ὁ δὲ κακὸς ἀνὴρ οὐκ ἄν ποτε γένοιτο κακός· ἔστι γὰρ ἀεί· ἀλλ' εἰ μέλλει κακὸς γενέσθαι, δεῖ αὐτὸν πρότερον ἀγαθὸν γενέσθαι. ὥστε καὶ τοῦτο τοῦ ᾄσματος πρὸς τοῦτο τείνει, ὅτι εἶναι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν οὐχ οἷόν τε διατελοῦντα ἀγαθόν, C
γενέσθαι δὲ ἀγαθὸν οἷόν τε, καὶ κακόν γε τὸν αὐτὸν τοῦτον· *ἐπὶ πλεῖστον* δὲ καὶ *ἄριστοί εἰσιν οὓς ἂν οἱ θεοὶ φιλῶσι.*

Cap. XXXI. *Ταῦτά τε οὖν πάντα πρὸς τὸν Πιττακὸν εἴρηται, καὶ τὰ ἐπιόντα γε τοῦ ᾄσματος ἔτι μᾶλλον δηλοῖ. φησὶ γάρ·*

Τοὔνεκεν οὔ ποτ' ἐγὼ τὸ μὴ γενέσθαι δυνατὸν
διζήμενος κενεὰν ἐς ἄπρακτον ἐλπίδα μοῖραν αἰῶνος βαλέω,
πανάμωμον ἄνθρωπον, εὐρυεδοῦς ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός·
ἔπειθ' ὑμῖν εὑρὼν ἀπαγγελέω,

P. 345. C. *διατελοῦντα ἀγαθὸν*] *ἀγαθόν* Sauppio suspectum videtur, sed dictnm est pro *ἀγαθὸν ὄντα*, v. ann.

Cap. XXXI. *κενεὰν ἐς ἄπρ.*] V. *εἰς*, qnod ex plnrimis optimisque libris emendatum. Deinde vulg. *εὐρυέδους* e Bodl. Vat. mutavimus, ut iam Stephanus volnit.

ἔπειθ' ὑμῖν εὑρὼν] Vix haec integra snnt, pro *ἔπειθ'* Bergk

Proxima sic intelligas: quod si vero quis non potest ut medicus *κακῶς πράττειν*, nec malus medicus fieri potest. *Stallb.*

B. *πρὸς τοῦτο τείνει*] ad hoc probandum et demonstrandum refertur; eo spectat, ut doceatur. Unde fit ut deinde addi possit *ὅτι — οὐχ οἷόν τε κτέ.* *Stallb.*

C. *διατελοῦντα ἀγαθόν*] Quum saepe simpliciter dicatur *διατελεῖ ἀγαθός* pro *διατελεῖ ἀγαθὸς ὤν* (v. Krüger Gr. 56. 5, 4), nihil est quod in his verbis reprehendi possit. Referuntur haec ad superiora p. 344 B: *γενόμενον (ἄνδρα ἀγαθὸν) διαμένειν ἐν ταύτῃ τῇ ἕξει καὶ εἶναι ἄνδρα ἀγαθὸν . . ἀδύνατον.*

ἐπὶ πλεῖστον] int. *ἀγαθοὶ γίγνονται.* Snpra dixerat *γενέσθαι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν χαλεπόν, οἷόν τε μέντοι ἐπί γε χρόνον τινά.* Ad tempus igitur quivis homo bonus fieri potest, sed diutissime (v. p. 328 D) fiunt, quos dii amant. Facile antem illud *ἀγαθοὶ γίγνονται* subaudiri potest, quod in proxime praecedentibus verba *καὶ κακόν γε .. τοῦτον* obiter addita et interiecta snnt, v. ad p. 331 E. Haec autem quomodo apnd Simonidem cum ceteris connexa fnerint, hodie nescitur.

Cap. XXXI. *Τοὔνεκεν οὔ*

D φησίν. οὕτω σφόδρα καὶ δι᾽ ὅλου τοῦ ᾄσματος ἐπεξέρχεται τῷ τοῦ Πιττακοῦ ῥήματι.

πάντας δ᾽ ἐπαίνημι καὶ φιλέω
ἑκὼν ὅστις ἔρδῃ
μηδὲν αἰσχρόν· ἀνάγκῃ δ᾽ οὐδὲ θεοὶ μάχονται.

καὶ τοῦτ᾽ ἐστὶ πρὸς τὸ αὐτὸ τοῦτο εἰρημένον. οὐ γὰρ οὕτως ἀπαίδευτος ἦν Σιμωνίδης, ὥστε τούτους φάναι ἐπαινεῖν, ὃς ἂν ἑκὼν μηδὲν κακὸν ποιῇ, ὡς ὄντων τινῶν, οἳ ἑκόντες κακὰ ποιοῦσιν. ἐγὼ γὰρ σχεδόν τι οἶμαι τοῦτο, ὅτι οὐδεὶς τῶν σοφῶν ἀνδρῶν ἡγεῖται οὐδένα ἀνθρώπων

(Poet. melic. p. 871) ἐπί θ᾽ vel ἐπὶ δ᾽ scribi vult. Nobis negatio aliqua, veluti οὔποθ᾽, requiri videtur. v. ad p. 346 D.

D. πάντας δὲ ἐπαίνημι] V. ἐπαινοῖμι. Bodl. Vat. ἐπαίνημιν. Alii ἐπαινῆμιν. Venet. Σ. ἐπαίνημι, quod iam Stephanus restituendum vidit.

ποτ᾽ ἐγὼ τ. μ. γ. —] Quocirca nnnquam ego, id quod fieri uon potest quaereus, frustra in irritam spem aevi partem proiiciam, *quaerens* virum plaue integrum inter nos, latae quicnnque frugibus vescimur terrae: tum vobis, quum invenero, indicabo. Voc. κενεάν pertinet ad μοῖραν αἰῶνος, et dictum est per prolepsin, ut sit: ὥστε κενεὰν εἶναι, h. e. frustra. De hac prolepsi v. ad Tim. p. 72 D et supra ad p. 327 C. Istud πανάμωμον ἄνθρωπον per appositiouem additum est illis: τὸ μὴ γενέσθαι δυνατόν.—Verba εὐρυεδοῦς ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός ob oculos habuit Horat. Od. II, 14, 10: Quicuuque terrae munere vescimur, iudice Valckenario ad Eurip. Hippolyt. v. 131, qui plnra in hanc seutentiam collegit. — ἔπειθ᾽ ὑμῖν εὑρὼν h. e. εὑρὼν ἔπειθ᾽ ὑμῖν. ἔπειτα sic participio praemissum illustravit Hermaun. ad Aristoph. Nubb. v. 857. *Stallb.* Conf. Piud. Nem. VII. 55: τυχεῖν ἕν᾽ ἀδύνατον εὐδαιμονίαν ἅπασαν ἀνελόμενον· οὐκ ἔχω εἰπεῖν, τίνι τοῦτο Μοῖρα τέλος ἔμπεδον ὤρεξε.

D. ἐπεξέρχεται — ῥήματι] dictum — persequitur et quasi hostiliter aggreditnr.

πάντας δὲ ἐπαίνημι — ὅστις ἔρδῃ] Sic ὅστις et ὃς ἂν saepe ad pluralem numerum referuutur. Mox: ὥστε τούτους φάναι ἐπαινεῖν, ὃς ἂν ἑκὼν μηδὲν κακὸν ποιῇ. P. 345 E: οὐχ ὃς ἂν μὴ κακὰ ποιῇ ἑκών, τούτων φησὶν ἐπαινέτης εἶναι, ubi vulgo τούτου edebatur. De Republ. VIII. p. 566 D: ἀσπάζεται πάντας, ᾧ ἂν περιτυγχάνῃ. Ibid. IV. p. 426 B. Sed plurima huius generis exempla congesserunt Heindorfius ad h. l. et Astius ad Legg. p. 63. — ὅστις ἔρδῃ dictum pro vulg. ὅστις ἂν ἔρδῃ. Solent enim relativa apud poetas cum coniunctivo construi omissa ἂν particula. v. ad Gorg. p. 484 E. *Stallb.*

ἀνάγκῃ δ᾽ οὐδὲ θεοὶ μάχονται] Simonidis hoc dictum, quod ab Diogene Laert. I, 77 Pittaco tribuitur, in proverbium abiit. v. Legg. V. p. 741 A. VII. p. 818. C. D. Rittershus. ad Oppian. Cyneget. p. 223. Spanhem. ad Callim. Hymn. in Del. v. 122. Staulei. ad Aeschyl. Prom. 105 A. Meineke ad Menaudr. et Philem. Fragm. p. 367. Zenob. I, 85. Schol. Ruhnken. p. 230. *Stallb.*

οὐδένα ἀνθρώπων ἑκόν-

ἑκόντα ἐξαμαρτάνειν, οὐδὲ αἰσχρά τε καὶ κακὰ ἑκόντα ἐρ- E
γάζεσθαι, ἀλλ' εὖ ἴσασιν, ὅτι πάντες οἱ τὰ αἰσχρὰ καὶ
κακὰ ποιοῦντες ἄκοντες ποιοῦσι. καὶ δὴ καὶ ὁ Σιμωνίδης
οὐχ ὃς ἂν μὴ κακὰ ποιῇ ἑκών, τούτων φησὶν ἐπαινέτης
εἶναι, ἀλλὰ περὶ ἑαυτοῦ λέγει τοῦτο τὸ ἑκών. ἡγεῖτο γὰρ
ἄνδρα καλὸν κἀγαθὸν πολλάκις αὑτὸν ἐπαναγκάζειν φίλον
τινὶ γίγνεσθαι καὶ ἐπαινέτην, οἷον ἀνδρὶ πολλάκις συμβῆ- 346
ναι μητέρα ἢ πατέρα ἀλλόκοτον ἢ πατρίδα ἢ ἄλλο τι τῶν
τοιούτων. τοὺς μὲν οὖν πονηρούς, ὅταν τοιοῦτόν τι αὐτοῖς
συμβῇ, ὥσπερ ἀσμένους ὁρᾶν καὶ ψέγοντας ἐπιδεικνύναι
καὶ κατηγορεῖν τὴν πονηρίαν τῶν γονέων ἢ πατρίδος, ἵνα
αὐτοῖς ἀμελοῦσιν αὐτῶν μὴ ἐγκαλῶσιν οἱ ἄνθρωποι μηδ'
ὀνειδίζωσιν, ὅτι ἀμελοῦσιν, ὥστε ἔτι μᾶλλον ψέγειν τε B
αὐτοὺς καὶ ἔχθρας ἑκουσίους πρὸς ταῖς ἀναγκαίαις προσ-

E. *τούτων φησὶν ἐπαιν.*] Sic Bodl. Vat. Venet. Σ. Pariss. B. C. E. Flor. a. b. c. o. Ambr. Angel. Barberin. Palat. et a. pr. m. Coisl., a sec. man. Venet. Ξ. Vulgat. *τούτου* servavit Bekkerus. Paullo ante vett. editt. *ὃς ἂν μὴ τὰ κακά*. Articulum Venet. ΞΣ. recte omittunt.

P. 346. *καὶ ἐπαινέτην*] Post haec in vett. editt. et in codicibus omnibus leguntur verba *φιλεῖν καὶ ἐπαινεῖν*, quibus quis interpretatus est *φίλον γίγνεσθαι καὶ ἐπαινέτην*. Delenda esse iam vidit Gronius, interpres Germ. (a. 1783) p. 483.

ὅταν τοιοῦτόν τι αὐτ.] V. *τι τοιοῦτον*. Illud Bodl. Vat. Vind. exhibent.

B. *πρὸς ταῖς ἀναγκαίαις προστ.*] Codd. omnes *ἀνάγκαις*, corr. Heusdius Specim. crit. p. 73. Proxima verba *καὶ ἐπαινεῖν ἀναγκάζεσθαι* in vitii suspicionem vocat Sauppius.

τα —] Celebratissima haec Socratis sententia est, neminem sua sponte esse malum, sed quicunque improbe faciat, eius animum ignorantia esse obscuratum; res infra p. 352 C accuratius disseritur, cf. de Leg. p. 731 C. Gorg. p. 509 E. Hipp. I. p. 296 C. Aptissime Sauppius Epicharmum laudavit, apud quem Hercules: *Ἀλλὰ μὰν ἐγὼ ἀνάγκᾳ ταῦτα πάντα ποιέω· οἴομαι δ', οὐδεὶς ἑκὼν πονηρὸς οὐδ' ἄκων μάκαρ.* Quibus verbis etsi externam tantum conditionem ac fortunam, qua Hercules utebatur, significasse videtur, tamen acrioris vir ingenii ut ad animum haec transferret, moveri potuit.

P. 346. *ἢ πατέρα ἀλλόκοτον*] *Ἀλλόκοτος* Phrynich. apud Bekker. Anecd. Graec. I. 14 ab *ἄλλος* et *κότος* i. e. *τρόπος, ἦθος, ὀργή*, derivat, ideoque proprie eum significare dicit, qui est alius indolis, quam quae natura ei vel inest vel inesse debet. Verissime autem addit: *κυρίως μὲν οὖν οἱ τὸν νοῦν βεβλαμμένοι καὶ ἔμπληκτοι ἀλλόκοτοι καλοῦνται.* Hoc looo significat saevum, ferocem. — *καὶ ψέγοντας ἐπιδεικνύναι*, vituperando rem reddere manifestam. — *ὥστε ἔτι μᾶλλον ψ.*, ita ut magis etiam, quam par sit, eos vituperent et praeter necessarias inimicitias etiam voluntarias suscipiant. *Stallb.*

τίθεσθαι· τοὺς δ' ἀγαθοὺς ἐπικρύπτεσθαί τε καὶ ἐπαινεῖν ἀναγκάζεσθαι, καὶ ἐάν τι ὀργισθῶσι τοῖς γονεῦσιν ἢ πατρίδι ἀδικηθέντες, αὐτοὺς ἑαυτοὺς παραμυθεῖσθαι καὶ διαλλάττεσθαι προσαναγκάζοντας ἑαυτοὺς φιλεῖν τοὺς ἑαυτῶν καὶ ἐπαινεῖν. πολλάκις δέ, οἶμαι, καὶ Σιμωνίδης ἡγήσατο καὶ αὐτὸς ἢ τύραννον ἢ ἄλλον τινὰ τῶν τοιούτων ἐπαινέσαι καὶ ἐγκωμιάσαι οὐχ ἑκών, ἀλλ' ἀναγκαζόμενος.
C *ταῦτα δὴ καὶ τῷ Πιττακῷ λέγει, ὅτι Ἐγώ, ὦ Πιττακέ, οὐ διὰ ταῦτά σε ψέγω, ὅτι εἰμὶ φιλόψογος· ἐπεὶ*

ἔμοιγ' ἐξαρκεῖ ὃς ἂν μὴ κακὸς ᾖ
μηδ' ἄγαν ἀπάλαμνος,
εἰδώς τ' ὀνησίπολιν δίκαν ὑγιὴς ἀνήρ·
οὔ μιν ἐγὼ μωμήσομαι·
οὐ γάρ εἰμι φιλόμωμος·
τῶν γὰρ ἠλιθίων ἀπείρων γενέθλα,

C. *εἰδώς τ' ὀνησίπολιν δίκαν*] Sic de praeclara Godofredi Hermanni coniectura edit. recent. omnes. Libri: *εἰδώς γε ὀνήσει πόλιν δίκαν*. Dein Schleiermachero debetur *οὔ μιν ἐγὼ μ.* Nam codd. cum vett. editt. *οὐ μὴν ἐγ.*

ἠλιθίων ἀπείρων γενέθλα] Sic codd. omnes. Vett. editt. *ἠλιθίων ἄπειρα γένεθλα.*

B. *ἑαυτοὺς παραμυθεῖσθαι*] H. e. affectus suos sedare ac tranquillos reddere. v. Phaedon. p. 70 B. Socrates ipse hoc praeceptum, quo monet, ut domesticorum et patriae suae quisque iniurias aequo animo ferat, quum tota vita diligenter servavit, tum morte confirmavit.

προσαναγκ. ἑαυτοὺς φιλεῖν τοὺς ἑαυτῶν] Quod Socrates in Gorgia (p. 474 B) docet, iniuriam accipere quam facere praestare, id quidem multo latius patet, sed facilius ab animo humano hoc impetrari potest, ut iniuriam vel omittat vel condonet, quam ut in iniuriosos beneficia conferat. De tali igitur amore Socrates, vel potius Plato restricte praecepit.

ἡγήσατο — ἐπαινέσαι] iudicavit (propter mercedem) laudare se oportere. v. Stallbaum. ad Phaedon. p. 95 B. Hermann. ad Viger. p. 743 n. 158. et Heindorf. ad h. l., qui recte arbitratur in talibus locis non *δεῖν* omissum esse, sed verba *ἡγεῖσθαι, λογίζεσθαι, νομίζειν*, al. significare aequum s. opus iudicare; de Simonide v. p. 339 A.

C. *ὅτι Ἐγώ, ὦ Π. — εἰμὶ φιλόψογος*] Haec Platonis sunt, non Simonidis, cuius verba deinde demum adduntur: *ἔμοιγε ἐξαρκεῖ — οὔ μιν ἐγὼ μωμήσομαι. οὐ γάρ εἰμι φιλόμωμος. — εἰδώς τ' ὀνησίπολιν δίκαν ὑγιὴς ἀνήρ*, i. e. gnarus iustitiae urbium adiutricis integer vir. — *Ἀπάλαμνος* est Hesychio interprete *ἀμήχανος*, inops consilii, ignavus, iners. — *τῶν γὰρ ἠλ. ἀπ. γενέθλα*, h. e. innumera enim stultorum natio. *Stallb.* *ἀπείρων* non per enallagen ad *ἠλιθίων* refertur, sed nominativus est et connectendum cum *γενέθλα*.

ὥστ' εἴ τις χαίρει ψέγων, ἐμπλησθείη ἂν ἐκεινους μεμφόμενος.

πάντα τοι καλά, τοῖσί τ' αἰσχρὰ μὴ μέμικται.

οὐ τοῦτο λέγει, ὥσπερ ἂν εἰ ἔλεγε, πάντα τοι λευκά, οἷς D
μέλανα μὴ μέμικται· γελοῖον γὰρ ἂν εἴη πολλαχῇ· ἀλλ'
ὅτι αὐτὸς καὶ τὰ μέσα ἀποδέχεται, ὥστε μὴ ψέγειν. καὶ
οὐ ζητῶ, ἔφη, πανάμωμον ἄνθρωπον, εὐρυεδοῦς ὅσοι καρπὸν αἰνύμεθα χθονός· ἔπειθ' ὑμῖν εὑρὼν ἀπαγγελέω.
ὥστε τούτου γ' ἕνεκα οὐδένα ἐπαινέσομαι, ἀλλά μοι ἐξαρκεῖ, ἂν ᾖ μέσος καὶ μηδὲν κακὸν ποιῇ, ὡς ἐγὼ πάντας φιλέω καὶ ἐπαίνημι — καὶ τῇ φωνῇ ἐνταῦθα κέχρηται τῇ
τῶν Μυτιληναίων, ὡς πρὸς Πιττακὸν λέγων τὸ *πάντας δὲ* E
ἐπαίνημι καὶ φιλέω ἑκών (ἐνταῦθα δεῖ ἐν τῷ ἑκών
διαλαβεῖν λέγοντα), *ὅστις ἕρδῃ μηδὲν αἰσχρόν*, ἄκων
δ' ἔστιν οὓς ἐγὼ ἐπαινῶ καὶ φιλῶ. σὲ οὖν, καὶ εἰ μέσως
ἔλεγες ἐπιεικῆ καὶ ἀληθῆ, ὦ Πιττακέ, οὐκ ἄν ποτε ἔψεγον· 347

D. *εὐρυεδοῦς ὅσοι*] Sic Bodl. Vat. pro *εὐρυέδους*. Mox vett. editt. rursus bis *ἐπαινοῖμι*, quod ex codd. antea memoratis mutatum.

D. *καὶ οὐ ζητῶ —*] Ex hoc loco recte Schleiermacherus coniecit in carmine Simonideo haec verba subiecta fuisse illis *Πάντα τοι καλὰ κτἑ.* Hunc locum iam supra p. 345 D tractatum a Socrate nunc iterari, hoc mirum non videbitur considerantibus ex memoria omnia ab eo exponi.

οὐδένα ἐπαινέσομαι] S. A. Naber in Observatt. critic. in Plat. (Lugd. 1862) pro *ἐπαινέσομαι*, ut oratio aptius procedat, *ἐπαιτιάσομαι* scribendum suspicatur, sed vitium latere in *ἔπειθ'* diximus ad p. 345 C. Nam haec videntur dici: Nunquam talem inveniam ut vobis possim indicare. Itaque hanc quidem ob cansam neminem laudabo aut laudare potero.

τῇ τῶν Μυτιληναίων] h. e. aeolica, v. ad p. 345 C.

E. *ἐνταῦθα δεῖ — διαλαβεῖν*] hic post *ἑκών* (non ante *ἑκών*) sermo suspendendus est, ut *ἑκών* disiungatur ab *ὅστις ἕρδῃ κτἑ.* Vix ullus homo Graecus haec cum Socrate sic distinxerit, et a poeta ipso talem sententiam longe abfuisse intelligitur ex proximo versu *ἀνάγκῃ κτἑ.* Ceternm qui tam accurate de distinctione ipsa loquitur, quin is eius rei signa aut iam habuerit aut statim invenerit, non est quod dubitemus. Aristoteles quidem Rhet. III. 5, 16: *τὰ Ἡρακλείτου διαστίξαι ἔργον διὰ τὸ ἄδηλον εἶναι, ποτέρῳ πρόσκειται, τῷ ὕστερον ἢ τῷ πρότερον, οἷον ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος. φησὶ γὰρ τοῦ λόγου τοῦ δέοντος ἀεὶ ἀξύνετοι ἄνθρωποι γίγνονται. ἄδηλον γὰρ τὸ ἀεὶ πρὸς ὁποτέρῳ διαστίξαι.* Quem locum quamquam alii aliter interpretati sunt, tamen E. A. Schmidt in libro quem inscripsit Beiträge z. Geschichte d. Grammat. p. 507 sqq. docta et subtili disputatione id effecit, Aristotelem iis verbis aut *στιγμήν* quae a grammaticis dicitur i. e. interpunctionis notam significasse aut ineptias dixisse, cf. Steinthal Gesch. d. Sprachwiss. p. 694.

νῦν δέ — σφόδρα γὰρ καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψευδόμενος δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν, διὰ ταῦτά σε ἐγὼ ψέγω.

Ταῦτά μοι δοκεῖ, ὦ Πρόδικε καὶ Πρωταγόρα, ἦν δ' ἐγώ, Σιμωνίδης διανοούμενος πεποιηκέναι τοῦτο τὸ ᾆσμα.

Cap. XXXII. *Καὶ ὁ Ἱππίας, Εὖ μέν μοι δοκεῖς, ἔφη,*
B *ὦ Σώκρατες, καὶ σὺ περὶ τοῦ ᾄσματος διεληλυθέναι· ἔστι μέντοι, ἔφη, καὶ ἐμοὶ λόγος περὶ αὐτοῦ εὖ ἔχων, ὃν ὑμῖν ἐπιδείξω, ἂν βούλησθε. Καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, Ναί, ἔφη, ὦ Ἱππία, εἰσαῦθίς γε· νῦν δὲ δίκαιόν ἐστιν ἃ ὡμολογησάτην πρὸς ἀλλήλω Πρωταγόρας καὶ Σωκράτης, Πρωταγόρας μὲν εἰ ἔτι βούλεται ἐρωτᾶν, ἀποκρίνεσθαι Σωκράτη, εἰ δὲ δὴ βούλεται Σωκράτει ἀποκρίνεσθαι, ἐρωτᾶν τὸν ἕτερον. Καὶ ἐγὼ εἶπον· Ἐπιτρέπω μὲν ἔγωγε Πρωταγόρᾳ ὁπότερον αὐτῷ ἥδιον· εἰ δὲ βούλεται, περὶ μὲν ᾀσμάτων τε καὶ ἐπῶν ἐάσωμεν, περὶ δὲ ὧν τὸ πρῶτον ἐγώ σε ἠρώτησα, ὦ Πρωταγόρα, ἡδέως ἂν ἐπὶ τέλος ἔλθοιμι μετὰ σοῦ σκοπούμενος. καὶ γὰρ δοκεῖ μοι τὸ περὶ ποιήσεως διαλέγεσθαι ὁμοιότατον εἶναι τοῖς συμποσίοις τοῖς τῶν φαύλων καὶ ἀγοραίων ἀνθρώπων. καὶ γὰρ οὗτοι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι*

Cap. XXXII. P. 347. C. *καὶ γὰρ δοκεῖ μοι*] Verba *τὸ περὶ ποιήσεως — οἶνον πίωσι* laudat Athenaeus III. p. 97 A, qui articulum *τῶν* ante *λόγων τῶν ἑαυτῶν* omisit.

P. 347. *νῦν δέ — σφόδρα γὰρ καὶ π.*] Post *νῦν δέ* intelligas *οὐχ οὕτως ἔχει* vel *σε ψέγω*. vid. ad Apolog. Socrat. p. 38 B. ubi hanc aposiopesin illustravimus. Plene Iliad. XII, v. 326 sqq. *Stallb.*

Cap. XXXII. B. *καὶ σὺ περὶ τοῦ ᾄσμ.*] Hoc *καί* referas ad proxima: *ἔστι μέντοι καὶ ἐμοὶ λόγος*. Dicit autem haec non sine suae sapientiae iactantia. Hipp. I. p. 286 A: *ἔστι γάρ μοι (περὶ ἐπιτηδευμάτων καλῶν) πάγκαλος λόγος συγκείμενος, καὶ ἄλλοις εὖ διακείμενος καὶ τοῖς ὀνόμασι.*

C. *περὶ — ἐπῶν ἐάσωμεν*] sc. *λέγειν*. v. Stallbaum. ad Alcibiad. I. p. 113 D.

καὶ γὰρ δοκεῖ μοι —] Acerbam haec tota oratio continet irrisionem sophistarum, qni, qnum ipsi carerent ingenii doctrinaeque opibns, poetarum carminibus recitandis et interpretandis tempus transigebant, mirifice aucupantes sapientiae laudem. Itaque salse eos comparat cum hominibus eruditionis liberalioris expertibus, qui, quum neque familiariter inter se colloqui neqne canere didicerint, tibicinas et saltatrices conviviis adhibeant, istarum artibus scilicet sese gnaviter delectaturi. — *ἀγοραῖοι* sunt Hesychio interprete *οἱ ἐν ἀγορᾷ ἀναστρεφόμενοι*. Horat. A. P. v. 245. vocat forenses. H. l. intelliguntur homines rudes et illiberales. — *δι' ἑαυτῶν συνεῖναι.* Mox §. D. dicitur *αὐτοὺς αὐτοῖς ἱκανοὺς ὄντας συνεῖναι. Stallb.*

ἀλλήλοις δι' ἑαυτῶν συνεῖναι ἐν τῷ πότῳ, μηδὲ διὰ τῆς
ἑαυτῶν φωνῆς καὶ τῶν λόγων τῶν ἑαυτῶν ὑπὸ ἀπαιδευ-
σίας τιμίας ποιοῦσι τὰς αὐλητρίδας, πολλοῦ μισθούμενοι D
ἀλλοτρίαν φωνὴν τὴν τῶν αὐλῶν, καὶ διὰ τῆς ἐκείνων
φωνῆς ἀλλήλοις σύνεισιν. ὅπου δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ συμπό-
ται καὶ πεπαιδευμένοι εἰσίν, οὐκ ἂν ἴδοις οὔτ' αὐλητρίδας
οὔτε ὀρχηστρίδας οὔτε ψαλτρίας, ἀλλ' αὐτοὺς αὑτοῖς ἱκα-
νοὺς ὄντας συνεῖναι ἄνευ τῶν λήρων τε καὶ παιδιῶν τού-
των διὰ τῆς αὑτῶν φωνῆς, λέγοντάς τε καὶ ἀκούοντας ἐν
μέρει ἑαυτῶν κοσμίως, κἂν πάνυ πολὺν οἶνον πίωσιν. E
οὕτω δὲ καὶ αἱ τοιαίδε συνουσίαι, ἐὰν μὲν λάβωνται ἀν-
δρῶν οἷοίπερ ἡμῶν οἱ πολλοί φασιν εἶναι, οὐδὲν δέονται
ἀλλοτρίας φωνῆς, οὐδὲ ποιητῶν, οὓς οὔτε ἀνερέσθαι οἷόν
τ' ἐστὶ περὶ ὧν λέγουσιν, ἐπαγόμενοί τε αὐτοὺς οἱ πολλοὶ
ἐν τοῖς λόγοις οἱ μὲν ταῦτά φασι τὸν ποιητὴν νοεῖν, οἱ δ'

D. *συμπόται καὶ πεπαιδ.*] Bodl. Vat. r. om. *καί* male. Athenaens invenit *καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ξυμπόται* et statim post *ξυνεῖναι*.

D. *τιμίας ποιοῦσι τὰς αὐλητρίδας*] 'tibicinarum pretia amplificant.' Enthyd. p. 304 B: *τὸ γὰρ σπάνιον τίμιον, τὸ δὲ ὕδωρ εὐωνότατον*. Tibicina dimittitur etiam in Agathonis convivio p. 176 E: *εἰσηγοῦμαι, τὴν μὲν ἄρτι εἰσελθοῦσαν αὐλητρίδα χαίρειν ἐᾶν, αὐλοῦσαν ἑαυτῇ ἤ, ἂν βούληται, ταῖς γυναιξὶ ταῖς ἔνδον, ἡμᾶς δὲ διὰ λόγων ἀλλήλοις συνεῖναι τὸ τήμερον*. Iam heroica aetate eiusmodi oblectamenta conviviis quaesita snnt, sed adhibiti citharoedi et saltatores, non saltatrices et tibicinae. Athen. p. 14 A: *ἐχρῶντο ἥρωες ἐν τοῖς συμποσίοις καὶ κιθαρῳδοῖς καὶ ὀρχησταῖς*; deinde p. 16 A: *ἐχρῶντο καὶ αὐλοῖς καὶ σύριγξι .. εἰς δὲ τὰ συμπόσια οὐ παρήγαγε. πλὴν ἐν τῇ Ὁπλοποιίᾳ γάμων γενομένων αὐλῶν μνημονεύει. τοῖς δὲ βαρβάροις ἀποδίδωσι τοὺς αὐλούς*. cf. ann. ad p. 318 C.

E *κἂν πάνυ πολὺν οἶνον πίωσι*] In Symposio Socrates, quum plurimum vini bibisset, cum Aristophane et Agathone ad lucem usque collocutus esse fingitur. Et Plato fortis animi existimavit esse, si qnis vini plenus mentis esset compos, v. de Leg. p. 649; 671—674. [Eiusdem sententiae fuit Cyrus, qui in epistola ad Lacedaemonios scripta in suis virtutibus id numeravit, quod vini esset capacissimus, v. Plutarch. Art. c. 6: *μεγαληγορῶν δὲ περὶ αὑτοῦ καὶ καρδίαν ἔφη τοῦ ἀδελφοῦ φορεῖν βαρυτέραν καὶ φιλοσοφεῖν μᾶλλον καὶ μαγεύειν βέλτιον, οἶνον δὲ πλείονα πίνειν καὶ φέρειν*.

οὕτω δὲ καὶ αἱ τ. σ.] Ne quis *οὕτω δή* corrigendum putet, conf. p. 351 A: *οὕτω δὲ κἀκεῖ οὐ ταὐτὸν εἶναι*. Phaed. p. 72 C. Republ. I. p. 345 D. al. — *ἐὰν μὲν λάβωνται ἀνδρῶν*, si nactae sint viros s. compotes virornm factae siut. *Stallb.*

οἷοίπερ ἡμῶν οἱ πολλοί φασιν] ut Hippias p. 337 D.

οὓς οὔτε ἀνερέσθαι οἷόν τε] Hipp. II. p. 365 D: *τὸν μὲν Ὅμηρον ἐάσωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἀδύνατον ἐπανερέσθαι τί ποτε νοῶν ταῦτα ἐποίησε τὰ ἔπη*.

ἕτερα, περὶ πράγματος διαλεγόμενοι, ὃ ἀδυνατοῦσιν ἐξε-
λέγξαι· ἀλλὰ τὰς μὲν τοιαύτας συνουσίας ἐῶσι χαίρειν,
348 αὐτοὶ δ' ἑαυτοῖς σύνεισι δι' ἑαυτῶν, ἐν τοῖς ἑαυτῶν λόγοις
πεῖραν ἀλλήλων λαμβάνοντες καὶ διδόντες. τοὺς τοιούτους
μοι δοκεῖ χρῆναι μᾶλλον μιμεῖσθαι ἐμέ τε καὶ σέ, καταθε-
μένους τοὺς ποιητὰς αὐτοὺς δι' ἡμῶν αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους
τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, τῆς ἀληθείας καὶ ἡμῶν αὐτῶν πεῖ-
ραν λαμβάνοντας. κἂν μὲν βούλῃ ἔτι ἐρωτᾶν, ἕτοιμός εἰμί
σοι παρέχειν ἀποκρινόμενος· ἐὰν δὲ βούλῃ, σὺ ἐμοὶ πα-
ράσχες, περὶ ὧν μεταξὺ ἐπαυσάμεθα διεξιόντες, τούτοις
τέλος ἐπιθεῖναι.
B Λέγοντος οὖν ἐμοῦ ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἄλλα, οὐδὲν
ἀπεσάφει ὁ Πρωταγόρας, ὁπότερα ποιήσοι. εἶπεν οὖν ὁ
Ἀλκιβιάδης πρὸς τὸν Καλλίαν βλέψας, Ὦ Καλλία, δοκεῖ
σοι, ἔφη, καὶ νῦν καλῶς Πρωταγόρας ποιεῖν, οὐκ ἐθέλων
εἴτε δώσει λόγον εἴτε μὴ διασαφεῖν; ἐμοὶ γὰρ οὐ δοκεῖ.
ἀλλ' ἤτοι διαλεγέσθω ἢ εἰπέτω, ὅτι οὐκ ἐθέλει διαλέγεσθαι,
ἵνα τούτῳ μὲν ταῦτα συνειδῶμεν, Σωκράτης δὲ ἄλλῳ τῳ
C διαλέγηται, ἢ ἄλλος ὅστις ἂν βούληται ἄλλῳ. Καὶ ὁ Πρω-
ταγόρας αἰσχυνθείς, ὥς γέ μοι ἔδοξε, τοῦ τε Ἀλκιβιάδου
ταῦτα λέγοντος καὶ τοῦ Καλλίου δεομένου καὶ τῶν ἄλλων

E. *διαλεγόμενοι, ὃ ἀδυν. ἐξελ.*] Sic Vat. r et Vind. In Ven. Σ. a rec. m. οὗ ἀδ. probante Bekkero. Vett. editt. *διαλεγόμενοι ἀδυνατοῦσιν ἐξελέγξαι· ἀλλὰ κ. τ. λ.*

P. 348. *σὺ ἐμοὶ παράσχες*] *παράσχες* dedit Bekker ex libris plurimis, vulg. *πάρασχε*, qnam lectionem tenuit Stallbanm; v. Krüg. Gr. 40 s. v. *ἔχω*. Bodl. Venet. Ξ. Paris. E *πάρασχε αὐτῶν*. Bekkerum cum Astio secnti Turicenses, alii.

C. *ὥς γέ μοι ἔδοξε*] Libri plurimi pro vulg. *ὥς γ' ἐμοὶ ἔδ.* Bodl. et Vat. *ὥστε μοι*, qno firmatur vulgata. couf. ad p. 342 A.

P. 348. *καταθεμένους — λόγους ποιεῖσθαι*] Haec per epexegesin addita sunt. v. p. 343 D.

ἕτοιμός εἰμί σοι παρέχειν] *παρέχειν* h. l. intransitve dictum, usu satis freqnenti, de quo v. ad Gorg. p. 475 E. Respondet fere Germanicum herhalten, ut, quum dicimus: ich bin bereit herzuhalten h. e. mich herzugeben. *Stallb.*

ἐὰν δὲ βούλῃ] siu mavis, int. *παρασχεῖν.*

B. *ἵνα τούτῳ μὲν ταῦτα συνειδῶμεν*] ut de eo hoc sciamns. v. Phaedon. p. 92 D. Sympos. p. 193 E ibique annot. *Stallb.*

C. *τοῦ Καλλίου δεομένου —*] Callia rogante ac reliquis fere omnibns. Verbis οἱ *ἄλλοι οἱ παρόντες* tota alia multitudo significatur, quae praeter Alcibiadem et Calliam Protagorae et Socratis colloquio intererat, v. Krüger Gr. 50. 4, 9. *σχεδόν τι*, ut omuibus locis, ita hic restringendi vim habet, non affirmandi aut augendi, id quod Astius vo-

σχεδόν τι τῶν παρόντων, μόγις προὐτράπετο εἰς τὸ διαλέγεσθαι καὶ ἐκέλευεν ἐρωτᾶν αὐτὸν ὡς ἀποκρινούμενος.

Cap. XXXIII. Εἶπον δὴ ἐγώ, Ὦ Πρωταγόρα, μὴ οἴου διαλέγεσθαί μέ σοι ἄλλο τι βουλόμενον ἢ ἃ αὐτὸς ἀπορῶ ἑκάστοτε, ταῦτα διασκέψασθαι. ἡγοῦμαι γὰρ πάνυ λέγειν τι τὸν Ὅμηρον τὸ

σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησεν.

εὐπορώτεροι γάρ πως ἅπαντές ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι πρὸς D
ἅπαν ἔργον καὶ λόγον καὶ διανόημα· μοῦνος δ' εἴπερ τε νοήσῃ, αὐτίκα περιιὼν ζητεῖ ὅτῳ ἐπιδείξηται καὶ μεθ' ὅτου βεβαιώσηται, ἕως ἂν ἐντύχῃ. ὥσπερ καὶ ἐγὼ ἕνεκα τούτου σοὶ ἡδέως διαλέγομαι μᾶλλον ἢ ἄλλῳ τινί, ἡγούμενος σὲ βέλτιστ' ἂν ἐπισκέψασθαι καὶ περὶ τῶν ἄλλων, E

προὐτράπετο] Sic Bodl. Vat. Ven. Σ et Par. E cum γρ. — Vat. r et Vind. που ἐτράπετο. Vulg. προὐτρέπετο. Illud receperunt Bekker, Ast, Sauppe. Vulgata lectio placuit Stallbaumio, Turicens., aliis.

Cap. XXXIII. D. ἕως ἂν ἐντύχῃ] Vulgat. ἐντύχοι ex plurimis optimisque libris emendatum est. Pro ἐπιδείξηται et βεβαιώσηται Vat. r et ex corr. Vind. habent ἐπιδείξεται et βεβαιώσεται probante Sauppio. De coniunctivo deliberativo v. Stallbaum ad Phaedon. p. 115 C et Krüger Gr. 54. 7.

luit. Dicitur autem multo saepius σχεδόν τι quam simpliciter σχεδόν, ut p. 333 B ἐφάνη ἡμῖν .. σχεδόν τι ταὐτὸν ὄν. p. 345 D ἐγὼ γὰρ σχεδόν τι οἶμαι τοῦτο, cf. Krüger l. l. 51. 16, 5.

μόγις προὐτράπετο] Ficinus interpretatus est: 'vix tandem ad disserendum descendit'; ipsum igitur iam legisse προὐτράπετο apparet. Idque ex optimis libris reponendum erat propter sequens καὶ ἐκέλευε, quod ita poni non licuit, nisi ante iam certum aliquod consilium Protagoram cepisse indicatum erat. Similis usus huius verbi invenitur p. 361 E: νῦν ὥρα ἤδη καὶ ἐπ' ἄλλο τι τρέπεσθαι. Quod ἐκέλευε, non ἐκέλευσε scriptum est, de eo imperfecti usu verbi κελεύειν v. Sintenis Plutarch. Vit. Themist. p. LI. Krüger Gr. 53. 2, 1.

Cap. XXXIII. ἡγοῦμαι γὰρ — τὸ] arbitror enim Homerum plane verum dicere illud.

D. σύν τε δύ' ἐρχ.] Iliad. Χ, 224: σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὃ τοῦ (i. e. ὁ πρὸ τοῦ seu ἕτερος πρὸ ἑτέρου) ἐνόησεν, ὅππως κέρδος ἔῃ· μοῦνος δ' εἴπερ τε νοήσῃ, ἀλλά τέ οἱ βράσσων τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις, de quibus dictum est ad Sympos. p. 174 D. Deinde quod Heindorfius ante πως excidisse suspicatus est οὕτως, id ego facile apud animum intelligi posse arbitror, quum versiculus Homeri proxime praecedat, et subsequatur, μοῦνος δ' εἴπερ τε νοήσῃ. *Stallb.* Conf. Alcib. II. p. 140 A: σύν τε δύο σκεπτομένω τυχὸν εὑρήσομεν.

εὐπορώτεροι —] sollertiores; sic Phaedon. p. 86 D: εἰ οὖν τις εὐπορώτερος ἐμοῦ, τί οὐκ ἀπεκρίνατο; Ibid. p. 84 C: εἰ ἀπορεῖτον, μηδὲν ἀποκνήσητε — καὶ ἐμὲ ξυμπαραλαβεῖν, εἴ τι μᾶλλον οἴεσθε μετ' ἐμοῦ εὐπορήσειν.

ἡγούμενος σὲ βέλτιστ' ἂν] Participio illud ἕνεκα τούτου explicatur. Phaed. p. 102 D: λέγω

περὶ ὧν εἰκὸς σκοπεῖσθαι τὸν ἐπιεικῆ, καὶ δὴ καὶ περὶ
ἀρετῆς. τίνα γὰρ ἄλλον ἢ σέ; ὅς γε οὐ μόνον αὐτὸς οἴει
καλὸς κἀγαθὸς εἶναι, ὥσπερ τινὲς ἄλλοι αὐτοὶ μὲν ἐπιει-
κεῖς εἰσιν, ἄλλους δὲ οὐ δύνανται ποιεῖν· σὺ δὲ καὶ αὐτὸς
ἀγαθὸς εἶ καὶ ἄλλους οἷός τ' εἶ ποιεῖν ἀγαθούς, καὶ οὕ-
τω πεπίστευκας σαυτῷ, ὥστε καὶ ἄλλων ταύτην τὴν τέχ-
νην ἀποκρυπτομένων σύ γ' ἀναφανδὸν σεαυτὸν ὑποκη-
349 ρυξάμενος εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας, σοφιστὴν ἐπονομάσας,
σεαυτὸν ἀπέφηνας παιδεύσεως καὶ ἀρετῆς διδάσκαλον,
πρῶτος τούτου μισθὸν ἀξιώσας ἄρνυσθαι. πῶς οὖν οὐ σὲ
χρῆν παρακαλεῖν ἐπὶ τὴν τούτων σκέψιν καὶ ἐρωτᾶν καὶ
ἀνακοινοῦσθαι; οὐκ ἔσθ' ὅπως οὔ. καὶ νῦν δὴ ἐγὼ ἐκεῖνα,
ἅπερ τὸ πρῶτον ἠρώτων περὶ τούτων, πάλιν ἐπιθυμῶ ἐξ
B ἀρχῆς τὰ μὲν ἀναμνησθῆναι παρὰ σοῦ, τὰ δὲ συνδιασκέ-
ψασθαι. ἦν δέ, ὡς ἐγῷμαι, τὸ ἐρώτημα τόδε· σοφία καὶ
σωφροσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ δικαιοσύνη καὶ ὁσιότης, πότε-
ρον ταῦτα, πέντε ὄντα ὀνόματα, ἐπὶ ἑνὶ πράγματί ἐστιν,

P. 349. *πῶς οὖν οὐ σὲ χρῆν*] *χρῆν* habent Bodl. Vat. Vind. pro vulg. *χρή*.

οὐκ ἔσθ' ὅπως οὔ. καὶ νῦν δὴ ἐγὼ] Vett. editt. *οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ καὶ νῦν δή· ἐγὼ ἐκ.* Vera distinctio debetur Heusdio.

δὲ τοῦδ' ἕνεκα, βουλόμενος δόξαι σοι ὅπερ ἐμοί, ubi plura dedit Heindorf.

E. *ὅς γε οὐ μόνον*] Oratio ita debebat procedere: *ὅς γε οὐ μόνον αὐτὸς οἴει καλὸς κἀγαθὸς εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἄλλους οἷός τ' εἶ ποιεῖν, οὐχ ὥσπερ τινὲς ἄλλοι αὐτοὶ μὲν ἐπιεικεῖς εἰσιν, ἄλλους δὲ οὐ δύνανται ποιεῖν.* Sed quoniam his: *ὅς γε — οἴει καλὸς κἀγαθὸς εἶναι*, statim subiecit: *ὥσπερ τινὲς ἄλλοι — δύνανται ποιεῖν*, relicta inchoatae orationis coustructione superiora denuo repetens pergit *σὺ δὲ καὶ αὐτὸς ἀγ. κ. τ. λ.* atque per anacoluthon sententiam absolvit. Ceterum ad *ἄλλους δὲ οὐ δύνανται ποιεῖν* apparet denuo intelligi oportere *ἐπιεικεῖς*. P. 312 E: *τί δή ἐστι τοῦτο, περὶ οὗ αὐτός τε ἐπιστήμων ἐστὶν ὁ σοφιστὴς καὶ τὸν μαθητὴν ποιεῖ;* Gorg. p. 449 A: *οὐκοῦν καὶ ἄλλους σε φῶμεν δυνατὸν εἶναι ποιεῖν;* sc. *ῥήτορας*. Plene deinceps *καὶ ἄλλους — ποιεῖν ἀγαθούς*. *Stallb.*

σύ γ' ἀναφ. σ. ὑποκηρυξάμενος] publico te ipse praeconio venditans. Themist. or. 13. p. 162 A: *ἐγγύς τι Προδίκου τοῦ Κείου καὶ Πρωταγόρου τοῦ Ἀβδηρίτου, καὶ ὅσοι γυμναῖς ταῖς κεφαλαῖς* (v. Phaedr. p. 243 B) *ἀνεκήρυττον ἑαυτοὺς ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ.*

P. 349. *πρῶτος — ἄρνυσθαι*] P. 328 B: *ἀξίως τοῦ μισθοῦ ὃν πράττομαι, καὶ ἔτι πλείονος*, ubi v. ann. Conf. Men. p. 91 D. Theaet. p. 161 D. al. Ceterum illudit sophistae magniloquentiam poetlco hoc dicendi genere *μισθὸν ἄρνυσθαι*. *Stallb.*

ἐπὶ τὴν τούτων σκέψιν] ad hanc quaestionem, int. de virtute. *ταῦτα* quum dixit, singulas virtutis partes (*τὰ τῆς ἀρετῆς*) intellexit.

ἢ ἑκάστῳ τῶν ὀνομάτων τούτων ὑπόκειταί τις ἴδιος οὐσία
καὶ πρᾶγμα ἔχον ἑαυτοῦ δύναμιν ἕκαστον, οὐκ ὂν οἷον τὸ
ἕτερον αὐτῶν τὸ ἕτερον; ἔφησθα οὖν σὺ οὐκ ὀνόματα ἐπὶ
ἑνὶ εἶναι, ἀλλὰ ἕκαστον ἰδίῳ πράγματι τῶν ὀνομάτων τού- C
των ἐπικεῖσθαι, πάντα δὲ ταῦτα μόρια εἶναι ἀρετῆς, οὐχ
ὡς τὰ τοῦ χρυσοῦ μόρια ὅμοιά ἐστιν ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ,
οὗ μόριά ἐστιν, ἀλλ' ὡς τὰ τοῦ προσώπου μόρια καὶ τῷ
ὅλῳ, οὗ μόριά ἐστιν, καὶ ἀλλήλοις ἀνόμοια, ἰδίαν ἕκαστα
δύναμιν ἔχοντα. ταῦτα εἰ μέν σοι δοκεῖ ἔτι ὥσπερ τότε,
φάθι· εἰ δὲ ἄλλως πως, τοῦτο διόρισαι, ὡς ἔγωγε οὐδέν
σοι ὑπόλογον τίθεμαι, ἐάν πῃ ἄλλῃ νῦν φήσῃς· οὐ γὰρ
ἂν θαυμάζοιμι, εἰ τότε ἀποπειρώμενός μου ταῦτα ἔλεγες.
Cap. XXXIV. Ἀλλ' ἐγώ σοι, ἔφη, λέγω, ὦ Σώκρατες, D
ὅτι ταῦτα πάντα μόρια μέν ἐστιν ἀρετῆς, καὶ τὰ μὲν τέτ-
ταρα αὐτῶν ἐπιεικῶς παραπλήσια ἀλλήλοις ἐστίν, ἡ δὲ
ἀνδρεία πάνυ πολὺ διαφέρον πάντων τούτων. ὧδε δὲ
γνώσει, ὅτι ἐγὼ ἀληθῆ λέγω· εὑρήσεις γὰρ πολλοὺς τῶν
ἀνθρώπων ἀδικωτάτους μὲν ὄντας καὶ ἀνοσιωτάτους

C. *ὑπόλογον τίθεμαι*] Vett. editt. *ὑπὸ λόγον τ.* Bodl. Vind. *ὑπὸ λόγων*. Recte Stephanus vidit scribendum esse *ὑπόλογον τ.*
ταῦτα ἔλεγες] Bekker, Stallbaum, Ast e solo Coisl. ediderunt *ταῦτά πως ἔλεγες*.

B. *ἴδιος οὐσία — δύναμιν ἕκαστον*] H. e. an uniculque horum nominum subiecta est propria quaedam natura ac res suam sibi vim habens et ab aliis diversam. P. 329 C: *ταῦτ' οὖν αὐτὰ διελθέ μοι ἀκριβῶς τῷ λόγῳ, πότερον ἓν μέν τί ἐστιν ἡ ἀρετή, μόρια δὲ αὐτῆς ἐστιν ἡ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ ὁσιότης, ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἃ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον πάντα ὀνόματα τοῦ αὐτοῦ ἑνὸς ὄντος.*
C. *ὡς ἔγωγε — φήσῃς*] neque enim a te rationem exigo, si quid aliter dixeris: denn *ich* rechne dir es nicht an, wenn du etc. h. e. neque enim mea refert; ego enim nihil curo, si quid aliter dixeris. Vere Marklandus Lectt. Lysiac. p. 442: „*ὑπόλογον ποιεῖσθαι τοῦτο* est huius rei rationem habere, fere cum significatione excusationis vel absolutionis.“ conf. Hermann. ad Lucian. De Hist. conscr. p. 318. *Stallb.*
Cap. XXXIV. D. *εὑρήσεις γὰρ πολλοὺς*] In talibus *γάρ* habet vim explicandi. Germanice dicas: du wirst *nemlich* finden etc. Phaedon. p. 91 A: *ἐγώ μοι δοκῶ τοσοῦτον μόνον ἐκείνων διοίσειν· οὐ γὰρ — προθυμήσομαι κ. τ. λ.* Neque tantum post voces demonstrativas hic usus invaluit, sed etiam in aliis locis. P. 328 B: *ἐπειδὰν γάρ τις παρ' ἐμοῦ μάθῃ κ. τ. λ.* Menon. p. 72 E: *οὐκοῦν — τῇ αὐτῇ ἰσχύι ἰσχυρὰ ἔσται; τὸ γὰρ τῇ αὐτῇ τοῦτο λέγω.* Mox p. 351 C: *ἐγὼ γὰρ λέγω, καθ' ὃ ἡδέα ἐστίν*, ubi voculae vis a librariis neglecta turbas dedit. — Formulam *ἔχε δή* 'subsiste, quaeso' illustravit Hermann. ad Viger. p. 754. *Stallb.*

καὶ ἀκολαστοτάτους καὶ ἀμαθεστάτους, ἀνδρειοτάτους
E *δὲ διαφερόντως. Ἔχε δή, ἔφην ἐγώ· ἄξιον γάρ τοι ἐπισκέψασθαι ὃ λέγεις· πότερον τοὺς ἀνδρείους θαρραλέους λέγεις, ἢ ἄλλο τι; Καὶ ἴτας γε, ἔφη, ἐφ' ἃ οἱ πολλοὶ φοβοῦνται ἰέναι. Φέρε δή, τὴν ἀρετὴν καλόν τι φῂς εἶναι, καὶ ὡς καλοῦ ὄντος αὐτοῦ σὺ διδάσκαλον σαυτὸν παρέχεις; Κάλλιστον μὲν οὖν, ἔφη, εἰ μὴ μαίνομαί γε. Πότερον οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ μέν τι αὐτοῦ αἰσχρόν, τὸ δέ τι καλόν, ἢ ὅλον καλόν; Ὅλον που καλὸν ὡς οἷόν τε μάλιστα. Οἶσθα οὖν, τίνες εἰς τὰ φρέατα κολυμβῶσι θαρρα-*
350 *λέως; Ἔγωγε, ὅτι οἱ κολυμβηταί. Πότερον διότι ἐπίστανται, ἢ δι' ἄλλο τι; Ὅτι ἐπίστανται. Τίνες δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων πολεμεῖν θαρραλέοι εἰσί; πότερον οἱ ἱππικοί, ἢ οἱ ἄφιπποι; Οἱ ἱππικοί. Τίνες δὲ πέλτας ἔχοντες; οἱ πελταστικοί, ἢ οἱ μή; Οἱ πελταστικοί. καὶ τἆλλά γε πάντα, εἰ τοῦτο ζητεῖς, ἔφη, οἱ ἐπιστήμονες τῶν μὴ ἐπισταμένων*
B *θαρραλεώτεροί εἰσι, καὶ αὐτοὶ ἑαυτῶν, ἐπειδὰν μάθωσιν, ἢ πρὶν μαθεῖν. Ἤδη δέ τινας ἑώρακας, ἔφην, πάντων τούτων ἀνεπιστήμονας ὄντας, θαρροῦντας δὲ πρὸς ἕκαστα*

Cap. XXXIV. D. *ἄξιον γάρ τοι*] Coisl. *ἄξιον γάρ τι*.
P. 350. *καὶ τἆλλά γε*] Haec e Coisl. dedit Bekker prob. Stallb. Vulg. *καὶ τὰ ἄλλα γε*.

E. *Καὶ ἴτας γε*] Hesychius: *ἴτης· ἰταμός, θρασύς*. v. Sympos. p. 203 D. Respici ad vocis etymon in propatulo est, unde structura *ἴτας ἐφ' ἃ* explicanda. Argumentatur Socrates hoc modo. Virtus, inquit, ex tua ipsius sententia res est longe pulcherrima. Fortitudinem autem ais confidentiam quandam esse et audaciam. Iam quum confidentia cum scientia coniuncta esse debeat, quoniam alioquin temeritas et insania foret: sequitur ut confidentia, quae scientia careat, non sit pro virtute habenda, eaque demum fortitudo virtutis nomine digna videatur, quae scientia sit. Ex his vero deinde colligit fortitudinem scientia et sapientia contineri, ideoque ceteris virtutibus non esse contrariam. Vix est quod moneam, quam captiose haec et argute conclusa sint. *Stallb.*

εἰ μὴ μαίνομαί γε] si quidem sanus sum; nisi insaniam; p. 343 C *τὸ πρῶτον τοῦ ᾄσματος μανικὸν ἂν φανείη*.

τὸ μέν τι — τὸ δέ τι καλ.] Phileb. p. 13 C: *τὰς μὲν εἶναί τινας ἡδονὰς ἀγαθάς, τὰς δέ τινας — κακάς*. Euthyphr. p. 12 A: *ἀλλὰ τὸ μὲν αὐτοῦ ὅσιον, τὸ δέ τι ἄλλο*; conf. p. 343 E. Male igitur Ald. Bass. alii *τὸ μέν τοι*. — *εἰς τὰ φρέατα κολυμβῶσι*, qui in puteos urinentur. *Stallb.*

P. 350. *οἱ πελταστικοί*] De hoc loco v. praefat. p. 19.

καὶ αὐτοὶ ἑαυτῶν—ἢ πρὶν μαθεῖν] Extrema haec adduntur, ut *ἑαυτῶν* clarius illustretur: quae ratio etiam p. 350 E observanda. Similiter de Leg. p. 649 A: *αὐτὸν αὑτοῦ ποιεῖ*

τούτων; Ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, καὶ λίαν γε θαρροῦντας. Οὐκοῦν
οἱ θαρραλέοι οὗτοι καὶ ἀνδρεῖοί εἰσιν; Αἰσχρὸν μέντ' ἄν,
ἔφη, εἴη ἡ ἀνδρεία· ἐπεὶ οὗτοί γε μαινόμενοί εἰσι. Πῶς
οὖν, ἔφην ἐγώ, λέγεις τοὺς ἀνδρείους; οὐχὶ τοὺς θαρραλέ-
ους εἶναι; Καὶ νῦν γ', ἔφη. Οὐκοῦν οὗτοι, ἦ δ' ἐγώ, οἱ
οὕτω θαρραλέοι ὄντες οὐκ ἀνδρεῖοι, ἀλλὰ μαινόμενοι φαί- C
νονται; καὶ ἐκεῖ αὖ οἱ σοφώτατοι οὗτοι καὶ θαρραλεώτα-
τοί εἰσι, θαρραλεώτατοι δὲ ὄντες ἀνδρειότατοι; καὶ κατὰ
τοῦτον τὸν λόγον ἡ σοφία ἂν ἀνδρεία εἴη; Οὐ καλῶς, ἔφη,
μνημονεύεις, ὦ Σώκρατες, ἃ ἔλεγόν τε καὶ ἀπεκρινόμην
σοι. ἔγωγε ἐρωτηθεὶς ὑπὸ σοῦ, εἰ οἱ ἀνδρεῖοι θαρραλέοι
εἰσίν, ὡμολόγησα· εἰ δὲ καὶ οἱ θαρραλέοι ἀνδρεῖοι, οὐκ
ἠρωτήθην· εἰ γάρ με τότε ἤρου, εἶπον ἄν, ὅτι οὐ πάντες.
τοὺς δὲ ἀνδρείους ὡς οὐ θαρραλέοι εἰσί, τὸ ἐμὸν ὁμολό- D
γημα, οὐδαμοῦ ἐπέδειξας, ὡς οὐκ ὀρθῶς ὡμολόγησα. ἔπειτα

B. *οὐχὶ τοὺς θαρραλέους*] *τοὺς* aut delendum aut in *τούτους* mutandum esse suspicatur Sauppius.

C. *εἰ γάρ με τότε ἤρου*] Vulg. *τοῦτο ἤρου* ex codd. tantum non omnibus mutatum. Vulgatam scripturam tuetur Ast. prob. Sauppio, sed quum et *τοῦτο* et *τότε* (conf. *ἐκεῖ* paulo ante) ferri possit, meliores codices sequi praestat.

πρῶτον ἴλεων εὐθὺς μᾶλλον ἢ πρότερον, ubi vid. Stallbaum.

B. *Πῶς οὖν — λέγεις τοὺς ἀνδρείους*] Phileb. p. 53 D: *πῶς τούτω καὶ τίνε λέγεις*; ibid. p. 42 C: *ποίας δὴ καὶ πῶς λέγεις*; Phaedr. p. 261 A: *τί καὶ πῶς λέγουσι*; Eodem modo h. l. Socrates dicere potuit *πῶς οὖν καὶ τίνας λέγεις (τοὺς) ἀνδρείους εἶναι; οὐχὶ τοὺς θαρραλέους*; Sed sermonis ambiguitate usus est; ipse enim ad *οὐχὶ τοὺς θαρραλέους εἶναι* intellexit *ἀνδρείους*, Protagoras autem his verbis praedicatum contineri ratus ex praecedentibus subiectum *τοὺς ἀνδρείους* supplevit recteque statim post dicere potuit: *εἰ οἱ θαρραλέοι ἀνδρεῖοί εἰσιν οὐκ ἠρωτήθην*. — *Καὶ νῦν γ', ἔφη·* Etiam nunc, inquit, ita statuo, int. *τοὺς ἀνδρείους (τοὺς) θαρραλέους εἶναι*, cf. Krüger Gr. 50. 3, 1.

C. *οἱ οὕτω θαρραλέοι*] sic, ut scientia et peritia careant. Proxima sic interpretamur: et tamen ex iis, quae dicebamus antea (*ἐκεῖ*), sapientissimi quique etiam maxima utuntur fiducia, et hac ipsa de causa sunt fortissimi? Post *οἱ σοφώτατοι* in legendo vox inhibenda est paullulum, ut *οὗτοι* cum sequentibus verbis coniungatur. *Stallb.*

Οὐ καλῶς, ἔφη, μνημ.] Respondet Protagoras ex sua sententia fortitudinem quidem audaciam sibi adiunctam habere, neque tamen eum, qui audax sit, semper esse fortem, ut non sit consequens, quod de audacia vere dici possit, idem cadere in fortitudinem, v. ann. ad p. 351 B.

D. *τοὺς δὲ ἀνδρείους — οὐκ ὀρθῶς ὡμολόγησα*] de fortibus autem, eos audaces esse, id quod ego concessi, nullo modo ostendisti me non recte concessisse. Hanc esse sententiam

τοὺς ἐπισταμένους αὐτοὺς ἑαυτῶν θαρραλεωτέρους ὄντας
ἀποφαίνεις καὶ μὴ ἐπισταμένων ἄλλων, καὶ ἐν τούτῳ οἴει
τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν σοφίαν ταὐτὸν εἶναι. τούτῳ δὲ τῷ
τρόπῳ μετιὼν καὶ τὴν ἰσχὺν οἰηθείης ἂν εἶναι σοφίαν.
πρῶτον μὲν γὰρ εἰ οὕτω μετιὼν ἔροιό με, εἰ οἱ ἰσχυροὶ
E δυνατοί εἰσι, φαίην ἄν· ἔπειτα, εἰ οἱ ἐπιστάμενοι παλαίειν
δυνατώτεροί εἰσι τῶν μὴ ἐπισταμένων παλαίειν καὶ
αὐτοὶ αὑτῶν, ἐπειδὰν μάθωσιν, ἢ πρὶν μαθεῖν, φαίην
ἄν· ταῦτα δὲ ἐμοῦ ὁμολογήσαντος, ἐξείη ἄν σοι χρωμένῳ
τοῖς αὐτοῖς τεκμηρίοις τούτοις λέγειν, ὡς κατὰ τὴν ἐμὴν
ὁμολογίαν ἡ σοφία ἐστὶν ἰσχύς. ἐγὼ δὲ οὐδαμοῦ οὐδ' ἐν-
ταῦθα ὁμολογῶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχυροὺς εἶναι, τοὺς μέντοι
351 ἰσχυροὺς δυνατούς· οὐ γὰρ ταὐτὸν εἶναι δύναμίν τε καὶ
ἰσχύν, ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀπὸ ἐπιστήμης γίγνεσθαι, τὴν δύ-
ναμιν, καὶ ἀπὸ μανίας τε καὶ ἀπὸ θυμοῦ, ἰσχὺν δὲ ἀπὸ
φύσεως καὶ εὐτροφίας τῶν σωμάτων. οὕτω δὲ κἀκεῖ οὐ
ταὐτὸν εἶναι θάρσος τε καὶ ἀνδρείαν. ὥστε συμβαίνει
τοὺς μὲν ἀνδρείους θαρραλέους εἶναι, μὴ μέντοι τούς γε
B θαρραλέους ἀνδρείους πάντας· θάρσος μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ
τέχνης γίγνεται ἀνθρώποις καὶ ἀπὸ θυμοῦ τε καὶ ἀπὸ

P. 351. *καὶ ἀπὸ μανίας τε κ.*] Vat. Θ. Vindob. Angel. al. pro *τε* habent *γε*. Sed iidem mox cum ceteris *καὶ ἀπὸ θυμοῦ τε καὶ μανίας*. *γε* utroque loco habet Stob. Flor. 7. 79 verba *ἐγὼ δὲ οὐδαμοῦ — ψυχῶν γίγνεται* (p. 351 B) afferens.

ὥστε συμβαίνει] Sic codd. praeter Paris. B. commnni consensu. V. *συμβαίνειν*.

verborum totius disputationis seriem perspicientibus non potest obscurum esse. Nec dnbia est ratio grammatica. Confnsae sunt enim duae constructiones. Quippe orationem sic ordiens: *τοὺς δὲ ἀνδρείους ὡς οὐ θαρραλέοι εἰσί*, sola verba *οὐδαμοῦ ἐπέδειξας* in animo habebat. Sed his qnum praemisisset *τὸ ἐμὸν ὁμολόγημα*, superiora veluti negligens deinceps addidit haec: *ὡς οὐκ ὀρθῶς ὡμολόγησα*. Itaqne post *τὸ ἐμὸν ὁμολόγημα* praeeunte Astio *ὑποστιγμὴν* posuimns. Germanice haec imitatione exprimas sic: dass aber die Tapferen nicht dreist sind, was mein Zngeständniss war (dass die Tapferen dreist siud), das hast du keineswegs gezeigt, dass ich *nemlich* dieses nicht richtig zugestanden habe. — *ἔπειτα τοὺς ἐπ.* Loquitur quasi praecessisset *πρῶτον μέν*. *Stallb.*

E. *τοῖς αὐτοῖς τεκμηρίοις τούτοις*] his iisdem argumentis. cf. p. 320 A. 355 E et Krüger Gr. 50. 11, 19.

P. 351. B. *θάρσος — ἀπὸ τέχνης γίγν.*] Sententia haec est: Si nrinatores in puteos se deiiciunt, qnamquam illi quidem rem andeut aliis terribilem et periculosam, tamen fortes non dicendi sunt, ntpote urinandi artis periti; nec magis eos qui mente et ira incitati simile aliquid facere aggrediuntur, fortes dixeris. Fortitudo enim nec impetu, qui brevi defervescit, nec

μανίας, ὥσπερ ἡ δύναμις, ἀνδρεία δὲ ἀπὸ φύσεως καὶ εὐτροφίας τῶν ψυχῶν γίγνεται.

Cap. XXXV. *Λέγεις δέ τινας, ἔφην, ὦ Πρωταγόρα, τῶν ἀνθρώπων εὖ ζῆν, τοὺς δὲ κακῶς; Ἔφη. Ἆρ' οὖν δοκεῖ σοι ἄνθρωπος ἂν εὖ ζῆν, εἰ ἀνιώμενός τε καὶ ὀδυνώμενος ζῴη; Οὐκ ἔφη. Τί δ', εἰ ἡδέως βιοὺς τὸν βίον τελευτήσειεν, οὐκ εὖ ἄν σοι δοκοῖ οὕτως βεβιωκέναι; Ἔμοιγ', ἔφη. Τὸ μὲν ἄρα ἡδέως ζῆν ἀγαθόν, τὸ δ' ἀηδῶς* C *κακόν. Εἴπερ τοῖς καλοῖς γ', ἔφη, ζῴη ἡδόμενος. Τί δή, ὦ Πρωταγόρα; μὴ καὶ σύ, ὥσπερ οἱ πολλοί, ἡδέα ἄττα καλεῖς κακὰ καὶ ἀνιαρὰ ἀγαθά; ἐγὼ γὰρ λέγω, καθ' ὃ ἡδέα*

B. *τῶν ψυχ. γίγνεται*] Hirschigio *γίγνεται* suspectum videtur, sed est illud Protagorae dictioni aptissimnm.

Cap. XXXV. *οὐκ εὖ ἄν σοι δοκοῖ* —] Sic Bodl. Vat. Ven. Ξ. Paris. B. C. Ambr. Vat. r. Male vulgo *δοκῇ*, qnod Heindorfins mutabat in *δοκεῖ*, ut est in Flor. a. c. o. Ven. Σ. Angel. Deinde servavimus vet. lect. *οὕτως βεβιωκέναι*. Nam *οὕτως* ubi habet *τόνωσιν*, ne ante consonam quidem ς abiicit, ut Stallbaum notavit ad Gorg. p. 522 C et Legg. p. 624 B. Aliqnot libri *οὗτος*. Bekkerus *οὕτω βεβ.* sine codd. snffragiis.

C. *ἐγὼ γὰρ λέγω, καθ' ὃ* —] Sic codices; vnlgo legebatur: *ἀνιαρὰ ἀγαθά; Ἔγωγε. Οἷον λέγεις· καθ' ὃ κτἑ.* Bekker. et Ast. scripserunt *Ἐγὼ γὰρ λέγω. Καθ' ὃ κτἑ.* Deinde *μὴ εἴ τι* habent Bodl. Vat. Ven. Σ. Paris. B. Vind. Flor. b. o., qnod cnm Bekkero et Astio probant editores recent. Vnlg. *εἰ μή τι*. De negatione perversa v. Dindorf. ad Xenoph. Mem. III. 9. 6 et tuiti sunt vnlgatam scripturam Stallbaum et Tnricens.

arte ulla continetur, qnae suis qnaeque finibns circnmscripta est, sed ex universa hominis natnra animiqne conformatione nascitnr atqne omnibus vitae et locis et temporibns constans est et stabilis. De *εὐτροφίᾳ τῶν ψυχῶν* v. p. 313 C.

Cap. XXXV. *Λέγεις δέ τινας* —] Socrates qnnm ad Protagorae argumentationem quae diceret, non haberet, aliam instituit dispntationem, qua sophistam refntaret, qui statuerat fortitudinem propterea, quod saepenumero ab imperitis, iniustis et petulantibns hominibns exerceretnr, a ceteris virtntibns plnrimnm differre. Nunc enim docet neminem sna sponte terribilia ant pericnlosa appetere ac suscipere, ideoque fortitndinem cum scientia coninnctam esse; ignaviam rerum cognitione carere. Ex qna re qunm intelligi arbitretur fortitndinem scientia rerum ac sapientia contineri, mirandum non est, quod eorum improbat indicinm, qui imperitissimos quosqne etiam fortissimos esse opinabantur. Haec fere Stallbaum.

C. *εἴπερ τοῖς καλοῖς*] siqnidem in rebns honestis incunda vita versatnr. Sic respondet Protagoras incnndnm, ut vulgo intelligitnr, accipiens; sed Socrates id iucundum esse aut recte dici negat, qnod in inincnndum vertat, ut non mirum sit ab eo incnndum a bono non distingui.

ἐγὼ γὰρ λέγω —] Videlicet hoc dico s. hoc mihi volo: qnatenns incunda snnt, nonne eatenus sunt bona, si non aliud quid inde eveniat (h. e. nulla si prae-

ἐστὶν, ἆρα κατὰ τοῦτο οὐκ ἀγαθά, μή εἴ τι ἀπ' αὐτῶν
ἀποβήσεται ἄλλο; καὶ αὖθις αὖ τὰ ἀνιαρὰ ὡσαύτως οὕτως
οὐ καθ' ὅσον ἀνιαρά, κακά; Οὐκ οἶδα, ὦ Σώκρατες,
D *ἔφη, ἁπλῶς οὕτως, ὡς σὺ ἐρωτᾷς, εἰ ἐμοὶ ἀποκριτέον*
ἐστίν, ὡς τὰ ἡδέα τε ἀγαθά ἐστιν ἅπαντα καὶ τὰ ἀνιαρὰ
κακά· ἀλλά μοι δοκεῖ οὐ μόνον πρὸς τὴν νῦν ἀπόκρισιν ἐμοὶ
ἀσφαλέστερον εἶναι ἀποκρίνασθαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντα
τὸν ἄλλον βίον τὸν ἐμὸν, ὅτι ἔστι μὲν ἃ τῶν ἡδέων οὐκ
ἔστιν ἀγαθά, ἔστι δ' αὖ καὶ ἃ τῶν ἀνιαρῶν οὐκ ἔστι
κακά, ἔστι δ' ἃ ἔστι, καὶ τρίτον ἃ οὐδέτερα, οὔτε κακὰ
οὔτ' ἀγαθά. Ἡδέα δὲ καλεῖς, ἦν δ' ἐγώ, οὐ τὰ ἡδονῆς
E *μετέχοντα ἢ ποιοῦντα ἡδονήν; Πάνυ γ', ἔφη. Τοῦτο τοί-*
νυν λέγω, καθ' ὅσον ἡδέα ἐστίν, εἰ οὐκ ἀγαθά, τὴν ἡδο-
νὴν αὐτὴν ἐρωτῶν εἰ οὐκ ἀγαθόν ἐστιν. Ὥσπερ σὺ λέ-
γεις, ἔφη, ἑκάστοτε, ὦ Σώκρατες, σκοπώμεθα αὐτό, καὶ
ἐὰν μὲν πρὸς λόγον δοκῇ εἶναι τὸ σκέμμα καὶ τὸ αὐτὸ
φαίνηται ἡδύ τε καὶ ἀγαθόν, συγχωρησόμεθα· εἰ δὲ μή,
τότε ἤδη ἀμφισβητήσομεν. Πότερον οὖν, ἦν δ' ἐγώ, σὺ
βούλει ἡγεμονεύειν τῆς σκέψεως, ἢ ἐγὼ ἡγῶμαι; Δίκαιος,
ἔφη, σὺ ἡγεῖσθαι· σὺ γὰρ καὶ κατάρχεις τοῦ λόγου. Ἆρ'
352 *οὖν, ἦν δ' ἐγώ, τῇδέ πῃ καταφανὲς ἂν ἡμῖν γένοιτο;*
ὥσπερ εἴ τις ἄνθρωπον σκοπῶν ἐκ τοῦ εἴδους ἢ πρὸς
ὑγίειαν ἢ πρὸς ἄλλο τι τῶν τοῦ σώματος ἔργων, ἰδὼν τὸ
πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας ἄκρας εἴποι, Ἴθι δή μοι ἀποκα-
λύψας καὶ τὰ στήθη καὶ τὸ μετάφρενον ἐπίδειξον, ἵνα

D. *ἀσφαλέστερον — ἀποκρίνασθαι*] Sic codd. plurimi atque optimi. V. *ἀποκρίνεσθαι.*

οὐκ ἔστι κακά, ἔστι δ' ἃ ἔστι, καὶ] Vett. editt. *οὐκ ἔστι κακά· ἔστι δὲ ἃ ἔστι καὶ τρίτον*, sine sensu, quem mutata interpunctione restituit Schleiermacherus.

E. *Δίκαιος, ἔφη, σὺ ἡγεῖσθαι*] Ven. Σ. Paris. B. C. Flor. a. b. c. o. Ambros. Angel. Barb. Pal. *Δίκαιος εἶ, ἔφη, σὺ ἡγ.*

sentem iucunditatem sequatur molestia), et rursus tristia, nonne eodem modo quoad tristia, mala sunt? Ad verba *καθ' ὃ ἡδέα ἐστίν* Heindorf. addi voluit *τὰ ἡδέα*, quod alioquin non nisi *ἡδέα ἄττα* illa, quae mala Protagoras visa erant, intelligi possent. Sed nunc de iucundo universo loqui Socratem et per se patet et proxima verba *τὰ ἀνιαρά* declarant.

D. *ἔστι δ' ἃ ἔστι*] H. e. *ἔστι δὲ ἡδέα, ἃ ἔστιν ἀγαθά, καὶ ἀνιαρά, ἃ ἔστι κακά*, cf. p. 334 A.

E. *ἐὰν μὲν πρὸς λόγον —*] In his *πρὸς λόγον* est 'rationi conveniens', cf. ann. ad p. 343 D; deinde *τὸ σκέμμα* non est quaestio ipsa, sed res (h. e. sententia illa Socratis) quae in quaestionem venit.

σὺ γὰρ — λόγου] tu enim hunc de rebus iucundis suscepisti sermonem; tu huius disputationis auctor es. Ad

ἐπισκέψωμαι σαφέστερον· καὶ ἐγὼ τοιοῦτόν τι ποθῶ πρὸς τὴν σκέψιν· θεασάμενος, ὅτι οὕτως ἔχεις πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ἡδύ, ὡς φῄς, δέομαι τοιοῦτόν τι εἰπεῖν, Ἴθι δή μοι, ὦ Πρωταγόρα, καὶ τόδε τῆς διανοίας ἀποκάλυψον, B
πῶς ἔχεις πρὸς ἐπιστήμην; πότερον καὶ τοῦτό σοι δοκεῖ ὥσπερ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἄλλως; δοκεῖ δὲ τοῖς πολλοῖς περὶ ἐπιστήμης τοιοῦτόν τι, οὐκ ἰσχυρόν, οὐδ' ἡγεμονικόν, οὐδ' ἀρχικὸν εἶναι· οὐδὲ ὡς περὶ τοιούτου αὐτοῦ ὄντος διανοοῦνται, ἀλλ' ἐνούσης πολλάκις ἀνθρώπῳ ἐπιστήμης, οὐ τὴν ἐπιστήμην αὐτοῦ ἄρχειν, ἀλλ' ἄλλο τι, τοτὲ μὲν θυμόν, τοτὲ δὲ ἡδονήν, τοτὲ δὲ λύπην, ἐνίοτε δὲ ἔρωτα, πολλάκις δὲ φόβον, ἀτεχνῶς διανοούμενοι περὶ τῆς ἐπιστήμης, ὥσπερ περὶ ἀνδραπόδου, περιελ- C
κομένης ὑπὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων. ἆρ' οὖν καὶ σοὶ τοιοῦτόν τι περὶ αὐτῆς δοκεῖ, ἢ καλόν τε εἶναι ἡ ἐπιστήμη καὶ οἷον ἄρχειν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐάνπερ γιγνώσκῃ τις τἀγαθὰ καὶ τὰ κακά, μὴ ἂν κρατηθῆναι ὑπὸ μηδενός, ὥστε ἄλλ' ἄττα πράττειν ἢ ἃ ἂν ἡ ἐπιστήμη κελεύῃ, ἀλλ' ἱκα-

P. 352. B. οὐδὲ ὡς περὶ τοιούτου] V. οὐδὲ ὥσπερ τοιούτου, quod emendavit Boeckh. in Min. et Legg. p. 120. consentientibus libris Bodl. Vat. Venet. Σ. Vindob. v. ann. ad p. 337 E.

C. ἢ ἃ ἂν ἡ ἐπιστ.] Bodl. Vat. ἢ ἃ ἡ ἐπιστ. Angel. et Vindob. ἢ ἂν ἡ ἐπιστ. alii codd. ἤ (i. e. ᾗ) ἂν ἡ ἐπιστ. Editt. Ald. et Bass. ἢ ἂν ἐπιστ. Stephan. dedit ἢ ἃ ἂν ἐπιστ. Quod nos scripsimus, e Venet. Vat. r. aliis dedit Bekker. Sauppius subtiliter coniecit ἢ ἂν ἡ ἐπιστ. Sed nos hanc crasin, quam eandem iam Stallbaum quibusdam locis veluti Gorg. p. 486 E admisit, minus probamus, quum Platonem crebram vocum concursionem non modo non fugisse, sed de industria saepe hiulca oratione usum esse iam Cicero animadverterit (Orat. 44, 151). v. ad p. 352 D ann.

δίκαιος σύ int. εἶ, de qua ellipsi v. ad Gorg. p. 487 D. *Stallb.*

P. 352. καὶ ἐγὼ τοιοῦτόν τι ποθῶ —· θεασάμενος κ. τ. λ.] Rursus haec: θεασάμενος κτἑ., per epexegesin addita sunt. v. p. 343 D. ibique annot. — ὅτι οὕτως ἔχεις πρὸς τ., te ita sentire de bono et iucundo. cf. Symp. 174 A: πῶς ἔχεις πρὸς τὸ ἐθέλειν κτἑ. *Stallb.*

B. πότερον καὶ τοῦτό σοι δοκεῖ] H. e. πότερον καὶ περὶ τούτου (περὶ ἐπιστήμης) σοι δοκεῖ. Respicit ad p. 351 C: μὴ καὶ σύ, ὥσπερ οἱ πολλοί, ἡδέα ἄττα καλεῖς κ. τ. λ. Constructio eadem est Phaedr. p. 234 C: τί σοι φαίνεται — ὁ λόγος; i. e. περὶ τοῦ λόγου. Menon. p. 82 E. Phileb. p. 22 A, ubi v. annot. Neutrum τοῦτο ad femininum relatum, ut infr. p. 357 C. Theaet. p. 145 D. Phaed. p. 88 A. De Republ. VIII. p. 562 B. al. *Stallb.*

C. περὶ τῆς ἐπ. — περιελκομένης] Huc referenda sunt verba Aristotelis Eth. Nic. VII. 3: ἐπιστάμενον μὲν οὖν οὔ φασί τινες οἷόν τε εἶναι (ἀκρατῆ). δεινὸν γὰρ ἐπιστήμης ἐνούσης, ὡς ᾤετο Σωκράτης, ἄλλο τι κρατεῖν καὶ περιέλκειν αὐτὸν ὥσπερ

νὴν εἶναι τὴν φρόνησιν βοηθεῖν τῷ ἀνθρώπῳ; Καὶ δοκεῖ,
ἔφη, ὥσπερ σὺ λέγεις, ὦ Σώκρατες, καὶ ἅμα, εἴπερ τῳ
D ἄλλῳ, αἰσχρόν ἐστι καὶ ἐμοὶ σοφίαν καὶ ἐπιστήμην μὴ
οὐχὶ πάντων κράτιστον φάναι εἶναι τῶν ἀνθρωπείων
πραγμάτων. Καλῶς γε, ἔφην ἐγώ, σὺ λέγων καὶ ἀληθῆ.
οἶσθα οὖν, ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐμοί τε καὶ σοὶ
οὐ πείθονται, ἀλλὰ πολλούς φασι γιγνώσκοντας τὰ βέλ-
τιστα οὐκ ἐθέλειν πράττειν, ἐξὸν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἄλλα πράτ-
τειν. καὶ ὅσους δὴ ἐγὼ ἠρόμην, ὅ τι ποτὲ αἴτιόν ἐστι
E τούτου, ὑπὸ ἡδονῆς φασιν ἡττωμένους ἢ λύπης ἢ ὧν νῦν
δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὑπό τινος τούτων κρατουμένους ταῦτα
ποιεῖν τοὺς ποιοῦντας. Πολλὰ γὰρ οἶμαι, ἔφη, ὦ Σώκρα-
τες, καὶ ἄλλα οὐκ ὀρθῶς λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι. Ἴθι δὴ
μετ' ἐμοῦ ἐπιχείρησον πείθειν τοὺς ἀνθρώπους καὶ διδά-
σκειν ὅ ἐστιν αὐτοῖς τοῦτο τὸ πάθος, ὅ φασιν ὑπὸ τῶν
353 ἡδονῶν ἡττᾶσθαι καὶ οὐ πράττειν διὰ ταῦτα τὰ βέλτιστα,
ἐπεὶ γιγνώσκειν γε αὐτά. ἴσως γὰρ ἄν, λεγόντων ἡμῶν,
ὅτι Οὐκ ὀρθῶς λέγετε, ὦ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ψεύδεσθε,
ἔροιντ' ἂν ἡμᾶς· Ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, εἰ μή
ἐστι τοῦτο τὸ πάθημα ἡδονῆς ἡττᾶσθαι, ἀλλὰ τί ποτ' ἐστί,
καὶ τί ὑμεῖς αὐτό φατε εἶναι; εἴπατον ἡμῖν. Τί δέ, ὦ
Σώκρατες, δεῖ ἡμᾶς σκοπεῖσθαι τὴν τῶν πολλῶν δόξαν
B ἀνθρώπων, οἳ ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο λέγουσιν; Οἶμαι, ἦν

ἀνδράποδον; cf. ad] p. 342 C. 344 C. 358 D.

D. *αἰσχρόν ἐστι .. μὴ οὐχὶ .. φάναι*] Post *αἰσχρόν ἐστι*, *αἰσχύνη ἐστί*, *αἰσχύνομαι*, quum in iis lateat negatio, multo frequentius *μὴ οὐ* quam simplex *μή* cum infinitivo coniungitur. Etenim *αἰσχρόν ἐστι* fere idem est atque *οὐ καλόν ἐστι*. v. Stallbaum ad Theaet. p. 151 D et Krüger Gr. 67. 12, 6.

Καλῶς γε — σὺ λέγων] Frequens respondendi ratio. v. ad Gorg. p. 451 D et Symp. 174 E. Addendum vero e superioribus: *σοφίαν φῂς κράτιστον εἶναι τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων*. Quod *καλῶς — καὶ ἀληθῆ* coniunctum legitur, eodem modo Phaedon. p. 79 D. Ion. p. 538 E. *Stallb.*

E. *ὑπὸ ἡδονῆς φασιν*] Hiatum saepius obvium nolui tollere libris invitis. Euthyphr. p. 10 C: *φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται*. Legg. XI. p. 920 D: *ὑπὸ ἀδίκου*. Ibid. p. 929 A: *μὴ ὑπὸ ἑνὸς πατρός*. al. Sic etiam supra p. 349 B: *ἐπὶ ἑνὶ πράγματι*. Ibid.: *ἐπὶ ἑνὶ εἶναι*. p. 358 C: *ἐπὶ ἃ οἴεται*. *Stallb.*

P. 353. *ἐπεὶ γιγνώσκειν*] *γε αὐτά*] Adduntur haec ex persona hominum, qui de hac re indicare dicuntur, eamque ob causam *ἐπεὶ* cum infinitivo coniungitur. v. Phaedon. p. 109 E et Krüger Gr. 55. 4, 9.

εἰ μή ἐστι τοῦτο τὸ πάθημα κ. τ. λ.] si hoc non est voluptati accumbere, at quidnam tandem est? De *ἀλλά* post *εἰ μή* illato v. Stallbaum ad Gorg. p. 470 D.

οἳ ὅ τι ἂν τύχωσι, —] qui quidquid in buccam venit, id temere loquuntur.

δ' ἐγώ, εἶναί τι ἡμῖν τοῦτο πρὸς τὸ ἐξευρεῖν περὶ ἀνδρείας, πρὸς τἆλλα μόρια τὰ τῆς ἀρετῆς πῶς ποτ' ἔχει. εἰ οὖν σοι δοκεῖ ἐμμένειν οἷς ἄρτι ἔδοξεν ἡμῖν, ἐμὲ ἡγήσασθαι, ᾗ οἶμαι ἂν ἔγωγε κάλλιστα φανερὸν γενέσθαι, ἕπου· εἰ δὲ μὴ βούλει, εἴ σοι φίλον, ἐῶ χαίρειν. Ἀλλ', ἔφη, ὀρθῶς λέγεις· καὶ πέραινε, ὥσπερ ἤρξω.

Cap. XXXVI. Πάλιν τοίνυν, ἔφην ἐγώ, εἰ ἔροιντο ἡμᾶς, Τί οὖν φατε τοῦτο εἶναι, ὃ ἡμεῖς ἥττω εἶναι τῶν C ἡδονῶν ἐλέγομεν; εἴποιμ' ἂν ἔγωγε πρὸς αὐτοὺς ὡδί· Ἀκούετε δή· πειρασόμεθα γὰρ ὑμῖν ἐγώ τε καὶ Πρωταγόρας φράσαι. ἄλλο τι γάρ, ὦ ἄνθρωποι, φατὲ ὑμῖν τοῦτο γίγνεσθαι ἐν τοῖσδε; οἷον πολλάκις ὑπὸ σίτων καὶ ποτῶν καὶ ἀφροδισίων κρατούμενοι ἡδέων ὄντων, γιγνώσκοντες, ὅτι πονηρά ἐστιν, ὅμως αὐτὰ πράττειν; Φαῖεν ἄν. Οὐκοῦν ἐροίμεθ' ἂν αὐτοὺς ἐγώ τε καὶ σὺ πάλιν, Πονηρὰ δὲ αὐτὰ πῇ φατε εἶναι; πότερον ὅτι τὴν ἡδονὴν ταύτην ἐν D τῷ παραχρῆμα παρέχει καὶ ἡδύ ἐστιν ἕκαστον αὐτῶν, ἢ ὅτι εἰς τὸν ὕστερον χρόνον νόσους τε ποιεῖ καὶ πενίας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ παρασκευάζει; ἢ κἂν εἴ τι τούτων εἰς τὸ ὕστερον μηδὲν παρασκευάζει, χαίρειν δὲ μόνον ποιεῖ,

Cap. XXXVI. P. 353. C. *Τί οὖν φατε τ.*] Pro *τί* Bodl. Vat. Par. BCE. alii habent *ἔτι*. Deinde pro *ἐν τοῖσδε* vide ne scribendum sit *ἐν τοιοῖσδε*.

D. *ἢ κἂν εἴ τι τούτων κ. τ. λ.*] Stephan. dedit: *ἢ κἂν εἴ τι τούτων εἰς τὸ ὕστερον μηδὲν παρασκευάζῃ, χαίρειν δ' ὅμως ποιεῖ; τὸ δ' ἁμαρτόντα χαίρειν τοῦ κακοῦ ποινὴ εἴη ἄν;* Editt. Ald. et Bass.: *ἢ κἂν εἴ τι τούτων εἰς τὸ ὕστερον μηδὲν παρασκευάζει, χαίρειν δὲ μόνον ποιεῖ, ὅμως δ' ἂν κακὰ ᾖ, ὅτι μαθόντα χαίρειν ποιεῖ καὶ ὅπῃ οὖν;* Eodemque modo haec verba in co-

Ad *τύχωσιν* intell. *λέγοντες*. Crit. p. 45 D: *ὅ τι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσι.* Ibid. p. 44 E: *ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ὅ τι ἂν τύχωσι.* Symp. p. 181 B: *ἐξεργάζεται ὅ τι ἂν τύχῃ.* *Stallb.* Plato ipse ab Athenaeo (p. 217 C), quo nemo magis ac turpius hunc philosophum vituperavit, nullo iudicio interposito scripsisse dicitur *ὅττι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶτταν ἔλθῃ.*

Οἶμαι, ἦν δ' ἐγώ, εἶναί τι —] H. e. *οἶμαι τοῦτο* (*τὸ σκοπεῖσθαι τὴν τῶν πολλῶν δόξαν*) *εἶναί τι ἡμῖν πρὸς τὸ ἐξευρεῖν περὶ ἀνδρείας, πῶς ποτ' ἔχει πρὸς τἆλλα μόρια τὰ τῆς ἀρετῆς.*

B. *εἰ οὖν σοι δοκεῖ —*] Quodsi igitur tibi placet in iis stare s. ea tenere, quae paullo ante nobis visa sunt, videlicet ut ego praeeam etc. Criton. p. 50 A: *καὶ ἐμμένομεν οἷς ὡμολογήσαμεν δικαίοις οὖσιν;* De Rep. I. 345 B. *Stallb.*

Cap. XXXVI. C. *ἄλλο τι γάρ φατε —*] 'nonne hoc vobis dicitis accidere in his'. *οἷον* est 'veluti' et *ὅμως αὐτὰ πράττειν* pendet ex *φατέ*.

D. *καὶ ἡδύ ἐστιν*] intell. *ἐν τῷ παραχρῆμα.*

ἢ κἂν εἴ τι τούτων — καὶ ὁπηοῦν] De Stephani commento nihil attinet dicere; in iis autem

ὅμως δ' ἂν κακὰ ἦν, ὅτι παθόντα χαίρειν ποιεῖ καὶ ὁπηοῦν; ἆρ' οἰόμεθα ἂν αὐτούς, ὦ Προταγόρα, ἄλλο τι ἀποκρίνασθαι, ἢ ὅτι οὐ κατὰ τὴν αὐτῆς τῆς ἡδονῆς τῆς παρα-
E χρῆμα ἐργασίαν κακά ἐστιν, ἀλλὰ διὰ τὰ ὕστερον γιγνόμενα, νόσους τε καὶ τἆλλα; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη ὁ Πρωταγόρας, τοὺς πολλοὺς ἂν ταῦτα ἀποκρίνασθαι. Οὐκοῦν νόσους ποιοῦντα ἀνίας ποιεῖ, καὶ πενίας ποιοῦντα ἀνίας ποιεῖ; — ὁμολογοῖεν ἄν, ὡς ἐγᾦμαι. Συνέφη ὁ Πρωταγόρας. Οὐκοῦν φαίνεται, ὦ ἄνθρωποι, ὑμῖν, ὥς φαμεν ἐγώ τε καὶ Πρωταγόρας, δι' οὐδὲν ἄλλο ταῦτα κακὰ ὄντα ἢ διότι εἰς
354 ἀνίας τε ἀποτελευτᾷ καὶ ἄλλων ἡδονῶν ἀποστερεῖ; — ὁμολογοῖεν ἄν. Συνεδόκει ἡμῖν ἀμφοῖν. Οὐκοῦν πάλιν ἂν αὐτοὺς τὸ ἐναντίον εἰ ἐροίμεθα, Ὦ ἄνθρωποι, οἱ λέγοντες αὖ ἀγαθὰ ἀνιαρὰ εἶναι, ἆρα οὐ τὰ τοιάδε λέγετε,

dicibus leguntur, nisi quod Coisl. Par. E et Barberin. pro *παρασκευάζει* et *ποιεῖ* exhibent *παρασκευάζῃ* et *ποιῇ*, et pro *κακὰ ᾖ* omnes praeter Vat. r *κακὰ ἦν*. Nattmann De Plat. Protag. p. 32 pro *ᾖ* vel *ἦν* coniecit *εἴη*, ut iam correctum est in Venet. Σ probante Sauppio. Pro *μαθόντα* C. F. Hermann scripsit *παρόντα*, quod verbo memorasse satis est, Stallbaum *μαθόντα* mutandum esse in *παθόντα* vidit, sed locum minus recte sic interpretatus est: 'quia faciunt, ut quis quomodocunque affectus gaudeat; i. e. quia faciunt, ut qui gaudeat, is afficiatur sensibus quibuslibet, etiam turpibus et parum honestis'. *παθόντα* reposuit Sauppius, sed *ὅ τι παθόντα* scripsit et vim locutionis *τί παθών* (Krüger Gr. 56. 8, 3) huc quadrare arbitratur.

quae in codicibus scripta exstant, *μαθόντα* ferri nequit. Astius quidem Ficini interpretationem defendit, qua *μαθόντα* reddidit 'cognoscentem hominem'; sed scientiae hic locus nullus est. Alii *ὅ τι μαθόντα* interpretati sunt 'cur tandem', de qua significatione huius formulae v. Hermann ad Aristoph. Nub. p. XLVI sqq. Quid inde ad loci intelligentiam lucremur, non perspicio. Mihi *παθόντα* verissimum videtur estque accusativus singularis, qui numerus in sententia generali nihil habet offensionis, et oratio supplenda est pronomine *αὐτά* i. e. *τὰ ἡδέα*, de quibus agitur. Praeterea ad *παθόντα* intelligi potest *τινά*, de quo genere loquendi Stallbaum dixit ad Criton. p. 43 B. Phaedon. p. 59 A. 61 E. 63 D. Partic. *ἄν* post *κἂν εἰ*, de quo v. p. 328 B, repetita est, ut Gorg. 514 D, et *δέ*, ut saepe, apodosi additum. v. supra p. 313 A et p. 325 C. Locum igitur in Latinum sic verteris: 'an iucunda, etiamsi nihil tale in posterum afferunt sed gaudere tantum faciunt, tamen mala sunt, quod ita (i. e. iucunde) affectum faciunt gaudere quacunque ratione'. Ultimis igitur verbis aliquanto accuratius eadem sententia exprimitur, quae inest in praecedentibus *χαίρειν δὲ μόνον ποιεῖ*. Et Socrates, quum iucundum ac bonum idem esse vellet, vere iucundum perpetua ac plena iucunditate hominem perfundere recte potuit statuere.

ὅτι οὐ κατὰ τ. — κακά ἐστιν] ea non propter ipsam, quae in praesenti percipitur, voluptatem mala esse.

P. 354. *Ὦ ἄνθρωποι, οἱ λέγοντες*] o vos, qui dicitis rursus bona esse acerba. P. 337 C: *ὦ ἄνδρες οἱ παρόντες*.

οἷον τά τε γυμνάσια καὶ τὰς στρατείας καὶ τὰς ὑπὸ τῶν
ἰατρῶν θεραπείας τὰς διὰ καύσεών τε καὶ τομῶν καὶ φαρ-
μακειῶν καὶ λιμοκτονιῶν γιγνομένας, ὅτι ταῦτα ἀγαθὰ
μέν ἐστιν, ἀνιαρὰ δέ; — φαῖεν ἄν. Συνεδόκει. Πότερον
οὖν κατὰ τόδε ἀγαθὰ αὐτὰ καλεῖτε, ὅτι ἐν τῷ παραχρῆμα B
ὀδύνας τὰς ἐσχάτας παρέχει καὶ ἀλγηδόνας, ἢ ὅτι εἰς τὸν
ὕστερον χρόνον ὑγίειαί τε ἀπ' αὐτῶν γίγνονται καὶ εὐε-
ξίαι τῶν σωμάτων καὶ τῶν πόλεων σωτηρίαι καὶ ἄλλων
ἀρχαὶ καὶ πλοῦτοι; — φαῖεν ἄν, ὡς ἐγῷμαι. Συνεδόκει.
Ταῦτα δὲ ἀγαθά ἐστι δι' ἄλλο τι ἢ ὅτι εἰς ἡδονὰς ἀπο-
τελευτᾷ καὶ λυπῶν ἀπαλλαγάς τε καὶ ἀποτροπάς; ἢ ἔχετέ
τι ἄλλο τέλος λέγειν, εἰς ὃ ἀποβλέψαντες αὐτὰ ἀγαθὰ κα- C
λεῖτε, ἀλλ' ἢ ἡδονάς τε καὶ λύπας; — οὐκ ἂν φαῖεν, ὡς
ἐγῷμαι. Οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ, ἔφη ὁ Πρωταγόρας. Οὐκοῦν τὴν
μὲν ἡδονὴν διώκετε ὡς ἀγαθὸν ὄν, τὴν δὲ λύπην φεύγετε
ὡς κακόν; Συνεδόκει. Τοῦτ' ἄρα ἡγεῖσθ' εἶναι κακόν,

P. 354. *τὰς διὰ καύσεών τε καὶ τομῶν*] V. *τὰς διὰ τῶν κ.* Sed *τῶν* om. codd. fere omnes.

B. *ὑγίειαί τε ἀπ' αὐτῶν*] V. *ὑγιεῖαί τε*, contra nsum Atticornm. v. Porson. ad Eurip. Orest. v. 229. Mox *τῶν πόλεων σωτηρίαι* codd. plurimi atque optimi pro *τ. π. σωτηρία*. Dein Flor. b *καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαί*. Heindorfins ant *ἄλλων* deleri aut *ἄλλαι* scribi voluit.

C. *ἀλλ' ἢ ἡδονάς τε*] *ἢ* accessit de Stephani coniectura.

φεύγετε ὡς κακόν; Συνεδ.] Post *κακόν* Cornarins indicabat inserendum esse *φαῖεν ἄν*, ut in snperioribus factum. Et expressit illud Ficinus etiam hoc loco. Sed qnum ille interdum liberius in Platone interpretando versatus sit, neque ulla necessitas cogat ad faciendam mutationem, in tanta librorum consensione vulgatam lectionem servandam censemus.

τὰς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν θεραπείας] Xenoph. Cyrop. III, 3, 2: *ἥδεσθαι τῇ ὑπὸ πάντων τιμῇ*. Plat. Politic. p. 291 D: *τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων δυναστείαν*. Xenoph. Hier. X, 3: *ὁ ἀπὸ τῶν δορυφόρων φόβος*. — *λιμοκτονία* est qnod nos dicimus die Hungerkur. v. Foesius in Oecon. Hippocr. p. 386. *Stallb.*

B. *καὶ ἄλλων ἀρχαί*] Male coniecit Heindorfins *καὶ ἄλλαι ἀρχαί*. Recte enim Astius: *ἄλλων ἀρχαί* non sunt imperia in alios sed in alias, int. civitates; sensns igitur hic est: et quod hoc qnoqne efficiunt, ut civitates non solum ipsae salvae sint, sed in alias quoque imperium habeant. Satis trita est vocis *ἀρχή* coniunctio cum casu secundo, nt Gorg. p. 514 A: *χρήματα πολλὰ λαμβάνειν ἢ ἀρχήν τινων ἢ ἄλλην δύναμιν ἡντινοῦν*.

C. *ἀλλ' ἢ ἡδονάς τε καὶ λ.*] V. ad Apol. Socr. p. 34 C. ad Phaedon. p. 81 B.

ὡς ἀγαθὸν ὄν;] Participium *ὄν* praedicato accommodatum est. Debebat enim proprie esse *οὖσαν*. De Republ. I. p. 354 C: *τὸ δίκαιον μὴ οἶδα —, εἴτε ἀρετή τις οὖσα τυγχάνει*. Gorg. p. 463 E: *εἰ δὲ (ἡ ῥητορικὴ) μὴ τυγχάνει ὂν τοῦτο*, nbi v. annot. Infra p. 359 D: *ἐπειδὴ τὸ ἥττω εἶναι ἑαυτοῦ εὑρέθη ἀμαθία*

τὴν λύπην, καὶ ἀγαθὸν τὴν ἡδονήν, ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τὸ χαί-
ρειν τότε λέγετε κακὸν εἶναι, ὅταν μειζόνων ἡδονῶν ἀπο-
στερῇ ἢ ὅσας αὐτὸ ἔχει, ἢ λύπας μείζους παρασκευάζῃ
D τῶν ἐν αὐτῷ ἡδονῶν· ἐπεὶ εἰ κατ' ἄλλο τι αὐτὸ τὸ χαί-
ρειν κακὸν καλεῖτε καὶ εἰς ἄλλο τι τέλος ἀποβλέψαντες,
ἔχοιτε ἂν καὶ ἡμῖν εἰπεῖν. ἀλλ' οὐχ ἕξετε. Οὐδ' ἐμοὶ δο-
κοῦσιν, ἔφη ὁ Πρωταγόρας. Ἄλλο τι οὖν πάλιν καὶ περὶ
αὐτοῦ τοῦ λυπεῖσθαι ὁ αὐτὸς τρόπος; τότε καλεῖτε αὐτὸ
τὸ λυπεῖσθαι ἀγαθόν, ὅταν ἢ μείζους λύπας τῶν ἐν αὐτῷ
οὐσῶν ἀπαλλάττῃ ἢ μείζους ἡδονὰς τῶν λυπῶν παρα-
σκευάζῃ; ἐπεὶ εἰ πρὸς ἄλλο τι τέλος ἀποβλέπετε, ὅταν
καλῆτε αὐτὸ τὸ λυπεῖσθαι ἀγαθόν, ἢ πρὸς ὃ ἐγὼ λέγω,
E ἔχετε ἡμῖν εἰπεῖν. ἀλλ' οὐχ ἕξετε. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις,
ὁ Πρωταγόρας. Πάλιν τοίνυν, ἔφην ἐγώ, εἴ με ἀνέροισθε,
ὦ ἄνθρωποι, Τίνος οὖν δήποτε ἕνεκα πολλὰ περὶ τούτου
λέγεις καὶ πολλαχῇ; συγγιγνώσκετέ μοι, φαίην ἂν ἔγωγε.
πρῶτον μὲν γὰρ οὐ ῥάδιον ἀποδεῖξαι, τί ἔστι ποτὲ τοῦτο,
ὃ ὑμεῖς καλεῖτε τῶν ἡδονῶν ἥττω εἶναι· ἔπειτα ἐν τούτῳ
εἰσὶ πᾶσαι αἱ ἀποδείξεις. ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἀναθέσθαι
355 ἔξεστιν, εἴ πῃ ἔχετε ἄλλο τι φάναι εἶναι τὸ ἀγαθὸν ἢ
τὴν ἡδονήν, ἢ τὸ κακὸν ἄλλο τι ἢ τὴν ἀνίαν, ἢ ἀρκεῖ
ὑμῖν τὸ ἡδέως καταβιῶναι τὸν βίον ἄνευ λυπῶν; εἰ δὲ
ἀρκεῖ, καὶ μὴ ἔχετε μηδὲν ἄλλο φάναι εἶναι ἀγαθὸν ἢ κα-

τότε λέγετε κακὸν εἶναι] V. λέγεται. Illud exhibuerunt Vindob. Coisl. Venet. ΞΣ. Vat. r.

D. οὐδ' ἐμοὶ δοκοῦσιν] Sic Coisl. Venet. ΞΣ. pro vulg. οὐδέ μοι δ. Deinde pro ἔχετε ἡμῖν εἰπεῖν Hirschig scripsit ἔχοιτ' ἂν ἡμῖν εἰπεῖν, quod non debuit probare Deuschle.

P. 355. ἢ τὸ κακὸν ἄλλο τι ἢ τὴν ἀν.] Codices fere omnes: ἢ τὸ κακὸν ἢ ἄλλο τι, ἢ τ. ἀν. manifesto errore.

οὖσα. Men. p. 79 E: τίνος ὄντος ἀρετῆς λέγεις ἃ λέγεις; al. *Stallb.*

D. ἐπεὶ εἰ — κακὸν καλεῖτε —, ἔχοιτε ἂν] V. ad p. 336 C.

Ἄλλο τι οὖν πόλιν — τρόπος] Nonne igitur eadem ratio est etiam eius, quod *dolere* vocamus?

E. εἴ με ἀνέροισθε —] Exspectabas εἴ με ἀνέροιντο οἱ ἄνθρωποι, v. p. 353 A. C, sed lepide Socrates adversarios, quos modo finxerat, nunc simulat adesse.

ἐν τούτῳ εἰσὶ πᾶσαι —] in hac re omnis posita est vis nostrorum argumentorum, s. in hac re totius disputationis nostrae cardo versatur. — ἀναθέσθαι ἔξεστιν, etiam nunc sententiam vestram licet retractare. v. ad Phaedon. p. 87 A. *Stallb.*

P. 355. A. καὶ μὴ ἔχετε μη-

κόν, ὃ μὴ εἰς ταῦτα τελευτᾷ, τὸ μετὰ τοῦτο ἀκούετε.
φημὶ γὰρ ὑμῖν τούτου οὕτως ἔχοντος γελοῖον τὸν λόγον
γίγνεσθαι, ὅταν λέγητε, ὅτι πολλάκις γιγνώσκων τὰ κακὰ
ἄνθρωπος ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως πράττει αὐτά, ἐξὸν μὴ
πράττειν, ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἀγόμενος καὶ ἐκπληττόμενος· B
καὶ αὖθις αὖ λέγετε, ὅτι γιγνώσκων ὁ ἄνθρωπος τἀγαθὰ
πράττειν οὐκ ἐθέλει διὰ τὰς παραχρῆμα ἡδονάς, ὑπὸ τούτων ἡττώμενος.

Cap. XXXVII. Ὡς δὲ ταῦτα γελοῖά ἐστι, κατάδηλον ἔσται, ἐὰν μὴ πολλοῖς ὀνόμασι χρώμεθα ἅρα, ἡδεῖ τε
καὶ ἀνιαρῷ καὶ ἀγαθῷ καὶ κακῷ, ἀλλ' ἐπειδὴ δύο ἐφάνη
ταῦτα, δυοῖν καὶ ὀνόμασι προσαγορεύωμεν αὐτά, πρῶτον
μὲν ἀγαθῷ καὶ κακῷ, ἔπειτ' αὖθις ἡδεῖ τε καὶ ἀνιαρῷ.
θέμενοι δὴ οὕτω λέγωμεν, ὅτι γιγνώσκων ὁ ἄνθρωπος τὰ C
κακὰ ὅτι κακά ἐστιν, ὅμως αὐτὰ ποιεῖ. ἐὰν οὖν τις ἡμᾶς
ἔρηται διὰ τί, ἡττώμενος φήσομεν. Ὑπὸ τοῦ; ἐκεῖνος ἐρήσεται ἡμᾶς· ἡμῖν δὲ ὑπὸ μὲν ἡδονῆς οὐκέτι ἔξεστιν εἰπεῖν· ἄλλο γὰρ ὄνομα μετείληφεν ἀντὶ τῆς ἡδονῆς τὸ

γιγνώσκων τὰ κακὰ ἄνθρωπος] Bekkerus sine librorum suffragio scripsit *ὁ ἄνθρωπος* et Saupptus *ἅνθρωπος*, propterea, ut videtur, quod in proximis articulus nomini praemittitur. Sed est hoc nomen in numero eorum, quae, quando non de certo quodam atque uno, sed de genere in universum dicuntur, articulo carere recte possunt. v. ad Criton. p. 51 A. Ita p. 321 D: *σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχε*, ubi quominus *ἅνθρωπος* scribas, prohibent proxima sect. E: *τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ*, ubi nemo *τῷ* intruserit, quanquam p. 322 A legimus: *ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας.* Ibid. p. 322 C: *δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις*, ubi paullo post *δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις.* P. 355 E: *λέγωμεν, ὅτι ἄνθρωπος πράττει.* P. 356 E, ubi v. annot. De Rep. X. p. 603 C. 619 B. Apol. p. 39 C. Symp. p. 206 A. Politic. p. 271 E. al.

B. *καὶ αὖθις αὖ λέγετε*] Heindorfius correxit *λέγητε*, quod Bekkerus invitis libris recepit. v. annot.

Cap. XXXVII. *ὀνόμασι προσαγορεύωμεν αὐτά*] Permulti codd. cum Ald. et Bass. *προσαγορεύομεν*, et mox *λέγομεν.* Veram lectionem iam Stephanus restituit.

δὲ ἄλλο] Demosth. De Cor. p. 319: *οὐκ ἀδικήματος οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν.* Xenoph. Anabas. II, 3, 10: *εἰ μὴ ἄλλο μηδὲν ἔχοιμι.* *Stallb.*

B. *καὶ αὖθις αὖ λέγετε —*] Adduntur haec superioribus per anacoluthon, quod, ut bene monet Stallbaum, excusationem habet ab oratione concitatiore. Alioquin scribi debebat *λέγητε*, quod placuit Heindorfio, et unice probatur Astio.

Cap. XXXVII. *ἐὰν μὴ — χρώμεθα ἅρα*] Observes *ἅρα* ita postpositum, cuius exempla congessit Heindorf. ad h. l. et ad Gorg. p. 519 B.

C. *ἡττώμενος φήσομεν*] H. e. *ὅτι ἡττᾶται.*

ἀγαθόν. ἐκείνῳ δὴ ἀποκρινώμεθα καὶ λέγωμεν, ὅτι ἡττώμενος — Ὑπὸ τίνος; φήσει. τοῦ ἀγαθοῦ, φήσομεν νὴ Δία. ἂν οὖν τύχῃ ὁ ἐρόμενος ἡμᾶς ὑβριστὴς ὤν, γελάσε-
D ται καὶ ἐρεῖ· Ἦ γελοῖον λέγετε πρᾶγμα, εἰ πράττει τις κακὰ γιγνώσκων, ὅτι κακά ἐστιν, οὐ δέον αὐτὸν πράττειν, ἡττώμενος ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν. ἆρα, φήσει, οὐκ ἀξίων ὄντων νικᾶν ἐν ὑμῖν τῶν ἀγαθῶν τὰ κακά, ἢ ἀξίων; φήσομεν δῆλον ὅτι ἀποκρινόμενοι, ὅτι οὐκ ἀξίων ὄντων· οὐ γὰρ ἂν ἐξημάρτανεν ὃν φαμεν ἥττω εἶναι τῶν ἡδονῶν. Κατὰ τί δέ, φήσει ἴσως, ἀνάξιά ἐστι τἀγαθὰ τῶν κακῶν, ἢ τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν; ἢ κατ' ἄλλο τι ἢ ὅταν τὰ μὲν
E μείζω, τὰ δὲ σμικρότερα ᾖ; ἢ πλείω, τὰ δὲ ἐλάττω ᾖ; — οὐχ ἕξομεν εἰπεῖν ἄλλο ἢ τοῦτο. Δῆλον ἄρα, φήσει, ὅτι τὸ ἡττᾶσθαι τοῦτο λέγετε, ἀντὶ ἐλαττόνων ἀγαθῶν μείζω κακὰ λαμβάνειν. — Ταῦτα μὲν οὖν οὕτω. μεταλάβωμεν δὴ τὰ ὀνόματα πάλιν τὸ ἡδύ τε καὶ ἀνιαρὸν ἐπὶ τοῖς αὐ-

C. *ἐκείνῳ δὴ ἀποκρινώμεθα* —] Heindorfius, cui displicebat praecedentium verborum repetitio, scriptum maluit: ἐκείνῳ δὴ ἀποκρινώμεθα καὶ λέγωμεν, ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ. Ἂν οὖν τύχῃ —. Nihil mutandum. v. annot.

Ὑπὸ τίνος; φήσει] φήσει praebet unus Ven. Σ. corr. Reliqui libri φησί.

D. *οὐ δέον αὐτὸν πράττειν*] αὐτὸν habent Bodl. Vat. Coisl. Par. BCE. Vulg. αὐτὰ probant Bekker et Stallbaum.

τὰ δὲ ἐλάττω ᾖ; — οὐχ ἕξομεν] Vett. editt. τὰ δὲ ἐλάττω; ἢ οὐχ ἕξομεν. Vitium sustulit Schleiermacherus, cuius rationem Stallbaumio teste aliquot codd. confirmant.

E. *τὸ ἡττᾶσθαι τοῦτο λέγετε*] V. λέγεται, quod recte mutavit Bekkerus ex Coislin., qui ex corr. sic scriptum exhibet.

καὶ λέγωμεν, ὅτι ἡττώμενος] Solum ἡττώμενος iterum ponit propterea, quod perspicue vult docere parum recte responsum iri ἡττώμενος ὑφ' ἡδονῆς. Mox ante τοῦ ἀγαθοῦ e superioribus repetendum ὑπό. Omissionem hanc nihil habere insolentiae docebunt quae annotavimus ad Gorg. p. 449 E. *Stallb.*

D. *οὐ δέον αὐτὸν πράττειν*] quum mala facere eum non oporteat. — Huc deinde referuntur verba οὐ γὰρ ἂν ἐξημάρτανε.

οὐκ ἀξίων ὄντων —] ἐν ὑμῖν est 'si penes vos iudicium est'. Sauppius laudavit p. 337 B: ἐν ἡμῖν — εὐδοκιμοῖτε et Gorg. p. 464 D: εἰ δέοι ἐν παισὶ διαγωνίζεσθαι ὀψοποιόν τε καὶ ἰατρόν; haec igitur Socrates dicit: suntne, inquiet, vestro iudicio bona indigna an digna, quibus mala superentur.

ἀνάξιά ἐστι τἀγαθὰ τῶν κακῶν] H. e. bona malis pretio et dignitate cedunt, nec bona prae malis sunt eligenda. — ὅταν τὰ μὲν μείζω, τὰ δὲ σμικρ. quando maiora sunt τὰ κακά, minora τὰ ἀγαθά, tum τἀγαθὰ sunt ἀνάξια τῶν κακῶν. Mox pro ἢ πλείω plene dicendum erat ἢ τὰ μὲν πλείω, de qua ellipsi v. ann. ad p. 330 A.

E. *μεταλάβωμεν δὴ τὰ ὀνόματα* —] Permutemus iam nomina vicissimque dicamus *iucundum* et *acerbum* de iisdem rebus. *Μεταλαμ-*

τοῖς τούτοις, καὶ λέγωμεν, ὅτι ἄνθρωπος πράττει — τότε μὲν ἐλέγομεν τὰ κακά, νῦν δὲ λέγωμεν τὰ ἀνιαρὰ γιγνώσκων, ὅτι ἀνιαρά ἐστιν, ἡττώμενος ὑπὸ τῶν ἡδέων, δῆλον 356
ὅτι ἀναξίων ὄντων νικᾶν. καὶ τίς ἄλλη ἀναξία ἡδονῇ πρὸς λύπην ἐστὶν ἀλλ' ἢ ὑπερβολὴ ἀλλήλων καὶ ἔλλειψις; ταῦτα δ' ἐστὶ μείζω τε καὶ σμικρότερα γιγνόμενα ἀλλήλων καὶ πλείω καὶ ἐλάττω καὶ μᾶλλον καὶ ἧττον. εἰ γάρ τις λέγοι, ὅτι Ἀλλὰ πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, τὸ παραχρῆμα ἡδὺ τοῦ εἰς τὸν ὕστερον χρόνον καὶ ἡδέος καὶ λυπηροῦ, μῶν ἄλλῳ τῳ, φαίην ἂν ἔγωγε, ἢ ἡδονῇ καὶ λύπῃ; οὐ γὰρ ἔσθ' ὅτῳ ἄλλῳ. ἀλλ' ὥσπερ ἀγαθὸς ἱστάναι ἄν- B

P. 356. *τίς ἄλλη ἀναξία*] Sic libri omnes. Schleiermacher. pro ἀναξία scribi voluit ἀπαξία. Sed quum intellexisset istud ἀπαξία Stoicorum scholam decere, non Platonicam, postea mutata sententia ἀξία scribendum iudicavit, idque et Stallbaumio et ceteris editoribus omnibus praeter Heindorfium et Astium probatum est. Ante Bekkerum legebatur τίς ἄλλη ἀναξία ἡδονή, sed ἡδονῇ scribendum esse coniectura perspexerat Heindorf. et reperit Bekker. in aliquot codd.

βάνειν τὰ ὀνόματα ἐπὶ τούτοις dictum ut ἐπί τινί τι εἰπεῖν, nomen in aliqua re adhibere, de qua dictione vid. Heindorf. ad Sophist. p. 237 D. Mox dici poterat: καὶ ὥσπερ τότε ἐλέγομεν, ὅτι ἄνθρωπος πράττει τὰ κακά, οὕτω νῦν λέγωμεν, ὅτι πράττει τὰ ἀνιαρά. Sed quum abrupto sermonis filo interposuerit haec: τότε μὲν ἐλέγομεν τὰ κακά, ratione eorum habita, quae per parenthesin interiecta sunt, deinde repetito verbo primario pergit νῦν δὲ λέγωμεν. *Stallb.*

P. 356. *τίς ἄλλη ἀναξία ἡδονῇ*] Cicero ap. Priscian. V. 12, 64 et VI. 7,35 hunc locum sic interpretatur: Quae igitur potest esse indignitas voluptatis ad molestiam, nisi in magnitudine aut longitudine alterius utrius posita? Similis interpretatio Ficini est: Quae alia inest ad dolorem indignitas voluptati, quam etc. Hoc igitur manifestum est, Ciceronem in codicibus suis legisse ἀναξία eamque vocem pro substantivo habuisse, neque veri est simile, illius scientiam id prorsus fugisse, num ἡ ἀναξία per graecae linguae leges recte dici potuerit. Itaque et Ciceronis auctoritate moti et propter sententiarum seriem omnium codicum lectionem servandam duximus. Recte enim Astio praegressa illa οὐκ ἀξίων ὄντων, tum κατὰ τί ἀνάξια τἀγαθὰ τῶν κακῶν, denique proxime praecedentia ἀναξίων ὄντων νικᾶν non ἀξία, sed ἀναξία postulare videbantur, quam vocem Plato, si non exstitit, novasse putandus est, ut non paucas fecit, quae vulgari usu non receptae sunt.

ταῦτα δ' ἐστὶ —] ταῦτα i. e. ὑπερβάλλοντα καὶ ἐλλείποντα. ἐστὶ int. τὰ ἡδέα τε καὶ ἀνιαρά. Adverbia μᾶλλον καὶ ἧττον significant im höhern und niedern Grade: eademque ratione crebro cum adiectivis copulantur, v. Hipp. I. p. 299 D. Phaedon. p. 93 B. Phileb. p. 41 C.

τὸ παραχρῆμα ἡδὺ τοῦ —] Heusdius Spec. Crit. p. 77 post ἡδύ addi vult καὶ λυπηρόν, quo sententia plena efficiatur, sed facile id cogitatione suppleri potest, v. ann. ad p. 331 E.

B. *ὥσπερ ἀγαθὸς ἱστάναι* —] sed sicuti homo ponderandi peritus, iis quae iu-

θρωπος, συνθεὶς τὰ ἡδέα καὶ συνθεὶς τὰ λυπηρά, καὶ
τὸ ἐγγὺς καὶ τὸ πόρρω στήσας ἐν τῷ ζυγῷ, εἰπὲ, πότερα
πλείω ἐστίν. ἐὰν μὲν γὰρ ἡδέα πρὸς ἡδέα ἱστῇς, τὰ μείζω
ἀεὶ καὶ πλείω ληπτέα· ἐὰν δὲ λυπηρὰ πρὸς λυπηρά, τὰ
ἐλάττω καὶ σμικρότερα. ἐὰν δὲ ἡδέα πρὸς λυπηρά, ἐὰν
μὲν τὰ ἀνιαρὰ ὑπερβάλληται ὑπὸ τῶν ἡδέων, ἐάν τε τὰ
ἐγγὺς ὑπὸ τῶν πόρρω, ἐάν τε τὰ πόρρω ὑπὸ τῶν ἐγγύς,
C ταύτην τὴν πρᾶξιν πρακτέον, ἐν ᾗ ἂν ταῦτ' ἐνῇ· ἐὰν δὲ
τὰ ἡδέα ὑπὸ τῶν ἀνιαρῶν, οὐ πρακτέα. μή πῃ ἄλλῃ ἔχει,
φαίην ἄν, ταῦτα, ὦ ἄνθρωποι; οἶδ', ὅτι οὐκ ἂν ἔχοιεν
ἄλλως λέγειν. Συνεδόκει καὶ ἐκείνῳ. Ὅτε δὴ τοῦτο οὕ-
τως ἔχει, τόδε μοι ἀποκρίνασθε, φήσω. φαίνεται ὑμῖν
τῇ ὄψει τὰ αὐτὰ μεγέθη ἐγγύθεν μὲν μείζω, πόρρωθεν δὲ
ἐλάττω· ἢ οὔ; Φήσουσι. Καὶ τὰ παχέα καὶ τὰ πολλὰ
ὡσαύτως; καὶ αἱ φωναὶ αἱ ἴσαι ἐγγύθεν μὲν μείζους, πόρ-
D ρωθεν δὲ σμικρότεραι; Φαῖεν ἄν. Εἰ οὖν ἐν τούτῳ ἡμῖν
ἦν τὸ εὖ πράττειν, ἐν τῷ τὰ μὲν μεγάλα μήκη καὶ πράτ-

B. *εἰπὲ, πότερα πλ.*] Vulgatum *εἶπε* emendavit Schleiermacherus, cuius rationem confirmat cod. Coisl., in quo ex corr. *εἰπὲ* scriptum. Mox vett. editt. *ἵστης* pro *ἱστῇς*.

C. *μή πῃ ἄλλῃ ἔχει, φαίην ἄν, τ.*] Accessit *ἂν* e Bodl. Vat. Vind. Coisl. Mox pro *Ὅτε δὴ* Flor. o. et Vat. e. habent *ὅτι δή*.

αἱ φωναὶ αἱ ἴσαι] Alterum *αἱ* de Heindorfi sententia additum. Libri illo carent.

cunda sunt compositis, itemque illis, quae molesta, tum propinquo tum longinquo per libram examinato, uobis dicas, utra plura sint.

ἐὰν δὲ ἡδέα πρὸς λυπηρά, ἐὰν μὲν κ. τ. λ.] si vero iucunda cum molestis, quando iniucunda a iucundis superantur, sive propinqua a remotis, sive remota a propinquis, hoc ipsum faciendum est, in quo id insit, videl. plus iucunditatis. *Stallb.*

C. *Ὅτε δὴ τοῦτο —*] *Quoniam* igitur hoc ita habet. Nam *ὅτε*, ut Lat. quando, causam indicat, ut Soph. p. 254 B. v. ad Phaedon. p. 84 E. Deinde *μεγέθη*, prorsus ut nostrum Groessen, intelligitur de rebus aliquem magnitudinis modum habentibus. Phileb. p. 41 E: *ἐν μὲν ὄψει τὸ πόρρωθεν καὶ ἐγγύθεν ὁρᾶν τὰ μεγέθη τὴν ἀλήθειαν ἀφανίζει. Stallb.*

D. *Εἰ οὖν ἐν τούτῳ ἡμῖν ἦν —*] Quodsi igitur in eo posita nobis esset vitae felicitas, ut magnas mensuras faceremus et eligeremus, parvas autem fugeremus etc. Mox p. 356 E: *εἰ ἐν τῇ τοῦ περιττοῦ — αἱρέσει ἡμῖν ἦν ἡ σωτηρία τοῦ βίου.* P. 357 A: *ἐπειδὴ — ἐν ὀρθῇ τῇ αἱρέσει ἐφάνη ἡμῖν ἡ σωτηρία τοῦ βίου οὖσα.* v. p. 310 D. Praepositionem in hac appositione iteratam mox legimus p. 358 B: *αἱ ἐπὶ τούτου πράξεις ἅπασαι, ἐπὶ τοῦ ἀλύπως ζῆν.* v. Krüger Gr. 57. 10, 4. Vox *μήκη*, quae sine ullo sententiae detrimento omitti potuit, addita est ut initio huius argumenti *με-*

*τειν καὶ λαμβάνειν, τὰ δὲ σμικρὰ καὶ φεύγειν καὶ μὴ
πράττειν, τίς ἂν ἡμῖν σωτηρία ἐφάνη τοῦ βίου; ἆρα ἡ
μετρητικὴ τέχνη, ἢ ἡ τοῦ φαινομένου δύναμις; ἢ αὕτη
μὲν ἡμᾶς ἐπλάνα καὶ ἐποίει ἄνω τε καὶ κάτω πολλάκις
μεταλαμβάνειν ταὐτὰ καὶ μεταμέλειν καὶ ἐν ταῖς πράξεσι
καὶ ἐν ταῖς αἱρέσεσι τῶν μεγάλων τε καὶ σμικρῶν, ἡ δὲ
μετρητικὴ ἄκυρον μὲν ἂν ἐποίησε τοῦτο τὸ φάντασμα, δη-* E
*λώσασα δὲ τὸ ἀληθὲς ἡσυχίαν ἂν ἐποίησεν ἔχειν τὴν ψυ-
χὴν μένουσαν ἐπὶ τῷ ἀληθεῖ καὶ ἔσωσεν ἂν τὸν βίον; —
ἆρ' ἂν ὁμολογοῖεν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ταῦτα ἡμᾶς τὴν
μετρητικὴν σώζειν ἂν τέχνην, ἢ ἄλλην; Τὴν μετρητικήν,
ὡμολόγει. Τί δ', εἰ ἐν τῇ τοῦ περιττοῦ καὶ ἀρτίου αἱρέ-
σει ἡμῖν ἦν ἡ σωτηρία τοῦ βίου, ὁπότε τὸ πλέον ὀρθῶς
ἔδει ἑλέσθαι καὶ ὁπότε τὸ ἔλαττον, ἢ αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ ἢ
τὸ ἕτερον πρὸς τὸ ἕτερον, εἴτ' ἐγγὺς εἴτε πόρρω εἴη, τί
ἂν ἔσωζεν ἡμῖν τὸν βίον; ἆρ' ἂν οὐκ ἐπιστήμη; καὶ ἆρ'* 357
*ἂν οὐ μετρητική τις, ἐπειδήπερ ὑπερβολῆς τε καὶ ἐνδείας
ἐστὶν ἡ τέχνη; ἐπειδὴ δὲ περιττοῦ τε καὶ ἀρτίου, ἆρα ἄλλη
τις ἢ ἀριθμητική; — ὁμολογοῖεν ἂν ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι·
ἢ οὔ; Ἐδόκουν ἂν καὶ τῷ Πρωταγόρᾳ ὁμολογεῖν. Εἶεν,*

D. *ἢ αὕτη μὲν ἡμᾶς ἐπλ.*] Venet. Σ. a. m. rec. *ἢ αὕτη μὲν ἂν ἡμ.* v. annot.

E. *ὁμολογοῖεν οἱ ἄνθρωποι πρὸς τ.*] Articulum *οἱ* habent Venet. Σ. et Coisl. ex corr. et Vat. r. et recepit Bekkerus; Sauppius rursus scripsit *ἄνθρωποι*, Stallbaum vulgatam lectionem *ὁμολογοῖεν ἄνθρωποι* servavit. Mox post *Τὴν μετρητικήν* vulgo deest interpunctio. Veram rationem iam iniit Stephanus, qui mente repetendum vidit: *ὁμολογεῖν ἂν ἀνθρώπους σώζειν ἡμᾶς.*

γέθη ad verba *φαίνεται ὑμῖν τῇ ὄψει τὰ αὐτὰ .. ἐγγύθεν μὲν μείζω κτἑ.*

ἐπλάνα καὶ ἐποίει] Ad haec *ἄν* e superioribus *τίς ἂν ἡμῖν σωτηρία ἐφάνη* intelligendum est, cf. Demosth. 31, 9: *εἰ αὐτῷ τις ἔδωκεν, ὀμόσαντι ταῦτ' ἀληθῆ λέγειν, .. τί ἐποίησεν ἄν; ἢ δῆλον ὅτι ὤμοσεν.* Krüger Gr. 69. 7, 4. Formula *ἄνω καὶ κάτω* Stallbaumio interprete indicat consilii inopiam et animi dubitationem, ut saepe. Nam sententia haec est: an ista quidem (speciei vis) in fraudem nos induceret efficeretque, ut eadem saepius permutaremus, modo hoc, modo illud eligentes.

ἄκυρον μὲν ἂν ἐποίησε] H. e. efficeret, ut ne visum istud in errorem nos induceret. Nam *ἄκυρον* est proprie, quod vi et auctoritate sua privatum est. *Stallb.*

E. *μένουσαν ἐπὶ τῷ ἀληθεῖ*] in vero perseverantem; id, quod verum est, firmiter tenentem neque temere fluctuantem.

P. 357. *Ἐδόκουν ἂν — ὁμολογεῖν*] Refer *ἂν* ad infinitivum *ὁμολογεῖν.*

*ὦ ἄνθρωποι. ἐπειδὴ δὲ ἡδονῆς τε καὶ λύπης ἐν ὀρθῇ τῇ
αἱρέσει ἐφάνη ἡμῖν ἡ σωτηρία τοῦ βίου οὖσα, τοῦ τε
πλέονος καὶ ἐλάττονος καὶ μείζονος καὶ σμικροτέρου καὶ
B πορρωτέρω καὶ ἐγγυτέρω, ἆρα πρῶτον μὲν οὐ μετρητικὴ
φαίνεται, ὑπερβολῆς τε καὶ ἐνδείας οὖσα καὶ ἰσότητος
πρὸς ἀλλήλας σκέψις; Ἀλλ' ἀνάγκη. Ἐπεὶ δὲ μετρητική,
ἀνάγκη δήπου τέχνη καὶ ἐπιστήμη. Συμφήσουσιν. Ἥτις
μὲν τοίνυν τέχνη καὶ ἐπιστήμη ἐστὶν αὕτη, εἰσαῦθις σκε-
ψόμεθα· ὅτι δὲ ἐπιστήμη ἐστί, τοσοῦτον ἐξαρκεῖ πρὸς τὴν
ἀπόδειξιν, ἣν ἐμὲ δεῖ καὶ Πρωταγόραν ἀποδεῖξαι περὶ ὧν
C ἤρεσθ' ἡμᾶς. ἤρεσθε δέ, εἰ μέμνησθε, ἡνίκα ἡμεῖς ἀλλή-
λοις ὡμολογοῦμεν ἐπιστήμης μηδὲν εἶναι κρεῖττον, ἀλλὰ
τοῦτο ἀεὶ κρατεῖν, ὅπου ἂν ἐνῇ, καὶ ἡδονῆς καὶ τῶν ἄλ-
λων ἁπάντων· ὑμεῖς δὲ δὴ ἔφατε τὴν ἡδονὴν πολλάκις
κρατεῖν καὶ τοῦ εἰδότος ἀνθρώπου, ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν οὐχ
ὡμολογοῦμεν, μετὰ τοῦτο ἤρεσθε ἡμᾶς Ὦ Πρωταγόρα τε
καὶ Σώκρατες, εἰ μή ἐστι τοῦτο τὸ πάθημα ἡδονῆς ἡτ-
τᾶσθαι, ἀλλὰ τί ποτ' ἐστὶ καὶ τί ὑμεῖς αὐτό φατε εἶναι;
D εἴπετε ἡμῖν. εἰ μὲν οὖν τότε εὐθὺς ὑμῖν εἴπομεν, ὅτι*

P. 357. B. *καὶ ἐπιστήμη ἐστὶν αὕτη*] Ald. Bas. 1. 2. et codd. plerique *ἡ αὐτή*. Stephan. *ἐστὶν αὐτή*. Veram lectionem, etiam in Venet. Σ. ex correct. restitutam, primus exhibuit Heindorfius.

τοσοῦτον ἐξαρκεῖ —] haec usque ad verba *ἀμαθία ἡ μεγίστη* sect. E exscripsit Stobaeus Flor. VI. 63.

D. *εἴπετε ἡμῖν*] Stob. l. l. *εἴπατε ἡμῖν*, quod verius videtur, v. p. 353 A. Plane eodem modo Lach. p. 186 E: *εἴπατον ἡμῖν* et p. 187 D.

ἐπειδὴ δὲ ἡδονῆς τε καὶ λ.] quoniam in voluptatibus et doloribus recte eligendis vitae salus nobis visa est versari, hoc est in eligendis pluribus et paucioribus, maioribus et minoribus, longinquioribus et propinquioribus etc. Frustra Stephanus *καὶ τοῦ πορρωτέρω καὶ τοῦ ἐγγ.* scribendum iudicavit. De articulo in eiusmodi enumeratione primis tantum nominibus praemisso, ante cetera non item repetito v. ad Criton. p. 47 C. Alcibiad. p. 117 A. Euthyphr. p. 7 C. *Stallb.*

B. *καὶ ἰσότητος πρὸς ἀλλήλας σκέψις;*] Videl. *ἡδονῆς τε πρὸς λύπην καὶ λύπης αὖ πρὸς ἡδονήν.* — *εἰσαῦθις σκεψόμεθα*, alias s. posthac videbimus, ut p. 347 B. Phaed. p. 115 A. Apolog. p. 24 B. al.

ἤρεσθε δὲ] p. 353 A. Bene haec interpretatur Heindorfius: interrogastis enim, si meministis, quum inter utrumque nostrum conveniret, scientia nihil esse superius, sed hanc semper superare, in quocunque inesset, et voluptatem et reliqua omnia, vos autem diceretis, voluptatem saepe vincere etiam hominem scientem, id igitur quum vobis non daremus, deinde interrogastis nos etc.

C. *ἀλλὰ τοῦτο ἀεὶ κρατεῖν*] sc. *τὴν ἐπιστήμην*. v. ad p. 352 B.

D. *εἰ μὲν οὖν — ὑμῖν εἴπομεν, — κατεγελᾶτε ἂν*

ἀμαθία, κατεγελᾶτε ἂν ἡμῶν· νῦν δὲ ἂν ἡμῶν καταγελᾶτε, καὶ ὑμῶν αὐτῶν καταγελάσεσθε. καὶ γὰρ ὑμεῖς ὡμολογήκατε ἐπιστήμης ἐνδείᾳ ἐξαμαρτάνειν περὶ τὴν τῶν ἡδονῶν αἵρεσιν καὶ λυπῶν τοὺς ἐξαμαρτάνοντας· ταῦτα δέ ἐστιν ἀγαθά τε καὶ κακά. καὶ οὐ μόνον ἐπιστήμης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πρόσθεν ἔτι ὡμολογήκατε, ὅτι μετρητικῆς. ἡ δὲ ἐξαμαρτανομένη πρᾶξις ἄνευ ἐπιστήμης ἴστε που καὶ αὐτοὶ E ὅτι ἀμαθίᾳ πράττεται. ὥστε τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἡδονῆς ἥττω εἶναι, ἀμαθία ἡ μεγίστη· ἧς Πρωταγόρας ὅδε φησὶν ἰατρὸς εἶναι καὶ Πρόδικος καὶ Ἱππίας· ὑμεῖς δὲ διὰ τὸ οἴεσθαι ἄλλο τι ἢ ἀμαθίαν εἶναι οὔτε αὐτοὶ οὔτε τοὺς ὑμετέρους παῖδας παρὰ τοὺς τούτων διδασκάλους τούσδε τοὺς σοφιστὰς πέμπετε, ὡς οὐ διδακτοῦ ὄντος, ἀλλὰ κηδόμενοι τοῦ ἀργυρίου καὶ οὐ διδόντες τούτοις κακῶς πράττετε καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ.

Cap. XXXVIII. Ταῦτα μὲν τοῖς πολλοῖς ἀποκεκριμένοι ἂν ἦμεν. ὑμᾶς δὲ δὴ μετὰ Πρωταγόρου ἐρωτῶ, ὦ 358 Ἱππία τε καὶ Πρόδικε — κοινὸς γὰρ δὴ ἔστω ὑμῖν ὁ λόγος —, πότερον δοκῶ ὑμῖν ἀληθῆ λέγειν, ἢ ψεύδεσθαι. Ὑπερφυῶς ἐδόκει ἅπασιν ἀληθῆ εἶναι τὰ εἰρημένα. Ὁμολογεῖτε ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὸ μὲν ἡδὺ ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἀνιαρὸν κακόν. τὴν δὲ Προδίκου τοῦδε διαίρεσιν τῶν ὀνομάτων παραιτοῦμαι· εἴτε γὰρ ἡδὺ εἴτε τερπνὸν λέγεις

εἴπατε καὶ κοινῇ .. σκέψασθε. Deinde pro νῦν δὲ ἂν Bekker scripsit νῦν δ' ἐάν.

Cap. XXXVIII. P. 358. ἐρωτῶ, ὦ Ἱππ.] Vulg. ἐρωτῶ, Ἱππ. De Rückerti sententia (ad Plat. Symp. p. 94) recent. editores omnes ὦ addunt.

ἡμῶν] Imperfectum post aoristum positum hac sententia: Quodsi antea statim vobis dixissemus esse inscientiam, nos risissetis et etiam nunc rideretis, quippe non edocti meliora. Apolog. Socrat. p. 32 E: ἆρ' οὖν ἄν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια. Gorg. p. 471 A. *Stallb.* Conf. supra p. 313 A.

καὶ οὐ μόνον ἐπιστήμης] Intell. ἐνδείᾳ.

E. ὥστε τοῦτ' ἐστί] Pronomini τοῦτο per appositionem additum ἀμαθία ἡ μεγίστη. Proxima in propatulo est dicta esse εἰρωνικῶς. De voc. ἰατρός v. ad p. 312 B.

οὔτε αὐτοὶ οὔτε τοὺς ὑμ.] Post οὔτε αὐτοί per zeugma intelligendum προσέρχεσθε, quae ratio paullo durior. Nimirum dicere volebat: οὔτε αὐτοὶ οὔτε οἱ παῖδες προσέρχονται. Dein παρὰ τοὺς τούτων διδασκάλους est: ad *harum rerum magistros*. *Stallb.*

Cap. XXXVIII. P. 358. τὴν δὲ Προδίκου τοῦδε διαίρεσιν] Rursus Prodici artem traducit. v. ad p. 337 A et B. De verbo παραιτοῦμαι diximus ad p. 320 D.

B εἴτε χαρτόν, εἴτε ὁπόθεν καὶ ὅπως χαίρεις τὰ τοιαῦτα ὀνο-
μάζων, ὦ βέλτιστε Πρόδικε, τοῦτό μοι πρὸς ὃ βούλομαι
ἀπόκριναι. Γελάσας οὖν ὁ Πρόδικος συνωμολόγησε, καὶ
οἱ ἄλλοι. Τί δὲ δή, ὦ ἄνδρες, ἔφην ἐγώ, τὸ τοιόνδε; αἱ
ἐπὶ τούτου πράξεις ἅπασαι, ἐπὶ τοῦ ἀλύπως ζῆν καὶ
ἡδέως, ἆρ᾽ οὐ καλαί; καὶ τὸ καλὸν ἔργον ἀγαθόν τε καὶ
ὠφέλιμον; Συνεδόκει. Εἰ ἄρα, ἔφην ἐγώ, τὸ ἡδὺ ἀγαθόν
ἐστιν, οὐδεὶς οὔτε εἰδὼς οὔτε οἰόμενος ἄλλα βελτίω εἶναι,
C ἢ ἃ ποιεῖ, καὶ δυνατά, ἔπειτα ποιεῖ ταῦτα, ἐξὸν τὰ βελ-

B. *ἆρ᾽ οὐ καλαί*] Libri omnes ἆρ᾽ οὐ καλαὶ καὶ ὠφέλιμοι. Verba καὶ ὠφέλιμοι esse insititia primus vidit Schleiermacherus. Heindorfius ante καλαί vocnlam καί interpositam volebat. Non opus.

ἢ ἃ ποιεῖ, καὶ δυνατά] Etsi libri omnes scriptum exhibent: ἢ ἃ ἐποίει καὶ δύναται, tamen dispntationis tenor requirit quod de sententia Schleiermacheri in ordinem verborum recepimns. Sauppius scripsit ἢ ἃ ποιεῖ ἃ καὶ δύναται. Astio verba καὶ δυνατά delenda videntur, et quamquam habent aliqnem quidem explicatum, tamen iis remotis oratio dilucidius flneret.

εἴτε ὁπόθεν καὶ ὅπως χαίρεις — ὄν.] Saepius Plato similiter locntus est, nt Cratyl. p. 400 E: ὥσπερ ἐν ταῖς εὐχαῖς νόμος ἐστὶν ἡμῖν εὔχεσθαι, οἵτινες τε καὶ ὁπόθεν χαίρουσιν ὀνομαζόμενοι. Ex hoc eodem loco apparet, qnam festive Socrates verba χαίρεις ὀνομάζων ad Prodici artificium transtnlerit; cf. Sympos. p. 212 C: τοῦτον οὖν τὸν λόγον, ὦ Φαῖδρε, εἰ μὲν βούλει, ὡς ἐγκώμιον εἰς Ἔρωτα νόμισον εἰρῆσθαι· εἰ δέ, ὅ τι καὶ ὅπῃ χαίρεις ὀνομάζων, τοῦτο ὀνόμαζε. Legg. I. p. 633 A. Criton. p. 50 A. Hipp. min. p. 369 A. Parmenid. p. 133 D. Phaedr. p. 273 C. al. — ὁπόθεν ὀνομάζων illnstratur Hom. Il. X. 68: πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον.

τοῦτο ἀπόκριναι] hoc vocabnlo utere respondens ad id, qnod volo, ut dicas vel τὸ ἡδὺ εἶναι ἀγαθόν vel τὸ τερπνὸν εἶν. ἀγ. etc.

B. *αἱ ἐπὶ τούτου πράξεις —*] quaecunqne agimus eo tendentes, nt vivamns sine dolore ac iucunde. Appositionis genus ad p. 356 C attigimns. Genitivi usum rariorem Heindorfius bene explicavit comparatis eiusmodi locis, in qnibus ἐπί de motu intelligi oportet. Mox verba καὶ ὠφέλιμοι merito in glossematis snspicionem vocavit Schleiermacherns. Nam ex eo, quod honestae sint actiones nostrae, in proximis demum colligitur easdem esse etiam utiles atqne bonas. Rem conficinnt quae leguntur p. 359 E, nbi ad hnnc locum respicitur. *Stallb.*

ἢ ἃ ποιεῖ, καὶ δυνατά] Sententia verborum haec est: Qnodsi igitur, inquam ego, incundnm bonnm est, nemo qui vel sciat vel opinetnr alia esse meliora quam quae facit, eaqne esse talia, quae possint fieri, tamen ea, qnae minus bona sunt, facit, qnnm liceat agere meliora. Ad ἐξὸν τὰ βελτίω int. ποιεῖν. Sic mox p. 358 D: οὐδεὶς τὸ μεῖζον αἱρήσεται, ἐξὸν τὸ ἔλαττον, sc. αἱρεῖσθαι. Ibid. E: ἆρα τις ἀνθρώπων ἐθελήσει ἐπὶ ταῦτα ἰέναι, ἃ δέδοικεν, ἐξὸν ἐπὶ ἃ μή; sc. ἰέναι. *Stallb.*

τίω· οὐδὲ τὸ ἥττω εἶναι αὑτοῦ ἄλλο τι τοῦτ' ἐστὶν ἢ ἀμα-
θία, οὐδὲ κρείττω ἑαυτοῦ ἄλλο τι ἢ σοφία. Συνεδόκει
πᾶσι. Τί δὲ δή; ἀμαθίαν ἆρα τὸ τοιόνδε λέγετε, τὸ
ψευδῆ ἔχειν δόξαν καὶ ἐψεῦσθαι περὶ τῶν πραγμάτων τῶν
πολλοῦ ἀξίων; Καὶ τοῦτο πᾶσι συνεδόκει. Ἄλλο τι οὖν,
ἔφην ἐγώ, ἐπί γε τὰ κακὰ οὐδεὶς ἑκὼν ἔρχεται, οὐδὲ ἐπὶ
ἃ οἴεται κακὰ εἶναι, οὐδ' ἔστι τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐν ἀν-
θρώπου φύσει, ἐπὶ ἃ οἴεται κακὰ εἶναι ἐθέλειν ἰέναι ἀντὶ D
τῶν ἀγαθῶν· ὅταν τε ἀναγκασθῇ δυοῖν κακοῖν τὸ ἕτερον
αἱρεῖσθαι, οὐδεὶς τὸ μεῖζον αἱρήσεται, ἐξὸν τὸ ἔλαττον.
Ἅπαντα ταῦτα συνεδόκει ἅπασιν ἡμῖν. Τί οὖν; ἔφην
ἐγώ, καλεῖτέ τι δέος καὶ φόβον; καὶ ἆρα ὅπερ ἐγώ (πρὸς

C. *τῶν πολλοῦ ἀξίων*] Steph. *τοῦ πολλοῦ ἀξίων*, contra fidem codicum. Nam soli Flor. b. o. Paris. E *τοῦ* scriptum exhibent.

D. *Ἅπαντα ταῦτα συνεδόκει*] Vulgo olim *συνδοκεῖ*, sed *συνεδόκει* recepit Heindorf. e Bas. 2. et praebent codd. Vind. et Vat. r.

καλεῖτέ τι δέος] Libri *καλεῖτε δέος*, sed *τι* de coniectura Heindorfi addunt editores post Bekkerum omnes.

C. *οὐδ' ἔστι τοῦτο — ἐν ἀνθρώπου φύσει*] neque hoc naturae hominis insitum est: und es liegt nicht in der menschlichen Natur.

D. *εἶναι ἐθέλειν ἰέναι*] Infinitivos Plato similiter cumulavit de Leg. p. 693 D: *ἔμελλες λέγειν δεῖν στοχάζεσθαι τὸν νομοθέτην.*

ἀντὶ τῶν ἀγαθῶν] Breviter hoc dictum pro *ἀντὶ τοῦ ἰέναι ἐπὶ τὰ ἀγαθά*. cf. p. 317 B. 330 C. Phileb. p. 34 C: *ἵνα πῃ τὴν ψυχῆς ἡδονὴν χωρὶς σώματος ὅ τι μάλιστα καὶ ἐναργέστατα λάβοιμεν*, i. e. *χωρὶς τῆς τοῦ σώματος*. Ibid. p. 41 C: *οὐκοῦν τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν ἦν ἡ ψυχὴ τῶν τοῦ σώματος ἐναντίων ἕξεων*, i. e. *τῶν ἐναντίων τῶν τοῦ σώματος ἕξεων*. Symp. p. 218 E. De Rep. VIII. p. 554 D. Lucian. Diall. Deor. XXII, 1: *εἶτα τί παθοῦσα ἐκείνη ἀντ' ἐμοῦ τράγῳ σε ὅμοιον ἔτεκεν;* i. e. *ἀντὶ τοῦ ἐμοὶ ὅμοιόν σε τίκτειν*. *Stallb.*

καλεῖτέ τι δέος καὶ φόβον;] Sic p. 332 A: *ἀφροσύνην τι καλεῖς;* Menon. p. 76 A: *τί δέ; ἐπίπεδον καλεῖς τι, καὶ ἕτερον αὖ στερεόν;* Ibid. p. 75 E: *ἀλλὰ σύ γέ που καλεῖς πεπεράνθαι τι καὶ τετελευτηκέναι;* Ibid. p. 88 A: *σωφροσύνην τι καλεῖς καὶ δικαιοσύνην;* Phaedon. p. 103 C. Cratyl. p. 399 D. 421 A. et multis aliis locis. Deinde exspectes: *προσδοκίαν γάρ τινα λέγω*. Sed *ἀσύνδετον* hoc nihil habet offensionis.

εἴτε φόβον εἴτε δέος κ.] Ammonius s. v. *Δέος· Δέος καὶ φόβος διαφέρει. Δέος μὲν γάρ ἐστι πολυχρόνιος κακοῦ ὑπόνοια· φόβος δὲ ἡ παραυτίκα πτόησις. διόπερ Ἡρόδοτος ἐν τῇ τετάρτῃ* (c. 115), *Ἡμέας ἔχει φόβος τε καὶ δέος*. Sed hoc discrimen saepe negligitur. Legg. V. p. 746 E: *οὐδ' ἐκεῖνα φοβητέα, δείσαντα τὴν δόξασαν — σμικρολογίαν.* Ib. VII. p. 819 A: *φοβοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα —, μᾶλλον δ' ἔτι δέδοικα τοὺς ἡμμένους κ. τ. λ.* Xenoph. Mem. III. 5, 6. al. *Stallb.* Conf. Lach. p. 198 B: *δέος γὰρ εἶναι προσδοκίαν μέλλοντος κακοῦ.* Aristot. Eth. Nic. III, 9: *διὸ καὶ τὸν φόβον ὁρίζονται προσδοκίαν κα-*

σὲ λέγω, ὦ Πρόδικε); προσδοκίαν τινὰ λέγω κακοῦ τοῦτο,
εἴτε φόβον εἴτε δέος καλεῖτε. Ἐδόκει Πρωταγόρᾳ μὲν καὶ
E Ἱππίᾳ δέος τε καὶ φόβος εἶναι τοῦτο, Προδίκῳ δὲ δέος,
φόβος δ' οὔ. Ἀλλ' οὐδέν, ἔφην ἐγώ, ὦ Πρόδικε, διαφέρει· ἀλλὰ τόδε· εἰ ἀληθῆ τὰ ἔμπροσθέν ἐστιν, ἆρά τις
ἀνθρώπων ἐθελήσει ἐπὶ ταῦτα ἰέναι, ἃ δέδοικεν, ἐξὸν ἐπὶ
ἃ μή; ἢ ἀδύνατον ἐκ τῶν ὡμολογημένων, ἃ γὰρ δέδοικεν,
ὡμολόγηται ἡγεῖσθαι κακὰ εἶναι· ἃ δὲ ἡγεῖται κακά, οὐδένα οὔτε ἰέναι ἐπὶ ταῦτα οὔτε λαμβάνειν ἑκόντα. Ἐδόκει
359 καὶ ταῦτα πᾶσιν.

Cap. XXXIX. Οὕτω δὴ τούτων ὑποκειμένων, ἦν δ'
ἐγώ, ὦ Πρόδικέ τε καὶ Ἱππία, ἀπολογείσθω ἡμῖν Πρωταγόρας ὅδε, ἃ τὸ πρῶτον ἀπεκρίνατο πῶς ὀρθῶς ἔχει, μὴ ἃ
τὸ πρῶτον παντάπασι· τότε μὲν γὰρ δὴ πέντε ὄντων μορίων τῆς ἀρετῆς οὐδὲν ἔφη εἶναι τὸ ἕτερον οἷον τὸ ἕτερον,
ἰδίαν δὲ αὐτοῦ ἕκαστον ἔχειν δύναμιν· ἀλλ' οὐ ταῦτα
λέγω, ἀλλ' ἃ τὸ ὕστερον εἶπε. τὸ γὰρ ὕστερον ἔφη τὰ
μὲν τέτταρα ἐπιεικῶς παραπλήσια ἀλλήλοις εἶναι, τὸ δὲ
B ἓν πάνυ πολὺ διαφέρειν τῶν ἄλλων, τὴν ἀνδρείαν. γνώσεσθαι δέ μ' ἔφη τεκμηρίῳ τῷδε. εὑρήσεις γάρ, ὦ Σώκρατες, ἀνθρώπους ἀνοσιωτάτους μὲν ὄντας καὶ ἀδικωτάτους καὶ ἀκολαστοτάτους καὶ ἀμαθεστάτους, ἀνδρειοτάτους
δέ· ᾧ γνώσει, ὅτι πολὺ διαφέρει ἡ ἀνδρεία τῶν ἄλλων
μορίων τῆς ἀρετῆς. καὶ ἐγὼ εὐθὺς τότε πάνυ ἐθαύμασα

E. *ἔφην ἐγώ, ὦ Πρόδικε, διαφέρει*] Sic dedit Bekkerus, quem cum Astio secuti sunt editores recent. Stallbaum et Turicenses servant vulgat. *ἔφην ἐγώ, Πρόδικε*. Iidem initio capitis proximi repudiant *ὦ* a Venet. Σ. rec. m. praebitum ante *Πρόδικε*. Proxima in vett. editt. sic scripta exhibentur: *ἀλλὰ τόδε, εἰ ἀληθῆ τὰ ἔμπροσθέν ἐστιν. Ἆρά τις ἀνθρώπων ἐθελ.* Correxit Bekkerus.

Cap. XXXIX. P. 359. *ἀλλ' ἃ τὸ ὕστερον*] Sic Bodl. Vat. pro vulg. *ἀλλ' ὃ τ. ὕστ.* Deinde *πολὺ* ante *διαφέρειν* e Bodl. Vat. Θ. et r. Bekker addidit; in reliquis libris et in vett. editt. omissum est.

κοῦ, quae verba haud inepte ad hunc locum Protagorae retuleris, cf. ad p. 352 C ann.

E. *ἀλλὰ τόδε*] Intell. *διαφέρει τι*. Nihil, inquit, istuc interest, sed hoc quaeritur: si vera sunt quae antea diximus, num quisquam sua sponte appetet quae metuit, quum quae non metuit, possit appetere?

ὡμολόγηται ἡγεῖσθαι κακὰ εἶναι] Nam quae quis metuit, ea concessum est illum pro malis habere.

Cap. XXXIX. P. 359. *μὴ ἃ τὸ πρῶτον*] P. 329 D sqq. — *τὸ γὰρ ὕστερον*, v. p. 349 B. C. D.

τὴν ἀπόκρισιν καὶ ἔτι μᾶλλον, ἐπειδὴ ταῦτα μεθ' ὑμῶν
διεξῆλθον. ἠρόμην δ' οὖν τοῦτον, εἰ τοὺς ἀνδρείους λέ-
γοι θαρραλέους. ὁ δὲ Καὶ ἴτας γ', ἔφη. μέμνησαι, ἦν δ'
ἐγώ, ὦ Πρωταγόρα, ταῦτα ἀποκρινόμενος; Ὡμολόγει. Ἴθι C
δή, ἔφην ἐγώ, εἰπὲ ἡμῖν, ἐπὶ τίνα λέγεις ἴτας εἶναι τοὺς
ἀνδρείους; ἢ ἐφ' ἅπερ οἱ δειλοί; Οὐκ ἔφη. Οὐκοῦν ἐφ'
ἕτερα. Ναί, ἦ δ' ὅς. Πότερον οἱ μὲν δειλοὶ ἐπὶ τὰ θαρ-
ραλέα ἔρχονται, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐπὶ τὰ δεινά; Λέγεται δή,
ὦ Σώκρατες, οὕτως ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἀληθῆ, ἔφην
ἐγώ, λέγεις· ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλὰ σὺ ἐπὶ τί φῂς D
ἴτας εἶναι τοὺς ἀνδρείους; ἆρ' ἐπὶ τὰ δεινά, ἡγουμένους
δεινὰ εἶναι, ἢ ἐπὶ τὰ μή; Ἀλλὰ τοῦτό γ', ἔφη, ἐν οἷς σὺ
ἔλεγες τοῖς λόγοις ἀπεδείχθη ἄρτι, ὅτι ἀδύνατον. Καὶ
τοῦτο, ἔφην ἐγώ, ἀληθὲς λέγεις. ὥστ' εἰ τοῦτο ὀρθῶς
ἀπεδείχθη, ἐπὶ μὲν ἃ δεινὰ ἡγεῖται εἶναι οὐδεὶς ἔρχεται,
ἐπειδὴ τὸ ἥττω εἶναι ἑαυτοῦ εὑρέθη ἀμαθία οὖσα. Ὡμο-
λόγει. Ἀλλὰ μὴν ἐπὶ ἅ γε θαρροῦσι πάντες αὖ ἔρχονται,
καὶ δειλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ ταύτῃ γε ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἔρχον- E
ται οἱ δειλοί τε καὶ οἱ ἀνδρεῖοι. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη, ὦ

B. *εἰ τοὺς ἀνδρείους λέγοι θαρραλ.*] Sic codd. plurimi atque optimi pro vulg. *λέγει*.

C. *ἐπὶ τίνα λέγεις ἴτας*] Vulgo *ἐπὶ τί*. Bekker e Vat. Θ *τίνα*, quod in Bodl. superscriptum est, recepit, eumque Stallbaum. aliique secuti sunt. Vulgat. Astius praetulit propter sequentia *ἐπὶ τί φῂς ἴτας εἶναι*, et est *τί* in talibus multo usitatius. Deinde cum Heindorfio *ἢ* pro *ἦ* scriptum est.

ἀνδρεῖοι ἐπὶ τὰ δεινά] Bodl. Coisl. Ven. Ξ. al. *δειλά*. male.

E. *οἱ δειλοί τε καὶ οἱ ἀνδρεῖοι*] Vett. editt. *οἱ δειλοί τε καὶ ἄνανδροι*, vitio manifesto, quod Cornarius tollere conatus est scri-

D. *ἐν οἷς σὺ ἔλεγες τοῖς λόγοις*] H. e. *ἐν τοῖς λόγοις, οὓς σὺ ἔλεγες*. Verba *ἀλλὰ τοῦτό γ'* referuntur ad priorem partem interrogationis: *ἆρ' ἐπὶ τὰ δεινά, ἡγουμένους δεινὰ εἶναι*. *Stallb.*

εὑρέθη ἀμαθία οὖσα] Frequenti nec tamen constanti sermonis usu participium praedicato accommodatum. v. ad p. 354 C. Astius totum hoc: *ἐπειδὴ τὸ ἥττ. — οὖσα*, pro alieno eoque inepto additamento habet, sed quum hic quae dicuntur *δεινά*, eadem sint *κακά*, ad ea non accedit nisi qui ratione et sapientia destitutus est. Itaque si qui sunt, qui cupiditatibus incitati (*ἥττονες ἑαυτῶν*) ad *τὰ δεινά* ferantur, eos illuc *ἀμαθία* quaedam perducit, quum quantum mali suscipiant, non exputent. v. ann. ad p. 345 D.

Ἀλλὰ μὴν ἐπὶ ἅ γε θαρροῦσι] Repetito superioris disputationis argumento, quid porro inde consequatur, explicare pergit. Et primo quidem ex eo, quod concessum erat quum fortes tum ignavos audacter ad ea accedere, ad quae accedant, argute concludit hac ratione effici, ut utrique ad eadem prorsus accedere iudicandi sint. *Stallb.*

Σώκρατες, πᾶν γε τοὐναντίον ἐστὶ ἐπὶ ἃ οἵ τε δειλοὶ ἔρ-
χονται καὶ οἱ ἀνδρεῖοι. αὐτίκα εἰς τὸν πόλεμον οἱ μὲν
ἐθέλουσιν ἰέναι, οἱ δὲ οὐκ ἐθέλουσι. Πότερον, ἔφην ἐγώ,
καλὸν ὂν ἰέναι, ἢ αἰσχρόν; Καλόν, ἔφη. Οὐκοῦν εἴπερ
καλόν, καὶ ἀγαθὸν ὡμολογήσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν; τὰς
γὰρ καλὰς πράξεις ἁπάσας ἀγαθὰς ὡμολογήσαμεν. Ἀληθῆ
360 *λέγεις, καὶ ἀεὶ ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως. Ὀρθῶς γε, ἔφην ἐγώ.*
ἀλλὰ ποτέρους φῂς εἰς τὸν πόλεμον οὐκ ἐθέλειν ἰέναι, κα-
λὸν ὂν καὶ ἀγαθόν; Τοὺς δειλούς, ἦ δ' ὅς. Οὐκοῦν, ἦν
δ' ἐγώ, εἴπερ καλὸν καὶ ἀγαθόν, καὶ ἡδύ; Ὡμολόγηται
γοῦν, ἔφη. Ἆρ' οὖν γιγνώσκοντες οἱ δειλοὶ οὐκ ἐθέλου-
σιν ἰέναι ἐπὶ τὸ κάλλιόν τε καὶ ἄμεινον καὶ ἥδιον; Ἀλλὰ
καὶ τοῦτο ἐὰν ὁμολογῶμεν, ἔφη, διαφθεροῦμεν τὰς ἔμ-
προσθεν ὁμολογίας. Τί δ' ὁ ἀνδρεῖος; οὐκ ἐπὶ τὸ κάλ-
λιόν τε καὶ ἄμεινον καὶ ἥδιον ἔρχεται; Ἀνάγκη, ἔφη, ὁμο-
B *λογεῖν. Οὐκοῦν ὅλως οἱ ἀνδρεῖοι οὐκ αἰσχροὺς φόβους*
φοβοῦνται, ὅταν φοβῶνται, οὐδὲ αἰσχρὰ θάρρη θαρροῦ-
σιν; Ἀληθῆ, ἔφη. Εἰ δὲ μὴ αἰσχρά, ἆρ' οὐ καλά; Ὡμο-
λόγει. Εἰ δὲ καλά, καὶ ἀγαθά; Ναί. Οὐκοῦν καὶ οἱ δειλοὶ
καὶ οἱ θρασεῖς καὶ οἱ μαινόμενοι τοὐναντίον αἰσχρούς τε

bendo *οἱ δειλοί τε καὶ ἀνδρεῖοι*. Sed ita debebat esse *οἵ τε δειλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι*. Recte igitur Beckius edidit *οἱ δειλοί τε καὶ οἱ ἀνδρεῖοι*, quam coniecturam confirmarunt codd. optimi, Bodl. Vindob. et (ex corr.) Venet. *Σ*.

P. 360. *ἐπὶ τὸ κάλλιόν τε καὶ ἄμεινον*] Ald. Bas. 1. 2. cum codd. omnibus *ἐπὶ τὸ καλόν τε*. Recte Stephanus comparativum dedit. v. ad Criton. p. 54 C. Phaedon. p. 98 E.

B. *Οὐκοῦν ὅλως οἱ ἀνδρεῖοι οὐκ αἰσχρ.*] Vulgo *Οὔκουν*. Recte Flor. a. b. c. o. *οὐκοῦν*.

αἰσχρούς τε φόβους φ.] Sic codd. optimi atque plurimi. V. *αἰσχρούς γε φ.*

E. *αὐτίκα εἰς τὸν π.*] velnti, ne longe hinc abeam: so z. B. gleich. Mox *καλὸν ὂν* est: quum pulcrum sit.

καὶ ἀγαθὸν ὡμολογ.] P. 358 B.

P. 360. *Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, — καὶ ἡδύ;*] Nonne, inquam, si pulcrum et bonum est, etiam iucundum erit?

B. *Οὐκοῦν ὅλως — θαρροῦσιν*] Omnino igitur fortes non turpi afficiuntur timore, si quando timeant, neque turpi confidentia repleti sunt? Sunt igitur, quae fortes timeant, sed ea re vera mala sunt. De coniunctione et constructione verborum *αἰσχροὺς φόβους φοβεῖσθαι* et *αἰσχρὰ θάρρη θαρρεῖν* v. Lobeck. Paralip. I. p. 507 et p. 513 sq. Ut hoc loco, ita *οὐκ* post *οὐκοῦν* infertur Phileb. p. 43 C: *οὐκοῦν οὐκ ἂν εἴη τὸ μὴ λυπεῖσθαί ποτε ταὐτὸν τῷ χαίρειν;* Prot. *Πῶς γὰρ ἄν;*

φόβους φοβοῦνται καὶ αἰσχρὰ θάρρη θαρροῦσιν; Ὡμολό-
γει. Θαρροῦσι δὲ τὰ αἰσχρὰ καὶ κακὰ δι' ἄλλο τι ἢ δι'
ἄγνοιαν καὶ ἀμαθίαν; Οὕτως ἔχει, ἔφη. Τί οὖν; τοῦτο, C
δι' ὃ δειλοί εἰσιν οἱ δειλοί, δειλίαν ἢ ἀνδρείαν καλεῖς;
Δειλίαν ἔγωγ', ἔφη. Δειλοὶ δὲ οὐ διὰ τὴν τῶν δεινῶν
ἀμαθίαν ἐφάνησαν ὄντες; Πάνυ γ', ἔφη. Διὰ ταύτην ἄρα
τὴν ἀμαθίαν δειλοί εἰσιν; Ὡμολόγει. Δι' ὃ δὲ δειλοί εἰσι,
δειλία ὁμολογεῖται παρὰ σοῦ; Συνέφη. Οὐκοῦν ἡ τῶν
δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν ἀμαθία δειλία ἂν εἴη; Ἐπένευσεν.
Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, ἐναντίον ἀνδρεία δειλίᾳ. Ἔφη. D
Οὐκοῦν ἡ τῶν δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν σοφία ἐναντία τῇ
τούτων ἀμαθίᾳ ἐστί; Καὶ ἐνταῦθα ἔτι ἐπένευσεν. Ἡ δὲ
τούτων ἀμαθία δειλία; Πάνυ μόγις ἐνταῦθα ἐπένευσεν.
Ἡ σοφία ἄρα τῶν δεινῶν καὶ μὴ δεινῶν ἀνδρεία ἐστίν,
ἐναντία οὖσα τῇ τούτων ἀμαθίᾳ; Οὐκέτι ἐνταῦθα οὔτ'
ἐπινεῦσαι ἠθέλησεν ἐσίγα τε. Καὶ ἐγὼ εἶπον· Τί δή, ὦ
Πρωταγόρα, οὔτε σὺ φῂς ἃ ἐρωτῶ οὔτε ἀπόφῃς; Αὐτός,
ἔφη, πέρανον. Ἕν γ', ἔφην ἐγώ, μόνον ἐρόμενος ἔτι σέ, E
εἴ σοι ὥσπερ τὸ πρῶτον ἔτι δοκοῦσιν εἶναί τινες ἄνθρω-
ποι ἀμαθέστατοι μέν, ἀνδρειότατοι δέ. Φιλονεικεῖν μοι,
ἔφη, δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον.
χαριοῦμαι οὖν σοι, καὶ λέγω, ὅτι ἐκ τῶν ὡμολογημένων
ἀδύνατόν μοι δοκεῖ εἶναι.

Cap. XL. Οὗτοι, ἦν δ' ἐγώ, ἄλλου ἕνεκα ἐρωτῶ πάντα ταῦτα ἢ σκέψασθαι βουλόμενος, πῶς ποτ' ἔχει τὰ περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τί ποτ' ἐστὶν αὐτὸ ἡ ἀρετή. οἶδα

C. ὄντες. Πάνυ γ', ἔφη] V. Καὶ πάνυ γ', quod ex optimis libris mutatum.

E. Φιλονεικεῖν μοι, ἔφη, δοκεῖς] Sic Bodl. Vat. Vindob. Vat. r. pro vulg. Φιλ. μοι ἔτι δοκεῖς.

D. Οὐκέτι οὔτ' ἐπινεῦσαι ἠθέλ. ἐσίγα τε] Hic non iam neque nutu, neque voce sententiam suam aperuit. Eodem modo τε post οὔτε illatum p. 347 E. p. 351 A. p. 361 E. p. 309 B, ubi v. ann.

E. Φιλονεικεῖν μοι, ἔφη, δοκεῖς, — τὸ ἐμὲ εἶναι] Notabis φιλονεικεῖν 'pertinaciter contendere', cum accusativo constructum. Alias πρός additum reperias, ut de Rep. p. 338 A: προσεποιεῖτο δὲ φιλονεικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. Supra p. 336 E: φιλόνεικός ἐστι πρὸς ὃ ἂν ὁρμήσῃ. Eodem tamen modo cum simplici accusativo hoc verbum iunxit Thucydides V. 3, 4: καὶ οὐκ ἀπρεπὲς νομιεῖτε — μὴ τὰ χείρω φιλονεικῆσαι.

Cap. XL. τί ποτ' ἐστὶν αὐτὸ ἡ ἀρετή] quid tandem virtus ipsa per se sit. Theaet. p. 146 E: γνῶναι ἐπιστήμην αὐτὸ ὅ τί ποτ'

361 γὰρ ὅτι, τούτου φανεροῦ γενομένου, μάλιστα ἂν κατά-
δηλον γένοιτο ἐκεῖνο, περὶ οὗ ἐγώ τε καὶ σὺ μακρὸν λόγον
ἑκάτερος ἀπετείναμεν, ἐγὼ μὲν λέγων, ὡς οὐ διδακτὸν
ἀρετή, σὺ δ', ὡς διδακτόν. καί μοι δοκεῖ ἡμῶν ἡ ἄρτι
ἔξοδος τῶν λόγων ὥσπερ ἄνθρωπος κατηγορεῖν τε καὶ κα-
ταγελᾶν, καὶ εἰ φωνὴν λάβοι, εἰπεῖν ἄν, ὅτι Ἄτοποί γ'
ἐστέ, ὦ Σώκρατές τε καὶ Πρωταγόρα. σὺ μὲν λέγων, ὅτι
οὐ διδακτόν ἐστιν ἀρετὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, νῦν σεαυτῷ
B τἀναντία σπεύδεις, ἐπιχειρῶν ἀποδεῖξαι, ὡς πάντα χρή-
ματα ἐστὶν ἐπιστήμη, καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη
καὶ ἡ ἀνδρεία, ᾧ τρόπῳ μάλιστ' ἂν διδακτὸν φανείη ἡ
ἀρετή. εἰ μὲν γὰρ ἄλλο τι ἦν ἢ ἐπιστήμη ἡ ἀρετή, ὥσ-
περ Πρωταγόρας ἐπεχείρει λέγειν, σαφῶς οὐκ ἂν ἦν
διδακτόν· νῦν δὲ εἰ φανήσεται ἐπιστήμη ὅλον, ὡς σὺ
σπεύδεις, ὦ Σώκρατες, θαυμάσιον ἔσται μὴ διδακτὸν ὄν.
Πρωταγόρας δ' αὖ διδακτὸν τότε ὑποθέμενος, νῦν τοὐ-
C ναντίον ἔοικε σπεύδοντι, ὀλίγου πάντα μᾶλλον φανῆναι
αὐτὸ ἢ ἐπιστήμην· καὶ οὕτως ἂν ἥκιστα εἴη διδακτόν.

Cap. XL. P. 361. *ὅτι οὐ διδακτόν ἐστιν ἀρετή*] Sic Bodl. Vind. Vat. Θ. r. pro vulg. *ἐστιν ἡ ἀρετή*. v. ad p. 320 B, ubi ante *ἀρετή* de genere virtutis dictum saepenumero articulum omitti docuimus.

ἐν τοῖς ἔμπροσθεν] Bekker e Par. C dedit *ἐν τ. ἔμπροσθε*. Hanc formam ante consonam praebent libri meliores de Leg. p. 925 A, sed iidem *ν* addunt aliis locis, ut ibid. p. 920 D. v. Lobeck. ad Phrynich p. 284.

B. *εἰ φανήσεται ἐπιστήμη ὅλον*] Pro vulg. *ὂν* codd. omnes cum ed. Bas. 2. *ὅλον*. v. Menon. p. 81 D, ubi *ὅλον* eodem modo dicitur.

C. *ἢ ἐπιστήμην*] Vett. editt. *ἢ ἐπιστήμη*.

ἐστίν. Symp. p. 211 C: *καὶ γνῷ αὐτὸ τελευτῶν ὅ ἐστι καλόν* h. e. atque ad extremum cognoscat ipsam pulcbritudinis *ἰδέαν*.

P. 361. *μακρὸν λόγον — ἀπετείναμεν*] V. p. 335 C. p. 336 C.

ἐν τοῖς ἔμπροσθεν] V. p. 320 B.

νῦν σεαυτῷ τἀναντία σπεύδεις] Criton. p. 45 C: *καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σεαυτόν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροί σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσαν*. Gorg. p. 455 C: *καὶ τὸ σὸν σπεύδειν*. *Stallb.*

B. *ὡς πάντα χρήματα —*] omnes res s. omnia esse scientiam, et iustitiam et temperantiam et fortitudinem. *χρήματα*, ut saepe, ad orationem amplificandam adiectum. v. ad p. 312 C.

θαυμάσιον ἔσται μὴ δ. ὄν] Sophocl. Oed. R. 289: *πάλαι δὲ μὴ παρὼν θαυμάζεται*.

νῦν τοὐναντίον ἔοικε σπεύδοντι] nunc contrarium videtur contendere. De Republ. III. p. 414 C: *ὡς ἔοικας, ἔφη, ὀκνοῦντι λέγειν*. Phaedon. p. 87 E: *ἔοικεν ἁπτομένῳ*. Apol. Socr. p. 27 A: *ἔοικε γὰρ ὥσπερ αἴνιγμα ξυντιθέντι*. Menon. p. 80 D: *νῦν μέντοι ὅμοιος*

ἐγὼ οὖν, ὦ Πρωταγόρα, πάντα ταῦτα καθορῶν ἄνω κάτω
ταραττόμενα δεινῶς, πᾶσαν προθυμίαν ἔχω καταφανῆ
αὐτὰ γενέσθαι, καὶ βουλοίμην ἂν ταῦτα διεξελθόντας
ἡμᾶς ἐξελθεῖν καὶ ἐπὶ τὴν ἀρετὴν ὅ τι ἔστι, καὶ πάλιν
ἐπισκέψασθαι περὶ αὐτοῦ, εἴτε διδακτὸν εἴτε μὴ διδακτόν,
μὴ πολλάκις ἡμᾶς ὁ Ἐπιμηθεὺς ἐκεῖνος καὶ ἐν τῇ σκέψει D
σφήλῃ ἐξαπατήσας, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ διανομῇ ἠμέλησεν
ἡμῶν, ὡς φῂς σύ. ἤρεσεν οὖν μοι καὶ ἐν τῷ μύθῳ ὁ
Προμηθεὺς μᾶλλον τοῦ Ἐπιμηθέως· ᾧ χρώμενος ἐγὼ καὶ
προμηθούμενος ὑπὲρ τοῦ βίου τοῦ ἐμαυτοῦ παντός, πάντα
ταῦτα πραγματεύομαι, καὶ εἰ σὺ ἐθέλοις, ὅπερ καὶ κατ'
ἀρχὰς ἔλεγον, μετὰ σοῦ ἂν ἥδιστα ταῦτα συνδιασκοποίην.
Καὶ ὁ Πρωταγόρας, Ἐγὼ μέν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπαινῶ
σου τὴν προθυμίαν καὶ τὴν διέξοδον τῶν λόγων. καὶ E
γὰρ οὔτε τἄλλα οἶμαι κακὸς εἶναι ἄνθρωπος, φθονερός τε
ἥκιστ' ἀνθρώπων· ἐπεὶ καὶ περὶ σοῦ πρὸς πολλοὺς δὴ
εἴρηκα, ὅτι ὧν ἐντυγχάνω πολὺ μάλιστα ἄγαμαι σέ, τῶν
μὲν τηλικούτων καὶ πάνυ· καὶ λέγω γε, ὅτι οὐκ ἂν θαυ-

ἐξελθεῖν καὶ ἐπὶ τὴν ἀρετήν] Vat. *καί* omittit. Et abiecit illud Bekkerus probante Astio. Sed Socrates, praeterquam quod illa, de quibus erat disputatum, vult dilucidius explicari, *etiam* vim et naturam virtutis in illustriore luce ponendam arbitratur.

D. *συνδιασκοποίην*] Vat. r. Venet. Ξ et Vindob. *διασκοποίην*.

E. *ἥκιστ' ἀνθρώπων*] Sic codd. plerique omnes; vett. editt. *ἥκιστ' ἂν ἀνθρώπων*.

τῶν μὲν τηλικούτων] *μέν* habent Bodl. Vat. Vind. Venet. ΞΣ.

εἶ οὐκ εἰδότι. *Stallb.* Conf. Krüg. Gr. 56. 4, 9.

C. *μὴ πολλάκις ἡμᾶς ὁ Ἐπιμ.*] ne *forte* Epimetheus ille etc. De Republ. IV. p. 424 C: *μὴ πολλάκις τὸν ποιητήν τις οἴηται λέγειν*. Ibid. IX. p. 584 B: *ἵνα μὴ πολλάκις οἰηθῇς*. Crit. p. 113 A: *μὴ πολλάκις ἀκούοντες — θαυμάσητε*. *Stallb.*

D. *ὥσπερ καὶ ἐν τῇ διανομῇ*] Respicitur ad p. 321 C.D. Partic. *καί*, ut solet, in comparatione repetita est, v. Phaedon. p. 76 E: *ὥσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι*. Plura dedit Stallbaum. ad Gorg. p. 457 E.

D. *ᾧ χρώμενος ἐγὼ καὶ προμ.*] illumque amplectens ego et toti vitae meae prospiciens, haec omnia ago.

ὅπερ καὶ κατ' ἀρχὰς ἔλεγον] P. 348 C. D.

E. *πρὸς πολλοὺς δὴ εἴρηκα*] nam etiam de te multis *iam* professus sum. Phaed. p. 68 A: *πολλοὶ δὴ ἑκόντες ἠθέλησαν εἰς ᾅδου ἐλθεῖν*. Ibid. p. 108 D: *πολλὰ δὴ ἀκήκοα*. Xenoph. Cyrop. IV, 2, 25: *ὃ πολλοῖς δὴ συμβεβηκός*. — *τῶν μὲν τηλικούτων καὶ πάνυ*. Socratem adhuc iuvenem in hoc libro loquentem induci apparet ex p. 314 B, ubi ipse ad Hippocratem: *ταῦτα οὖν σκοπώμεθα καὶ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν· ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι*. *Stallb.*

μάζοιμι, εἰ τῶν ἐλλογίμων γένοιο ἀνδρῶν ἐπὶ σοφίᾳ. καὶ περὶ τούτων δὲ εἰσαῦθις, ὅταν βούλῃ, διέξιμεν· νῦν
362 *δ' ὥρα ἤδη καὶ ἐπ' ἄλλο τι τρέπεσθαι. Ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, οὕτω χρὴ ποιεῖν, εἴ σοι δοκεῖ. καὶ γὰρ ἐμοὶ οἷπερ ἔφην ἰέναι πάλαι ὥρα, ἀλλὰ Καλλίᾳ τῷ καλῷ χαριζόμενος παρέμεινα.*

Ταῦτ' εἰπόντες καὶ ἀκούσαντες ἀπῆμεν.

Coisl. Vat. r. Paris. B. E. Ambr. Angel. et reposuit Bekker pro vulg. *τῶν μὴν τηλ.*

νῦν δ' ὥρα ἤδη] *ἤδη*, quod plurimi libri omittunt, servant Bodl. Vat. Venet. Ξ. Coisl.

εἰ τῶν ἐλλογίμων γένοιο] His comparari possunt ea quae de Isocrate auguratur Socrates Phaedr. p. 279 A: *οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστόν, προϊούσης τῆς ἡλικίας εἰ περὶ αὐτούς τε τοὺς λόγους, οἷς νῦν ἐπιχειρεῖ, πλέον ἢ παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἁψαμένων λόγων κτέ.*

νῦν δ' ὥρα — τρέπεσθαι] 'nunc vero tempus est ad aliud quid accedere'. Theaet. p. 145 B: *ὥρα τοίνυν — σοὶ μὲν ἐπιδεικνύναι, ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι.* Phaed. p. 115 A. Phileb. p. 62 E. v. Krüger Gr. 50. 6, 4.

P. 362. *οἷπερ ἔφην*] Respicitur ad verba p. 335 C: *νῦν δὲ — ἐλθεῖν γάρ ποί με δεῖ — εἶμι.* De *τῷ καλῷ*, quod est Atticae urbanitatis blandimentum, v. Stallbaum. ad Hipp. mai. p. 281 A.

ἀπῆμεν] Hippocrates quum neque Socratem prosequatur neque ad Protagoram se applicaverit, ex hoc colloquio omne doctrinae studium ut molestius missum videtur fecisse, cf. praefat. p. 6 et Stud. philol. p. 838.

P. 52 lin. 13 in not. critic. post *ἦν* addendum est *τὸ μειράκιον*.

INDEX GRAECUS.

A.

B.

Γ.

Δ.

E.

12*

K.

Λ.

P.

Σ.

T.

Υ.

Φ.

INDEX LATINUS.

A.

Q.

R.

S.

T.

V.

X.

Z.

			M Pf.
Vol. II. Sect. 2.	Protagoras c. ind. Ed. III. ed. *Kroschel.* 1865		1.80
„ III.	Politia sive de republica libri decem. 2 voll. Ed. II.		7.50

Platonis opera omni aed. *G. Stallbaum.*

Einzeln:

Vol.	III. Sect.	1.	Politia lib. I—V. 1858	4.20
„	III. „	2.	lib. VI—X. 1859	3.30
„	IV. „	1.	Phaedrus. Ed. II. 1857	2.40
„	IV. „	2.	Menexenus, Lysis, Hippias uterque, Io. Ed. II. 1857	2.70
„	V. „	1.	Laches, Charmides, Alcibiades I. II. Ed. II. 1857	2.70
„	V. „	2.	Cratylus cum. ind. 1835	2.70
„	VI. „	1.	Euthydemus. 1836	2.10
„	VI. „	2.	Meno et Euthyphro item que incerti scriptoris Theages, Erastae, Hipparchus. 1836. [Vergr.]	4.20
„	VII. „	1.	Timaeus et Critias. 1838	5.40
„	VIII. „	1.	Theaetetus. Ed. II. rec. *Wohlrab.* 1869	3 —
„	VIII. „	2.	Sophista. 1840	2.70
„	IX. „	1.	Politicus et incerti auctoris Minos. 1841	2.70
„	IX. „	2.	Philebus. 1842	2.70
„	X. „	1.	Leges. Vol. I. lib. I—IV. 1858	3.60
„	X. „	2.	lib. V—VIII. 1859	3.60
„	X. „	3.	lib. IX—XII. et Epinomis. 1860	3.60

Sophoclis tragoediae, rec. et explan. *E. Wunderus.* 2 voll. 8. mai. 1847—1857 . . . 9 —

Einzeln:

Vol.	I. Sect.	1.	Philoctetes. Ed. IV ed. *Wecklein.*	1.50
„	I. „	2.	Oedipus tyrannus. Ed. IV	1.20
„	I. „	3.	Oedipus Coloneus. Ed. III	1.80
„	I. „	4.	Antigona. Ed. IV	1.20
„	II. „	1.	Electra. Ed. III.	1.20
„	II. „	2.	Aiax. Ed. III	1.20
„	II. „	3.	Trachiniae. Ed. II	1.20

Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri VIII, explan. *E. F. Poppo.* 4 voll. 8. mai. 1843—1866 . . . 12 —

Einzeln:

Vol.	I. Sect.	1.	Lib. I. Ed. II	3 —
„	I. „	2.	Lib. II. Ed. II	2.25
„	II. „	1.	Lib. III. Ed. II ed. *J. M. Stahl*	2.40
„	II. „	2.	Lib. IV. Ed. II ed. *J. M. Stahl*	2.70
„	III. „	1.	Lib. V	1.50
„	III. „	2.	Lib. VI	1.80
„	IV. „	1.	Lib. VII	1.50
„	IV. „	2.	Lib. VIII	1.50

Xenophontis Cyropaedia, comment. instr. *F. A. Bornemann.* 8. mai. 1838 . . . 1.50

——— Memorabilia (Commentarii), illustr. *R. Kühner.* 8. mai. 1858. Ed. II . . . 2.70

——— Anabasis (expeditio Cyri min.), illustr. *R. Kühner.* 1852 . . . 3.60

Einzeln à 1 Mk. 80 Pf.
Sect. I. lib. I—IV.
Sect. II. lib. V—VIII.

——— Oeconomicus, rec. et explan. *L. Breitenbach.* 8. mai. 1841 . . . 1.50

——— Agesilaus ex ead. recens. 8. mai. 1843 . . . 1.20

——— Hiero ex ead. rec. 8. mai. 1844 . . . — 75

——— Hellenica, Sect. I. (lib. I. II.), ex ead. rec. 8. mai. 1853. . . . 30

——— ——— Sect. II. (lib. III—VII.), ex ead. rec. 8. mai. 1863 . . . 80

Druck von B. G. Teubner in Leipzig.